III. Teisė kreiptis į teismą

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikos apibendrinimas

Pritarta Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų 2026 m. rugsėjo 30 d. pasitarime
Parengė Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo Teismų praktikos departamentas

Turinys

I. Bendrieji teisės kreiptis į administracinį teismą pagrindai

474 I.1. Teisminės gynybos prieinamumo principas

476 I.2. Bendrosios teisės kreiptis į administracinį teismą įgyvendinimo taisyklės

II. Teisės kreiptis į administracinį teismą įgyvendinimo sąlygos

478 II.1. Skundo priskirtinumas administracinių teismų kompetencijai

490 II.2. Administracinių teismų kompetencijos ribojimai

511 II.3. Suinteresuotumas pateikti skundą

514 II.4. Administracinio akto, veiksmo ar neveikimo skundžiamumas

524 II.5. Išankstinio administracinių ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka

526 II.6. Skundo padavimo administraciniam teismui terminai

542 II.7. Pakartotinio tapataus ginčo nagrinėjimo draudimas

547 II.8. Skundo turinys ir forma

559 II.9. Atstovavimas administraciniame teisme

568 II.10. Žyminis mokestis

574 II.11. Reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymas

583 II.12. Skundo padavimas Regionų administracinio teismo rūmams

584 II.13. Skundo trūkumų šalinimas

Teismų praktikos šaltinių sąrašas

591 I. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo procesiniai sprendimai

623 II. Specialiosios teisėjų kolegijos nutartys teismingumo bylose

Įvadas

Kiekvienas suinteresuotas asmuo turi teisę įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą, kad būtų apginta pažeista ar ginčijama jo teisė arba įstatymų saugomas interesas. Ši teisė grindžiama Lietuvos Respublikos Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalyje įtvirtintu teisminės gynybos principu. Ji taip pat įtvirtinta Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – ir Konvencija, EŽTK) 6 ir 13 straipsniuose bei Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – ir Chartija) 47 straipsnyje.

Teisė kreiptis į administracinį teismą įgyvendinama laikantis administracinių bylų teiseną reglamentuojančių procesinių taisyklių. Administracinių bylų dėl ginčų, kylančių iš administracinių teisinių santykių, nagrinėjimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymas (toliau – ir ABTĮ). Asmens galimybė inicijuoti viešojo administravimo subjektų sprendimų, veiksmų ar neveikimo teisminę patikrą priklauso nuo to, ar laikytasi administracinių teismų kompetenciją, pareiškėjo suinteresuotumą, ginčijamo akto pobūdį, kreipimosi terminus ir kitas procesines sąlygas reglamentuojančių reikalavimų. Šių reikalavimų laikymasis lemia, ar asmens skundo pagrindu gali būti pradėtas ir tęsiamas administracinis procesas. Kartu procesinės taisyklės turi padėti tinkamai organizuoti procesą, tačiau negali būti taikomos taip, kad taptų neproporcinga kliūtimi asmeniui pasinaudoti teise į teisminę gynybą.

Nuoseklus šių procesinių taisyklių aiškinimas ir taikymas yra reikšmingas užtikrinant realų ir veiksmingą teisminės gynybos prieinamumą. Todėl, vadovaujantis ABTĮ 15 straipsniu, pagal kurį vienodą administracinių teismų praktiką aiškinant ir taikant įstatymus bei kitus teisės aktus formuoja Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – ir LVAT), šiame apibendrinime sistemiškai apžvelgiama LVAT praktika, susijusi su teisės kreiptis į administracinį teismą įgyvendinimo sąlygomis ir tvarka.

Šis dokumentas tęsia ankstesniame Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikos, taikant Administracinių bylų teisenos įstatymo normas, apibendrinime[1] pradėtą praktikos sisteminimo kryptį[2]. Jame išdėstytos bendrosios administracinių bylų teisenos nuostatos ir jas atskleidžianti jurisprudencija nepraranda aktualumo. Atsižvelgiant į vėlesnę teisinio reguliavimo ir teismų praktikos raidą, šiame dokumente dėmesys sutelkiamas į teisę kreiptis į administracinį teismą ir su jos įgyvendinimu susijusius

1 Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikos, taikant Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo normas, apibendrinimas, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo biuletenis Nr. 23, pritarta LVAT teisėjų 2012 m. rugsėjo 19 d. pasitarime, prieiga internete: < 23_apibendrinimas.pdf.

2 Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo rengiami ir skelbiami teismų praktikos apibendrinimai nesiekia suformuluoti naujų teisės normų aiškinimo taisyklių, kurios formuojamos tik nagrinėjant konkrečias administracines bylas. Šių dokumentų tikslas – pateikti susistemintą Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką, atspindinčią pagrindines teisės aiškinimo ir taikymo nuostatas, supažindinti su vyraujančiomis praktikos tendencijomis ir atkreipti dėmesį į dažniausiai kylančias teisės normų taikymo problemas. Apibendrinime pateiktos teismų praktikos nuostatos turi būti vertinamos atsižvelgiant į konkrečios bylos faktines ir teisines aplinkybes, taikytiną teisinį reguliavimą ir jį aiškinančią teismų praktiką.

klausimus.

Rengiant apibendrinimą atrinktos nusistovėjusioje LVAT praktikoje nuosekliai cituojamos ankstesnės bylos ir naujausia iki 2025 metų pabaigos suformuota praktika, reikšminga aiškinant ir taikant teisės kreiptis į administracinį teismą nuostatas. Ši praktika papildyta atskirais aktualiais 2026 metais priimtais procesiniais sprendimais.

I. Bendrieji teisės kreiptis į administracinį teismą pagrindai

I.1. Teisminės gynybos prieinamumo principas

(ABTĮ 5 str. 1 d.)

1. Administracinių bylų teisenos įstatymo 5 straipsnio 1 dalis įtvirtina, kad kiekvienas suinteresuotas subjektas turi teisę įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą, kad būtų apginta pažeista ar ginčijama jo teisė arba įstatymų saugomas interesas.

2. Ši nuostata atspindi Lietuvos Respublikos Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą konstitucinį teisminės gynybos principą. Oficialioje konstitucinėje justicijoje ne kartą konstatuota, kad šis principas yra universalus, teisę į teisminę pažeistų konstitucinių teisių ir laisvių gynybą turi kiekvienas asmuo, manantis, kad jo teisės ar laisvės pažeistos, o demokratinėje valstybėje teismas yra pagrindinė institucinė žmogaus teisių ir laisvių garantija (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2012 m. gruodžio 10 d. nutarimas ir 2016 m. birželio 28 d. sprendimas).

3. Pagal Konstituciją teisės kreiptis į teismą negalima apriboti ar paneigti (Konstitucinio Teismo 2010 m. gegužės 13 d., 2012 m. gruodžio 10 d. ir 2013 m. liepos 5 d. nutarimai). Asmens konstitucinė teisė kreiptis į teismą negali būti dirbtinai suvaržoma, taip pat negali būti nepagrįstai pasunkinamas jos įgyvendinimas (Konstitucinio Teismo 2006 m. lapkričio 27 d. ir 2011 m. gegužės 11 d. nutarimai), nes taip būtų keliama grėsmė vienai svarbiausių teisinės valstybės vertybių (Konstitucinio Teismo 2003 m. kovo 4 d. ir 2011 m. birželio 9 d. nutarimai). Pagal Konstituciją negali būti nustatytas toks teisinis reguliavimas, kuriuo būtų paneigta asmens, manančio, kad jo teisės ar laisvės pažeidžiamos, teisė ginti jas teisme; priešingu atveju ši konstitucinė teisė taptų deklaratyvi (Konstitucinio Teismo 2019 m. kovo 1 d. nutarimas).

4. Teisės kreiptis į teismą reikšmę patvirtina ir tai, kad pagal Konstitucijos 145 straipsnį ši teisė negali būti apribota net karo ar nepaprastosios padėties metu. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra pažymėjęs, kad valstybės lygio ekstremalioji situacija ar nepaprastoji padėtis savaime nesudaro pagrindo riboti asmens teisę kreiptis į teismą (2021 m. spalio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-653-492/2021, Administracinė jurisprudencija Nr. 42).

5. Teisė kreiptis į teismą saugoma ir tarptautinėje bei Europos Sąjungos teisėje. Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta teisė į teisingą bylos nagrinėjimą apima teisę kreiptis į teismą. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje įtvirtinta teisė į veiksmingą teisminę gynybą taip pat užtikrina asmeniui galimybę kreiptis į teismą dėl Sąjungos teisės garantuojamų teisių ir laisvių pažeidimo.

6. Europos Žmogaus Teisių Teismo praktikoje teisė kreiptis į teismą laikoma vienu iš Konvencijos 6 straipsnio 1 dalyje saugomos teisės į teismą aspektų. Galimybė inicijuoti teisminį procesą lemia, ar asmuo galės pasinaudoti kitomis Konvencijos 6 straipsnio 1 dalyje įtvirtintomis garantijomis. Teisingo, viešo ir per protingą terminą vykstančio proceso reikalavimai netektų prasmės, jeigu teisminis procesas apskritai negalėtų būti pradėtas (1975 m. vasario 21 d. sprendimo byloje *Golder prieš Jungtinę Karalystę*, pareiškimo Nr. 4451/70, 34–36 p.).

7. Europos Žmogaus Teisių Teismas taip pat nuosekliai pabrėžia, kad Konvencijoje įtvirtintos teisės turi būti ne teorinės ar iliuzinės, bet praktinės ir veiksmingos. Šis reikalavimas taikomas ir teisei kreiptis į teismą (1995 m. gruodžio 4 d. sprendimo byloje *Bellet prieš Prancūziją*, pareiškimo Nr. 23805/94, 36 p.; didžiosios kolegijos 2010 m. kovo 23 d. sprendimas byloje *Cudak prieš Lietuvą*, pareiškimo Nr. 15869/02; 2016 m. lapkričio 8 d. sprendimas byloje *Urbšienė ir Urbšys prieš Lietuvą*, pareiškimo Nr. 16580/09).

8. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio pirmoje pastraipoje nustatyta, kad kiekvienas asmuo, kurio Sąjungos teisės garantuojamos teisės ir laisvės yra pažeistos, turi teisę į veiksmingą jų gynybą teisme. Ši nuostata siejama su Europos Sąjungos sutarties 19 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje įtvirtinta valstybių narių pareiga nustatyti teisių gynimo priemones, būtinas veiksmingai teisminei apsaugai Sąjungos teisei priklausančiose srityse užtikrinti (Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2017 m. gegužės 16 d. sprendimo byloje *Berlioz Investment Fund*, C-682/15, EU:C:2017:373, 44 p.; 2020 m. spalio 6 d. sprendimo sujungtose bylose *Liuksemburgo valstybė*, C-245/19 ir C-246/19, EU:C:2020:795, 47 p.). Teisę į veiksmingą teisminę apsaugą Europos Sąjungos Teisingumo Teismas grindžia bendromis valstybėms narėms konstitucinėmis tradicijomis bei Konvencijos 6 ir 13 straipsniais (1986 m. gegužės 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Johnston*, 222/84, Rink. p. 1651, 18 p.).

9. Teisminės gynybos prieinamumo principas nereiškia, kad teisė kreiptis į teismą įgyvendinama nesilaikant įstatyme nustatytos tvarkos. Įstatymų leidėjas, vykdydamas konstitucinę pareigą užtikrinti galimybę visus ginčus dėl asmens teisių ir laisvių pažeidimo spręsti teisme, gali nustatyti šios teisės įgyvendinimo tvarką – sąlygas, terminus, įgyvendinimo būdus, kuriuos lemia viešasis interesas. Tačiau negali būti nustatytas toks teisinis reguliavimas, kuris paneigtų asmens, manančio, kad jo teisės ar laisvės pažeistos, teisę ginti jas teisme (Konstitucinio Teismo 2013 m. liepos 5 d. ir 2021 m. gruodžio 30 d. nutarimai; taip pat žr. 2021 m. lapkričio 3 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-667-261/2021).

10. Teisės kreiptis į teismą įgyvendinimo tvarka turi būti aiški ir numatoma. Įstatymuose turi būti aiškiai nustatyta, kaip ir į kokį teismą galima kreiptis, kad ši teisė būtų realiai įgyvendinama (Konstitucinio Teismo 2006 m. lapkričio 27 d. ir 2010 m. gegužės 13 d. nutarimai). Procesiniai reikalavimai negali būti taikomi taip, kad smulkūs formalaus pobūdžio trūkumai nepagrįstai užkirstų kelią teisminei gynybai (2017 m. birželio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-3618-756/2017, Administracinė jurisprudencija Nr. 33).

I.2. Bendrosios teisės kreiptis į administracinį teismą įgyvendinimo taisyklės

(ABTĮ 5 str., 33 str., 88 str., 103 str. ir 105 str.)

11. Asmens teisė kreiptis į teismą nėra absoliuti. Teisė kreiptis į administracinį teismą įgyvendinama laikantis Administracinių bylų teisenos įstatyme nustatytų procesinių reikalavimų. Skundo,[3] atitinkančio šiame įstatyme nustatytus reikalavimus, pateikimas yra būtina sąlyga teismui teisingai išspręsti skundo priėmimo klausimą (žr., pvz., 2009 m. vasario 21 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS^{261}-86/2009; 2024 m. balandžio 10 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-232-821/2024).

12. Įgyvendindamas šią teisę asmuo turi laikytis įstatymų nustatytų sąlygų ir tvarkos. Europos Žmogaus Teisių Teismo praktikoje pripažįstama, kad procesinių reikalavimų skundo turiniui ir formai nustatymas yra pateisinamas, nes jais siekiama užtikrinti veiksmingą teisingumo vykdymą ir operatyvų procesą. Todėl formalių proceso reikalavimų taikymas savaime nereiškia teisės kreiptis į teismą pažeidimo, o asmenys turi tikėtis, kad tokios taisyklės bus taikomos (2001 m. gegužės 10 d. sprendimas byloje *Z ir kiti prieš Jungtinę Karalystę*, pareiškimo Nr. 29392/95; 2000 m. lapkričio 16 d. sprendimas byloje *Sotiris ir Nikos Koutras ATTEE prieš Graikiją*, pareiškimo Nr. 39442/98; taip pat žr. 2025 m. liepos 30 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-905-1188/2025).

13. Skundo atitiktis įstatyme nustatytiems reikalavimams pirmiausia tikrinama jo priėmimo stadijoje. Šioje stadijoje sprendžiami proceso teisės klausimai, t. y. tikrinama, ar nėra Administracinių bylų teisenos įstatyme nustatytų aplinkybių, kurioms esant administracinis procesas negali būti pradėtas (žr., pvz., 2017 m. kovo 1 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-275-602/2017; 2023 m. birželio 21 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-350-552/2023).

14. Jeigu skundas atitinka įstatyme nustatytus reikalavimus ir nėra pagrindo atsisakyti jį priimti, skundas priimamas teismo nutartimi arba teisėjo rezoliucija (ABTĮ 33 str. 1 d., 107 str. 1 ir 6 d.).

15. Jeigu nustatomi Administracinių bylų teisenos įstatymo 33 straipsnio 2 dalyje išvardyti atsisakymo priimti skundą pagrindai – motyvuota nutartimi atsisakoma priimti skundą. Skundą atsisakoma priimti, be kita ko, kai jis nenagrinėtinas administraciniame teisme Administracinių bylų teisenos įstatyme nustatyta tvarka, byla nepriskirtina tam teismui, nesilaikyta privalomos išankstinio ginčo nagrinėjimo ne teismo tvarkos, ginčas jau yra išspręstas arba nagrinėjamas, skundą pateikė neveiksnus ar neįgaliotas asmuo arba skundas paduotas praleidus terminą ir šis terminas neatnaujinamas (ABTĮ 33 str. 2 d.).

16. Jeigu skundas neatitinka Administracinių bylų teisenos įstatymo 9 straipsnio 2 dalyje, 24, 25 ir 35 straipsniuose nustatytų reikalavimų, teismas nutartimi nustato terminą trūkumams pašalinti. Šia tvarka šalinami, be kita ko, trūkumai, susiję su dokumentų pateikimo kalba ir forma, skundo turiniu, jo pasirašymu, atstovavimą patvirtinančiais dokumentais ir žyminio mokesčio sumokėjimu. Jeigu trūkumai pašalinami per teismo nustatytą terminą, skundas laikomas paduotu pradinę jo pateikimo teismui die-

3 Šiame teismų praktikos apibendrinime sąvoka „skundas“ vartojama ir prašymui bei pareiškimui apibūdinti, išskyrus atvejus, kai juos būtina atriboti.

ną. Jeigu trūkumai nepašalinami, skundas laikomas nepaduotu ir teisėjo nutartimi grąžinamas pareiškėjui (ABTĮ 33 str. 1 d.). Plačiau apie skundo trūkumų šalinimą žr. šio Apibendrinimo II.13 poskyrį „Skundo trūkumų šalinimas“.

16.1. Trūkumų šalinimo institutas turi būti taikomas atsižvelgiant į teisminės gynybos prieinamumo principą. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas ne kartą yra pažymėjęs, kad smulkūs formalaus pobūdžio procesinio dokumento trūkumai neturėtų trukdyti asmeniui įgyvendinti teisę kreiptis į teismą (žr., pvz., 2008 m. gruodžio 12 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[261]-611/2008). Vien formalus skundo priėmimą reglamentuojančių teisės normų taikymas nėra toleruotinas, o neesminiai skundo formos ar turinio trūkumai savaime neturėtų būti kliūtis jį priimti (2006 m. spalio 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[17]-400/2006; 2024 m. kovo 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-124-822/2024).

17. Pareikštų reikalavimų pagrįstumas ir teisėtumas skundo priėmimo metu paprastai nevertinami (žr., pvz., 2010 m. rugsėjo 6 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[822]-460/2010; 2024 m. vasario 28 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-77-520/2024).

17.1. Teisė kreiptis į teismą ir teisė į skunde pareikšto reikalavimo patenkinimą yra skirtingos teisinės kategorijos. Todėl administracinis teismas skundo priėmimo stadijoje negali atsisakyti priimti skundą vien dėl to, kad, preliminariai vertinant, pareiškėjo teisės nėra pažeistos. Materialiojo teisinio pobūdžio aplinkybės, susijusios su pareiškėjo teise į reikalavimo patenkinimą, turi būti vertinamos bylą nagrinėjant iš esmės (žr., pvz., 2011 m. rugsėjo 2 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[146]-321/2011).

17.2. Jei bylos nagrinėjimo metu nustatoma, kad pareiškėjas neturėjo materialiosios reikalavimo teisės arba tokia teisė išnyko, ši aplinkybė yra reikšminga teismui priimant byloje atitinkamą procesinį sprendimą dėl bylos baigties (žr., pvz., 2011 m. rugsėjo 2 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[146]-321/2011). Nustačius, kad pareiškėjo teisės skundžiamu administraciniu aktu, veiksmu ar neveikimu nebuvo pažeistos, skundas atmetamas Administracinių bylų teisenos įstatymo 88 straipsnio 1 punkto pagrindu (žr., pvz., 2009 m. rugpjūčio 28 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[442]-505/2009; 2023 m. birželio 15 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-274-822/2023).

17.3. Šio principo išimtys galimos tais atvejais, kai jau skundo priėmimo stadijoje yra akivaizdu ir nekyla jokių pagrįstų abejonių, kad skundo dalykas nepriskirtinas administracinių teismų kompetencijai. Atsisakymas priimti skundą tokiu pagrindu turi būti išsamiai ir įtikinamai motyvuotas (žr., pvz., 2016 m. balandžio 13 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-410-438/2016; 2016 m. gruodžio 7 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-738-143/2016; 2017 m. vasario 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-186-822/2017).

18. Procesinių reikalavimų, taikomų įgyvendinant teisę kreiptis į teismą, laikymosi kontrolė neapsiriboja skundo priėmimo stadija. Jeigu priėmus skundą ir pradėjus bylą paaiškėja, kad egzistuoja įstatyme nustatyta procesinė kliūtis, teismas bylą nutraukia ABTĮ 103 straipsnio pagrindu arba skundą palieka nenagrinėtą ABTĮ 105 straipsnio pagrindu. Su viešąja tvarka susijusių procesinių reikalavimų laikymosi kontrolė yra

teismo pareiga, vykdytina *ex officio*. Todėl net ir pradėjęs administracinį procesą teismas gali savo iniciatyva patikrinti, ar nėra aplinkybių, kliudančių toliau nagrinėti bylą. Pavyzdžiui, LVAT praktikoje pripažinta, kad net ir nagrinėdamas bylą iš esmės teismas nepraranda teisės savo iniciatyva patikrinti, ar laikytasi skundo padavimo termino ir ar nėra kitų su viešąja tvarka susijusių aplinkybių, kliudančių priimti skundą (2025 m. liepos 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-905-1188/2025).

II. Teisės kreiptis į administracinį teismą įgyvendinimo sąlygos

II.1. Skundo priskirtinumas administracinių teismų kompetencijai

(ABTĮ 1 str. 1 d., 2 str. 1 d., 3 str. 1 d., 17 str., 23 str. 1 d., 33 str. 2 d. 1 p.)

19. Viena iš teisės kreiptis į administracinį teismą įgyvendinimo sąlygų yra ginčo priskirtinumas administracinių teismų kompetencijai (ABTĮ 33 str. 2 d. 1 p.) (žr., pvz., 2018 m. liepos 24 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-517-520/2018).

20. Administracinių teismų kompetenciją apibrėžia Administracinių bylų teisenos įstatymo nuostatos. Pagal ABTĮ 1 straipsnio 1 dalį šis įstatymas reglamentuoja ginčų, kylančių iš administracinių teisinių santykių, nagrinėjimą. ABTĮ 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad administraciniai teismai sprendžia viešojo administravimo srities ginčus, o ABTĮ 2 straipsnio 1 dalyje apibrėžiama administracinio ginčo sąvoka[4]. Kaip ne kartą, remiantis šiomis nuostatomis, nurodyta LVAT praktikoje, pagal Administracinių bylų teisenos įstatymą administraciniai teismai sprendžia administracines bylas dėl ginčų, kylančių iš administracinių teisinių santykių, kurie atsiranda *inter alia* valstybės institucijoms atliekant viešąjį administravimą, ir nesprendžia bylų dėl ginčų, kylančių iš kitokių, ne administracinių, teisinių santykių (žr., pvz., 2025 m. gruodžio 3 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-1240-552/2025).

21. Administracinis teismas imasi nagrinėti suinteresuoto asmens skundą tik tada, kai kilęs ginčas yra įstatymų leidėjo priskirtas jo kompetencijai ir šis ginčas nepatenka į administracinių teismų kompetenciją ribojančių išimčių taikymo sritį (žr., pvz., 2023 m. gegužės 24 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-293-815/2023).

22. Administraciniai teismai ir šių teismų teisėjai turi tik jiems įstatymu suteiktą kompetenciją, jie privalo savo nagrinėjamas bylas susieti su tomis ABTĮ nuostatomis, kurios jiems suteikia arba riboja teisę nagrinėti tam tikrą ginčą. Konstitucinė teisingumo vykdymo samprata suponuoja tai, kad teismai bylas turi spręsti tik griežtai laikydamiesi įstatymuose nustatytos kompetencijos ir neperžengdami savo jurisdikcijos ribų, neviršydami kitų įgaliojimų (žr., pvz., išplėstinės teisėjų kolegijos 2013 m. vasario 11 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A^{492}-704/2013, Administracinė jurisprudencija Nr. 25; 2025 m. gruodžio 3 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-1240-552/2025).

22.1. Administracinių bylų teisenos įstatyme nenustatytas reikalavimas pareiškėjui skunde pagrįsti, kad jo inicijuojama byla priskirtina nagrinėti administraciniam teismui.

4 Pagal ABTĮ 2 straipsnio 1 dalyje pateiktą apibrėžimą administracinis ginčas – tai asmens ir viešojo administravimo subjekto konfliktas arba vienas kitam nepavaldžių viešojo administravimo subjektų konfliktas. Prie administracinių ginčų priskiriami ir tarnybiniai ginčai, taip pat rinkimų ginčai.

Todėl tokio pagrindimo nepateikimas negali būti laikomas nepašalintu skundo trūkumu ir būti pagrindas laikyti skundą nepaduotu. Spręsdamas skundo priėmimo klausimą, teismas savo iniciatyva turi įvertinti pareiškėjo skundų ir dėl jų priimtų atsakymų turinį, identifikuoti pareiškėjo siekius ir nustatyti, kokius konkrečius veiksmus ar sprendimus jis skundžia, kad galėtų išspręsti ginčo priskirtinumo klausimą (2024 m. liepos 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-361-662/2024).

23. Sprendžiant, ar ginčas priskirtinas administracinių teismų kompetencijai, atsižvelgiama į ginčo teisinių santykių pobūdį, skunde nurodytas faktines aplinkybes ir pareikštą reikalavimą. Šios aplinkybės leidžia įvertinti, ar ginčas kilo iš administracinių teisinių santykių ir yra nagrinėtinas administraciniame teisme (žr., pvz., 2020 m. liepos 29 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-489-520/2020; 2023 m. gegužės 24 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-267-556/2023).

24. Jeigu kompetencijos nebuvimas nustatomas sprendžiant skundo priėmimo klausimą, skundą atsisakoma priimti (ABTĮ 33 str. 2 d. 1 p.). Jeigu jau iškėlus bylą paaiškėja, kad ginčas teismingas bendrosios kompetencijos teismui, byla negali būti nutraukta ar skundas paliktas nenagrinėtas – ji perduodama pagal rūšinį teismingumą (ABTĮ 22 str. 1 d.). Kitais atvejais, kai iškelta byla nepriskirtina administracinių teismų kompetencijai, byla nutraukiama (ABTĮ 103 str. 1 p.).

II.1.1. Administracinio ginčo buvimas

25. Administracinių teismų kompetencijai priskirtų bylų nagrinėjimas galimas tik tada, kai tarp šalių yra kilęs ginčas (ABTĮ 3 str. 1 d.). Administracinių bylų teisenos įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 1–2 punktuose ir 23 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog administraciniai teismai nagrinėja bylas dėl viešojo administravimo subjektų priimtų teisės aktų ir veiksmų (neveikimo), taip pat dėl vilkinimo atlikti jų kompetencijai priskirtus veiksmus.

26. LVAT praktikoje pažymima, kad, nesant viešojo administravimo subjekto atsisakymo, neveikimo ar vilkinimo atlikti pareiškėjo prašomus veiksmus, nėra ir teismo nagrinėtino ginčo (žr., pvz., 2012 m. sausio 9 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[756]-868/2011; 2023 m. balandžio 26 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-257-1188/2023; 2024 m. gruodžio 18 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-632-463/2024).

27. Vertinant, ar pareiškėjas skundžia atsakovo aktą ar neveikimą, būtina atsižvelgti į materialiųjų teisinių santykių pobūdį, o ne vien į skundo formuluotę. Jei atsakovas atsisako priimti administracinį aktą ar atlikti veiksmą, nurodydamas tokio atsisakymo priežastis, šis atsisakymas negali būti vertinamas kaip neveikimas (išplėstinės teisėjų kolegijos 2007 m. spalio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[143]-296/2007, Administracinė jurisprudencija Nr. 13; 2024 m. lapkričio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-776-552/2024).

28. Atsisakymo atlikti veiksmus ir vilkinimo atlikti veiksmus teisinės sąvokos nėra tapačios. Pirmuoju atveju atsisakymas atlikti veiksmus yra vienas iš viešojo administravimo subjektui leistinų veiksmų, kurio teisėtumas bei pagrįstumas sudaro bylos nagrinėjimo dalyką. Antruoju atveju viešojo administravimo subjektas neatlieka visų ar dalies veiksmų, kuriuos jam priskirta atlikti. Šiuo atveju bylos nagrinėjimo dalyką sudarytų aplinkybių, ar viešojo administravimo subjektas buvo kompetentingas atlikti tam

tikrus veiksmus, ar jis atliko jam priskirtus atlikti veiksmus įstatymų nustatyta tvarka ir terminais, nustatymas. Jei atsakovas atsisako priimti administracinį aktą ar atlikti veiksmą, nurodydamas tokio atsisakymo priežastis, šis atsisakymas negali būti vertinamas kaip neveikimas (žr., pvz., išplėstinės teisėjų kolegijos 2003 m. birželio 23 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A^{8}-406/2003; 2025 m. spalio 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-2570-662/2025). Viešojo administravimo subjekto vilkinimu atlikti veiksmus yra suprantamas toks šio asmens neveikimas, kai viešojo administravimo subjektas nepriima sprendimo (teigiamo arba neigiamo) prašomu išspręsti klausimu per įstatymo nustatytą terminą (žr., pvz., 2012 m. sausio 13 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS^{602}-84/2012).

29. Vien tai, kad teisės aktuose nustatytas terminas sprendimui priimti ar veiksmui atlikti dar nėra pasibaigęs, savaime ne visais atvejais lemia išvadą, kad administracinis ginčas nėra kilęs.

29.1. Kai viešojo administravimo subjektui nustatytas terminas sprendimui priimti nėra pasibaigęs ir nėra pagrindo konstatuoti jo atsisakymo atlikti pareiškėjo prašomus veiksmus ar vilkinimo juos atlikti, paprastai pripažįstama, kad teisme nagrinėtinas administracinis ginčas nėra kilęs (žr., pvz., 2024 m. liepos 10 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-251-968/2024).

29.2. Kitaip vertintina situacija, kai viešojo administravimo subjektas jau yra atlikęs konkretų su pareiškėjo kreipimusi susijusį veiksmą. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. AS-310-442/2024 Krašto apsaugos ministerija pareiškėjo skundą persiuntė nagrinėti Lietuvos kariuomenei ir apie tai informavo pareiškėją, tačiau pareiškėjas reikalavo, kad jo skundą išnagrinėtų krašto apsaugos ministras ar jo įgaliotas asmuo. LVAT konstatavo, kad išvada, jog ginčas dar nėra kilęs vien dėl to, kad nebuvo pasibaigęs persiųsto skundo išnagrinėjimo terminas, buvo grindžiama materialiojo teisinio pobūdžio aplinkybių, susijusių su pareiškėjo teise į reikalavimo patenkinimą, vertinimu. Tokios aplinkybės turi būti vertinamos nagrinėjant bylą iš esmės (žr., pvz., 2024 m. gegužės 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-310-442/2024).

II.1.2. Administracinio ginčo šalys

30. Administracinio ginčo šalys dažniausiai yra asmuo ir valstybė, veikianti per viešojo administravimo subjektus. Tai atspindi administracinių teismų įsteigimo paskirtį teisinėje valstybėje – ginti asmens teises ir teisėtus interesus santykiuose su valstybe bei užtikrinti, kad viešojo administravimo veikla būtų vykdoma laikantis įstatymų.

30.1. Pagal Administracinių bylų teisenos įstatymo 2 straipsnio 2 dalį asmuo – tai fizinis asmuo, fizinių asmenų grupė, juridinis asmuo ar kita organizacija.

30.2. Viešojo administravimo subjekto sąvoka nustatyta Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 20 punkte. Viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 20 punkte (redakcija nuo 2024 m. sausio 1 d.) pateikta viešojo administravimo subjekto sąvoka apima viešuosius juridinius asmenis, valstybės ar savivaldybės valdomas įmones, institucijas, neturinčias juridinio asmens statuso, taip pat įstatymų nustatytą spe-

cialų statusą turinčius fizinius asmenis, jeigu jiems šio įstatymo nustatyta tvarka pavesta atlikti viešojo administravimo funkcijas. Viešojo administravimo įstatymo 4 straipsnyje nustatyta, kad viešojo administravimo subjektų sistemą sudaro valstybinio, regioninio ir savivaldybių administravimo subjektai.

30.3. Taigi viešojo administravimo funkcijas gali įgyvendinti ne tik valstybiniai ir savivaldybių administravimo subjektai, bet ir kiti fiziniai ar juridiniai asmenys (viešosios įstaigos, valstybės įmonės, nevyriausybinės organizacijos, asociacijos), kurie pagal įstatymus turi įgaliojimus atlikti viešąjį administravimą (pvz., 2009 m. vasario 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. I[442]-5/2009; išplėstinės teisėjų kolegijos 2025 m. gruodžio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-6-789/2025).

31. Kai administracinis ginčas kyla tarp privataus asmens ir viešojo administravimo subjekto, jų padėtis administraciniame teisiniame santykyje paprastai nėra lygiavertė: viešojo administravimo subjektas naudojasi jam suteiktais valdingo pobūdžio įgaliojimais, o privatus asmuo paprastai laikomas silpnesniąja šio santykio šalimi. Atsižvelgdamas į tai, LVAT yra akcentavęs, kad valdžios institucijos ir teismai, siekdami įgyvendinti gero viešojo administravimo principą ir užtikrinti žmogaus teisių bei laisvių, taip pat privataus asmens, kaip silpnesniosios santykio su viešąja administracija šalies, apsaugą, turi vadovautis protingumo, teisingumo ir sąžiningumo principais bei vertinti susiklosčiusių aplinkybių visumą (žr., pvz., 2013 m. kovo 5 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A[552]-185/2013; 2013 m. gegužės 14 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A[444]-878/2013; 2014 m. kovo 4 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A[552]-385/2014; 2015 m. birželio 26 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1872-552/2015; 2026 m. balandžio 29 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-2013-1047/2026).

32. Administracinis ginčas gali kilti ir tarp dviejų vienas kitam nepavaldžių viešojo administravimo subjektų. Administracinių teismų kompetencijai priskiriami tokių subjektų ginčai dėl kompetencijos ar įstatymų pažeidimo (ABTĮ 2 str. 1 d., 17 str. 1 d. 8 p.). LVAT yra pažymėjęs, kad ši nuostata iš esmės egzistavo nuo administracinių teismų įsteigimo pradžios. Steigiant administracinius teismus įstatymų leidėjo buvo suvokiama, kad administracinių teismų paskirtis yra nagrinėti valdžios institucijų ir piliečių ginčus, o tokiose bylose viena šalis paprastai yra valdžios institucija. Kartu buvo suvokiama, kad galimos situacijos, kai ginčas kyla tarp dviejų valdžios institucijų, todėl ir buvo įtvirtinta nuostata, kad administracinių teismų kompetencijai yra priskirtos bylos dėl ginčų tarp nepavaldžių vienas kitam viešojo administravimo subjektų dėl kompetencijos ar įstatymų pažeidimo, suprantant šią ginčų kategoriją plačiai (2021 m. sausio 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-243-575/2021).

32.1. Pavyzdžiui, LVAT nagrinėjo ginčą, kilusį tarp Užimtumo tarnybos ir Palangos miesto savivaldybės administracijos dėl pastarosios atsisakymo pateikti informaciją apie savivaldybės tarybos nario dalyvavimą tarybos posėdžiuose, reikalingą jo darbo laikui apskaityti ir darbo užmokesčiui apskaičiuoti. Teismas konstatavo, kad tai yra vienas kitam nepavaldžių viešojo administravimo subjektų ginčas dėl įstatymo pažeidimo, priskirtinas administracinio teismo kompetencijai (2020 m. vasario 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-677-415/2020).

II.1.3. Administracinio ginčo pobūdis

33. Administracinio ginčo priskyrimą administracinių teismų kompetencijai lemia teisinių santykių, iš kurių kilo ginčas, pobūdis. Administraciniai teismai paprastai nagrinėja ginčus, kylančius viešojo administravimo srityje, taip pat kitus įstatymu jų kompetencijai priskirtus ginčus. Pagrindinės administracinių teismų kompetencijai priskiriamų bylų kategorijos nustatytos Administracinių bylų teisenos įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje, o pagal šio straipsnio 2 dalį įstatymais administracinių teismų kompetencijai gali būti priskiriamos ir kitokios bylos.

34. Viešojo administravimo srities ginčams apibūdinti reikšminga Viešojo administravimo įstatyme įtvirtinta viešojo administravimo sąvoka.[5] Pagal šio įstatymo 2 straipsnio 18 dalį viešasis administravimas apima administracinį reglamentavimą, administracinių sprendimų priėmimą, teisės aktų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo priežiūrą, administracinių paslaugų teikimą ir viešųjų paslaugų teikimo administravimą (taip pat žr. Viešojo administravimo įstatymo 6 str. ir 7 str.).

35. Toliau glaustai aptariamos atskiros viešojo administravimo sritys ir su jomis susiję administracinių teismų nagrinėjami ginčai.

Administracinis reglamentavimas

36. Pagal Viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 4 dalį administracinis reglamentavimas – tai viešojo administravimo subjektų veikla rengiant įstatymų ir kitų norminių teisės aktų projektus ir priimant norminius administracinius aktus. To paties straipsnio 9 dalyje pateikta norminio administracinio akto sąvoka – tai viešojo administravimo subjekto priimtas daugkartinio taikymo teisės aktas, nustatantis elgesio taisykles, skirtas individualiai neapibrėžtai asmenų grupei.

37. Administraciniuose teismuose nagrinėjamiems ginčams, kylantiems administracinio reglamentavimo srityje, priskiriamos bylos dėl norminių administracinių aktų teisėtumo, taip pat bylos dėl žalos, patirtos dėl neteisėtų viešojo administravimo subjektų veiksmų nenustačius arba netinkamai nustačius teisinį reguliavimą.

38. Kaip matyti iš apžvelgiamos LVAT praktikos norminių administracinių aktų teisėtumo bylose, dažniausiai tikrinamas ministrų ir savivaldybių tarybų priimtų norminių administracinių aktų teisėtumas. Šios bylos apima įvairias administracinio reglamentavimo sritis. Pavyzdžiui, LVAT vertino teisingumo ministro įsakymu nustatyto moterų pavardžių darybos teisinio reguliavimo atitiktį Konstitucijai ir Lietuvos Respublikos civiliniam kodeksui (išplėstinės teisėjų kolegijos 2025 m. vasario 26 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eI-3-662/2025). Kitoje byloje buvo sprendžiama dėl Vilniaus miesto savivaldybės tarybos patvirtinto Vilniaus miesto bendrojo plano nuostatų, reglamentuojančių statinių aukštį, želdynų teritorijas ir jų naudojimą, teisėtumo (išplėstinės teisėjų

5 Pažymėtina, kad viešojo administravimo sąvokos turinį aiškinančių teismų praktikos nuostatos, kurios, įvertinus minėto įstatymo pakeitimus, dar yra aktualios, apibendrintos Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikos, taikant Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo normas apibendrinime (Administracinė jurisprudencija Nr. 30, 2016 m.). Prieiga internete: < https://www.lvat.lt/data/public/uploads/2018/01/biuletenis_30-apibendrinimas.pdf>.

kolegijos 2025 m. gruodžio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1898-525/2025).

39. Praktikoje norminį administracinį aktą ne visada paprasta atriboti nuo administracinio sprendimo. Sprendžiant dėl akto pobūdžio vertinamas konkretus jo turinys ir priėmimo aplinkybės, o akto pavadinimas ar forma savaime nenulemia jo teisinio pobūdžio.

39.1. Teismų praktikoje nurodoma, kad norminiai teisės aktai – tai rašytine forma išreikšti teisėkūros subjektų sprendimai (oficialūs rašytiniai dokumentai), kuriuose yra teisės normų, kurios orientuojamos į ateitį ir numatytos taikyti daug kartų. Šie aktai adresuoti neapibrėžtam asmenų ratui arba adresuoti ratui asmenų, apibūdintų rūšiniais požymiais. Jie visada abstraktūs ir jungia tipinėmis, rūšinėmis savybėmis panašius visuomeninius santykius, toliau veikia po realizavimo individualiuose santykiuose ir konkrečių asmenų elgesyje. Teisės aktų priskyrimas norminių teisės aktų grupei apibūdina jų taikymo apimtį ir privalomumą (norminiai teisės aktai turi visuotinio privalomumo pobūdį) (žr., pvz., plenarinės sesijos 2003 m. kovo 24 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A^{502}-63/2003; išplėstinės teisėjų kolegijos 2010 m. balandžio 6 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A^{444}-1406/2010; 2019 m. lapkričio 6 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-686-629/2019).

40. Teismų praktikoje taip pat pažymima, kad daugelis Viešojo administravimo įstatymo nuostatose nurodytų administracinio akto (norminio administracinio akto ir administracinio sprendimo) požymių yra vertinamieji, todėl kiekvienu atveju teismas, spręsdamas, ar teisės aktas, dėl kurio teisėtumo ištyrimo yra kreiptasi į administracinį teismą, gali būti pripažintas norminiu ar individualiu administraciniu aktu (šiuo metu administraciniu sprendimu), būtinai turi išsiaiškinti šiame teisės akte įtvirtintų elgesio taisyklių pobūdį, subjektų ratą, kuriems taikomas aktas, aktą priėmusio subjekto statusą bei kitas akto priėmimo aplinkybes (2006 m. kovo 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A^{8}-78/2006; išplėstinės teisėjų kolegijos 2007 m. vasario 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. I^{444}-1/2007). Taip pat reikia pabrėžti, kad sprendžiant, kokio pobūdžio yra ginčijamas administracinis aktas, turi būti vertinama teisės aktą apibūdinančių požymių visuma (2011 m. rugpjūčio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS^{146}-259/2011). Tuo atveju, kai teismui ginčijamo akto pobūdis (norminis ar individualus, ar kitas) nėra akivaizdus, konkreti išvada dėl akto rūšies gali būti daroma tik įvertinus visas bylos aplinkybes bei ištyrus teismui pateiktus įrodymus (2011 m. rugpjūčio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A^{492}-2649/2011; Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo biuletenis Nr. 22).

40.1. Šių kriterijų taikymą konkrečiais atvejais iliustruoja LVAT praktika, kurioje, atsižvelgiant į ginčijamo akto turinį, jo adresatų ratą ir nustatomų elgesio taisyklių pobūdį, sprendžiama dėl akto priskyrimo norminiams administraciniams aktams ar administraciniams sprendimams. Pavyzdžiui, savivaldybės tarybos sprendimas dėl konkrečių mokyklų reorganizavimo LVAT praktikoje pripažintas administraciniu sprendimu. Jis buvo skirtas apibrėžtiems reorganizuojamiems subjektams, juo patvirtintos konkrečių biudžetinių įstaigų reorganizavimo sąlygos ir nenustatyta bendro ar abstraktaus pobūdžio elgesio taisyklių. Todėl pirmosios instancijos teismas nepagrįstai atsisakė priimti dėl šio sprendimo pateiktą skundą, pripažinęs jį norminiu administraciniu aktu (2024 m. lapkričio 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-611-662/2024).

40.2. Administraciniu sprendimu taip pat pripažintas Finansinių nusikaltimų tyri-

mo tarnybos (toliau – FNTT) įsakymas, kuriuo patvirtintas konkrečių juridinių asmenų ir kitų organizacijų sąrašas, susijęs su tarptautinių sankcijų taikymu. LVAT atsižvelgė į tai, kad įsakyme subjektai buvo individualiai apibrėžti, nurodant jų pavadinimus ir juridinių asmenų kodus. Akto pobūdžio nepakeitė tai, kad kitame teisės akte tokie FNTT įsakymai buvo įvardyti norminiais teisės aktais (2022 m. lapkričio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-715-629/2022).

40.3. Kita vertus, tai, kad administracinis aktas daro poveikį konkrečių asmenų interesams, savaime nereiškia, jog jis yra administracinis sprendimas. Norminiu administraciniu aktu pripažintas Vilniaus miesto savivaldybės mero potvarkis, kuriuo visoje savivaldybės teritorijoje paskelbta žemės sklypų, skirtų nuosavybės teisėms atkurti, projektavimo proceso pabaiga. Potvarkiu nustatyta bendro pobūdžio taisyklė rūšiniais požymiais apibrėžtam asmenų ratui, o jo pagrindu konkrečių asmenų atžvilgiu turėjo būti priimami individualūs administraciniai sprendimai (2024 m. balandžio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-167-415/2024).

41. Norminio administracinio akto ir administracinio sprendimo atribojimas turi esminę procesinę reikšmę, nes nuo akto pobūdžio priklauso jo teisėtumo patikros tvarka. Skiriasi subjektų, galinčių tiesiogiai kreiptis į teismą, ratas, kreipimosi į teismą forma ir akto pripažinimo neteisėtu teisinės pasekmės (2007 m. vasario 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. I[403]-3/2007, Administracinė jurisprudencija Nr. 11; 2010 m. gegužės 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[525]-340/2010; 2023 m. birželio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-276-520/2023).

41.1. Teismų praktikoje neretai kyla klausimas dėl privačių asmenų teisės inicijuoti norminio administracinio akto teisėtumo patikrą. Vis dėlto administracinio reglamentavimo srityje teisė tiesiogiai inicijuoti abstrakčią norminio administracinio akto teisėtumo patikrą administraciniuose teismuose yra ribota. Asmuo, nepatenkantis į ABTĮ 112 straipsnyje nustatytą subjektų ratą, negali savarankiškai kreiptis į administracinį teismą su abstrakčiu prašymu ištirti norminio administracinio akto teisėtumą. Tokį prašymą atsisakoma priimti kaip nenagrinėtiną administracinių teismų tvarka (ABTĮ 33 str. 2 d. 1 p.) (žr., pvz., 2023 m. kovo 1 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eI-10-502/2023). Tai nepaneigia asmens galimybės konkrečioje administracinėje byloje kelti joje taikytino norminio administracinio akto teisėtumo klausimą (ABTĮ 113 str. 1 d.).

Administracinių sprendimų priėmimas

42. Pagal Viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 5 dalį administracinis sprendimas – tai teisės aktų reglamentuotu būdu ir (ar) forma išreikšta vienkartinė viešojo administravimo subjekto valia dėl teisės taikymo, privaloma ir skirta konkrečiam asmeniui ar individualiai apibrėžtai asmenų grupei.[6]

6 Pažymėtina, kad iki 2020 m. lapkričio 1 d. galiojusiame Viešojo administravimo įstatyme buvo vartojama administracinio akto sąvoka – juo laikytas viešojo administravimo subjekto išleistas nustatytos formos teisės aktas (2 str. 8 d.). Administraciniai aktai buvo skirstomi į individualius administracinius aktus – vienkartinius teisės taikymo aktus, skirtus konkrečiam asmeniui ar nurodytai asmenų grupei (2 str. 9 d.), ir norminius administracinius aktus – teisės aktus, nustatančius elgesio taisykles ir skirtus individualiai neapibrėžtai asmenų grupei (2 str. 10 d.). Atsižvelgiant į teisinio reguliavimo pokyčius, administracinio sprendimo sąvoka iš esmės atitinka anksčiau vartotą individualaus administracinio akto sąvoką. Todėl administracinių teismų praktika, suformuota aiškinant ir taikant iki 2020 m. lapkričio 1 d. galiojusiame

43. Administracinių sprendimų priėmimas yra viena pagrindinių viešojo administravimo veiklos formų, todėl dėsninga, kad būtent dėl tokių sprendimų administraciniuose teismuose kyla daugiausia ginčų. Administraciniai sprendimai gali būti priimami viešojo administravimo subjektui veikiant įvairiose viešojo administravimo srityse, pavyzdžiui, atliekant teisės aktų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo priežiūrą, teikiant administracines paslaugas ar administruojant viešųjų paslaugų teikimą. Tokiais sprendimais paprastai užbaigiamas konkretaus asmens klausimo nagrinėjimas ir sukeliamos jam teisinės pasekmės. Todėl sprendžiant dėl teisminės gynybos svarbu nustatyti, ar konkretus viešojo administravimo subjekto dokumentas pagal savo turinį laikytinas administraciniu sprendimu.

44. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo praktikoje yra pažymėjęs, kad teisės akto priskyrimo administraciniam sprendimui klausimas yra sprendžiamas ne vien pagal teisės akto pavadinimą, jame nurodytą apskundimo tvarką ar jame vartojamas sąvokas, bet pagal tikrąjį teisės akto turinį, nustatomą pagal administraciniam sprendimui būdingus požymius (2012 m. kovo 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[63]-1287/2012). Plačiau apie ginčijamo akto priskyrimą administraciniam sprendimui žr. šio Apibendrinimo II.4 poskyrį „Administracinio akto, veiksmo ar neveikimo skundžiamumas“.

Teisės aktų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo ir laikymosi priežiūra

45. Bendrieji priežiūros viešojo administravimo srityje pagrindai yra nustatyti Viešojo administravimo įstatymo 18 straipsnyje „Teisės aktų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo ir laikymosi priežiūra“. Šiuo aspektu taip pat aktualios Viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 15 ir 16 dalyse įtvirtintos sąvokos, pagal kurias ūkio subjekto veiklos patikrinimas – tai teisės aktų reglamentuoti viešojo administravimo subjektų veiksmai, kuriais tikrinama ūkio subjekto veikla; ūkio subjektų veiklos priežiūra – tai viešojo administravimo subjektų veikla prižiūrint, kaip ūkio subjektai laikosi teisės aktų ir administracinių sprendimų.

46. Šioje viešojo administravimo srityje administraciniuose teismuose nagrinėjami ginčai dėl priežiūros institucijų atliktų patikrinimų, duotų privalomųjų nurodymų, taikytų veiklos ribojimų ir paskirtų poveikio priemonių. Tokie ginčai kyla, be kita ko, aplinkos apsaugos (pvz., 2024 m. rugsėjo 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-2110-624/2024), konkurencijos (pvz., 2016 m. gegužės 2 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-97-858/2016, Administracinė jurisprudencija Nr. 31), finansų rinkų (pvz., išplėstinės teisėjų kolegijos 2025 m. lapkričio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2031-502/2025), azartinių lošimų (pvz., išplėstinės teisėjų kolegijos 2025 m. balandžio 30 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-11-415/2025, Administracinė jurisprudencija Nr. 49), tabako ir alkoholio kontrolės (žr., atitinkamai, 2009 m. sausio 15 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A[756]-80/2009, Administracinė jurisprudencija Nr. 17 ir 2010 m. gegužės 10 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A[438]-509/2010, Administracinė jurisprudencija Nr. 19) bei kitose reguliuojamos ūkinės veiklos srityse.

Administracinių paslaugų teikimas

47. Administracinė paslauga įstatymų leidėjo apibrėžiama kaip Viešojo adminis-

Viešojo administravimo įstatyme įtvirtintas atitinkamas sąvokas, išlieka aktuali.

travimo įstatymo nurodyta viešojo administravimo veikla, susijusi su dokumentų išdavimu ar informacijos teikimu. Viešojo administravimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad administracinės paslaugos yra: 1) teisės aktų nustatytų dokumentų, kurių turėjimas patvirtina viešojo administravimo subjekto suteikiamos teisės įgijimą, išdavimas; 2) viešojo administravimo subjekto veiksmai išduodant teisės aktų nustatytus dokumentus su valstybės registruose, valstybės informacinėse sistemose, archyvuose ar paties viešojo administravimo subjekto turima informacija; 3) teisės aktų nustatytų ir asmenų privalomai viešojo administravimo subjektams teikiamų dokumentų ar informacijos priėmimas; 4) teisės aktų nustatytos informacijos registravimas valstybės registruose ar valstybės informacinėse sistemose asmens prašymu.

48. Administracinių paslaugų teikimo srityje administraciniuose teismuose nagrinėjami, be kita ko, ginčai dėl leidimų, sutikimų ir kitų dokumentų išdavimo, dėl dokumentų, suteikiančių asmeniui tam tikrą teisinį statusą ar teisę, taip pat dėl informacijos ar dokumentų pateikimo.

48.1. Pavyzdžiui, administraciniuose teismuose nagrinėjami ginčai dėl statinio pripažinimo tinkamu naudoti akto išdavimo (2012 m. kovo 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[442]-1299/2012), leidimo atlikti archeologinius tyrimus išdavimo (2011 m. birželio 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[492]-2538/2011), taip pat savivaldybės administracijos atsisakymo išduoti patvirtinimą (sutikimą), kad pareiškėjui priklausančiuose žemės sklypuose galima įrengti ar statyti saulės ir vėjo elektrines (2025 m. lapkričio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-329-602/2025).

48.2. Prie šios kategorijos taip pat priskiriami ginčai dėl dokumentų, suteikiančių asmeniui tam tikrą teisinį statusą ar teisę, išdavimo. Pavyzdžiui, administraciniuose teismuose nagrinėjami skundai dėl leidimų laikinai ar nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje išdavimo (žr., pvz., išplėstinės teisėjų kolegijos 2011 m. spalio 17 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A[858]-2332/2011, Administracinė jurisprudencija Nr. 22; išplėstinės teisėjų kolegijos 2025 m. gruodžio 10 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. eA-1921-968/2025).

48.3. Apžvelgiamoje viešojo administravimo srityje administracinių ginčų taip pat kyla dėl viešojo administravimo subjektų atsisakymo pateikti asmenų prašomą informaciją ar dokumentus. Pavyzdžiui, LVAT nagrinėjo ginčą dėl Trakų rajono savivaldybės administracijos atsisakymo pateikti informaciją apie savivaldybės tarybos narių veiklos išlaidų kompensavimą ir mero reprezentacines išlaidas. Teismas pripažino, kad informacija apie savivaldybės institucijų veiklą ir viešųjų lėšų naudojimą turi būti teikiama, nesant įstatyme nustatyto jos teikimo ribojimo (2026 m. kovo 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-871-624/2026; taip pat žr. 2011 m. lapkričio 14 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A[63]-2965/2011).

Viešųjų paslaugų teikimo administravimas

49. Administracinių teismų kompetencijai priskiriami ne visi ginčai, kylantys dėl viešųjų paslaugų teikimo, o ginčai dėl viešojo administravimo subjektų veiksmų *administruojant* šių paslaugų teikimą.

49.1. Pagal Viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 19 dalį viešoji paslauga – pagal įstatymų ir (ar) viešojo administravimo subjektų nustatytus reikalavimus vykdoma

šių subjektų prižiūrima veikla, kuria sukuriama valstybės ar savivaldybių garantuojama ir visuomenės nariams vienodai prieinama nauda. Viešosioms paslaugoms priskiriamos, be kita ko, tokios sritys kaip švietimas, asmens sveikatos priežiūra, geriamojo vandens ir šilumos tiekimas, nuotekų tvarkymas, komunalinių paslaugų teikimas, viešųjų teritorijų tvarkymas.

49.2. Nuo pačių viešųjų paslaugų teikimo reikia skirti jų teikimo administravimą. Pagal Viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 22 dalį viešųjų paslaugų teikimo administravimas – tai įstatymų nustatyta tvarka atliekama viešojo administravimo subjektų veikla nustatant viešųjų paslaugų teikimo taisykles ir tvarką, išduodant leidimus teikti viešąsias paslaugas, steigiant atitinkamos formos juridinius asmenis arba parenkant kitus asmenis, teiksiančius viešąsias paslaugas, taip pat prižiūrint viešųjų paslaugų teikimą. Viešųjų paslaugų teikimo administravimą reglamentuoja Viešojo administravimo įstatymo 20 straipsnis.

50. Praktikoje ne visada lengva atriboti ginčus dėl pačios viešosios paslaugos teikimo nuo ginčų dėl jos teikimo administravimo, todėl šių bylų teisingumo klausimus neretai vis dar sprendžia Specialioji teisėjų kolegija.

50.1. Pavyzdžiui, Specialioji teisėjų kolegija pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo procesą pripažino viešosios švietimo paslaugos teikimo priežiūra, taigi viešosios paslaugos teikimo administravimu, patenkančiu į viešojo administravimo sritį. Todėl ginčas dėl savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimo, kuriuo atmestas moksleivio prašymas pakeisti vertinimo komisijos pirmininko sprendimą nevertinti jo darbo, pripažintas administracinio teisinio pobūdžio ir nagrinėtinu administraciniame teisme (Specialiosios teisėjų kolegijos 2024 m. spalio 9 d. nutartis teisingumo byloje Nr. T-45/2024).

50.2. Viešosios paslaugos teikimo ir jos administravimo skirtis aktuali ir asmens sveikatos priežiūros srityje. Šioje srityje atribojami ginčai dėl pacientui suteiktų sveikatos priežiūros paslaugų nuo ginčų dėl viešojo administravimo subjekto vykdomos šių paslaugų kokybės priežiūros.

50.3. Administraciniuose teismuose nenagrinėjami ginčai dėl sveikatos priežiūros įstaigos atsisakymo pateikti pacientams informaciją, susijusią su jiems suteiktomis asmens sveikatos priežiūros paslaugomis, nes tokie ginčai kyla dėl pačių sveikatos priežiūros paslaugų teikimo (2012 m. gegužės 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[143]-327/2012; taip pat žr. 2012 m. balandžio 20 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[143]-268/2012, Specialiosios teisėjų kolegijos 2026 m. kovo 4 d. nutartį Nr. T-14/2026).

50.4. Kita vertus, administraciniuose teismuose nagrinėjami ginčai dėl Valstybinės akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybos sprendimų, priimtų vykdant sveikatos priežiūros paslaugų kokybės priežiūrą, išnagrinėjus paciento skundą ir atlikus jam suteiktų sveikatos priežiūros paslaugų kokybės patikrinimą. Tokiu atveju teismas nesprendžia tiesioginio paciento ir sveikatos priežiūros įstaigos ginčo, tačiau tikrina priežiūros institucijos sprendimo teisėtumą ir pagrįstumą (išplėstinės teisėjų kolegijos 2023 m. liepos 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-71-463/2023).

Administracinė procedūra

51. Pagal Viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 2 dalį administracinė pro-

cedūra – tai viešojo administravimo subjekto atliekami privalomi veiksmai nagrinėjant skundą dėl viešojo administravimo subjekto veiksmais, neveikimu ar administraciniais sprendimais galimai padaryto asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimo ir priimant dėl to administracinės procedūros sprendimą. Administracinės procedūros sprendimas yra administracinis sprendimas, kurio priėmimu ši procedūra baigiama.[7]

52. Administraciniuose teismuose gali būti ginčijamas administracinę procedūrą užbaigiantis sprendimas, taip pat viešojo administravimo subjekto veiksmai ar neveikimas vykdant šią procedūrą.

52.1. Pavyzdžiui, LVAT nagrinėjo atvejį, kai Valstybinė darbo inspekcija asmens skundą dėl jos tarnautojų veiksmų išnagrinėjo vykdydama administracinę procedūrą ir priėmė sprendimą, kad pareiškėjos teisės ir teisėti interesai nebuvo pažeisti. Teismas pažymėjo, kad tai buvo savarankiškas administracinės procedūros sprendimas, o ne išankstine ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka priimtas sprendimas, todėl pirmosios instancijos teismas nepagrįstai atsisakė priimti dėl jo pateiktą skundą (2024 m. gegužės 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-223-575/2024; taip pat žr. 2025 m. gegužės 14 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-514-629/2025).

52.2. Kitoje administracinėje byloje LVAT nagrinėjo ginčą, kilusį nuosavybės teisių į miesto žemę atkūrimo srityje. Pareiškėja Vilniaus miesto savivaldybės administracijai apskundė jos Žemės tvarkymo ir administravimo skyriaus sprendimą atsisakyti formuoti žemės sklypus nuosavybės teisių atkūrimui. Vilniaus miesto savivaldybės administracija, išnagrinėjusi skundą, priėmė galutinį sprendimą, kuriuo dalį skundo tenkino, kitą dalį atmetė ir iš dalies pakeitė pirminio sprendimo motyvus. LVAT pažymėjo, kad būtent šis galutinis viešojo administravimo subjekto sprendimas sukėlė pareiškėjai teisines pasekmes ir galėjo būti ginčo teisme dalyku (2026 m. gegužės 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1000-624/2026).

Vidaus administravimas

53. Vidaus administravimas pagal galiojantį Viešojo administravimo įstatymą tiesiogiai nėra priskiriamas viešojo administravimo sritims.[8] Vis dėlto pagal šio įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 4 punktą visi viešojo administravimo subjektai privalo atlikti savo vidaus administravimą tiek, kiek jis nėra atliekamas centralizuotai. Pagal Viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 17 dalį vidaus administravimas – tai veikla, kuria užtikrinamas viešojo administravimo subjekto, turinčio viešojo juridinio asmens statusą, savarankiškas funkcionavimas. Šiai veiklai, be kita ko, priskiriamas personalo administravimas, finansinė apskaita, dokumentų tvarkymas, apskaita ir saugojimas, viešųjų pirkimų vykdymas, vidaus auditas, projektų valdymas, viešieji ryšiai, vidaus tyrimai, informacinių ir ryšių technologijų bei turto administravimas ir kita ūkinio ar techninio pobūdžio veikla, būtina subjektui pavestam viešajam administravimui vykdyti.

7 Iki 2020 m. lapkričio 1 d. galiojusioje Viešojo administravimo įstatymo redakcijoje administracinės procedūros vykdymas buvo priskiriamas administracinėms paslaugoms. Pagal šiuo metu galiojantį teisinį reguliavimą administracinė procedūra administracinėms paslaugoms nebepriskiriama ir yra atskirai įtvirtinta kaip viena iš veiklų, kurias privalo vykdyti visi viešojo administravimo subjektai (Viešojo administravimo įstatymo 7 str. 1 d. 3 p.).

8 Pažymėtina, kad nuo 2020 m. lapkričio 1 d. įsigaliojusi Viešojo administravimo įstatymo redakcija vidaus administravimo nebelaiko viešojo administravimo veiklos sritimi.

54. LVAT praktikoje pažymėta, kad vidaus administravimas visada nukreiptas į vidinį institucijos veiklos organizavimą. Todėl vidaus administravimo metu priimami aktai adresuojami subjektams, kurie su šiuos aktus priėmusiu subjektu yra susiję sisteminiais, struktūriniais ir (ar) organizaciniais ryšiais. Tokių aktų privalomumą lemia ne valstybės valia, išreiškiama per viešojo administravimo įgaliojimus, bet adresatų organizacinis ar tarnybinis pavaldumas bei pareiga laikytis atitinkamos institucijos vidaus darbo tvarkos (išplėstinės teisėjų kolegijos 2007 m. vasario 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. I[444]-1/2007, Administracinė jurisprudencija Nr. 11).

55. Tai, kad aktas priimtas vykdant vidaus administravimą, savaime nei lemia, nei paneigia administracinio teismo kompetenciją. Kiekvienu atveju reikia nustatyti, ar dėl tokio akto ar veiklos kilęs ginčas pagal savo pobūdį patenka į įstatyme administracinių teismų kompetencijai priskirtą ginčų kategoriją.

55.1. Ginčai dėl vidaus administravimo paprastai kyla administracinių teismų kompetencijai įstatymu priskirtoje valstybės tarnybos srityje. Pavyzdžiui, LVAT individualiu administraciniu aktu, priimtu vidaus administravimo srityje, pripažino ministro įsakymą, kuriuo buvo pakeistas ministerijos valstybės tarnautojų ir darbuotojų pareigybių sąrašas ir panaikinta viena pareigybė. Teismas konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai atsisakė priimti skundo dalį dėl jo panaikinimo, todėl skundo priėmimo klausimą perdavė nagrinėti iš naujo (2021 m. gruodžio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-776-520/2021).

55.2. Kita vertus, vien tai, kad ginčas kilo vidaus administravimo srityje, savaime nereiškia, kad jis nagrinėtinas administraciniame teisme. Administracinėje byloje Nr. eA-672-624/2025 LVAT konstatavo, kad ginčas tarp institucijos sudarytos komisijos pirmininko ir institucijos direktoriaus dėl neatsakymo į tarnybinį pranešimą kilo vidaus administravimo srityje, tačiau nebuvo tarnybinis ginčas ir nebuvo kitu įstatymo pagrindu priskirtas administracinių teismų kompetencijai. Todėl toks ginčas administraciniame teisme nenagrinėtinas (2025 m. balandžio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-672-624/2025).

II.1.4. Kiti viešosios teisės pobūdžio ginčai

56. Administracinių teismų nagrinėjamų ginčų ir kitų jų kompetencijai priskirtų bylų ratas neapsiriboja vien ginčais, tiesiogiai kylančiais iš Viešojo administravimo įstatyme apibrėžtos viešojo administravimo veiklos. Administracinių teismų kompetencijai įstatymais priskiriami ir kiti viešosios teisės normomis reglamentuojami ginčai.

57. Kai kurios kitos administracinių teismų kompetencijai priskirtos bylų kategorijos tiesiogiai nurodytos Administracinių bylų teisenos įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje. Pavyzdžiui, administraciniai teismai sprendžia bylas dėl Rinkimų kodekso ir Referendumo konstitucinio įstatymo pažeidimų, o LVAT nagrinėja savivaldybių tarybų prašymus pateikti išvadą, ar savivaldybės tarybos narys arba meras sulaužė priesaiką ir (ar) nevykdė jam įstatymuose nustatytų įgaliojimų (ABTĮ 17 str. 1 d. 9 ir 13 p.).

58. Administracinių teismų kompetencijai gali būti priskirti ir ginčai, kurie nėra tiesiogiai išvardyti Administracinių bylų teisenos įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje, jeigu jų nagrinėjimą administraciniams teismams paveda atitinkamą sritį reglamentuojantis

įstatymas. Tokių ginčų priskyrimas administracinių teismų kompetencijai numatytas ne viename specialiajame įstatyme.

58.1. Pavyzdžiui, Valstybės politikų elgesio kodekse nustatyta galimybė jame nurodytų komisijų sprendimus skųsti Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka. LVAT yra pažymėjęs, kad Seimo Etikos ir procedūrų komisija yra Seimo struktūrinis padalinys, vykdantis Seimo vidaus veiklos kontrolės ir parlamentinės etikos priežiūros funkcijas, todėl ji nėra viešojo administravimo subjektas, o jos veikla nelaikytina viešuoju administravimu. Aplinkybė, kad Komisijos sprendimai įstatymo nustatytais atvejais gali būti skundžiami administraciniam teismui, viešojo administravimo funkcijų jai nesuteikia, tačiau sudaro pagrindą atitinkamus ginčus nagrinėti administraciniame teisme (2025 m. lapkričio 12 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-690-525/2025).

58.2. Administracinių teismų kompetencijai taip pat priskirtini ginčai dėl Seimo Pirmininko potvarkių, kuriais panaikinamas asmeniui išduotas leidimas dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija. Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatyme tiesiogiai nustatyta suinteresuoto asmens teisė apskųsti sprendimą dėl leidimo panaikinimo teismui, be kita ko, neišskiriant atvejų, kai tokį sprendimą priima Seimo Pirmininkas (2012 m. sausio 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[442]-21/2012).

59. Tai, kad įstatyme tiesiogiai nenustatyta galimybė viešosios valdžios sprendimą apskųsti administraciniam teismui, savaime nepaneigia asmens teisės į teisminę gynybą. Kai toks sprendimas tiesiogiai veikia asmens teises ar laisves, sprendžiant, ar ginčas priskirtinas administracinių teismų kompetencijai, atsižvelgiama į teisminės gynybos prieinamumo principą. Konstitucinio Teismo jurisprudencijoje pripažįstama asmens teisė teisme ginčyti viešosios valdžios sprendimą, kuriuo buvo ar galėjo būti pažeistos jo teisės ar laisvės, taip pat siekti dėl tokio sprendimo atsiradusio rezultato ar jo padarinių, *inter alia* žalos, atlyginimo (Konstitucinio Teismo 2010 m. gegužės 13 d. nutarimas). Pavyzdžiui, remdamasis šia doktrina LVAT išaiškino, kad investuotojas turi teisę kreiptis į administracinį teismą dėl Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo pagrindu priimto Vyriausybės nutarimo, kuriuo jis pripažintas neatitinkančiu nacionalinio saugumo interesų, teisėtumo, nes tokiu sprendimu buvo ar galėjo būti pažeistos jo teisės ar laisvės (2026 m. vasario 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-323-442/2026; taip pat žr. 2025 m. gegužės 28 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-1854-789/2025). Administracinių teismų kompetencijos ribojimai valstybės valdžios institucijų atžvilgiu išsamiau aptariami II.2.2. poskyryje „Administracinių teismų kompetencijos ribos valstybės valdžios institucijų atžvilgiu“.

II.2. Administracinių teismų kompetencijos ribojimai

(ABTĮ 17 str., 18 str., 22 str. 2 d., 33 str. 2 d. 1 p.)

60. Administracinių teismų kompetencijos ribojimai nustatyti Administracinių bylų teisenos įstatymo 18 straipsnyje.

60.1. Pagal šio straipsnio 1 dalį administraciniai teismai nesprendžia bylų, priskirtų Konstitucinio Teismo kompetencijai, taip pat bylų, priskirtų bendrosios kompetencijos teismams.

60.2. Šio įstatymo 18 straipsnio 2 dalyje taip pat nustatyti administracinių teis-

mų kompetencijos ribojimai tam tikrų valstybės institucijų, pareigūnų ir kitų subjektų veiklos atžvilgiu. Administracinių teismų kompetencijai nepriskiriama tirti Respublikos Prezidento, Seimo, Seimo narių, Ministro Pirmininko, Vyriausybės, Konstitucinio Teismo, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo ir Lietuvos apeliacinio teismo teisėjų veiklos, kitų teismų teisėjų, taip pat prokurorų, ikiteisminio tyrimo pareigūnų ir antstolių procesinių veiksmų, susijusių su teisingumo vykdymu ar bylos tyrimu, taip pat su sprendimų vykdymu, ir Seimo kontrolieriaus, žvalgybos kontrolieriaus ir vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus sprendimų.

61. Atsižvelgiant į šių ribojimų pobūdį, toliau atskirai aptariamas administracinių teismų kompetencijos atribojimas nuo kitų teismų kompetencijos ir administracinių teismų kompetencijos ribos tam tikrų valstybės institucijų, pareigūnų bei kitų subjektų veiklos atžvilgiu.

II.2.1. Administracinių teismų kompetencijos atribojimas nuo kitų teismų kompetencijos

62. Administracinių teismų kompetencijos ribas lemia ne tik jiems įstatymų priskirtų bylų pobūdis, bet ir Konstitucijoje bei įstatymuose nustatyta kitų teismų kompetencija. Todėl sprendžiant, ar konkretus klausimas gali būti nagrinėjamas administraciniame teisme, pirmiausia būtina įvertinti, ar jis nepriskirtas išimtinei Konstitucinio Teismo kompetencijai arba bendrosios kompetencijos teismų jurisdikcijai.

II.2.1.1. Administracinių teismų ir Konstitucinio Teismo kompetencijos atribojimas

63. Administracinių teismų ir Konstitucinio Teismo kompetencijos atribojimas pirmiausia aktualus *norminių teisės aktų teisėtumo* kontrolės srityje. Pagal Konstitucijos 102 straipsnį Konstitucinis Teismas sprendžia, ar įstatymai ir kiti Seimo aktai neprieštarauja Konstitucijai, o Respublikos Prezidento ir Vyriausybės aktai – Konstitucijai arba įstatymams. Kitų norminių teisės aktų teisėtumo kontrolė įstatymų nustatyta apimtimi priskirta administraciniams teismams. Pagal Administracinių bylų teisenos įstatymą administracinių teismų kompetencijai priskiriama tirti norminių administracinių aktų, kuriuos priima centriniai valstybinio administravimo subjektai, teritoriniai valstybinio administravimo subjektai ir savivaldybių administravimo subjektai, teisėtumą (ABTĮ 20 str. 2 d. 1 p., 21 str. 1 d. 2 p., 112–113 str.).

63.1. Pavyzdžiui, LVAT atsisakė priimti Seimo narių pareiškimą, kuriuo buvo prašoma ištirti Vyriausybės nutarimu patvirtinto norminio teisinio reguliavimo teisėtumą. Teismas pažymėjo, kad nors Administracinių bylų teisenos įstatymo 112 straipsnio 1 dalyje Seimo nariams suteikta teisė kreiptis į administracinį teismą dėl norminio administracinio akto teisėtumo, Vyriausybės aktų teisėtumo kontrolė pagal Konstituciją priskirta Konstitucinio Teismo kompetencijai (2024 m. balandžio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eI-14-1047/2024).

64. Nors Administracinių bylų teisenos įstatyme administracinių teismų atliekama norminių administracinių aktų teisėtumo kontrolė expressis verbis siejama tik su jų atitiktimi įstatymams ir Vyriausybės norminiams teisės aktams, ši kontrolė tuo neapsiriboja. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, remdamasis Konstitucinio Teismo suformuota oficialia konstitucine doktrina, yra pažymėjęs, kad administracinis teismas, pagal kompetenciją vertindamas teisinio reguliavimo teisėtumą, vertina jo atitiktį ne tik įstatymams, bet ir Konstitucijai (2011 m. kovo 21 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I[575]-3/2011, Administracinė jurisprudencija Nr. 21). Taigi administraciniai teismai gali vertinti jų kompetencijai priskirtų norminių teisės aktų atitiktį Konstitucijai, tačiau nesprendžia Konstitucinio Teismo kompetencijai priskirtų klausimų dėl įstatymų, kitų Seimo aktų, Respublikos Prezidento ar Vyriausybės aktų konstitucingumo.

65. Sudėtingesnis administracinių teismų ir Konstitucinio Teismo kompetencijos atribojimo klausimas kyla dėl *individualių* poįstatyminių Seimo, Respublikos Prezidento ir Vyriausybės aktų. Tokie aktai gali būti priimami, pavyzdžiui, sprendžiant dėl asmens skyrimo į tam tikras pareigas, Lietuvos Respublikos pilietybės netekimo, konkretaus sandorio ar investuotojo atitikties nacionalinio saugumo interesams. Kadangi jie skirti konkrečiam asmeniui ar konkrečiai situacijai ir gali tiesiogiai paveikti asmens teises ar teisėtus interesus, kyla klausimas, kokia apimtimi dėl tokių aktų kilę ginčai gali būti nagrinėjami administraciniuose teismuose, nepažeidžiant Konstitucinio Teismo kompetencijos. Šio klausimo sprendimo ribas atskleidžia Konstitucinio Teismo suformuota jurisprudencija dėl teisės į teisminę gynybą.

66. Pagal šią jurisprudenciją individualaus poįstatyminio Seimo, Respublikos Prezidento ar Vyriausybės akto teisėtumo kontrolės priskyrimas Konstitucinio Teismo kompetencijai neužkerta kelio asmeniui, kurio teisės ar laisvės tokiu aktu buvo ar galėjo būti pažeistos, ginti jas teisme. Konstitucinis Teismas 2010 m. gegužės 13 d. nutarime konstatavo, kad Administracinių bylų teisenos įstatymo nuostata „Administracinių teismų kompetencijai nepriskiriama tirti Respublikos Prezidento <...>, Vyriausybės (kaip kolegialios institucijos) <...> veiklos <...>“ neužkerta kelio asmeniui, manančiam, kad jo teisės ar laisvės yra pažeistos dėl Respublikos Prezidento ar Vyriausybės veiklos, įgyvendinti Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą teisę kreiptis į teismą. Plėtodamas šią doktriną, Konstitucinis Teismas 2016 m. birželio 28 d. sprendime pažymėjo, kad Konstitucijoje įtvirtinta asmens, kurio konstitucinės teisės ar laisvės pažeidžiamos, teisė kreiptis į teismą suponuoja ne tik tai, kad tokiais atvejais asmens teisės ir laisvės, teisėti interesai ir teisėti lūkesčiai turi ir gali būti apginti, bet ir tai, kad teismai (teisėjai), nagrinėdami bylas, turi pareigą, kilus abejonėms dėl Seimo, Respublikos Prezidento ar Vyriausybės priimto akto (jo dalies) atitikties aukštesnės galios teisės aktams, inter alia (ir pirmiausia) Konstitucijai, kreiptis į Konstitucinį Teismą (taip pat žr. Konstitucinio Teismo 2019 m. sausio 11 d. sprendimą ir jame nurodytą oficialią konstitucinę jurisprudenciją).

67. Kartu administraciniai teismai gali tirti su tokių Seimo, Respublikos

Prezidento ar Vyriausybės aktų priėmimu susijusias aplinkybes tiek, kiek toks tyrimas neperžengia jų kompetencijos ribų. Konstitucinis Teismas yra išaiškinęs, kad toks tyrimas administraciniame teisme gali būti atliekamas tiek, kiek jis būtinas teismo abejonei dėl atitinkamo akto atitikties Konstitucijai ar įstatymams pagrįsti. Be to, bylai reikšmingų faktinių aplinkybių nustatymas ir ištyrimas pirmiausia yra bylą nagrinėjančio teismo kompetencijos dalykas (Konstitucinio Teismo 2010 m. gegužės 13 d. ir 2018 m. kovo 2 d. nutarimai; išplėstinės teisėjų kolegijos 2021 m. vasario 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-757-556/2021, Administracinė jurisprudencija Nr. 41).

67.1. Jeigu, ištyrus bylai reikšmingas aplinkybes, kyla abejonių dėl byloje taikytino teisės akto atitikties aukštesnės galios teisės aktams, *inter alia* Konstitucijai, taikoma Administracinių bylų teisenos įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka: teismas sustabdo bylos nagrinėjimą ir, atsižvelgdamas į Konstitucinio Teismo kompetenciją, kreipiasi į jį su prašymu spręsti dėl teisės akto atitikties Konstitucijai. Ši taisyklė taikoma ir tais atvejais, kai kyla abejonių dėl Respublikos Prezidento ar Vyriausybės akto atitikties Konstitucijai ar įstatymams.

67.2. Jeigu, įvertinus byloje esančius įrodymus ir nustačius reikšmingas aplinkybes, teismui abejonių dėl atitinkamo akto nekyla, jis turi įgaliojimus bylą išnagrinėti iš esmės (Konstitucinio Teismo 2016 m. birželio 28 d., 2019 m. sausio 11 d. sprendimai).

68. Administracinių teismų praktikoje taip pat išryškėja kitos administracinių teismų ir Konstitucinio Teismo kompetencijos atribojimo ribos.

68.1. LVAT yra konstatavęs, kad vien prašymas kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl teisės akto konstitucingumo, kai nekeliamas konkretus administracinio teismo kompetencijai priskirtas ginčas, negali būti savarankiškas administracinės bylos dalykas. Teismo teisė kreiptis į Konstitucinį Teismą gali būti įgyvendinama tik nagrinėjant konkrečią jo kompetencijai priskirtą bylą (2009 m. lapkričio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[438]-679/2009).

68.2. Kitu atveju LVAT sprendė, ar administracinių teismų kompetencijai gali būti priskirtas individualaus konstitucinio skundo priėmimo klausimo vertinimas. Teismas konstatavo, kad tokie klausimai priklauso išimtinei Konstitucinio Teismo jurisdikcijai ir negali būti vertinami kitose valstybės valdžios institucijose, įskaitant administracinius teismus. Šios kompetencijos nesukuria ir tai, kad asmuo dėl Konstitucinio Teismo sprendimo pirmiausia kreipėsi į Lietuvos administracinių ginčų komisiją, o vėliau jos sprendimą apskundė administraciniam teismui (išplėstinės teisėjų kolegijos 2025 m. balandžio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-696-1047/2025).

II.2.1.2. Administracinių ir bendrosios kompetencijos teismų kompetencijos atribojimas

69. Tiek administraciniai teismai, tiek bendrosios kompetencijos teismai yra savarankiški bei nepriklausomi ir nė viena iš šių teismų sistemų nėra dominuojanti kitos atžvilgiu. Kiekvienos teismų sistemos teismas pagal įstatymus vykdo būtent tas funkcijas, kurios yra būdingos tos teismų sistemos teismams. Konstitucinė teisingumo vykdymo samprata suponuoja tai, kad teismai bylas turi spręsti tik griežtai laikydamiesi įstatymuose nustatytos kompetencijos ir neperžengdami savo jurisdikcijos ribų, nevir-

šydami kitų įgaliojimų (žr., pvz., išplėstinės teisėjų kolegijos 2013 m. vasario 11 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A[492]-704/2013, Administracinė jurisprudencija Nr. 25; 2022 m. spalio 12 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-499-629/2022; 2023 m. birželio 28 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-392-415/2023).

70. Administraciniai teismai sprendžia ginčus, kylančius iš administracinių teisinių santykių (ABTĮ 1 str. 1 d.), o bendrosios kompetencijos teismams priskiriami ginčai, kylantys iš privatinės teisės reglamentuojamų santykių (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 22 str.). Atitinkamai ABTĮ 22 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad bylos rūšinį teisingumą lemia teisinių santykių, iš kurių kilo ginčas, pobūdis, o jeigu teisinis santykis yra mišrus, sprendžiama, kurios rūšies – administraciniai ar civiliniai – teisiniai santykiai byloje vyrauja.

71. Kilus abejonių, ar byla nagrinėtina administraciniame, ar bendrosios kompetencijos teisme, jos rūšinio teisingumo klausimą įstatymų nustatyta tvarka sprendžia Specialioji teisėjų kolegija, kurią sudaro Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininkas, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo pirmininko pavaduotojas ir po vieną šių teismų pirmininkų paskirtą teisėją (ABTĮ 22 str. 3 d.). Šios kolegijos kompetencija apima tik administracinių ir bendrosios kompetencijos teismų kompetencijos atribojimą, kai reikia nustatyti, ar ginčas kyla iš administracinių, ar civilinių teisinių santykių. Ji nesprendžia, ar ginčas priskirtinas administraciniam teismui, ar baudžiamąsias bylas nagrinėjančiam teismui. Pastarąjį klausimą bylą nagrinėjantis teismas sprendžia taikydamas skundo priėmimą ir bylos perdavimą pagal rūšinį teisingumą reglamentuojančias proceso teisės normas (Specialiosios teisėjų kolegijos 2024 m. gegužės 16 d. nutartis teisingumo byloje Nr. T-10/2024).

72. Specialiosios teisėjų kolegijos praktikoje, sprendžiant dėl ginčo rūšinio teisingumo, vertinamas teisinių santykių, iš kurių kilo ginčas, pobūdis. Jis nustatomas, be kita ko, atsižvelgiant į pareiškėjo reikalavimų turinį ir jų teisinį pagrindimą.

73. Atskiri formalūs ginčo požymiai, kaip antai viešojo administravimo subjekto dalyvavimas ginče ar teisinė forma, kuria įgyvendinami atitinkami santykiai, savaime nenulemia ginčo priskirtinumo konkrečiai teismų sistemai.

73.1. Vertinant pareiškėjo reikalavimų turinį ir jų teisinį pagrindimą, epizodiškas rėmimasis kitos teisės šakos nuostatomis ginčo pobūdžio nekeičia, jeigu esminiai reikalavimai kyla iš viešojo administravimo santykių. Pavyzdžiui, Specialioji teisėjų kolegija ginčą priskyrė administraciniam teismui, nors skunde buvo pateikta civilinio pobūdžio argumentų, nes pagrindiniai reikalavimai buvo susiję su Nekilnojamojo turto registro tvarkymu kaip viešojo administravimo funkcija (Specialiosios teisėjų kolegijos 2008 m. rugsėjo 9 d. nutartis teisingumo byloje Nr. T-63/2008). Analogiškai ginčas dėl statinio pripažinimo tinkamu naudoti akto teisėtumo priskirtas administraciniam teismui, nes byloje nebuvo pareikšta civilinio pobūdžio reikalavimų (Specialiosios teisėjų kolegijos 2011 m. kovo 14 d. nutartis teisingumo byloje Nr. T-16/2011).

73.2. Vien tai, kad viena iš ginčo šalių yra viešojo administravimo subjektas, savaime nelemia ginčo priskyrimo administracinių teismų kompetencijai. Valstybė ir savivaldybės gali veikti tiek vykdydamos viešojo administravimo funkcijas, tiek dalyvaudamos civiliniuose teisiniuose santykiuose (išsamiau žr. Specialiosios teisėjų kolegijos 2010 m.

spalio 22 d. nutartį byloje Nr. T-70/2010). Todėl kiekvienu atveju vertinama, kokio pobūdžio teisiniuose santykiuose viešojo administravimo subjektas veikė ir iš kokių teisinių santykių kilo konkretus ginčas.

73.3. Ginčo kvalifikavimui nėra lemiama ir teisinė forma, kuria įgyvendinami atitinkami santykiai. Pavyzdžiui, ginčas dėl asmens duomenų teikimo sutarties nutraukimo buvo pripažintas administraciniu, nes sutartis buvo laikoma viešojo administravimo funkcijų įgyvendinimo priemone, o ne civilinio pobūdžio sandoriu (Specialiosios teisėjų kolegijos 2011 m. rugsėjo 30 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-70/2011).

74. Bendrųjų kompetencijos atribojimo kriterijų taikymo klausimų praktikoje dažnai kyla srityse, kuriose viešojo administravimo subjektai dalyvauja turtiniuose ar sutartiniuose santykiuose arba kuriose viešosios ir privatinės teisės reguliuojami santykiai yra glaudžiai susiję. Toliau glaustai aptariamos kai kurios dažniausios tokio pobūdžio ginčų sritys.

Valstybinė žemė

75. Valstybinės žemės srityje ginčo priskirtinumą administraciniam ar bendrosios kompetencijos teismui lemia teisinių santykių, iš kurių kilo ginčas, pobūdis ir pareikštas reikalavimas. Vien tai, kad sprendimą priėmė Nacionalinė žemės tarnyba ar kitas valstybinės žemės patikėtinis, savaime nelemia ginčo priskyrimo administraciniam teismui.

76. Administraciniams teismams priskiriami ginčai dėl sprendimų, kuriais valstybinės žemės srityje įgyvendinamos viešojo administravimo funkcijos.

76.1. Pavyzdžiui, Specialioji teisėjų kolegija savivaldybės tarybos sprendimą dėl valstybinės žemės perdavimo patikėjimo teise pripažino administraciniu aktu. Nors šiuo sprendimu valstybinė žemė buvo perduodama valdyti patikėjimo teise, jo esmę sudarė savivaldybės funkcijų įgyvendinimas, todėl ginčas buvo priskirtas administraciniam teismui (Specialiosios teisėjų kolegijos 2011 m. kovo 1 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-15/2011).

76.2. Administracinio pobūdžio yra ir ginčai, kylantys Nacionalinei žemės tarnybai vykdant valstybinės žemės patikėtinių veiklos valstybinę kontrolę. Pavyzdžiui, savivaldybei, kaip valstybinės žemės patikėtinei, parengus susitarimo dėl valstybinės žemės nuomos sutarties pakeitimo projektą, Nacionalinė žemės tarnyba pateikė neigiamą išvadą dėl šio projekto atitikties teisės aktų reikalavimams. Specialioji teisėjų kolegija pažymėjo, kad tokia išvada priimta Nacionalinei žemės tarnybai vykdant valstybinės žemės patikėtinių veiklos valstybinę kontrolę ir yra administracinis sprendimas žemėtvarkos srityje. Todėl ginčas dėl šios išvados teisėtumo kyla iš administracinių teisinių santykių ir yra teismingas administraciniam teismui (Specialiosios teisėjų kolegijos 2025 m. spalio 27 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-36/2025).

77. Ginčų dėl valstybinės žemės patikėtinių veiklos teismingumas tiesiogiai reglamentuojamas ir Lietuvos Respublikos žemės įstatyme. Specialioji teisėjų kolegija teismingumo byloje Nr. T-37/2025 pažymėjo, kad įstatymų leidėjas yra nustatęs skirtingą teismingumą skirtingoms teisinėms situacijoms. Kai viešąjį interesą pažeidžia valstybinės žemės patikėtinio administracinis sprendimas ar veiksmas (neveikimas), Nacionalinė žemės tarnyba kreipiasi į administracinį teismą. Kai valstybinės žemės patikėtinio administracinio sprendimo pagrindu sudarytas sandoris pažeidžia viešąjį interesą arba yra kitų

sandorio negaliojimo pagrindų, ieškinys dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu teikiamas bendrosios kompetencijos teismui (Specialiosios teisėjų kolegijos 2025 m. lapkričio 4 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-37/2025).

78. Kitaip vertinami ginčai, kylantys iš valstybinės žemės patikėtinio dalyvavimo civiliniuose teisiniuose santykiuose. Tokiais atvejais ginčo pobūdį lemia ne patikėtinio statusas, bet santykiai, iš kurių kyla pareikšti reikalavimai.

78.1. Valstybinės žemės patikėtinis veikia kaip civilinių teisinių santykių dalyvis, kai reikalavimai grindžiami iš valstybinės žemės nuomos sutarties kylančiomis šalių teisėmis ir pareigomis. Pavyzdžiui, Nacionalinės žemės tarnybos teritorinis padalinys raštais nurodė pareiškėjai atlaisvinti valstybinės žemės sklypus, remdamasis tuo, kad valstybinės žemės nuomos sutartys buvo pasibaigusios, o pagal jų nuostatas žemė turėjo būti sutvarkyta ir grąžinta nuomotojui tinkamos naudoti būklės. Specialioji teisėjų kolegija pažymėjo, kad Nacionalinė žemės tarnyba šiuo atveju nevykdė žemės naudojimo valstybinės kontrolės, bet reikalavo įvykdyti iš nuomos sutarčių kildinamus įsipareigojimus. Todėl ji veikė kaip civilinių valstybinės žemės nuomos teisinių santykių dalyvė, o ginčas buvo priskirtas bendrosios kompetencijos teismui (Specialiosios teisėjų kolegijos 2023 m. gruodžio 6 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-54/2023).

78.2. Civilinio pobūdžio gali būti ir ginčai valstybinės žemės pardavimo srityje. Pavyzdžiui, LVAT konstatavo, kad ginčas dėl Nacionalinės žemės tarnybos sprendimo atsisakyti parduoti valstybinės žemės sklypą savo esme kilo iš civilinių žemės pirkimo–pardavimo santykių. Aplinkybė, kad atsisakymas buvo išreikštas Nacionalinės žemės tarnybos sprendimu, ginčo pobūdžio nepakeitė, todėl jis buvo priskirtas bendrosios kompetencijos teismui (2023 m. birželio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-392-415/2023).

Servitutai

79. Ginčų dėl servitutų rūšinį teismingumą lemia servituto nustatymo ar panaikinimo teisinis pagrindas. Kai servitutas nustatytas administraciniu aktu, ginčai dėl jo panaikinimo ar pasibaigimo priskiriami administraciniam teismui, o kai servitutą prašoma nustatyti teismo sprendimu Civilinio kodekso nustatyta tvarka – bendrosios kompetencijos teismui.

79.1. Kai prašoma panaikinti administraciniu aktu nustatytą servitutą arba pripažinti jį pasibaigusiu, ginčas priskiriamas administraciniam teismui. Pavyzdžiui, Specialioji teisėjų kolegija sprendė rūšinio teismingumo klausimą byloje, kurioje ieškovas, pastatęs ir vėliau pardavęs du dvibučius gyvenamuosius namus, buvo įsipareigojęs panaikinti seną kelio servitutą. Nustačius naujus servitutus, jis siekė, kad anksčiau administraciniu aktu nustatyti servitutai būtų pripažinti pasibaigusiais išnykus jų būtinumui. Vienai iš suinteresuotų sklypų savininkių nesutikus su jų panaikinimu, ieškovas kreipėsi į teismą, reikalavimą grįsdamas Civilinio kodekso nuostatomis dėl servituto pasibaigimo. Nors atsakovu buvo nurodytas fizinis asmuo ir formaliai nebuvo prašoma panaikinti nei servitutus nustačiusio administracinio akto, nei Nacionalinės žemės tarnybos atsisakymo juos panaikinti, Specialioji teisėjų kolegija konstatavo, kad ginče dominuoja administraciniai teisiniai santykiai, nes faktiškai siekta panaikinti administraciniu aktu nustatytų

servitutų teisines pasekmes (Specialiosios teisėjų kolegijos 2026 m. balandžio 17 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-27/2026).

79.2. Kai vienoje byloje kartu prašoma panaikinti administraciniu aktu nustatytą servitutą ir teismo sprendimu nustatyti kitą servitutą, teisiniai santykiai yra mišrūs, todėl ginčo rūšinis teismingumas nustatomas pagal tai, kurie iš jų byloje vyrauja. Specialioji teisėjų kolegija, spręsdama tokio ginčo rūšinio teismingumo klausimą, vyraujančiais pripažino administracinius teisinius santykius ir visą ginčą priskyrė administraciniam teismui. Kolegija atsižvelgė ir į tai, kad reikalavimas nustatyti naują servitutą faktiškai buvo susijęs su administraciniu aktu nustatyto servituto pakeitimu bei grindžiamas teritorijų planavimo dokumentais (Specialiosios teisėjų kolegijos 2026 m. gegužės 13 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-23/2026).

Statyba

80. Statybos srityje ginčo rūšinis teismingumas pirmiausia priklauso nuo to, koks konkretus dokumentas ar sprendimas ginčijamas ir kokių teisinių pasekmių jis sukelia. Kai ginčas kyla dėl statybą leidžiančio dokumento, Statybos įstatyme nustatytos specialios teismingumo taisyklės. Jeigu statyba pagal ginčijamą statybą leidžiantį dokumentą dar nepradėta ir ginčijamas tik šio dokumento teisėtumas, ginčas priskiriamas administraciniam teismui. Jeigu statyba pradėta ir kartu sprendžiamas statybą leidžiančio dokumento galiojimo panaikinimo bei statybos padarinių šalinimo klausimas, ginčas nagrinėjamas bendrosios kompetencijos teisme (Statybos įstatymo 33 str. 1 d.; Specialiosios teisėjų kolegijos 2024 m. balandžio 23 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-21/2024).

81. Kitų statybos priežiūros metu priimamų ar surašomų dokumentų teisingumas nustatomas pagal jų teisinę prigimtį, turinį ir juos priėmusį subjektą. Vien tai, kad statybos darbai jau pradėti, savaime nereiškia, kad ginčas visais atvejais turi būti nagrinėjamas bendrosios kompetencijos teisme.

81.1. Kai ginčijamas viešojo administravimo subjekto sprendimas, kuriuo tik ribojamas tolesnis statybos darbų vykdymas, bet nereikalaujama pašalinti jau atliktos statybos padarinių, ginčas gali būti administracinio pobūdžio. Pavyzdžiui, Specialioji teisėjų kolegija administraciniam teismui priskyrė ginčą, kuriame buvo ginčijamas tik Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos privalomasis nurodymas nevykdyti statinio ar jo dalies statybos darbų. Šiuo nurodymu nebuvo reikalaujama pašalinti savavališkos statybos padarinių, todėl jis nelaikytas tiesiogiai susijusiu su civilinėmis teisėmis ir pareigomis. Aplinkybė, kad bendrosios kompetencijos teisme atskirai buvo ginčijamas savavališkos statybos aktas ir nurodymas pašalinti jos padarinius, šio ginčo administracinio pobūdžio nepakeitė (Specialiosios teisėjų kolegijos 2022 m. birželio 16 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-34/2022).

81.2. Kai ginčijamas paties statytojo parengtas dokumentas, vertinama, ar jis savo prigimtimi yra civilinis sandoris. Deklaracija apie statybos užbaigimą, kai ją parengia ir pasirašo pats statytojas ir ji nėra tvirtinama ar registruojama viešojo administravimo subjekto, laikoma vienašaliu sandoriu. Todėl ginčas dėl tokios deklaracijos panaikinimo kyla iš civilinių teisinių santykių ir nagrinėjamas bendrosios kompetencijos teisme (Specialiosios teisėjų kolegijos 2025 m. sausio 28 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-6/2025).

81.3. Kitaip vertinami ginčai dėl Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos, vykdančios statybos valstybinę priežiūrą, išduodamų dokumentų. Pavyzdžiui, ginčas dėl pažymos apie statinio statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių laikomas ginču dėl viešojo administravimo subjekto priimto administracinio akto teisėtumo ir pagrįstumo, todėl priskiriamas administraciniam teismui. Aplinkybė, kad tokios pažymos pagrindu Nekilnojamojo turto registre gali būti įregistruotas nebaigtas statinys ir daiktinės teisės į jį, šio vertinimo nekeičia; su registracija ir hipoteka susiję reikalavimai laikyti išvestiniais iš ginčo dėl pačių pažymų teisėtumo (Specialiosios teisėjų kolegijos 2025 m. spalio 15 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-34/2025).

Šeimos ir vaiko teisių apsauga

82. Šeimos ir vaiko teisių apsaugos srityje ginčo priskirtinumą administraciniam ar bendrosios kompetencijos teismui lemia teisinių santykių, iš kurių kilo ginčas, pobūdis. Viešojo administravimo subjekto dalyvavimas priimant sprendimą savaime nelemia ginčo priskyrimo administraciniam teismui.

82.1. Kai ginčas kyla iš globos ar rūpybos teisinių santykių, jis priskiriamas bendrosios kompetencijos teismui. Specialioji teisėjų kolegija yra pažymėjusi, kad tokie santykiai savo prigimtimi yra civiliniai šeimos teisiniai santykiai, nepriklausomai nuo to, kad juose dalyvauja valstybės ar savivaldybių institucijos. Pavyzdžiui, bendrosios kompetencijos teismui priskirtas ginčas dėl Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos sprendimo, kuriuo neigiamai įvertintas fizinis asmuo, siekiantis tapti vaiko globėju. Kolegija pabrėžė, kad tokio ginčo esmę sudaro ne vien administracinės procedūros teisėtumo patikrinimas, bet vertinimas, ar asmuo atitinka teisės aktuose nustatytus reikalavimus vaiko globėjui. Todėl ginče vyrauja civiliniai šeimos teisiniai santykiai (Specialiosios teisėjų kolegijos 2026 m. balandžio 9 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-29/2026).

82.2. Kitaip vertinami ginčai dėl vaiko teisių apsaugos institucijų vykdomos atvejo vadybos. Specialioji teisėjų kolegija ginčą dėl atvejo vadybos pagalbos plano panaikinimo ir dėl jo taikymo patirtos žalos atlyginimo priskyrė administraciniam teismui. Atvejo vadyba nėra globa ar rūpyba Civilinio kodekso trečiosios knygos prasme, o viešojo administravimo subjektams teisės aktais pavesta veikla. Todėl šiame ginče dominavo administraciniai teisiniai santykiai (Specialiosios teisėjų kolegijos 2025 m. sausio 28 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-4/2025).

Europos Sąjungos ir kita finansinė parama

83. Ginčai dėl valstybės ar Europos Sąjungos finansinės paramos administravimo yra administracinio pobūdžio. Šio pobūdžio savaime nekeičia tai, kad paramos teikimo santykiai įforminami sutartimi ar kad ginčas kyla dėl jau sudarytos paramos sutarties sąlygų pakeitimo, jeigu pati sutartis yra paramos lėšų skyrimo ir administravimo būdas.

83.1. LVAT yra ne kartą pažymėjęs, kad Europos Sąjungos paramos administravimas yra viešojo administravimo dalis, o Nacionalinė mokėjimo agentūra, spręsdama dėl paramos suteikimo, vykdydama jos naudojimo kontrolę ar išieškojimą, veikia kaip viešojo administravimo subjektas. Todėl iš tokių santykių kylantys ginčai nagrinėjami administraciniuose teismuose (2010 m. gegužės 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[143]-634/2010).

83.2. Administracinis ginčo pobūdis gali būti pripažįstamas ir tuomet, kai Europos Sąjungos finansuojamą programą administruoja viešoji įstaiga. Specialioji teisėjų kolegija sprendė, kuriam teismui teismingas ginčas dėl VšĮ „Europos socialinio fondo agentūra“ sprendimo atmesti asociacijos paraišką dalyvauti Europos Sąjungos lėšomis finansuojamos programos konkurse. Kolegija pažymėjo, kad ginčo esmę sudarė individualaus sprendimo dėl paraiškos atmetimo pagrįstumas ir teisėtumas, o aplinkybė, kad ginčo priemonė buvo administruojama pagal Europos Komisijos ir Agentūros sudarytą susitarimą, ginčo pobūdžio nepakeitė. Specialioji teisėjų kolegija nustatė, kad Agentūros viešojo administravimo įgaliojimai kilo iš kelių tarpusavyje suderintų teisės aktų visumos, sudariusios teisinį pagrindą jai administruoti Europos Sąjungos lėšomis finansuojamas programas, skelbti kvietimus, vertinti paraiškas ir priimti sprendimus dėl jų atmetimo. Todėl konstatuota, kad ginčo šalis siejo ne civiliniai, o administraciniai teisiniai santykiai ir byla turėjo būti nagrinėjama administraciniame teisme (Specialiosios teisėjų kolegijos 2025 m. gruodžio 9 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-42/2025).

83.3. Administracinio ginčo pobūdžio savaime nepakeičia ir tai, kad parama jau yra skirta bei šalių santykiai įforminti sutartimi, kurios sąlygas prašoma pakeisti. Specialioji teisėjų kolegija administraciniam teismui priskyrė ginčą dėl vietos projekto vykdymo sutarties sąlygos, nustatančios projekto įgyvendinimo terminą, pakeitimo. Kolegija pažymėjo, kad paramos skyrimas vietos projektui įgyvendinti pirmiausia yra viešosios teisės reglamentavimo dalykas, o sutarties sudarymas šiuo atveju yra paramos lėšų skyrimo būdas. Todėl vien tai, kad šalys sudarė sutartį ir ginčas kilo dėl jos vykdymo sąlygos pakeitimo, nereiškia, kad tarp jų susiklostė civiliniai teisiniai santykiai ar kad viešasis administravimas pasibaigė. Ginče dominavo administraciniai teisiniai santykiai, todėl jis priskirtas administraciniam teismui (Specialiosios teisėjų kolegijos 2026 m. kovo 4 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-19/2026).

Viešieji pirkimai

84. Viešųjų pirkimų srityje atribotini ginčai, kylantys iš viešojo pirkimo sutarties, ir ginčai dėl viešųjų pirkimų administracinės priežiūros.

84.1. Viešojo pirkimo sutarties šalių ginčai dėl sutartinių teisių ir pareigų nagrinėjami bendrosios kompetencijos teismuose. Pavyzdžiui, ginčas dėl viešojo pirkimo sutarties kainos pakeitimo buvo priskirtas bendrosios kompetencijos teismui, nes pareikšti reikalavimai kilo iš sutartinių paslaugų teikėjo ir paslaugų gavėjo santykių (Specialiosios teisėjų kolegijos 2013 m. rugsėjo 2 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-101/2013).

84.2. Administraciniams teismams priskiriami ginčai dėl Viešųjų pirkimų tarnybos, vykdančios viešųjų pirkimų administracinę priežiūrą, sprendimų teisėtumo. Ginčas dėl šios institucijos sprendimo įpareigoti perkančiąją organizaciją nutraukti viešojo pirkimo procedūras buvo pripažintas kilusiu iš administracinių teisinių santykių ir priskirtas administraciniam teismui (Specialiosios teisėjų kolegijos 2012 m. balandžio 19 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-18/2012).

Žalos atlyginimas

85. Specialią administracinių teismų kompetencijai priskiriamų bylų kategori-

ją sudaro ginčai dėl žalos, atsiradusios dėl viešojo administravimo subjektų neteisėtų veiksmų, atlyginimo (ABTĮ 17 str. 1 d. 3 p., Civilinio kodekso (toliau – ir CK) 6.271 str.). Valdžios institucija šiuo atveju suprantama plačiai – pagal Civilinio kodekso 6.271 straipsnio 2 dalį sąvoka „valdžios institucija“ apima bet kokį viešosios teisės subjektą (valstybės ar savivaldybės instituciją, pareigūną, valstybės tarnautoją ar kitokį šių institucijų darbuotoją ir t. t.), taip pat privatų asmenį, atliekantį valdžios funkcijas.

85.1. Pavyzdžiui, Specialioji teisėjų kolegija administraciniam teismui priskyrė ginčą dėl žalos, kilusios dėl klaidingų duomenų įrašymo Nekilnojamojo turto registre. Kolegija pažymėjo, kad VĮ Registrų centras, įrašydamas kadastro duomenis ir registruodamas duomenis apie nekilnojamąjį turtą bei jo priklausymą konkretiems asmenims, vykdė jam pavestas viešojo administravimo funkcijas. Todėl reikalavimas atlyginti dėl šių veiksmų patirtą žalą kilo iš administracinių teisinių santykių ir turėjo būti nagrinėjamas administraciniame teisme. Aplinkybė, kad klaidingi registro duomenys buvo susiję su nuosavybės teise, ginčo pobūdžio nepakeitė, nes byloje nebuvo sprendžiami kitų asmenų nuosavybės teisių klausimai (Specialiosios teisėjų kolegijos 2024 m. kovo 28 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-18/2024).

86. Nuo CK 6.271 straipsnyje reglamentuojamų atvejų skirtina CK 6.272 straipsnyje nustatyta valstybės atsakomybė už žalą, atsiradusią dėl ikiteisminio tyrimo pareigūnų, prokurorų, teisėjų ir teismų neteisėtų procesinių veiksmų. Tokie ginčai paprastai nagrinėjami bendrosios kompetencijos teismuose (Specialiosios teisėjų kolegijos 2023 m. gegužės 10 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-30/2023). Tačiau ir šiuo atveju vertinamas ne vien subjekto statusas, bet ir jo atliktų veiksmų pobūdis.

86.1. Pavyzdžiui, ginčas dėl žalos, kildintos iš prokuroro veiksmų ginant viešąjį interesą administraciniame teisme, buvo priskirtas administraciniam teismui, nes šių veiksmų teisėtumas turėjo būti vertinamas pagal administracinę teiseną reglamentuojančias normas (Specialiosios teisėjų kolegijos 2010 m. spalio 22 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-69/2010).

87. Tas pats atribojimo kriterijus taikomas ir sprendžiant dėl žalos, kildinamos iš policijos pareigūnų veiksmų. Specialioji teisėjų kolegija, spręsdama dėl žalos, kildintos iš policijos pareigūnų veiksmų, pažymėjo, kad CK 6.272 straipsnio 1 dalyje nurodyti neteisėti veiksmai yra procesiniai teisiniai veiksmai, tiesiogiai reglamentuojami baudžiamojo proceso teisės normų. Todėl vien aplinkybė, kad žala kildinama iš policijos pareigūnų veiksmų, savaime nelemia CK 6.272 straipsnio taikymo. Kai policijos, kaip ikiteisminio tyrimo pareigūnų, procesiniai veiksmai baudžiamojo proceso srityje nebuvo pradėti ir prašoma atlyginti žala su tokiais veiksmais nesiejama, reikalavimas dėl žalos atlyginimo patenka į CK 6.271 straipsnio reglamentavimo sritį ir yra priskiriamas administraciniam teismui (Specialiosios teisėjų kolegijos 2026 m. kovo 4 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-13/2026).Kai žalos atlyginimo reikalavimas grindžiamas kelių subjektų veiksmais, atliktais skirtingos teisinės prigimties santykiuose, atskiri šio reikalavimo pagrindai gali lemti skirtingą rūšinį teismingumą. Pavyzdžiui, Specialioji teisėjų kolegija nagrinėjo ginčą, kuriame pareiškėjai žalą siejo, viena vertus, su neteisėtais statybą leidžiančiais ir patvirtinančiais administraciniais aktais, o kita vertus – su prokuratūros ir teismų veiksmais bei pernelyg ilgai trukusiais teisminiais procesais. Pirmasis žalos atlyginimo reikalavimo pagrindas pateko į CK 6.271 straipsnio, antrasis – į CK 6.272 straipsnio reguliavimo sritį. Kolegija, atsižvelgusi į proceso koncentracijos, operatyvumo ir ekonomiškumo principus

bei į tai, kad vertinant abu reikalavimo pagrindus turėjo būti nustatomos iš esmės tos pačios faktinės aplinkybės ir tiriami tie patys įrodymai, jų neišskyrė. Specialioji teisėjų kolegija, nustačiusi, kad ginče dominavo administraciniai teisiniai santykiai, visą bylą priskyrė administraciniam teismui (Specialiosios teisėjų kolegijos 2025 m. liepos 3 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-16/2025).

Administraciniai nusižengimai

88. Nuo 2011 m. sausio 1 d., įsigaliojus įstatymų pakeitimams, administracinių teisės pažeidimų bylos buvo priskirtos nagrinėti bendrosios kompetencijos teismams. Ši nuostata nuo 2017 m. sausio 1 d. įtvirtinta ir Administracinių nusižengimų kodekse (toliau – ANK), pakeitusiame Administracinių teisės pažeidimų kodeksą. Taigi administracinių nusižengimų bylos yra bendrosios kompetencijos teismų jurisdikcijoje, o institucijų sprendimai, priimti administracinių nusižengimų teisenoje, taip pat skundžiami bendrosios kompetencijos teismams (žr., pvz., Specialiosios teisėjų kolegijos 2015 m. sausio 23 d. nutartį teismingumo byloje Nr. T-10/2015).

88.1. Kai institucija atsisako pradėti administracinio nusižengimo teiseną, ginčo rūšinis teismingumas nustatomas atsižvelgiant į pareiškėjo kreipimosi ir institucijos priimto sprendimo turinį, taip pat į tai, kokius įgaliojimus institucija konkrečiu atveju įgyvendino. Administracinių nusižengimų kodekse nėra nustatyta speciali procesinio dokumento forma atsisakymui pradėti administracinio nusižengimo teiseną, todėl esminę reikšmę turi tai, ar ginčijamu sprendimu iš esmės atsisakyta tokią teiseną pradėti ir ar sprendimą priėmė institucija, pagal ANK įgaliota ją inicijuoti. Tokiu atveju ginčas priskiriamas bendrosios kompetencijos teismui. Pavyzdžiui, Valstybinei darbo inspekcijai atsisakius pradėti administracinio nusižengimo teiseną dėl galimo psichologinio smurto darbe, Specialioji teisėjų kolegija pažymėjo, kad Inspekcija konkrečiu atveju veikė pirmiausia kaip pagal ANK įgaliota administracinio nusižengimo teiseną inicijuoti ir administracinio nusižengimo protokolą surašyti institucija. Kadangi ginčas kilo būtent dėl atsisakymo pradėti administracinio nusižengimo teiseną, o ne dėl psichologinio smurto darbe tyrimo teisėtumo, jis priskirtas bendrosios kompetencijos teismui (Specialiosios teisėjų kolegijos 2026 m. birželio 16 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-28/2026; taip pat žr. 2019 m. lapkričio 19 d. nutartį teismingumo byloje Nr. T-77/2019; 2023 m. balandžio 5 d. nutartį teismingumo byloje Nr. T-16/2023).

Užsieniečių administracinis sulaikymas

89. Užsieniečių administracinio sulaikymo bylose rūšinis teismingumas priklauso nuo sulaikymo trukmės ir taikomos teisinės procedūros.

89.1. Valstybės sienos apsaugos tarnybos sprendimas sulaikyti užsienietį ne ilgiau kaip 48 valandoms skundžiamas administraciniam teismui. Šiuo klausimu Specialioji teisėjų kolegija pažymėjo, kad toks sulaikymas taikomas vykdant viešojo administravimo funkcijas, susijusias su užsieniečio teisine padėtimi, ir nėra baudžiamojo proceso priemonė. Todėl ginčas dėl sprendimo sulaikyti užsienietį iki 48 valandų teisėtumo yra administracinio pobūdžio. Administraciniame teisme nagrinėjami ir susiję reikalavimai atlyginti dėl tokio sprendimo patirtą žalą (Specialiosios teisėjų kolegijos 2024 m. rugpjūčio

7 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-33/2024).

90. Kai užsienietį siekiama sulaikyti ilgiau kaip 48 valandas, Įstatyme „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ nustatyta speciali teismingumo tvarka: Valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūno teikimą dėl užsieniečio sulaikymo nagrinėja apylinkės teismas, o jo sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui.

II.2.2. Administracinių teismų kompetencijos ribos valstybės valdžios institucijų atžvilgiu

91. Kaip minėta, Administracinių bylų teisenos įstatymo 18 straipsnio 2 dalyje nustatyti administracinių teismų kompetencijos ribojimai tam tikrų valstybės institucijų, pareigūnų ir kitų subjektų veiklos atžvilgiu. Šie ribojimai siejami su konstituciniu valdžių padalijimo principu, atskirų valstybės institucijų savarankiškumu ir draudimu teismams perimti kitoms valstybės valdžios institucijoms priskirtas funkcijas.

92. Seimo, Respublikos Prezidento, Vyriausybės, teismo konstitucinio statuso ypatumai, susiję su valstybės valdžios vykdymu ir valstybės valdžių padalijimu, *inter alia* suponuoja tai, kad šios institucijos negali perimti viena kitos konstitucinių įgaliojimų, taigi ir teismai, į kuriuos suinteresuoti asmenys kreipiasi su prašymais išnagrinėti Seimo, Respublikos Prezidento ar Vyriausybės aktus arba kitaip pasireiškiančią šių institucijų veiklą, negali perimti Seimo, Respublikos Prezidento ar Vyriausybės konstitucinių įgaliojimų, t. y. už šias valdžios institucijas priimti atitinkamų sprendimų arba įpareigoti minėtas valdžios institucijas išleisti aktus, susijusius su valstybės valdžios vykdymu (2023 m. birželio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-347-1047/2023).

II.2.2.1. Respublikos Prezidento, Seimo, Seimo narių, Ministro Pirmininko ir Vyriausybės veikla

93. Pagal Administracinių bylų teisenos įstatymo 18 straipsnio 2 dalį administracinių teismų kompetencijai nepriskiriama tirti Respublikos Prezidento, Seimo, Seimo narių, Ministro Pirmininko ir Vyriausybės veiklos, susijusios su valstybės valdžios funkcijų vykdymu. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, spręsdamas suinteresuoto asmens skundo priėmimo klausimą dėl Administracinių bylų teisenos įstatymo 18 straipsnio 2 dalyje numatytų subjektų veiksmų ar neveikimo, kiekvienu atveju vertina šių subjektų veiklos (neveikimo) pobūdį ir pareikštų reikalavimų turinį bei jų pagrindą (žr., pvz., 2023 m. balandžio 5 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-216-1047/2023; 2023 m. birželio 21 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-347-1047/2023).

94. Šis ribojimas pirmiausia taikomas veiklai, kuria šie subjektai įgyvendina Konstitucijoje jiems nustatytus valstybės valdžios įgaliojimus ir kuri dėl savo pobūdžio negali būti tapatinama su viešuoju administravimu.

94.1. Pavyzdžiui, Respublikos Prezidento veiksmai pasirašant ir oficialiai paskelbiant Seimo priimtą įstatymą yra įstatymų leidybos proceso dalis. Todėl administraciniame teisme negali būti nagrinėjamas reikalavimas įpareigoti Respublikos Prezidentą pa-

aiškinti tokio sprendimo motyvus (2011 m. rugsėjo 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-482/2011).

94.2. Administraciniams teismams taip pat nepriskiriama vertinti Seimo ir jo struktūrinių padalinių veiklos, susijusios su parlamentinės kontrolės vykdymu. Pavyzdžiui, administraciniame teisme nenagrinėtas reikalavimas įvertinti Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto atsisakymą parlamentinės kontrolės tvarka tirti prokurorų veiksmus, nes toks sprendimas buvo priimtas vykdant Seimo konstitucines funkcijas (2008 m. balandžio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[442]-198/2008).

94.3. Ginčas dėl Seimo Etikos ir procedūrų komisijos sprendimo nepradėti valstybės politiko elgesio tyrimo pagal asmens kreipimąsi taip pat pripažintas nepriskirtu administracinių teismų kompetencijai. LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad ši komisija yra Seimo struktūrinis padalinys, o jos narių – Seimo narių – veikla komisijoje yra jų dalyvavimo vykdant Seimo konstitucines funkcijas ir įgyvendinant Seimo nario įgaliojimus forma. Komisijos narių balsavimas nepradėti tyrimo, naudojantis laisvo mandato garantijomis, negali būti ordinarine tvarka ginčijamas teisme. Byloje taikytame Valstybės politikų elgesio kodekse administraciniam teismui buvo priskirti ginčai dėl Komisijos sprendimų, priimtų atlikus politiko elgesio teisinį vertinimą iš esmės ir sukeliančių teisines pasekmes politikui, tačiau ši taisyklė neapėmė sprendimų nepradėti tyrimo pagal kito asmens kreipimąsi. Todėl toks ginčas pripažintas nepriskirtu administracinių teismų kompetencijai (išplėstinės teisėjų kolegijos 2021 m. kovo 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-769-415/2021, Administracinė jurisprudencija Nr. 41).

94.4. Administracinių teismų kompetencijai nepriskiriami reikalavimai, kuriais siekiama įpareigoti Seimą, Respublikos Prezidentą ar Vyriausybę priimti konkrečius sprendimus, susijusius su jų konstitucinių įgaliojimų įgyvendinimu. Pavyzdžiui, LVAT nenagrinėtinais administracinio proceso tvarka pripažino reikalavimus įpareigoti šias institucijas sustabdyti tarptautinių sutarčių pasirašymą ar ratifikavimą, pradėti derybas dėl išstojimo iš euro zonos, pakeisti įstatymus, inicijuoti referendumą ir priimti kitus valstybės politikos sprendimus. Teismas pažymėjo, kad tokių reikalavimų tenkinimas reikštų teismo kišimąsi į Seimo, Respublikos Prezidento ir Vyriausybės veiklą, kuria įgyvendinama valstybės valdžia, ir pažeistų valdžių padalijimo principą. Aplinkybė, kad pareiškėjai turėjo įstatyme nustatytą teisę teikti valstybės institucijoms pasiūlymus ir gauti į juos atsakymus, nesuteikė jiems teisės reikalauti, kad institucijos priimtų jų siūlomus sprendimus (2015 m. rugpjūčio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-1016-520/2015).

95. Kitaip vertinami atvejai, kai Respublikos Prezidento ar Vyriausybės veikla tiesiogiai veikia konkretaus asmens teises ar laisves. Kaip išaiškinta Konstitucinio Teismo 2010 m. gegužės 13 d. nutarime, administracinių teismų kompetencijos ribojimas Respublikos Prezidento ir Vyriausybės veiklos atžvilgiu negali būti suprantamas kaip užkertantis kelią asmeniui, manančiam, jog dėl jų veiklos ar neveikimo buvo pažeistos jo teisės ar laisvės, pasinaudoti Konstitucijos 30 straipsnyje įtvirtinta teise kreiptis į teismą. Tai reiškia, kad administraciniai teismai gali nagrinėti ir bylas, kuriose skundžiami Respublikos Prezidento ar Vyriausybės veiksmai ar neveikimas, jei dėl jų buvo ar galėjo būti pažeistos asmens teisės ar laisvės, kilę tam tikri padariniai ar padaryta žala.

95.1. Pavyzdžiui, pilietybės suteikimo bylose teisines pasekmes asmeniui sukelia Respublikos Prezidento sprendimas suteikti pilietybę arba jos nesuteikti. LVAT yra pažymėjęs, kad Respublikos Prezidentui priklauso išimtinė teisė spręsti dėl pilietybės suteiki-

mo, tačiau šis sprendimas turi būti priimamas laikantis įstatyme nustatytų reikalavimų ir tvarkos. Todėl asmuo, nesutinkantis su atsisakymo suteikti pilietybę motyvais, savo teises turi ginti ginčydamas Respublikos Prezidento sprendimą, o ne informacinio pobūdžio Pilietybės reikalų komisijos raštą (išplėstinės teisėjų kolegijos 2020 m. lapkričio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-3040-502/2020, Administracinė jurisprudencija Nr. 40).

95.2. Remiantis minėta oficialia konstitucine doktrina, teisminė gynyba administraciniuose teismuose užtikrinama ir ginčuose dėl Vyriausybės sprendimų, kuriais asmuo atleidžiamas iš pareigų. Byloje dėl Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus atleidimo, Vyriausybei nepritarus jo veiklos ataskaitai, LVAT pažymėjo, kad administracinis teismas turi ištirti ir įvertinti faktines aplinkybes, susijusias su vadovo veikla ir jos vertinimu Vyriausybėje. Dėl Vyriausybės nutarimo atitikties Konstitucijai sprendžia Konstitucinis Teismas, tačiau bylai reikšmingų faktinių aplinkybių nustatymas pirmiausia priklauso administracinio teismo kompetencijai. Su ginčijamo nutarimo teisėtumu susijusios aplinkybės administraciniame teisme tiriamos tiek, kiek būtina asmens teisei į veiksmingą teisminę gynybą užtikrinti ir prireikus motyvuotam kreipimuisi į Konstitucinį Teismą parengti (išplėstinės teisėjų kolegijos 2021 m. vasario 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-757-556/2021, Administracinė jurisprudencija Nr. 41).

95.3. Ši taisyklė taikyta ir byloje dėl Respublikos Prezidento dekreto, kuriuo asmuo išbrauktas iš valstybės apdovanotųjų sąrašo ir įpareigotas grąžinti apdovanojimą. LVAT pažymėjo, kad vien tai, jog ginčijamas Respublikos Prezidento dekretas, nėra pakankamas pagrindas atsisakyti priimti skundą pagal ABTĮ 18 straipsnio 2 dalį. Teismas turi įvertinti Respublikos Prezidento veiklos pobūdį, pareikšto reikalavimo turinį ir tai, ar ginčijamu sprendimu galėjo būti pažeistos asmens teisės ar teisėti interesai. Kadangi pirmosios instancijos teismas tokio vertinimo neatliko, jo nutartis panaikinta ir skundo priėmimo klausimas perduotas spręsti iš naujo. LVAT taip pat pažymėjo, kad pareiškėjo pasirinkto teisminės gynybos būdo tinkamumas galėtų būti įvertintas nagrinėjant bylą iš esmės (2025 m. lapkričio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1025-662/2025).

96. Nuo Respublikos Prezidento, Seimo ar Vyriausybės veiklos, kuria įgyvendinami jų konstituciniai įgaliojimai, skirtina šių institucijų kanceliarijų veikla nagrinėjant asmenų prašymus, skundus ar teikiant informaciją. Tokiais atvejais vertinamas ne valstybės valdžios funkcijų vykdymas, o konkretūs kanceliarijos veiksmai ar neveikimas. Iš LVAT praktikos matyti, kad vien reikalavimų sąsaja su Seimu ar Vyriausybe savaime nelemia ABTĮ 18 straipsnio 2 dalyje nustatyto kompetencijos ribojimo taikymo.

96.1. Administracinėje byloje Nr. eAS-216-1047/2023 pareiškėjas neturtinę žalą kildino iš Seimo kanceliarijos, Vyriausybės kanceliarijos ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos veiksmų ar neveikimo nagrinėjant jo prašymus ir skundus dėl informacijos pateikimo. LVAT konstatavo, kad skunde nurodytos aplinkybės ir pareikšti reikalavimai neleido daryti išvados, jog žala kildinama iš ABTĮ 18 straipsnio 2 dalyje nurodytų subjektų veiklos. Teismas pažymėjo, kad tokią bylą administracinis teismas gali nagrinėti pagal ABTĮ 17 straipsnio 1 dalies 3 punktą (2023 m. balandžio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-216-1047/2023).

97. Administracinių teismų kompetencijai taip pat priskiriami ginčai dėl žalos, siejamos su įstatymų leidėjo veiksmais ar neveikimu nustatant teisinį reguliavimą.

97.1. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. A^{248}-58/2008 pareiškėjas savo reikalavimą priteisti iš valstybės neturtinę žalą siejo su Lietuvos Respublikos Seimo 1998 m. lie-

pos 16 d. priimtu Lietuvos Respublikos įstatymu „Dėl SSRS valstybės saugumo komiteto (NKVD, NKGB, MGB, KGB) vertinimo ir šios organizacijos kadrinių darbuotojų dabartinės veiklos“. Teismas konstatavo, kad tokio pobūdžio ginčai priskirtini administracinių teismų kompetencijai, nes jie kyla iš valdžios institucijų viešosios teisės reglamentuojamos veiklos ir patenka į Civilinio kodekso 6.271 straipsnio taikymo sritį (2008 m. balandžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[248]-58/2008).

97.2. Ši pozicija nuosekliai taikoma ir vėlesnėje praktikoje. Pavyzdžiui, LVAT valstybės neveikimą, nepriėmus Civiliniame kodekse numatyto lyties pakeitimo sąlygas ir tvarką nustatančio įstatymo, pripažino legislatyvine omisija, galinčia sudaryti pagrindą valstybės atsakomybei už neturtinę žalą. Teismas pažymėjo, kad tinkamų teisinių prielaidų gydymui nesudarymas gali būti vertinamas Civilinio kodekso 6.271 straipsnio pagrindu (2010 m. lapkričio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[858]-1452/2010, Administracinė jurisprudencija Nr. 20; taip pat žr. 2025 m. vasario 5 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-103-815/2025).

97.3. Šios praktikos krypčiai priskirtinos ir bylos, kuriose žala buvo siejama ne tik su įstatymo nepriėmimu, bet ir su nacionalinės teisės normų nesuderinamumu su Europos Sąjungos teise. Pavyzdžiui, byloje Nr. eA-3411-556/2021 LVAT konstatavo, kad Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo nuostata, ribojusi neturtinės žalos dydį iki 5 000 Eur, prieštaravo Direktyvos 2009/103/EB 9 straipsniui ir neatitiko ES teisėje įtvirtintų garantijų. Tokios aplinkybės sudarė pagrindą valstybės atsakomybei už žalą, todėl skundas buvo nagrinėjamas administraciniame teisme (2021 m. spalio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-3411-556/2021, Administracinė jurisprudencija Nr. 42, taip pat žr. 2023 m. birželio 21 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-347-1047/2023; 2025 m. kovo 12 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-265-415/2025).

II.2.2.2. Teismų ir teisėjų veikla

98. Pagal Administracinių bylų teisenos įstatymo 18 straipsnio 2 dalį administracinių teismų kompetencijai nepriskiriama tirti Konstitucinio Teismo, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo ir Lietuvos apeliacinio teismo teisėjų veiklos, kitų teismų teisėjų procesinių veiksmų, susijusių su teisingumo vykdymu.

99. Aiškindamas šį administracinių teismų kompetencijos ribojimą, LVAT yra pažymėjęs, kad teismas yra viena iš valstybės valdžių, kuriai vienintelei pavesta teisingumo vykdymo funkcija. Teismas, įgyvendindamas šią konstitucinę paskirtį, neveikia kaip viešojo administravimo subjektas, todėl teismų procesinių veiksmų, atliktų nagrinėjant konkrečią bylą, teisėtumo vertinimas nepriskiriamas administracinių teismų kompetencijai. Administracinių bylų teisenos įstatymo 18 straipsnio 2 dalyje nustatytas ribojimas grindžiamas teismų ir teisėjų nepriklausomumo principu. Jis draudžia ne tik tiesiogiai tikrinti teismo procesinius sprendimus, bet ir kitais reikalavimais siekti, kad administracinis teismas įvertintų teismo darbą nagrinėjant konkrečią bylą. Toks vertinimas sudarytų prielaidas kištis į teisingumo vykdymą ir pažeistų teismo bei teisėjo nepriklausomumą. Teismų procesinių veiksmų ir sprendimų teisėtumas tikrinamas

atitinkamos teismų sistemos proceso įstatymuose nustatyta instancine tvarka. Todėl administracinių teismų atsisakymas vertinti tokius veiksmus savaime nepaneigia asmens teisės į teisminę gynybą – ji įgyvendinama kreipiantis į kompetentingą aukštesnės instancijos teismą (išplėstinės teisėjų kolegijos 2013 m. vasario 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[492]-704/2013, Administracinė jurisprudencija Nr. 25).

100. Šių kompetencijos ribų taikymą konkrečiose situacijose atskleidžia LVAT praktika, kurioje nenagrinėtais administraciniuose teismuose pripažinti reikalavimai įvertinti įvairių teismų procesinę veiklą vykdant teisingumą.

100.1. Administracinių teismų kompetencijai nepriskiriama vertinti Konstitucinio Teismo, kaip teisminės institucijos, garantuojančios konstitucinį teisėtumą, veiklos. Administracinėje byloje Nr. AS[502]-363/2009 pareiškėjas prašė pripažinti, kad Lietuvos Respublika, veikdama per Konstitucinį Teismą, pažeidė tam tikras Europos Sąjungos teisės nuostatas, bei įpareigoti šį teismą atlikti konkrečius veiksmus. Pareiškėjas teigė, jog, tikrindamas Lietuvos Respublikos atominės elektrinės įstatymo nuostatų atitiktį Konstitucijai, Konstitucinis Teismas nepagrįstai netaikė ES teisės normų ir dėl to buvo pažeistos jo teisės. LVAT konstatavo, kad tokie reikalavimai tiesiogiai susiję su Konstitucinio Teismo veikla vykdant konstitucinį teisingumą, todėl jie negalėjo būti nagrinėjami administraciniame teisme (2009 m. liepos 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[502]-363/2009).

100.2. Administraciniai teismai netikrina ir bendrosios kompetencijos teismų procesinių sprendimų, kurių teisėtumas ir pagrįstumas vertinami atitinkamo proceso įstatymuose nustatyta instancine tvarka. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. AS[63]-552/2008 pareiškėjas ginčijo bendrosios kompetencijos teismo nutartis dėl civilinių bylų sujungimo ir atsisakymo priimti ieškinį. LVAT konstatavo, kad tokie reikalavimai negali būti nagrinėjami administraciniame teisme, nes jie tiesiogiai susiję su bendrosios kompetencijos teismo procesiniais sprendimais. Pareiškėjas galėjo savo teises ginti Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka (2008 m. rugsėjo 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[63]-552/2008; taip pat žr. 2009 m. lapkričio 27 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-143-700/2009).

101. Šis ribojimas taikomas ir tada, kai teisėjo procesinių veiksmų vertinimo siekiama netiesiogiai. Administraciniuose teismuose nenagrinėjamas reikalavimas įpareigoti kreiptis į Nuolatinę teisėjų veiklos vertinimo komisiją dėl teisėjo veiklos priimant konkrečius procesinius sprendimus įvertinimo, jeigu iš reikalavimo esmės matyti, kad siekiama įvertinti teisėjo procesinius veiksmus vykdant teisingumą (2009 m. vasario 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-112/2009).

102. Administracinių teismų kompetencijai nepriskiriami ir ginčai dėl Teismų įstatyme reglamentuojamo teismų administravimo bei jo priežiūros. LVAT išplėstinė teisėjų kolegija yra išaiškinusi, kad teismų administravimas yra speciali veiklos sritis, skirta teismų organizaciniam savarankiškumui ir teisėjų nepriklausomumui užtikrinti, todėl ginčai dėl tokios veiklos ir jos priežiūros nepriskiriami administracinių teismų kompetencijai. Kartu LVAT pažymėjo, kad neatmestina galimybė, jog teismo veikla gali apimti ir kitokio pobūdžio veiksmus, nesusijusius nei su teisingumo vykdymu, nei su Teismų įstatyme reglamentuojamu teismų administravimu. Tokių veiksmų priskirtinumas vertinamas

atsižvelgiant į konkretaus ginčo aplinkybes (išplėstinės teisėjų kolegijos 2013 m. vasario 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[492]-704/2013, Administracinė jurisprudencija Nr. 25).

102.1. Teismų administravimui priskiriami veiksmai, susiję su teismo darbo organizavimu. Pavyzdžiui, LVAT pripažino, kad reikalavimai įpareigoti apylinkės teismą pareiškėjų nurodytu būdu skaičiuoti teisėjų darbo krūvį, teikti apie jį informaciją ir perskirstyti teismui gaunamas bylas buvo susiję su teismų administravimu. Šiais reikalavimais buvo siekiama, kad teismas tam tikru būdu organizuotų savo darbą ir pašalintų nurodomus administravimo trūkumus, todėl jie nepriskirti administracinių teismų kompetencijai (2023 m. gegužės 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-264-442/2023).

102.2. Kitaip vertinama teismo veikla, kuri nėra tiesiogiai susijusi nei su teisingumo vykdymu, nei su teismų administravimu. Toje pačioje byloje LVAT nesutiko, kad tuo pačiu pagrindu galima atsisakyti priimti reikalavimus panaikinti teismo pirmininko įsakymą dėl priemokos už padidėjusį teisėjo darbo krūvį skyrimo ir išmokėjimo bei atlyginti turtinę ir neturtinę žalą. Šiais reikalavimais buvo keliamas ginčas dėl teisėjų darbo apmokėjimo, o tokia teismo, kaip valstybės institucijos, veikla nėra tiesiogiai susijusi nei su teisingumo vykdymu, nei su teismų administravimu. Klausimas, ar buvo materialusis teisinis pagrindas pareiškėjų teises ginti jų pasirinktu būdu, turėjo būti sprendžiamas nagrinėjant bylą iš esmės (2023 m. gegužės 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-264-442/2023).

103. Administracinių bylų teisenos įstatymo 18 straipsnio 2 dalyje nustatytas draudimas administraciniams teismams tirti teisėjų procesinius veiksmus nepaneigia asmens teisės reikšti reikalavimą atlyginti dėl administracinių teismų veiklos patirtą žalą. Tokiu atveju sprendžiamas ne procesinio sprendimo panaikinimo ar pakeitimo, o valstybės atsakomybės klausimas.

103.1. LVAT yra pripažinęs, kad teisė reikalauti teismo veiksmais padarytos žalos atlyginimo kyla iš Konstitucijos, o kai žala siejama su netinkamu Europos Sąjungos teisės taikymu – ir iš Europos Sąjungos teisės. Remdamasis, be kita ko, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimu byloje C-224/01 *Köbler*, LVAT konstatavo, kad reikalavimas atlyginti galutinės instancijos administracinio teismo veiksmais padarytą žalą priskirtinas administracinių teismų kompetencijai (2008 m. balandžio 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[444]-199/2008).

103.2. Analogiškai spręsta byloje dėl neturtinės žalos, siejamos su pernelyg ilga administracinės bylos nagrinėjimo trukme. LVAT pažymėjo, kad pareiškėjas neginčijo konkretaus teismo ar teisėjo procesinio veiksmo, bet kėlė valstybės atsakomybės už teisės į bylos išnagrinėjimą per įmanomai trumpiausią laiką pažeidimą klausimą. Todėl ABTĮ 18 straipsnio 2 dalyje nustatytas kompetencijos ribojimas nesudarė pagrindo atsisakyti nagrinėti šį reikalavimą. Teismas turėjo įvertinti, ar nagrinėjamu atveju buvo nustatytos visos civilinės atsakomybės sąlygos (2010 m. birželio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[858]-940/2010).

II.2.3. Kiti įstatymuose nustatyti administracinių teismų kompetencijos ribojimai

104. Be pirmiau aptartų valstybės valdžios institucijų ir teismų veiklos,

Administracinių bylų teisenos įstatymo 18 straipsnio 2 dalyje nustatyti ir kiti administracinių teismų kompetencijos ribojimai. Administraciniams teismams nepriskiriama tirti prokurorų, ikiteisminio tyrimo pareigūnų ir antstolių procesinių veiksmų, susijusių su teisingumo vykdymu, bylos tyrimu ar sprendimų vykdymu, taip pat Seimo kontrolieriaus, žvalgybos kontrolieriaus ir vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus sprendimų.

II.2.3.1. Prokurorų ir ikiteisminio tyrimo pareigūnų procesinė veikla

105. Teisėsaugos institucijos pagal savo vykdomų funkcijų pobūdį gali veikti tiek kaip viešojo administravimo, tiek kaip ikiteisminio tyrimo subjektai, todėl teismas, sprendžiantis skundo priėmimo klausimą, turi įvertinti, ar keliamas ginčas iš tiesų yra siejamas su viešojo administravimo sritimi (2018 m. liepos 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-517-520/2018; 2023 m. birželio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-383-624/2023).

106. Baudžiamasis persekiojimas reglamentuojamas Baudžiamojo proceso kodekso normomis. Todėl su šiais klausimais susiję sprendimai ir veiksmai tikrinami baudžiamojo proceso, o ne administracinės teisenos tvarka (žr., pvz., 2020 m. liepos 29 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-489-520/2020; 2021 m. vasario 10 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-31-552/2021).

106.1. Pavyzdžiui, administraciniai teismai neturi kompetencijos vertinti sprendimų dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo ar nepradėjimo (2008 m. birželio 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[525]-362/2008; 2011 m. birželio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[442]-520/2011), taip pat dėl nutarimų atsisakyti atnaujinti nutrauktą ikiteisminį tyrimą (2009 m. kovo 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[438]-143/2009).

106.2. Administraciniuose teismuose nenagrinėjami ir reikalavimai nušalinti konkrečią prokuratūrą ar policijos komisariatą bei pavesti tyrimą kitai institucijai (2012 m. sausio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[602]-80/2012).

106.3. Administracinių teismų kompetencijai taip pat nepriskiriama vertinti prokuroro procesinių veiksmų, susijusių su galimybe susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga. Administracinėje byloje Nr. AS[520]-169/2012 pareiškėjas prašė pripažinti neteisėtais prokuroro veiksmus, kuriais jam, kaip nukentėjusiajam, buvo ribojama galimybė susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga, taip pat ginčijo kitus prokuroro veiksmus ir neveikimą atliekant tyrimą. LVAT konstatavo, kad tokie reikalavimai tiesiogiai susiję su prokuroro procesine veikla ikiteisminio tyrimo metu, todėl negali būti nagrinėjami administraciniame teisme (2012 m. vasario 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[520]-169/2012; 2012 m. sausio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[492]-23/2012).

106.4. Prokuroro nutarimas atsisakyti kreiptis į teismą dėl viešojo intereso gynimo taip pat nepriskirtinas administracinių teismų kontrolei, nes tai yra prokuroro funkcija, atliekama vykdant teisėtumo užtikrinimo pareigą. Tokie reikalavimai teismų praktikoje ne kartą pripažinti nepriskirtinais administracinių teismų kompetencijai (2010 m. kovo 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[525]-128/2010; 2010 m. gegužės 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[858]-257/2010; 2009 m. rugsėjo 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[63]-542/2009; 2009 m. gegužės 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[63]-250/2009; taip pat žr. 2010 m. kovo 26 d. nutartį administracinėje byloje

Nr. AS[525]-231/2010).

107. Tai, kad skundžiamas prokuratūros ar ikiteisminio tyrimo įstaigos raštas priimtas vadovaujantis asmenų aptarnavimą šiose institucijose reglamentuojančiais teisės aktais, savaime nereiškia, kad ginčas kyla iš viešojo administravimo teisinių santykių. Kai ginčas iš esmės susijęs su ikiteisminio tyrimo eiga ar jo metu priimtais procesiniais sprendimais, vien skundžiamo rašto atitikties viešojo administravimo reikalavimams vertinimas nesuteiktų pareiškėjui siekiamo rezultato, o tik sukurtų papildomų formalių ginčų administraciniuose teismuose (2023 m. gegužės 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-293-815/2023; 2023 m. gegužės 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-272-525/2023).

107.1. Pavyzdžiui, pareiškėjas ginčijo prokuratūros atsakymą, kuriuo atsisakyta iš naujo nagrinėti jo prašymą pradėti ikiteisminį tyrimą, ir siekė, kad būtų atlikti konkretūs tyrimo veiksmai. LVAT, įvertinęs reikalavimų turinį, konstatavo, kad ginčas kilo ne viešojo administravimo srityje, bet dėl ikiteisminio tyrimo pareigūno ir prokuroro procesinių veiksmų, kurių teisėtumas tikrinamas Baudžiamojo proceso kodekso nustatyta tvarka. Šios išvados nepakeitė aplinkybė, kad ginčijamas atsakymas buvo priimtas pagal Asmenų aptarnavimo Lietuvos Respublikos prokuratūroje tvarkos aprašą (2024 m. spalio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-393-968/2024).

107.2. Nepriskirtinais administracinių teismų kompetencijai pripažinti ir skundai dėl Generalinės prokuratūros raštų, kuriais atsisakoma nagrinėti skundus dėl prokuroro nutarimo nepradėti ikiteisminio tyrimo (2023 m. gegužės 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-293-815/2023; 2023 m. gegužės 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-272-525/2023). Administraciniame teisme nenagrinėtas ir reikalavimas įpareigoti generalinį prokurorą kreiptis dėl proceso atnaujinimo konkrečioje civilinėje byloje (2009 m. balandžio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[143]-184/2009).

107.3. Prokurorų procesinės veiklos atribojimą nuo viešojo administravimo iliustruoja ir byla dėl Generalinės prokuratūros rašto, kuriuo atsakyta į profesinės sąjungos kreipimąsi dėl apygardos prokuratūros vyriausiojo prokuroro įsakymo teisėtumo. Įsakymu buvo nustatytos rekomendacinio pobūdžio gairės ir kontrolės mechanizmai, taikomi prokurorams priimant procesinius sprendimus dėl ikiteisminių tyrimų nutraukimo. LVAT pažymėjo, kad nors pareiškėjas formaliai ginčijo Generalinės prokuratūros raštą, šio reikalavimo nagrinėjimas neišvengiamai būtų susijęs su įsakymo turinio ir aukštesniojo prokuroro vykdomos prokurorų procesinės veiklos kontrolės vertinimu. Tokia veikla skirta ikiteisminio tyrimo tikslams įgyvendinti ir nelaikoma viešuoju administravimu, todėl ginčas nepriskirtas administracinių teismų kompetencijai (2025 m. balandžio 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-429-815/2025).

108. Ginčas nepriskiriamas administracinių teismų kompetencijai ir tada, kai prokurorų ar ikiteisminio tyrimo pareigūnų procesinius veiksmus siekiama kvestionuoti reikalaujant pradėti tarnybinį patikrinimą.

108.1. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. AS-258-463/2023 pareiškėjai prašė panaikinti Generalinės prokuratūros sprendimą ir pradėti prokurorų tarnybinius patikrinimus, tačiau jų nurodyti pažeidimai buvo siejami su ikiteisminių tyrimų pradėjimu, vykdymu ir juose priimtais procesiniais sprendimais. Teismas konstatavo, kad tokiu reikalavimu iš esmės siekta kvestionuoti pareigūnų procesinius veiksmus, todėl ginčas nepriskirtinas administracinių teismų kompetencijai. Be to, asmuo, pranešęs apie galimą

pareigūno nusižengimą, neturi subjektinės teisės reikalauti pradėti tarnybinį patikrinimą ar skirti pareigūnui tarnybinę nuobaudą; jis turi teisę būti tinkamai informuotas apie savo kreipimosi išnagrinėjimo rezultatus (2023 m. gegužės 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-258-463/2023).

II.2.3.2. Antstolių veikla

109. ABTĮ 18 straipsnio 2 dalyje nustatytas kompetencijos ribojimas apima ir antstolių procesinius veiksmus, susijusius su sprendimų vykdymu.

109.1. Pavyzdžiui, pareiškėjas prašė įpareigoti antstolį grąžinti iš jo sąskaitos išieškotas lėšas ir atlyginti neturtinę žalą. LVAT pažymėjo, kad antstolio procesinę veiklą Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka kontroliuoja bendrosios kompetencijos teismas. Antstolio veiksmais padarytos žalos atlyginimą reglamentuoja Antstolių įstatymo 16 straipsnis ir Civilinio kodekso 6.263 straipsnis, todėl ir toks reikalavimas nagrinėtinas bendrosios kompetencijos teisme. Dėl to abu pareiškėjo reikalavimai pripažinti nepriskirtais administracinių teismų kompetencijai (2024 m. kovo 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-98-602/2024).

II.2.3.3. Seimo, žvalgybos ir vaiko teisių apsaugos kontrolierių sprendimai

110. Administracinių bylų teisenos įstatymo 18 straipsnio 2 dalyje tiesiogiai nustatyta, kad administracinių teismų kompetencijai nepriskiriama tirti Seimo kontrolieriaus, žvalgybos kontrolieriaus ir vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus sprendimų.

111. Konstitucinis Teismas 2021 m. lapkričio 9 d. nutarime išaiškino, kad pagal Administracinių bylų teisenos įstatyme įtvirtintą reglamentavimą administracinių teismų, kurie sprendžia viešojo administravimo srities ginčus, kompetencijai nepriskiriama tirti Seimo kontrolierių – nepriklausomų ir savarankiškai veikiančių valstybės pareigūnų, ginančių žmogaus teises ir laisves, tiriančių pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo ar biurokratizmo bei siekiančių gerinti viešąjį administravimą, sprendimų, *inter alia* tokių jų sprendimų, kuriais įstatyme nustatytais pagrindais atsisakoma nagrinėti skundą.

112. Seimo kontrolieriaus tyrimo galutiniai aktai yra rekomendacinio pobūdžio ir nei pareiškėjui, nei viešojo administravimo subjektui, kurio sprendimai, veiksmai ar neveikimas skundžiami Seimo kontrolieriui, tiesiogiai nesukuria nei teisių, nei pareigų. Atsižvelgus į Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas Seimo kontrolieriaus teises, tokie aktai nelaikomi administraciniais sprendimais ar norminiais administraciniais aktais, kurių teisėtumas galėtų būti tikrinamas administraciniame teisme (2009 m. rugsėjo 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[438]-556/2009; 2010 m. balandžio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[556]-249/2010).

112.1. Pavyzdžiui, pareiškėjas prašė įpareigoti Seimo kontrolierių įstaigą surašyti pažymą ir išsamiai įvertinti Vyriausiosios rinkimų komisijos veiklą. LVAT konstatavo, kad tokio reikalavimo nagrinėjimas reikštų Seimo kontrolieriaus sprendimo peržiūrą, kuri pagal Administracinių bylų teisenos įstatymo 18 straipsnio 2 dalį nepriskirta

administracinių teismų kompetencijai (2022 m. gegužės 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-292-492/2022; taip pat žr. 2019 m. rugsėjo 18 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-501-756/2019; 2020 m. rugsėjo 16 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-579-415/2020).

113. Aiškindamas šį kompetencijos ribojimą teisės į teisminę gynybą aspektu, LVAT akcentuoja, kad teisinis ginčas tokiais atvejais kyla ne dėl Seimo kontrolieriaus sprendimo, o dėl tų valstybės institucijų veiksmų, kuriuos asmuo skundžia Seimo kontrolieriui. Todėl nėra pagrindo teigti, kad Administracinių bylų teisenos įstatymo 18 straipsnio 2 dalies nuostatose įtvirtintas reguliavimas, kuriuo administraciniams teismams nepriskiriama Seimo kontrolieriaus sprendimų, įskaitant sprendimus atsisakyti nagrinėti skundą, teisminė kontrolė, pažeidžia asmens konstitucinę teisę kreiptis į teismą ir nesudaro prielaidų užtikrinti gero viešojo administravimo principo laikymąsi. Atsižvelgdamas į tai, LVAT konstatavo, kad reikalavimas įpareigoti Seimo kontrolierių įstaigą vykdyti Seimo kontrolierių įstatymo nuostatas nėra nagrinėtinas administraciniuose teismuose (2025 m. liepos 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-905-1188/2025).

114. Administracinių bylų teisenos įstatymo 18 straipsnio 2 dalyje nustatytas administracinių teismų kompetencijos ribojimas teismų praktikoje nėra aiškinamas plečiamai. Ši nuostata neapima Lygių galimybių kontrolieriaus sprendimų, todėl šio kontrolieriaus aktų (raštų, sprendimų) ir veiksmų (neveikimo) skundžiamumas vertinamas pagal bendrąsias Administracinių bylų teisenos įstatymo taisykles (2008 m. gegužės 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[525]-825/2008; taip pat žr. 2011 m. kovo 28 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A[556]-329/2011, Administracinė jurisprudencija Nr. 21; 2023 m. birželio 7 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-887-629/2023; 2024 m. sausio 17 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-585-624/2024; 2025 m. kovo 26 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-268-525/2025).

II.3. Suinteresuotumas pateikti skundą

(ABTĮ 5 str. 1 d., 5 str. 3 d. 2 p., 23 str. 1 d., 55 str. 1 d., 112 str.)

115. Pagal bendrąją taisyklę asmuo gali kreiptis į administracinį teismą siekdamas apginti savo pažeistą ar ginčijamą subjektinę teisę arba įstatymų saugomą interesą. Suinteresuoto asmens teisė kreiptis į teismą nereiškia teisės reikalauti ginti nuo pažeidimų bet kieno teisę, o reiškia galimybę kreiptis į teismą tik dėl to, kad būtų apginta jo (pareiškėjo) subjektinė teisė ar įstatymų saugomas interesas (2009 m. spalio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[662]-1157/2009).

116. Reikalavimas dėl suinteresuotumo paduoti skundą ar prašymą kildinamas iš Administracinių bylų teisenos įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje įtvirtintos bendrosios nuostatos, jog kiekvienas suinteresuotas subjektas turi teisę įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą, kad būtų apginta pažeista ar ginčijama jo teisė arba įstatymų saugomas interesas. Be to, pagal Administracinių bylų teisenos įstatymo 23 straipsnio 1 dalį skundą dėl viešojo administravimo subjekto priimto teisės akto ar veiksmo (neveikimo) turi teisę paduoti asmenys, kai jie mano, kad jų teisės ar įstatymų saugomi interesai yra pažeisti.

117. Teisminė gynyba neapsiriboja pažeistos subjektinės teisės gynimu. Į teismą galima kreiptis ir dėl įstatymų saugomo intereso. Toks interesas gali būti ginamas ir tada, kai pati subjektinė teisė dar nėra atsiradusi, tačiau ginčijamas sprendimas jau veikia asmens teisinę padėtį. Pavyzdžiui, LVAT išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, kad asmuo, dar neįgijęs teisės į senatvės pensiją, turi teisėtą interesą ginčyti sprendimą dėl pensijų socialinio draudimo stažo. Toks sprendimas nėra vien informacinis, nes juo nustatoma asmens teisinė padėtis, turinti tiesioginę reikšmę būsimos pensijos skyrimui ir jos dydžiui. Reikalavimas laukti, kol atsiras pati teisė į pensiją, reikštų nepagrįstą teisminės gynybos atidėjimą (išplėstinės teisėjų kolegijos 2026 m. balandžio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-53-463/2026).

118. Teisę kreiptis į teismą gali turėti ir asmuo, kuriam ginčijamas administracinis sprendimas tiesiogiai neadresuotas, jeigu šis sprendimas daro poveikį jo teisėms, pareigoms ar įstatymų saugomiems interesams. LVAT praktikoje nuosekliai pažymima, jog kiti subjektai nei tie, kuriems administracinis sprendimas skirtas, gali remtis tuo, jog jie yra suinteresuoti tokio sprendimo sukeliamomis teisinėmis pasekmėmis. Asmens teisės kreiptis teisminės gynybos įgyvendinimas nesusijęs su sąlyga, jog galimai neteisėti valstybės valdžios institucijų priimti sprendimai turi būti tiesiogiai adresuoti asmeniui, kuris kreipiasi teisminės gynybos. Vien dėl to, kad administracinis sprendimas savo forma, pobūdžiu ar tekstu yra priimtas ne pagal asmens, kuris kreipėsi teisminės gynybos, prašymą, nepakanka, kad būtų galima daryti išvadą, jog juo negali būti sukuriama specifinių ar naujų pareigų kitiems asmenims, jog tokie aktai negali turėti kitokio poveikio kitų asmenų teisėms ar įstatymų saugomiems interesams (išplėstinės teisėjų kolegijos 2010 m. lapkričio 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[442]-548/2010; 2023 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-454-602/2023).

118.1. Pavyzdžiui, UAB „Bitė Lietuva“ ginčijo Ryšių reguliavimo tarnybos nutarimo dalį, kuria kitam ūkio subjektui už nustatytus pažeidimus skirtas įspėjimas. LVAT pažymėjo, kad pareiškėjas Elektroninių ryšių įstatymo kontekste yra suinteresuotas asmuo, kurio teisėms galėjo turėti įtakos kito ūkio subjekto padarytas pažeidimas. Aplinkybė, kad pareiškėjas nutarime nepaminėtas ir jo atžvilgiu nenustatyta jokių įpareigojimų, nesudarė pagrindo skundo priėmimo stadijoje konstatuoti jo suinteresuotumo nebuvimą. Ar ginčijamas nutarimas iš tiesų sukelia pareiškėjo nurodytas teisines pasekmes, turėjo būti nustatyta nagrinėjant bylą iš esmės ir galėjo būti pagrindas skundą atmesti, bet ne atsisakyti jį priimti (2025 m. balandžio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-377-629/2025).

119. Skundo priėmimo stadijoje suinteresuotumo reikalavimas vertinamas procesiniu aspektu. Pagal ABTĮ 5 straipsnio 1 dalį ir 23 straipsnio 1 dalį kreiptis į teismą gali asmuo, manantis, kad viešojo administravimo subjekto aktu, veiksmu ar neveikimu pažeistos jo teisės ar įstatymų saugomi interesai. Todėl šioje stadijoje paprastai pakanka pareiškėjo nurodyto subjektyvaus suvokimo apie tokį pažeidimą (žr., pvz., 2009 m. rugpjūčio 28 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[442]-505/2009).

120. Sprendžiant dėl pareiškėjo suinteresuotumo, procesinė teisė kreiptis į teismą turi būti atskiriama nuo materialiosios teisės į pareikšto reikalavimo patenkinimą. Kaip

aptarta šio apibendrinimo 17 punkte, skundo priėmimo stadijoje paprastai nevertinama, ar pareiškėjo teisės ar įstatymų saugomi interesai iš tikrųjų buvo pažeisti. Šis klausimas sprendžiamas nagrinėjant bylą iš esmės, o nustačius, kad skundžiamas administracinis aktas, veiksmas ar neveikimas pareiškėjo teisių nepažeidė, skundas atmetamas (žr., pvz., 2012 m. vasario 24 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[858]-140/2012; 2023 m. sausio 11 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-36-442/2023).

121. Reikalavimas pagrįsti savo teisės ar įstatymų saugomo intereso pažeidimą netaikomas, kai įstatymų nustatytais atvejais kreipiamasi dėl viešojo intereso arba valstybės, savivaldybės ar kitų asmenų teisių ir įstatymų saugomų interesų gynimo.[9] Administracinių bylų teisenos įstatymo 5 straipsnio 3 dalies 2 punkte nustatyta, kad teismas imasi nagrinėti administracinę bylą pagal prokuroro, viešojo administravimo subjektų, organizacijų ar fizinių asmenų pareiškimą dėl viešojo intereso arba valstybės, savivaldybės ir asmenų teisių bei įstatymų saugomų interesų gynimo. To paties įstatymo 55 straipsnio 1 dalis numato, kad įstatymų nustatytais atvejais prokuroras, viešojo administravimo subjektai, organizacijos ar fiziniai asmenys gali kreiptis į teismą su pareiškimu, kad būtų apgintas viešasis interesas arba apgintos valstybės, savivaldybės ir asmenų teisės bei įstatymų saugomi interesai.

121.1. Viešojo intereso gynimo pagrindu pateikto skundo priėmimo sąlygas iliustruoja byla, kurioje viešoji įstaiga ginčijo statybą leidžiantį dokumentą, remdamasi kultūros paveldo ir aplinkos apsaugos interesais. LVAT pažymėjo, kad sprendžiant tokio skundo priėmimo klausimą turi būti preliminariai įvertinta: ar skunde nurodytas interesas laikytinas viešuoju, ar pareiškėjas turi įstatyme nustatytą teisę ir įgaliojimus jį ginti ir ar pateikta duomenų apie įvykusį arba gresiantį viešojo intereso pažeidimą. Skundo priėmimo stadijoje pakanka, kad teiginiai apie galimą pažeidimą nebūtų akivaizdžiai nepagrįsti ar spekuliatyvūs. Pareiškėjas neprivalo įrodyti ginčijamo sprendimo poveikio savo teisėms ar įstatymų saugomiems interesams. Įvertinęs pareiškėjo įstatuose nustatytus tikslus, jo veiklą aplinkosaugos srityje ir pateiktus duomenis apie galimą viešojo intereso pažeidimą, LVAT konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai atsisakė priimti skundą, todėl panaikino nutartį ir perdavė jo priėmimo klausimą pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo (2025 m. gegužės 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-450-415/2025).

121.2. Viešojo intereso gynimo pagrindu į teismą gali kreiptis tik subjektas, kuriam tokią teisę suteikia įstatymas. Pavyzdžiui, Seimo nariai prašė panaikinti Seimo Pirmininko potvarkį dėl kandidato į Konstitucinio Teismo teisėjus pateikimo, remdamiesi savo, kaip Tautos atstovų, konstitucinio mandato paskirtimi. LVAT pažymėjo, kad teisė ginti viešąjį interesą negali būti preziumuojama ar kildinama vien iš Seimo nario statuso, konstitucinio mandato ar bendrųjų konstitucinių principų. Kadangi įstatymai nesuteikė Seimo nariams teisės inicijuoti tokio ginčo, o potvarkis nebuvo siejamas su jų subjektinių teisių ar įstatymų saugomų interesų pažeidimu, skundas pripažintas nenagrinėtinu administraciniame teisme (2025 m. gruodžio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1421-624/2025).

122. Individualaus suinteresuotumo nereikalaujama ir tais atvejais, kai abstrakčiąją

9 Plačiau apie viešojo intereso gynimą žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikos nagrinėjant bylas pagal viešąjį interesą ginančių subjektų skundus (prašymus) apibendrinimą (Administracinė jurisprudencija Nr. 16, 2009, p. 325–362).

norminio administracinio akto teisėtumo kontrolę inicijuoja Administracinių bylų teisenos įstatymo 112 straipsnyje nurodyti subjektai. Tokią teisę turi Seimo nariai, Seimo kontrolieriai, žvalgybos kontrolieriai, vaiko teisių apsaugos kontrolierius, lygių galimybių kontrolierius, valstybės kontrolierius, prokurorai, įstatymu viešosioms funkcijoms vykdyti įsteigtos profesinės savivaldos asociacijos ir savivaldybių veiklos priežiūrą vykdantys Vyriausybės atstovai. Su aplinka susijusio norminio administracinio akto teisėtumą gali ginčyti ir suinteresuota visuomenė, kaip ji apibrėžta Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatyme.

II.4. Administracinio akto, veiksmo ar neveikimo skundžiamumas

(ABTĮ 5 str., 23 str. 1 d., 33 str. 2 d. 1 p.)

123. Administraciniame teisme gali būti ginčijami viešojo administravimo subjektų priimti teisės aktai ir atlikti veiksmai (neveikimas), taip pat šių subjektų vilkinimas atlikti jų kompetencijai priskirtus veiksmus, jeigu tokia viešojo administravimo subjekto veikla turi įtakos asmens teisėms ar įstatymų saugomiems interesams.

124. Vadovaujantis ABTĮ 23 straipsnio 1 dalimi, ginčo objektu administraciniame teisme gali būti viešojo ar vidaus administravimo subjekto aktai ar veiksmai (neveikimas), kurie suinteresuotiems asmenims objektyviai sukelia teisines pasekmes (pažeidžia jų teises ar įstatymų saugomus interesus) (2023 m. rugsėjo 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-547-624/2023).

125. Viešojo administravimo subjektų priimto akto kvalifikavimo ir teisinio vertinimo negali lemti tik formalūs kriterijai, inter alia, jo pavadinimas, nurodyta apskundimo tvarka ir pan. Tai, ar dėl akto arba sprendimo galima paduoti skundą, lemia ne jo forma, o turinys. Todėl kiekvienu atveju vertinama, ar ginčijamas aktas turi įtakos suinteresuoto asmens teisinei padėčiai (žr., pvz., 2010 m. rugsėjo 3 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS^{525}-435/2010; 2015 m. rugsėjo 7 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-1324-502/2015).

126. Kai skundo priėmimo nagrinėti stadijoje akivaizdu, kad skundžiamas aktas ar veiksmas, jokių teisinių pasekmių nesukelia, kad jis negali būti ginčo administraciniame teisme objektu, skundą galima atsisakyti priimti nagrinėti, o skundą priėmus nagrinėti, administracinę bylą nutraukti kaip nepriskirtiną administraciniams teismams, kadangi, nagrinėdamas skundus dėl teisinių pasekmių negalinčių sukelti ir nesukeliančių aktų ar veiksmų, teismas asmens teisių apginti negalėtų, nes net ir skundo tenkinimo atveju, asmens teisių ir pareigų apimtis nepasikeistų, o pats procesas būtų iš esmės beprasmis (2010 m. spalio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS^{143}-560/2010; taip pat žr. 2010 m. balandžio 9 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A^{502}-447/2010; 2022 m. birželio 8 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-329-624/2022; 2023 m. kovo 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-133-1188/2023). Tokiu atveju skundą atsisakoma priimti, remiantis ABTĮ 33 straipsnio 2 dalies 1 punktu kaip nenagrinėtiną teismų šio įstatymo nustatyta tvarka (žr., pvz., 2022 m. kovo 9 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-184-261/2022).

127. Atsisakymas priimti skundą šiuo pagrindu galimas tik tada, kai nekyla pagrįstų abejonių, kad ginčijamas aktas ar veiksmas nesukelia ir negali sukelti pareiškėjui teisinių pasekmių. Jeigu tam nustatyti būtina išsiaiškinti ginčijamo akto turinį, jo priėmimo aplinkybes ar faktinį poveikį pareiškėjo teisinei padėčiai, šie klausimai turi būti sprendžiami nagrinėjant bylą iš esmės.

127.1. Pavyzdžiui, pareiškėjas ginčijo Migracijos departamento pranešimą, kuriame buvo nurodyta, kad jam nustatytas šešis mėnesius galiojantis draudimas teikti tarpininkavimo raštus. Nors pranešime tiesiogiai nebuvo nurodyta, kad juo įforminamas sprendimas taikyti įstatyme nustatytą ribojimą, LVAT konstatavo, jog skundo priėmimo stadijoje nebuvo pagrindo pripažinti, kad šis dokumentas iš tiesų nėra pareiškėjui teisines pasekmes sukeliantis administracinis aktas. Atsižvelgęs į pranešimo turinį ir duomenų apie kitą atskirai priimtą sprendimą nebuvimą, LVAT panaikino nutartį, kuria pirmosios instancijos teismas skundą atsisakė priimti, ir perdavė jo priėmimo klausimą nagrinėti iš naujo (2025 m. spalio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1017-624/2025).

II.4.1. Administraciniai sprendimai ir kiti teisines pasekmes sukeliantys aktai, veiksmai ir neveikimas

128. Savarankišku ginčo administraciniame teisme objektu gali būti viešojo administravimo subjekto priimtas teisines pasekmes sukeliantis aktas, atliktas faktinis veiksmas, atsisakymas priimti sprendimą ar atlikti kitą jo kompetencijai priskirtą veiksmą, taip pat neveikimas arba vilkinimas atlikti tokius veiksmus.

129. Pagrindinė individualaus teisės taikymo akto forma viešojo administravimo srityje yra administracinis sprendimas. Kaip minėta šio Apibendrinimo 41 punkte, pagal Viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 5 dalį administracinis sprendimas yra teisės aktų reglamentuotu būdu ir (ar) forma išreikšta vienkartinė viešojo administravimo subjekto valia dėl teisės taikymo, privaloma ir skirta konkrečiam asmeniui ar individualiai apibrėžtai asmenų grupei.[10]

130. Iš LVAT praktikos matyti, kad administracinis sprendimas gali būti savarankišku ginčo administraciniame teisme objektu, jeigu juo nustatomos, pakeičiamos ar panaikinamos asmens teisės arba pareigos ar kitaip paveikiama jo teisinė padėtis. Tokie sprendimai praktikoje priimami įvairiais klausimais – dėl leidimų išdavimo, profesinės kvalifikacijos pripažinimo, socialinių išmokų mokėjimo, privalomųjų nurodymų, ūkinės veiklos nutraukimo ar poveikio priemonių taikymo.

130.1. Pavyzdžiui, leidimų išdavimo srityje LVAT praktikoje ne kartą nagrinėti administraciniai sprendimai dėl leidimų gyventi Lietuvoje, išduodamų užsieniečiams. Administracinėje byloje Nr. eA-3227-624/2019 LVAT nagrinėjo ginčą dėl atsisakymo užsieniečiui išduoti leidimą laikinai gyventi šeimos susijungimo pagrindu, grindžiamo tuo, kad užsieniečio su Lietuvos Respublikos piliečiu sudaryta tos pačios lyties santuo-

10 Administracinį sprendimą kaip vienkartinį individualaus teisės taikymo aktą svarbu atriboti nuo norminio administracinio akto. Pagal Viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 9 dalį norminis administracinis aktas – viešojo administravimo subjekto priimtas daugkartinio taikymo teisės aktas, nustatantis elgesio taisykles, skirtas individualiai neapibrėžtai asmenų grupei. Norminių administracinių aktų ir administracinių sprendimų atribojimas bei jų teisėtumo patikros ypatumai aptarti šio Apibendrinimo 38–40 punktuose.

ka nepripažįstama nacionalinėje teisėje (išplėstinės teisėjų kolegijos 2019 m. kovo 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-3227-624/2019, Administracinė jurisprudencija Nr. 37).

130.2. Profesinės kvalifikacijos pripažinimo srityje ginčo objektu buvo sveikatos apsaugos ministro įsakymai, kuriais atsisakyta pripažinti pareiškėjos profesinę kvalifikaciją, įgytą Lietuvoje ir užsienyje, ir taip spręsta dėl jos galimybės verstis vaistininko profesine veikla (2022 m. sausio 5 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-694-822/2021, Administracinė jurisprudencija Nr. 43).

130.3. Administracinių teismų praktikoje taip pat ne kartą nagrinėti administraciniai sprendimai dėl socialinių išmokų skyrimo, mokėjimo, nutraukimo ar grąžinimo. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. A-3146-261/2020 pareiškėja ginčijo Vaikų išlaikymo fondo administracijos sprendimą, kuriuo buvo nutrauktas vaikui paskirtų išmokų mokėjimas ir pareikalauta grąžinti susidariusią permoką, jos vaikui išvykus gyventi į užsienį (išplėstinės teisėjų kolegijos 2020 m. gegužės 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-3146-261/2020, Administracinė jurisprudencija Nr. 39).

130.4. Viena iš administracinio sprendimo formų yra privalomasis nurodymas. Pavyzdžiui, administracinėje byloje dėl naudojimosi mišku pareiškėjai ginčijo Aplinkos apsaugos departamento privalomąjį nurodymą pašalinti miško sklype įrengtos tvoros fragmentus (2025 m. balandžio 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1737-492/2025).

130.5. Administraciniame teisme gali būti ginčijami ir priežiūros institucijų sprendimai, kuriais nurodoma nutraukti teisės aktų reikalavimų neatitinkančią veiklą. Pavyzdžiui, Vilniaus universitetas ginčijo Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos sprendimą, kuriuo jam nurodyta nedelsiant nutraukti studentų biometrinių duomenų tvarkymą, taikytą siekiant užtikrinti nuotolinių atsiskaitymų sąžiningumą COVID-19 pandemijos metu (išplėstinės teisėjų kolegijos 2024 m. birželio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-41-525/2024).

130.6. LVAT praktikoje savarankišku ginčo administraciniame teisme objektu taip pat pripažintas įspėjimas apie galimą licencijos galiojimo sustabdymą, kai juo ūkio subjektui nustatoma konkreti pareiga per nustatytą terminą pašalinti nurodytus pažeidimus ir taip daromas tiesioginis poveikis jo vykdomai veiklai. Šiuo klausimu LVAT akcentavo, kad asmuo neturi būti verčiamas nevykdyti įspėjime nustatytos pareigos ir sulaukti licencijos galiojimo sustabdymo vien tam, kad galėtų teisme ginčyti jam taikytos poveikio priemonės teisėtumą (išplėstinės teisėjų kolegijos 2022 m. rugsėjo 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-506-815/2022).

130.7. Administraciniame teisme ginčijami ir sprendimai, kuriais konstatuojamas teisės pažeidimas, įpareigojama jį nutraukti ir taikomos piniginės sankcijos. Pavyzdžiui, byloje dėl notarų atlyginimo už suteiktas paslaugas apskaičiavimo buvo ginčijamas Konkurencijos tarybos nutarimas, kuriuo Lietuvos notarų rūmai pripažinti pažeidę konkurencijos taisykles, įpareigoti nutraukti pažeidimą, jeigu jis dar tęsiamas, ir jiems skirtos piniginės baudos (išplėstinės teisėjų kolegijos 2024 m. lapkričio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-215-629/2024).

131. Administraciniuose teisiniuose santykiuose teisinės pasekmės gali kilti ir iš administracinės sutarties.

131.1. Pavyzdžiui, LVAT administracine sutartimi ir dvišaliu administraciniu aktu

yra pripažinęs Europos Sąjungos finansinės paramos sutartį, sudarytą Nacionalinės mokėjimo agentūros ir paramos gavėjo. Teismas atsižvelgė į tai, kad ši sutartis buvo sudaryta viešosios teisės reguliavimo srityje, administracinės teisės normų pagrindu, jos vykdymo ir pasibaigimo teisinį režimą nustatė administracinės teisės normos, o šalys negalėjo savo nuožiūra nustatyti jos turinio ir taikymo sąlygų. Todėl iš tokios sutarties kylančios šalių teisės ir pareigos tapo administracinio ginčo dalyku (2017 m. sausio 24 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-424-575/2017).

132. Teisinių pasekmių asmeniui gali sukelti ne tik administracinis sprendimas, bet ir viešojo administravimo subjekto taikoma priemonė ar atliekamas faktinis veiksmas, net jeigu jis nėra įformintas atskiru administraciniu aktu. Tokiu atveju vertinamas tikrasis priemonės pobūdis ir jos poveikis asmens teisėms ir teisėtiems interesams.

132.1. Pavyzdžiui, užsieniečių apgyvendinimas nesuteikiant jiems teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje buvo pripažintas priemone, galinčia prilygti *de facto* sulaikymui. Nors teisiniame reguliavime nebuvo aiškiai nustatytas tokios priemonės teisminės patikros mechanizmas, LVAT konstatavo, kad teismas turi jurisdikciją įvertinti jos teisinį pagrindą, būtinumą ir proporcingumą, taip pat nustatyti, ar faktiškai taikytas judėjimo laisvės ribojimas neprilygo sulaikymui (2021 m. gruodžio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-4270-492/2021).

132.2. Savarankišku administracinio ginčo objektu gali būti kompetentingos institucijos sprendimas nepriimti asmens prašymo ir nepradėti jo nagrinėjimo procedūros. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. eAS-424-629/2024 LVAT pažymėjo, kad Migracijos departamento sprendimas nepriimti pareiškėjo prašymo išduoti leidimą laikinai gyventi neabejotinai sukelia teisines pasekmes, nes juo atsisakoma pradėti prašymo nagrinėjimo procedūrą ir priimti sprendimą prašymą tenkinti arba jo netenkinti. Aplinkybė, kad pareiškėjas pateikė tik išrašą iš Lietuvos migracijos informacinės sistemos (toliau – MIGRIS), savaime neleido spręsti, jog toks sprendimas negali būti skundo objektu. Teismas turėjo išsiaiškinti, ar sprendimas buvo įformintas tik atitinkamu įrašu MIGRIS, ar buvo priimtas ir kitas rašytinis aktas (2024 m. rugpjūčio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-424-629/2024).

133. Savarankišku administracinio ginčo objektu taip pat gali būti viešojo administravimo subjekto neveikimas arba vilkinimas atlikti jo kompetencijai priskirtus veiksmus.[11]

133.1. Ginčas dėl neveikimo gali kilti tada, kai pareiškėjas teigia, kad viešojo administravimo subjektas neatlieka arba netinkamai atlieka jam teisės aktuose nustatytą funkciją. Pavyzdžiui, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras prašė įpareigoti Migracijos departamento direktorių be eilės jį priimti, remdamasis įstatyme įtvirtinta signataro teise būti be eilės priimtam valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų vadovų. LVAT konstatavo, kad tokiu reikalavimu siekiama inicijuoti ginčą dėl Migracijos departamento, kaip viešojo administravimo subjekto, neveikimo – teisės aktuose nustatytų funkcijų neatlikimo ir (ar) netinkamo atlikimo, taip pat vilkinimo atlikti veiksmus. Todėl pirmosios instancijos teismas nepagrįstai pripažino šį reikalavimą nenagrinėtinu administraciniame teisme (2023 m. balandžio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-257-1188/2023).

133.2. Primintina, kad vilkinimas yra tokia neveikimo forma, kai viešojo adminis-

11 Neveikimo, vilkinimo ir atsisakymo atlikti veiksmus atribojimas aptartas šio Apibendrinimo 27–30 punktuose.

travimo subjektas per teisės aktuose nustatytą terminą nepriima sprendimo – teigiamo ar neigiamo – ar neatlieka kitų jam priskirtų veiksmų. Antai administracinėje byloje Nr. eA-80-575/2024 dėl Vilniaus rajono savivaldybės administracijos vilkinimo atlikti veiksmus pareiškėjas prašė įpareigoti instituciją išnagrinėti jo prašymą inicijuoti žemės sklypo paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą. LVAT nustatė, kad institucija per teisės aktuose nustatytą terminą nepriėmė prašymo turinį atitinkančio sprendimo ir nenurodė atsisakymo tai padaryti priežasčių. Todėl teismas konstatavo vilkinimą ir įpareigojo savivaldybės administraciją per du mėnesius priimti sprendimą dėl neišnagrinėtos prašymo dalies (2024 m. sausio 17 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-80-575/2024).

133.3. Primintina ir tai, kad aplinkybė, jog nėra priimtas pareiškėjo pageidaujamas galutinis sprendimas, savaime nereiškia viešojo administravimo subjekto vilkinimo. Pavyzdžiui, byloje dėl tariamo Migracijos departamento vilkinimo atlikti veiksmus pareiškėjas prašė įpareigoti šią instituciją iš naujo įvertinti pasikeitusias aplinkybes, reikšmingas jo išsiuntimui iš Lietuvos Respublikos. LVAT nustatė, kad pareiškėjo prašymai buvo išnagrinėti ir jam pateiktas atsakymas, o naujas aplinkybes Migracijos departamentas ketino įvertinti nagrinėdamas paskesnį prieglobsčio prašymą. Todėl teismas nenustatė, kad Migracijos departamentas vilkino jam priskirtų veiksmų atlikimą (2024 m. spalio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2157-1188/2024).

133.4. Neveikimas, skirtingai nei vilkinimas, nebūtinai siejamas su konkretaus termino praleidimu. Jis gali pasireikšti pačiu teisės aktuose nustatytos pareigos nevykdymu. Pavyzdžiui, byloje dėl žalos, padarytos ant automobilių užvirtus neprižiūrėtiems medžiams, savivaldybės neveikimas buvo vertinamas kaip viena iš viešosios civilinės atsakomybės sąlygų. LVAT konstatavo, kad savivaldybė privalėjo imtis priemonių asmenų ir turto saugumui užtikrinti, o specialių želdinių priežiūros priemonių neatlikimas laikytinas neteisėtu neveikimu (2020 m. birželio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1672-415/2020).

II.4.2. Tarpiniai ir procedūriniai dokumentai

134. Viešojo administravimo procedūros metu gali būti priimami ne tik galutiniai sprendimai, bet ir tarpiniai bei procedūriniai dokumentai. Jų skundžiamumas priklauso nuo to, ar jie patys sukelia asmeniui savarankiškų teisinių pasekmių.

135. Remiantis Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika, skundas paprastai negali būti paduodamas dėl tarpinių viešojo administravimo subjekto priimamų dokumentų, kuriais siekiama parengti ar sudaryti prielaidas priimti galutinį sprendimą. Kaip išaiškinta LVAT praktikoje, vientisos (vienos) administracinės procedūros metu, prieš priimant galutinį sprendimą, gali būti ir dažnai yra surašomas ne vienas viešojo administravimo institucijos dokumentas (pvz., tarnybinis pranešimas, paklausimas, siuntimas, teikimas, tarnybinė išvada ar kt.). Šie dokumentai paprastai atlieka tik pagalbinį, tarpinį ar aptarnaujantį vaidmenį viešojo administravimo procedūroje ir jais dažniausiai nėra įforminami baigiamieji (galutiniai) kompetentingų (įgaliotų) asmenų (pareigūnų) sprendimai tuo klausimu, dėl kurio buvo pradėta administracinė procedūra. Jais gali būti sprendžiami įvairūs procedūriniai klausimai, tiesiogiai nesusiję su asmens teisių ar pareigų atsiradimu, pasikeitimu ar išnykimu (pasibaigimu). Dėl šios priežasties šie do-

kumentai dažnai (tačiau jokiu būdu ne visada) suinteresuotiems asmenims jokių materialiųjų teisinių pasekmių nesukelia. Kai skundžiamas aktas ar veiksmas akivaizdžiai jokių teisinių pasekmių nesukelia, jis negali būti ginčo administraciniame teisme objektu (išplėstinės teisėjų kolegijos 2011 m. birželio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[261]-69/2011, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo biuletenis Nr. 21; 2015 m. rugsėjo 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1138-858/2015).

135.1. Pavyzdžiui, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos priimtas vaiko situacijos vertinimo sprendimas, kuriuo nustatyta būtinybė vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį, pripažintas tarpiniu ir konstatuojamojo pobūdžio aktu. LVAT pažymėjo, kad tokiu sprendimu vaiko situacijos vertinimo procedūra nebuvo užbaigta, o tik inicijuota tolesnė pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikio vertinimo procedūra. Todėl šis sprendimas nesukėlė savarankiškų teisinių pasekmių ir negalėjo būti atskiru ginčo administraciniame teisme objektu (2025 m. spalio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1105-525/2025).

135.2. Kitoje byloje pareiškėja ginčijo Valstybinės darbo inspekcijos atliekamo neplaninio patikrinimo metu priimtus aktus ir atliktus veiksmus, kuriais buvo įforminta patikrinimo pradžia, pratęstas jo terminas ir pareikalauta atvykti arba prisijungti nuotoliniu būdu paaiškinimams pateikti. LVAT konstatavo, kad šiais aktais ir veiksmais buvo atliekamas tyrimas ir sudaromos prielaidos priimti galutinį administracinės procedūros sprendimą, todėl jie negalėjo būti savarankišku ginčo administraciniame teisme dalyku (2025 m. gruodžio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1568-442/2025).

135.3. LVAT praktikoje tarpiniais procedūriniais sprendimais laikomi ir Konkurencijos tarybos nutarimai pradėti tyrimą dėl konkurenciją ribojančių veiksmų, papildyti pradėtą tyrimą ar pratęsti jo terminą. Tokiais nutarimais tik pradedama, išplečiama arba tęsiama tyrimo procedūra, tačiau ginčas neišsprendžiamas iš esmės ir asmens teisinė padėtis savaime nepakeičiama, todėl jie paprastai negali būti savarankišku ginčo administraciniame teisme objektu (2011 m. rugsėjo 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[492]-662/2011; 2011 m. liepos 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-218/2011; 2011 m. vasario 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[822]-387/2011).

136. Tačiau vien tai, kad dokumentas priimtas tam tikrame administracinės procedūros etape ar įvardytas tarpiniu, savaime nereiškia, jog jis negali būti skundžiamas. Kiekvienu atveju teismas turi įvertinti dokumento turinį ir motyvuotai nustatyti, ar jis sukelia pareiškėjui savarankiškų teisinių pasekmių. Be to, procedūros metu priimto akto ar atlikto veiksmo skundžiamumas gali būti tiesiogiai nustatytas specialiajame įstatyme.

136.1. Pavyzdžiui, LVAT pripažino nepakankama pirmosios instancijos teismo išvadą, kad sprendimai laikinai sustabdyti dalies projekto finansavimo lėšų išmokėjimą ir dalies išlaidų pripažinimą tinkamomis finansuoti yra tik tarpiniai įtariamo pažeidimo tyrimo procedūros sprendimai. Teismas neįvertino pareiškėjo argumentų, kad dėl šių sprendimų jis negauna dalies projekto finansavimo lėšų ir taip patiria tiesiogines neigiamas materialiąsias pasekmes. LVAT pažymėjo, kad tarpiniai sprendimai ne visada nesukelia materialiųjų teisinių pasekmių, o nagrinėtu atveju dėl ginčijamų sprendimų pareiškėjui konkrečios lėšų sumos buvo laikinai neišmokamos. Todėl nebuvo akivaizdu, kad šie sprendimai negali būti savarankišku ginčo administraciniame teisme objektu (2023 m. sausio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-12-520/2023).

136.2. Tarpiniu ar procedūriniu negali būti laikomas dokumentas, kuriuo jau

konstatuojamos asmens teisinei padėčiai reikšmingos aplinkybės ir daromas savarankiškas poveikis jo teisėms ar teisėtiems interesams. Pavyzdžiui, generalinio prokuroro rezoliucija, kuria konstatuota, kad prokuroras padarė tarnybinį pažeidimą, nors tarnybinė nuobauda jam nepaskirta, pripažinta galinčia turėti realią įtaką jo materialiesiems ir karjeros interesams. Todėl toks dokumentas negalėjo būti laikomas vien tarpiniu tarnybinio patikrinimo procedūros elementu (2023 m. balandžio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-118-662/2023).

136.3. Nors aktas, kuriuo pradedama administracinė procedūra, paprastai laikomas tarpiniu, vien ši aplinkybė neleidžia daryti išvados, kad toks aktas negali sukelti suinteresuotam asmeniui teisinių pasekmių. LVAT savo praktikoje yra pažymėjęs, kad ne visais atvejais galima teigti, jog aktas, kuriuo pradedamas rengti žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projektas, nedaro įtakos suinteresuoto asmens teisiniam statusui. Kai pareiškėjas teigia, kad procedūra pradėta nesant teisinio pagrindo, ją pradėjo nekompetentingas subjektas arba į ją nepagrįstai įtraukta jo naudojama žemė, skundo priėmimo stadijoje negalima automatiškai konstatuoti, kad teismo procesas būtų beprasmis (2026 m. gegužės 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-865-624/2026).

136.4. Vertinant administracinės procedūros metu priimto sprendimo skundžiamumą, reikšminga ir tai, ar specialiajame įstatyme nustatyta teisė tokį sprendimą apskųsti. Tokiu atveju vien procedūrinis ar tarpinis sprendimo pobūdis savaime nelemia jo neskundžiamumo. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. eAS-570-520/2022 pareiškėjas ginčijo Konkurencijos tarybos nutarimą, kuriuo buvo išnagrinėtas jo skundas dėl Tarybos pareigūnų veiksmų atliekant pažeidimo tyrimą. Nors ginčyti veiksmai buvo susiję su vykstančio tyrimo procedūra, Konkurencijos įstatymo 32 straipsnyje buvo tiesiogiai nustatyta teisė Tarybos sprendimą dėl tokio skundo apskųsti administraciniam teismui. Todėl pirmosios instancijos teismas nepagrįstai atsisakė priimti skundą, laikydamas nutarimą neskundžiamu tarpiniu procedūriniu dokumentu. Taip pat pažymėta, kad pareiškėjo argumentai dėl jo teisių pažeidimo ir reikalavimo pagrįstumo turėjo būti vertinami bylą nagrinėjant iš esmės, o ne skundo priėmimo stadijoje (2022 m. rugpjūčio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-570-520/2022; taip pat žr. 2026 m. sausio 7 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-539-624/2026).

137. Argumentai dėl atskirai neskundžiamų tarpinių aktų pagrįstumo ir teisėtumo paprastai gali būti nurodomi ginčijant galutinį sprendimą, priimtą procedūroje, kurioje šie aktai buvo surašyti. Nagrinėdamas galutinį administracinę procedūrą užbaigiantį sprendimą, teismas gali įvertinti ir atskirai neskundžiamų tarpinių ar procedūrinių aktų teisėtumą, pagrįstumą bei jų poveikį galutinio sprendimo teisėtumui ir pagrįstumui (žr. 2010 m. gruodžio 6 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS^{442}-555/2010).

137.1. Pavyzdžiui, pareigūno tarnybinės veiklos vertinimo išvada ir vertinimo komisijos protokolas buvo pripažinti galutinio įstaigos vadovo sprendimo sudėtinėmis dalimis, todėl bylos dalis dėl jų panaikinimo nutraukta. Tačiau šie dokumentai buvo įvertinti tikrinant galutinio sprendimo teisėtumą ir pagrįstumą. Nustačius, kad vertinimo komisija savo pareigą aptarti pareigūno tarnybinės veiklos vertinimą atliko formaliai ir nepateikė parinktos skatinimo priemonės motyvų, galutinis įstaigos vadovo įsakymas panaikintas (2025 m. lapkričio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2583-1047/2025).

II.4.3. Konstatuojamojo, informacinio, aiškinamojo ir rekomendacinio pobūdžio dokumentai

138. Konstatuojamojo, informacinio, aiškinamojo ar rekomendacinio pobūdžio dokumentai paprastai negali būti savarankišku ginčo administraciniame teisme objektu, jeigu juose tik užfiksuojamos faktinės aplinkybės, pateikiama informacija apie administracinės procedūros eigą, pateikiami išaiškinimai ar rekomendacijos ir jais nesukeliama savarankiškų teisinių pasekmių asmeniui.

139. Administraciniuose teismuose paprastai nenagrinėjami ginčai dėl viešojo administravimo subjektų priimtų *konstatuojamojo pobūdžio aktų*. Konstatuojamojo pobūdžio dokumente tik užfiksuojamos ar įvertinamos tam tikros faktinės aplinkybės, tačiau nepriimamas valinio pobūdžio sprendimas, kuriuo asmeniui nustatomos teisės, pareigos ar privalomi nurodymai. Toks dokumentas paprastai nesukelia savarankiškų teisinių pasekmių, todėl ginčas dėl jo iš esmės būtų ginčas dėl fakto, o ne dėl teisės.

139.1. Pavyzdžiui, Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija, patikrinusi deklaraciją apie statybos užbaigimą, patikrinimo akte konstatavo, kad ši deklaracija patvirtinta teisėtai. Kadangi patikrinimo akte nebuvo suformuluota valinio pobūdžio patvarkymų ar reikalavimų, jis negalėjo būti savarankišku ginčo administraciniame teisme objektu (2025 m. lapkričio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1250-662/2025).

139.2. Kitu atveju Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos faktinių duomenų patikrinimo aktas, kuriame užfiksuota, kaip įvykdyti anksčiau priimtame privalomajame nurodyme nustatyti reikalavimai, taip pat pripažintas konstatuojamojo ir informacinio pobūdžio dokumentu. Kadangi akte nebuvo suformuluota naujų patvarkymų ar įpareigojimų ir juo nepakeista pareiškėjo teisių bei pareigų apimtis, jis negalėjo būti savarankišku ginčo administraciniame teisme objektu. Argumentai dėl jame užfiksuotų aplinkybių gali būti pateikiami ginčijant jų pagrindu kilusias teisines pasekmes (2025 m. kovo 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-296-815/2025).

140. Nuo faktines aplinkybes tik fiksuojančių aktų skirtini dokumentai, kuriais asmeniui nustatomi privalomi nurodymai.

140.1. Pavyzdžiui, Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos privalomuoju nurodymu pareiškėjui buvo nustatyta pareiga per konkretų terminą pašalinti tvoros dalį ir atlaisvinti naudojamą valstybinės žemės plotą. Kadangi šiuo nurodymu nustatyta privaloma elgesio taisyklė ir tiesiogiai paveikta pareiškėjo teisinė padėtis, ginčas dėl jo priskirtas administracinių teismų kompetencijai (2024 m. spalio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-655-602/2024).

141. *Informacinio pobūdžio* dokumentai, kuriuose tik pateikiama informacija apie atlikto patikrinimo ar tyrimo rezultatus, administracinės procedūros eigą, jau priimtus sprendimus, jų vykdymo tvarką ar kitus techninio pobūdžio klausimus ir nėra suformuluota imperatyvių nurodymų, taip pat paprastai negali būti savarankišku ginčo administraciniame teisme objektu.

141.1. Pavyzdžiui, LVAT praktikoje informacinio pobūdžio pripažintas Nacionalinės mokėjimo agentūros raštas, kuriuo pareiškėjui tik persiųstas jau priimtas

sprendimas dėl paramos lėšų susigrąžinimo, paaiškinta lėšų grąžinimo tvarka ir pateikta kita techninio pobūdžio informacija. Kadangi raštu nebuvo priimtas naujas sprendimas ir nepakeista pareiškėjo teisių ar pareigų apimtis, jis negalėjo būti savarankišku ginčo administraciniame teisme objektu (2025 m. gegužės 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-334-463/2025).

141.2. Informacinio pobūdžio dokumentu taip pat pripažintas Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos raštas, kuriuo savivaldybės administracija ir statybą leidžiančio dokumento turėtojas informuoti apie atlikto patikrinimo rezultatus ir apie tai, kad patikrinimo medžiaga perduota spręsti dėl kreipimosi į teismą. Kadangi rašte ir kartu pateiktame patikrinimo akte nebuvo suformuluota privalomų nurodymų ir jais nepakeista adresatų teisių bei pareigų apimtis, jie negalėjo būti savarankišku ginčo administraciniame teisme objektu. Argumentai dėl patikrinimo metu nustatytų pažeidimų galėjo būti pateikiami byloje, kurioje sprendžiamas statybą leidžiančio dokumento teisėtumo klausimas (2021 m. spalio 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-638-556/2021).

141.3. Informacinio pobūdžio gali būti ir atsakymas į konkretų asmens prašymą, jeigu juo tik pateikiama informacija apie jau priimtą ir įsiteisėjusį sprendimą, tačiau iš naujo nesprendžiamas asmens teisių ar pareigų klausimas. Pavyzdžiui, policijos raštas, kuriuo pareiškėja informuota, kad jai paskirta administracinio poveikio priemonė nustatyta įsiteisėjusia teismo nutartimi, pripažintas informacinio pobūdžio dokumentu. Kadangi raštu nebuvo pakeista pareiškėjos teisių ir pareigų apimtis ar suformuluota naujų privalomų patvarkymų, jis negalėjo būti savarankišku ginčo administraciniame teisme objektu (2025 m. spalio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1048-821/2025).

141.4. Informacinio pobūdžio dokumentu gali būti pripažįstamas ir mokėjimo pranešimas, kuriuo asmuo tik informuojamas apie teisės aktuose nustatytą mokėjimo pareigą, apskaičiuotą mokėtiną sumą ir jos sumokėjimo terminą. Administracinėje byloje Nr. eAS-335-525/2022 vietinės rinkliavos mokėjimo pranešimas nepripažintas savarankišku ginčo objektu, nes pareigą mokėti rinkliavą nustatė teisės aktai, o pats pranešimas nenulėmė skolos išieškojimo. Pareiškėjas savo argumentus dėl rinkliavos apskaičiavimo galėjo pateikti ginčydamas atsakymą į prašymą ją perskaičiuoti, institucijos neveikimą arba nagrinėjant reikalavimą priteisti nesumokėtą rinkliavą (2022 m. birželio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-335-525/2022).

142. Nuo minėtų informacinio pobūdžio dokumentų skirtini viešojo administravimo subjekto atsakymai, kuriais savarankiškai išsprendžiamas konkretus asmens prašymas suteikti informaciją ar atlikti kitus teisės aktuose nustatytus veiksmus. Tokiu atveju teisme gali būti tikrinama, ar į prašymą atsakyta pagal jo turinį, ar atsakymas yra išsamus ir motyvuotas, taip pat ar pagrįstai atsisakyta suteikti informaciją arba atlikti prašomus veiksmus (2023 m. kovo 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-108-492/2023; 2023 m. birželio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-345-968/2023).

142.1. Pavyzdžiui, Aplinkos ministerijos raštas, kuriuo atsakyta į pareiškėjo prašymus pateikti aplinkos ministro įsakymus ir užtikrinti jų paskelbimą Teisės aktų registre, pripažintas galinčiu būti patikros administraciniame teisme objektu. LVAT pažymėjo, kad šiuo raštu ne tik pateikta informacija, bet ir nuspręsta dėl konkrečių pareiškėjo prašymų, todėl pirmosios instancijos teismas nepagrįstai jį laikė vien informacinio pobūdžio dokumentu (2025 m. lapkričio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1352-624/2025).

142.2. Atsisakymas suteikti asmens prašomą informaciją taip pat yra savarankiškai teisme tikrinamas sprendimas, nes juo išsprendžiamas konkretus asmens prašymas. Pavyzdžiui, LVAT išnagrinėjo Trakų rajono savivaldybės administracijos atsisakymo pateikti informaciją apie savivaldybės tarybos narių išlaidų kompensavimą ir mero reprezentacines išlaidas teisėtumą ir šį atsisakymą pripažino nepagrįstu (2026 m. kovo 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-871-624/2026).

143. *Aiškinamojo pobūdžio dokumentuose* viešojo administravimo subjektas paaiškina taikytiną teisinį reguliavimą, ankstesnių sprendimų turinį ar veiksmus, kuriuos asmuo turėtų atlikti, tačiau pats nenustato naujų teisių, pareigų ar privalomų elgesio taisyklių. Tokie dokumentai paprastai nesukelia savarankiškų teisinių pasekmių ir negali būti savarankišku ginčo administraciniame teisme objektu.

143.1. Pavyzdžiui, Migracijos departamento atsakymas į pareiškėjo prašymą iš anksto įvertinti, ar jis, įgijęs kitos valstybės pilietybę, galėtų išsaugoti Lietuvos Respublikos pilietybę, pripažintas informacinio ir aiškinamojo pobūdžio dokumentu. Departamentas paaiškino, kad galutinis vertinimas atliekamas tik asmeniui įgijus kitos valstybės pilietybę ir pateikus apie tai pranešimą bei jo atitiktį įstatymo sąlygoms pagrindžiančius dokumentus. Kadangi atsakymu nebuvo priimtas privalomas sprendimas dėl pareiškėjo pilietybės ir nepakeista jo teisinė padėtis, jis negalėjo būti savarankišku ginčo objektu (2024 m. balandžio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1111-525/2024).

143.2. Kitoje administracinėje byloje valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos raštas, kuriuo pareiškėjui paaiškinta, kokius veiksmus jis turėtų atlikti, norėdamas toliau gauti teisinę pagalbą pagal anksčiau priimtus sprendimus, pripažintas informacinio-aiškinamojo pobūdžio dokumentu. Kadangi rašte nebuvo suformuluota pareiškėjui skirtų patvarkymų ar įpareigojimų, o teisinės pasekmės galėjo kilti tik tarnybai vėliau priėmus sprendimą dėl teisinės pagalbos suteikimo ar nesuteikimo, raštas negalėjo būti savarankišku ginčo administraciniame teisme objektu (2011 m. gruodžio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS^{822}-779/2011).

143.3. Atskirai vertintinos teisės aktuose nustatyta tvarka viešojo administravimo subjektų teikiamos konsultacijos. Konsultacijoje pateiktas teisės aktų aiškinimas, kuriuo asmuo neprivalo vadovautis, paprastai pats savaime nesukelia teisinių pasekmių ir negali būti savarankišku teisminio nagrinėjimo dalyku. Tačiau teisme gali būti tikrinama, ar institucija tinkamai įvykdė teisės aktuose nustatytą pareigą suteikti konsultaciją, be kita ko, ar atsakė į pateiktą paklausimą ir suteikė pakankamą informaciją (2026 m. vasario 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-28-575/2026; taip pat žr. 2009 m. birželio 1 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A^{438}-657/2009, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo biuletenis Nr. 17).

144. *Rekomendacinio pobūdžio dokumente* viešojo administravimo subjektas pasiūlo asmeniui atlikti tam tikrus veiksmus, tačiau nenustato privalomų įpareigojimų. Vertinant tokio dokumento skundžiamumą svarbu nustatyti, ar adresatas privalo jį vykdyti, ar institucija, asmeniui nesutikus su pasiūlymu, turi savo reikalavimą įgyvendinti kita teisės aktuose nustatyta tvarka.

144.1. Pavyzdžiui, Kultūros paveldo departamento akte buvo nustatyta kultūros vertybei padaryta žala, apskaičiuoti nuostoliai ir pasiūlyta pareiškėjams atkurti iki sužalojimo buvusią pastato būklę bei atlyginti nuostolius. Aktas pripažintas rekomendacinio pobūdžio, nes pareiškėjai nebuvo įpareigoti pasiūlymo vykdyti, o jiems nesutikus departamentas turėjo teisę kreiptis į teismą dėl žalos atlyginimo. Todėl aktas pats savaime ne-

pakeitė pareiškėjų teisių ir pareigų ir negalėjo būti savarankišku ginčo administraciniame teisme objektu (2020 m. gruodžio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-813-602/2020; taip pat žr. 2022 m. birželio 15 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-485-502/2022; 2012 m. gegužės 21 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[858]-336/2012).

II.5. Išankstinio administracinių ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka

(ABTĮ 20 str. 3 d., 26 str., 33 str. 2 d. 3 p.)

145. Pagal ABTĮ 23 straipsnio 5 dalį įstatymo numatytais atvejais skundas pirmiausia turi būti paduodamas administracinių ginčų komisijai ar kitai išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijai. Analogiškai ABTĮ 26 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad prieš kreipiantis į administracinį teismą viešojo administravimo subjektų priimti individualūs teisės aktai, veiksmai ar neveikimas, taip pat vilkinimas atlikti veiksmus gali būti, o įstatymų nustatytais atvejais – turi būti ginčijami išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka. Išnagrinėjus ginčą šia tvarka gali būti kreipiamasi į administracinį teismą.

146. Išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka yra privaloma tik tada, kai jos privalomumas konkrečiai administracinių ginčų kategorijai kyla iš įstatymo. LVAT savo praktikoje nurodo, kad ABTĮ 33 straipsnio 2 dalies 3 punkte nustatytas skundo atsisakymo priimti skundą pagrindas (pareiškėjas nesilaikė tai bylų kategorijai įstatymų nustatytos bylos išankstinio nagrinėjimo ne per teismą tvarkos) yra taikomas tik tais atvejais, kai įstatyme tam tikrai administracinių ginčų kategorijai yra expressis verbis nustatyta privaloma išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teisme tvarka, o institucija laikoma tam tikros ginčų kategorijos išankstinio nagrinėjimo ne teismo tvarka institucija (2017 m. kovo 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-222-662/2017; 2018 m. lapkričio 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-822-492/2018).

147. Jeigu spręsdamas skundo priėmimo klausimą teismas nustato, kad pareiškėjas nesilaikė konkrečiai ginčų kategorijai įstatyme nustatytos privalomos išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarkos, skundą atsisakoma priimti pagal ABTĮ 33 straipsnio 2 dalies 3 punktą.[12]

148. Sprendžiant, ar pareiškėjas laikėsi privalomos išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarkos, pirmiausia turi būti nustatytas konkretus skundžiamas aktas, jį priėmęs subjektas ir tam aktui taikoma apskundimo tvarka.

148.1. Byloje dėl pareiškėjui paskirtos drausminės nuobaudos pirmosios instancijos teismas atsisakė priimti skundą, nes pareiškėjas nepateikė skundžiamo nutarimo ir nebuvo duomenų, kad drausminę nuobaudą būtų apskundęs Lietuvos kalėjimų tarnybos direktoriui. LVAT konstatavo, kad, byloje nesant objektyvių duomenų apie skundžiamą aktą ir jį priėmusį subjektą, teismas negalėjo spręsti, jog pareiškėjas nesilaikė privalomos

12 Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika šiuo klausimu yra išsamiau apžvelgiama *Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikos, taikant išankstinio ginčų nagrinėjimo ne per teismą tvarką reglamentuojančias teisės normas, apibendrinime* (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo biuletenis Nr. 19, 2010 m., 452–535 p. ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo biuletenis Nr. 20, 2010 m., 540–611 p.).

išankstinio ginčo nagrinėjimo ne teismo tvarkos. Teismas pirmiausia turėjo nustatyti terminą skundo trūkumams pašalinti ir įpareigoti pareiškėją pateikti skundžiamą nutarimą (2024 m. sausio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-7-662/2024).

149. Įstatyme vartojama formuluotė „gali būti skundžiami“ paprastai savaime nereiškia, kad nustatyta išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka yra neprivaloma. Ar įstatyme nustatyta tvarka yra privaloma, sprendžiama sistemiškai aiškinant visą jame įtvirtintą sprendimo apskundimo modelį.

149.1. Byloje dėl Kalėjimo viršininko sprendimo neprilyginti pareiškėjo individualios veiklos darbinei veiklai LVAT sistemiškai aiškino Bausmių vykdymo kodekso 100 straipsnio 1 ir 2 dalis. Teismas konstatavo, kad šiose nuostatose įtvirtinta privaloma išankstinio administracinių ginčų, susijusių su bausmių vykdymo sąlygomis, nagrinėjimo tvarka: asmuo, nesutinkantis su arešto ar laisvės atėmimo bausmes vykdančios įstaigos pareigūno veiksmu ar sprendimu, pirmiausia turi jį apskųsti Lietuvos kalėjimų tarnybos direktoriui, o išnagrinėjus skundą šia tvarka gali kreiptis į administracinį teismą. Tokį aiškinimą LVAT grindė teisinio tikrumo ir aiškumo reikalavimais bei bausmių vykdymo srityje taikomu dualistiniu administracinių ginčų sprendimo modeliu, kuriame ikiteisminė tvarka papildo teisminės gynybos priemonių sistemą. Kadangi pareiškėjas BVK 100 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka buvo pasinaudojęs ir skundą teismui padavė nepraleidęs šio straipsnio 2 dalyje nustatyto termino, pirmosios instancijos teismas nepagrįstai atsisakė jį priimti kaip paduotą praleidus terminą (2024 m. balandžio 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-182-624/2024; palyginimui, taip pat žr. 2023 m. rugpjūčio 2 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-446-502/2023).

150. Privaloma išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka negali būti nustatyta vien įstatymo įgyvendinamajame teisės akte.

150.1. Byloje dėl Lietuvos mokslo tarybos sprendimo neteikti pareiškėjo mokslinio projekto ekspertiniam vertinimui pirmosios instancijos teismas atsisakė priimti skundą, nes pareiškėjas nepasinaudojo Lietuvos mokslo tarybos patvirtintame apraše nustatyta apeliacijos teikimo tvarka. LVAT nustatė, kad šiame apraše buvo įtvirtinta asmens teisė, bet ne pareiga pateikti apeliaciją, o Mokslo ir studijų įstatyme privaloma išankstinio ginčo nagrinėjimo ne teismo tvarka nebuvo nustatyta. Todėl pirmosios instancijos teismas šiuo pagrindu negalėjo atsisakyti priimti skundo (2017 m. spalio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-886-552/2017).

151. Galiausiai, aiškinant išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarką, visais atvejais turi būti užtikrinta veiksminga asmens teisė kreiptis į teismą. Jeigu sprendimas daro tiesioginį poveikį asmens teisėms ar pareigoms, tačiau įstatyme nenustatyta aiški galimybė šiam asmeniui jį apskųsti, vien tokio reglamentavimo trūkumas negali paneigti teisės į teisminę gynybą. Administracinėje byloje Nr. eAS-555-602/2019 pacientė ginčijo Labai retų žmogaus sveikatos būklių gydymo išlaidų kompensavimo komisijos sprendimą dėl jos gydymo išlaidų kompensavimo. LVAT pažymėjo, kad Farmacijos įstatyme nebuvo reglamentuotos pacientės teisės ir pareigos šioje procedūroje, o Komisijos sprendimo apskundimo galimybė buvo nustatyta tik prašymą dėl gydymo išlaidų kompensavimo teikiančiai gydymo įstaigai. Atsižvelgęs į tai, kad pacientei nebuvo nustatyta priemonių apskųsti jos teisėms ir pareigoms įtaką darantį sprendimą, taip pat į tai, kad jos klausimas buvo išnagrinėtas tiek Labai retų žmogaus sveikatos būklių gydymo išlaidų kompensavimo komisijoje, tiek Sveikatos apsaugos ministerijos Apeliacinėje komisijoje,

LVAT konstatavo, kad pacientė turėjo teisę antrąjį neigiamą sprendimą apskųsti teismui (2019 m. rugsėjo 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-555-602/2019).

II.6. Skundo padavimo administraciniam teismui terminai

(ABTĮ 28 str., 29 str., 30 str., 33 str. 2 d. 9 p., 65 str., 66 str.)

152. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalyje ir ABTĮ 5 straipsnyje įtvirtinta asmens teisė kreiptis į teismą yra neatsiejamai susijusi su asmens pareiga įgyvendinti šią teisę laikantis įstatymų nustatytų procesinių reikalavimų, vienas iš kurių yra kreipimasis į teismą įstatymo numatytu terminu (žr., pvz., 2010 m. spalio 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[525]-575/2010).

153. Įstatyme nustatytais skundų administraciniam teismui pateikimo terminais yra siekiama ne tik skatinti asmenis operatyviai reaguoti į savo teisių pažeidimą ir įstatymu nustatyta tvarka užtikrinti kaip galima greitesnę jo galimai pažeistų teisių gynybą, bet ir garantuoti teisinių santykių stabilumą, kitos teisinio santykio šalies teisinės padėties apibrėžtumą bei jos įgytų teisių apsaugą (2011 m. gruodžio 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[858]-948/2011; 2018 m. gruodžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-872-629/2018 ir kt.).

154. Savo teisėmis kiekvienas asmuo turi naudotis protingai, nepiktnaudžiauti jomis, laikytis įstatymais įtvirtintos tvarkos, kuria užtikrinamas teisinių santykių stabilumas ir teisinio saugumo principo įgyvendinimas. Skundų padavimo terminai *inter alia* skirti užtikrinti, kad asmenys, manantys, jog jų teisės buvo pažeistos, turėtų ne tik teisę jas ginti, bet ir pareigą tai daryti per protingą ir pagrįstą laiką (2011 m. lapkričio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA[858]-62/2011; 2012 m. sausio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[822]-61/2012; 2020 m. balandžio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-345-602/2020). Asmenims negali būti suteikta galimybė neapibrėžtą laiko tarpą bet kada ginčyti priimtus administracinius aktus, nes taip atsirastų neapibrėžtumas jų pagrindu atsiradusiuose teisiniuose santykiuose, o tam tikras teises įgiję kiti asmenys negalėtų būti tikri dėl savo teisinės padėties (2011 m. lapkričio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[442]-669/2011; 2023 m. rugsėjo 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-490-815/2023).

Taikytini skundo padavimo terminai

155. Atsižvelgiant į skundžiamo akto, veiksmo ar neveikimo pobūdį ir ginčo kategoriją, gali būti taikomas ABTĮ nustatytas bendrasis terminas, specialusis terminas arba atskiriems reikalavimams nustatytas terminas kreiptis į teismą.

155.1. Jeigu specialusis įstatymas nenustato kitaip, skundas administraciniam teismui paduodamas per ABTĮ 29 straipsnio 1 dalyje nustatytą bendrąjį terminą[13] nuo skundžiamo teisės akto paskelbimo arba individualaus teisės akto ar pranešimo apie veiksmą ar atsisakymą atlikti veiksmus įteikimo suinteresuotam asmeniui dienos.

13 Pagal šio Apibendrinimo rengimo metu galiojančią ABTĮ 29 straipsnio 1 dalies redakciją bendrasis skundo padavimo terminas yra vienas mėnuo.

155.2. Specialieji įstatymai atskirų kategorijų ginčams gali nustatyti kitokius, be kita ko, trumpesnius už bendrąjį, skundo administraciniam teismui padavimo terminus. Pavyzdžiui, Įstatyme dėl užsieniečių teisinės padėties nustatytas trumpesnis terminas pagal šį įstatymą priimtiems sprendimams apskųsti. Tokiais atvejais taikomos specialiojo įstatymo nuostatos (žr., pvz., išplėstinės teisėjų kolegijos 2025 m. balandžio 9 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-327-602/2025).

155.3. Skundui dėl viešojo administravimo subjekto neveikimo arba vilkinimo atlikti jo kompetencijai priskirtus veiksmus taikomas ABTĮ 29 straipsnio 2 dalyje nustatytas terminas. Skundas dėl tokio neveikimo ar vilkinimo atlikti veiksmus gali būti paduodamas per du mėnesius nuo dienos, kai baigiasi nustatytas klausimo išsprendimo terminas (ABTĮ 29 str. 2 d.). Ši taisyklė netaikoma, kai viešojo administravimo subjektas atsisako atlikti tam tikrus veiksmus (žr., pvz., 2020 m. sausio 16 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-1658-502/2019).

155.4. Pasinaudojus įstatyme nustatyta privaloma ar neprivaloma išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka, skundo administraciniam teismui padavimo terminai nustatomi pagal ABTĮ 28 straipsnį arba atitinkamą specialųjį įstatymą. ABTĮ 28 straipsnyje atskirai reglamentuojamas terminas skųsti išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijos priimtą sprendimą ir terminas kreiptis į teismą, kai ši institucija per nustatytą laiką skundo neišnagrinėja.

155.5. ABTĮ taip pat nustato reikalavimus, kuriems padavimo administraciniam teismui terminas netaikomas. Pareiškimų ir prašymų, kuriuose prašoma ištirti norminių administracinių teisės aktų teisėtumą, taip pat Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos prašymų kreiptis į kompetentingą Europos Sąjungos teisminę instituciją dėl Europos Komisijos sprendimo padavimo administraciniam teismui terminai nenustatomi (ABTĮ 29 str. 3 d.). LVAT yra išaiškinęs, kad ši taisyklė taikoma ir Vyriausybės atstovui tiesiogiai kreipiantis į teismą su abstrakčiu pareiškimu ištirti norminio savivaldybės administracinio akto teisėtumą; tokiu atveju netaikoma specialiajame įstatyme nustatyta išankstinio kreipimosi į savivaldybės administravimo subjektą procedūra ir su ja susijęs terminas (2012 m. spalio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS^{858}-722/2012. Administracinė jurisprudencija. 2012, 24, p. 346–357; taip pat žr. 2013 m. balandžio 17 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A^{143}-538/2013. Administracinė jurisprudencija. 2013, 25, p. 192–213; 2016 m. kovo 3 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-469-492/2016; 2020 m. rugsėjo 23 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-1012-261/2020. Administracinė jurisprudencija. 2020, 40, p. 42–63).

155.6. Reikalavimams dėl žalos atlyginimo ABTĮ nustatyti procesiniai skundo padavimo terminai taip pat netaikomi. Tokiems reikalavimams taikomas CK nustatytas ieškinio senaties terminas yra materialiosios teisės terminas, kurį teismas taiko tik ginčo šalies reikalavimu ir bylą nagrinėdamas iš esmės, o ne spręsdamas skundo priėmimo klausimą. Todėl ieškinio senaties termino praleidimas negali būti pagrindas atsisakyti priimti skundą pagal ABTĮ 33 straipsnio 2 dalies 9 punktą (2024 m. rugsėjo 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-353-629/2024).

Skundo padavimo termino eigos pradžia

156. Sprendžiant dėl termino skundui paduoti, svarbu nustatyti, kokiu būdu pa-

reiškėjas turėjo būti informuotas apie skundžiamą administracinį aktą ir ar šios informavimo pareigos buvo tinkamai įvykdytos. Vertinama, ar aktas turėjo būti įteiktas suinteresuotam asmeniui ir ar jis buvo įteiktas, taip pat ar aktas turėjo būti skelbiamas viešai ir ar buvo paskelbtas. Atsižvelgiama ir į tai, ar pareiškėjas žinojo, kad toks aktas turi būti priimtas, ar buvo aktyvus ir atliko atitinkamus veiksmus, siekdamas išsiaiškinti apie akto priėmimą (atsisakymą jį priimti) ir jo turinį bei per įstatymu nustatytą terminą teisės aktais nustatyta tvarka kreiptis į teismą dėl galbūt pažeistų savo teisių gynimo (žr., pvz., 2010 m. liepos 10 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[556]-395/2010; 2023 m. vasario 1 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-65-525/2023).

156.1. *Kai skundžiamas individualus administracinis aktas turi būti įteiktas suinteresuotam asmeniui*, sprendžiant dėl termino eigos pradžios turi būti nustatyta, ar aktą priėmęs viešojo administravimo subjektas tinkamai įvykdė teisės aktuose nustatytą pareigą jį įteikti. Kai specialiajame įstatyme skundo padavimo termino pradžia tiesiogiai susieta su sprendimo įteikimu, vien pranešimas apie priimtą sprendimą negali būti prilyginamas paties sprendimo įteikimui. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. eAS-327-602/2025 dėl Migracijos departamento sprendimo uždrausti pareiškėjui atvykti į Lietuvos Respubliką pareiškėjui buvo išsiųstas pranešimas apie priimtą sprendimą, tačiau visas sprendimas, įskaitant jo motyvus, nebuvo įteiktas. LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad pagal Įstatymo dėl užsieniečių teisinės padėties 138 straipsnio 1 dalį skundo padavimo terminas skaičiuojamas nuo sprendimo įteikimo dienos. Todėl pranešimo gavimas negalėjo būti laikomas termino eigos pradžia. Priešingas aiškinimas nepagrįstai ribotų teisę į teisminę gynybą, nes asmuo, neturėdamas sprendimo ir nežinodamas jo motyvų, negalėtų tinkamai parengti skundo. Kadangi sprendimas pareiškėjui nebuvo įteiktas, LVAT konstatavo, kad skundo padavimo terminas nebuvo praleistas (išplėstinės teisėjų kolegijos 2025 m. balandžio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-327-602/2025).

156.2. Sprendžiant dėl skundo padavimo termino eigos pradžios, reikšminga ir tai, ar sprendimas buvo įteiktas teisės aktuose nurodytam adresatui. Byloje dėl Mokestinių ginčų komisijos sprendimo nustatyta, kad jis buvo išsiųstas pareiškėjo sutuoktinės elektroninio pašto adresu, tačiau byloje nebuvo įrodymų, jog sprendimas buvo siunčiamas pačiam pareiškėjui jo nurodytu gyvenamosios vietos ar elektroninio pašto adresu arba jo atstovui. Atsižvelgęs į tai, kad pagal taikytą teisinį reguliavimą Komisijos sprendimas turėjo būti įteiktas mokesčių mokėtojui, LVAT nagrinėtomis aplinkybėmis sprendimo išsiuntimo pareiškėjo sutuoktinei nepripažino termino eigos pradžia. Konstatuota, kad pareiškėjas apie sprendimą sužinojo tik tada, kai šis jam buvo persiųstas teismo, todėl vėliau pateiktas skundas buvo paduotas nepraleidus nustatyto termino (2024 m. rugsėjo 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-480-789/2024).

156.3. *Kai sprendimas skundą paduodančiam asmeniui neturi būti įteiktas*, skundo padavimo termino eiga pradedama skaičiuoti nuo to asmens sužinojimo apie skundžiamo sprendimo priėmimą (apie administracinio akto esmę) dienos. Laikoma, kad asmuo sužino apie aktą, kai jam tampa prieinama informacija apie esminius šio akto turinį sudarančius elementus, t. y. apie aktą priėmusią instituciją (asmenį), priėmimo datą, aktu nustatomas teises ar pareigas (žr., pvz., 2022 m. birželio 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-404-789/2022; 2015 m. rugsėjo 30 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-1228-492/2015).

156.4. Į minėtos taisyklės taikymo sritį patenka ir tie atvejai, kai sprendimas priimtas ne to asmens, kuris paduoda skundą, atžvilgiu. Tuo atveju, kai sprendimas priimtas ne to asmens, kuris paduoda skundą, atžvilgiu, termino eiga sprendimui apskųsti turi būti skaičiuojama nuo to momento, kada skundą paduodantis asmuo sužinojo arba turėjo sužinoti apie skundžiamą sprendimą (2021 m. lapkričio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-668-261/2021). Pavyzdžiui, byloje dėl nuosavybės teisių atkūrimo pareiškėja ginčijo ne jos atžvilgiu priimtus administracinius aktus. LVAT pažymėjo, kad pagal Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalį sprendimai dėl nuosavybės teisių atkūrimo gali būti apskųsti per 30 dienų nuo jų įteikimo piliečiams dienos, o šios normos prasme piliečiais laikomi asmenys, kurių atžvilgiu toks sprendimas priimtas. Kadangi ginčyti aktai buvo priimti ne pareiškėjos atžvilgiu, skundo padavimo terminas jai skaičiuotas nuo sužinojimo apie šiuos aktus dienos (2011 m. lapkričio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[858]-715/2011).

156.5. *Kai teisės aktuose nustatyta pareiga skundžiamą sprendimą paskelbti viešai*, skundo padavimo termino eiga paprastai pradedama skaičiuoti nuo tada, kai užbaigiamos visos teisės aktuose nustatytos privalomos jo viešo paskelbimo procedūros (žr., pvz., 2009 m. balandžio 30 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[63]-212/2009; 2020 m. sausio 29 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-26-822/2020). Skundžiamo sprendimo viešas paskelbimas internetiniame tinklalapyje ir visuomenės informavimo priemonėse gali būti objektyvi aplinkybė, su kuria siejama skundo padavimo termino pradžia (žr., pvz., 2012 m. kovo 2 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[442]-4/2012; 2021 m. rugsėjo 8 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-560-968/2021).

156.6. Tačiau kai individualaus administracinio akto viešas paskelbimas nėra privalomas, vien jo paskelbimas interneto svetainėje ar kitame viešame šaltinyje savaime nenulemia termino eigos pradžios. Tokiu atveju turi būti nustatyta, kada pareiškėjas sužinojo arba turėjo sužinoti, kas ir kada priėmė skundžiamą aktą ir koks yra jo turinys (žr., pvz., 2012 m. gegužės 7 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[492]-288/2012; 2015 m. vasario 4 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-96-858/2015). Pavyzdžiui, byloje dėl VĮ Registrų centro sprendimo išregistruoti pareiškėjo paramos gavėjo statusą LVAT nustatė, kad pareiškėjas apie šį sprendimą sužinojo gavęs Registrų centro pranešimą, o objektyvių duomenų, jog apie duomenų pakeitimą Juridinių asmenų registre jis buvo informuotas anksčiau, byloje nebuvo. Informacijos apie duomenų pakeitimą paskelbimas Registrų centro informaciniame leidinyje nepripažintas reikšmingu termino eigos pradžiai, nes teisės aktuose buvo nustatyta konkreti pranešimo juridiniam asmeniui apie priimtą sprendimą tvarka, o paskelbimas informaciniame leidinyje nebuvo prilygintas individualaus administracinio akto įteikimui ar supažindinimui su juo. Kadangi pareiškėjas į teismą kreipėsi netrukus po pranešimo gavimo, konstatuota, kad skundo padavimo terminas nebuvo praleistas (2023 m. balandžio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-146-662/2023).

156.7. *Kai į administracinį teismą kreipiamasi ginant viešąjį interesą*, skundo padavimo termino eiga pradedama skaičiuoti nuo dienos, kurią pareiškėjas gavo pakankamai duomenų apie viešojo intereso pažeidimą. Jei būtų konstatuota, jog viešąjį interesą ginantis subjektas, turėdamas pagrindą manyti, kad priimant atitinkamą sprendimą galėjo būti pažeisti teisės aktų reikalavimai, delsė atlikti jo kompetencijai priskirtus veiksmus ir

kreipimuisi į teismą, ginant viešąjį interesą, reikalingus duomenis surinko per nepagrįstai ilgą terminą, tuomet terminas pareiškimui paduoti turėtų būti skaičiuojamas nuo tada, kai tokie duomenys turėjo ir galėjo būti surinkti (žr., pvz., 2008 m. liepos 25 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A[146]-335/2008; 2022 m. spalio 26 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-661-520/2022).[14]

157. Kiekvienu konkrečiu atveju turi būti nustatytos teisiškai reikšmingos, įrodymais pagrįstos aplinkybės, nuo kurių turėtų būti skaičiuojama termino paduoti skundą teismui eigos pradžia. Jeigu pateiktų duomenų nepakanka šioms aplinkybėms nustatyti, teismas gali įpareigoti pareiškėją ar sprendimą priėmusią instituciją pateikti trūkstamą informaciją ir įrodymus (2008 m. rugpjūčio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-466/2008; 2018 m. gegužės 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-298-662/2018 ir kt.).

157.1. Pavyzdžiui, byloje dėl Migracijos departamento sprendimų pirmosios instancijos teismas neįvertino, ar pareiškėjas prašymą išduoti leidimą laikinai gyventi buvo pateikęs per MIGRIS, nors nuo šios aplinkybės pagal taikytą teisinį reguliavimą priklausė sprendimo pateikimo būdas. Taip pat nebuvo įvertinta, kad pareiškėjui galėjo būti pateiktas tik pranešimas apie kitą sprendimą, bet ne pats visos apimties administracinis sprendimas. LVAT pažymėjo, kad, pareiškėjo pateiktų duomenų nepakankant šioms aplinkybėms nustatyti, pirmosios instancijos teismas galėjo įpareigoti sprendimą priėmusią instituciją pateikti trūkstamą informaciją ir įrodymus (2024 m. rugpjūčio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-464-575/2024).

158. *Kai administracinis sprendimas perduodamas elektroninėmis priemonėmis*, jo įteikimo ar gavimo aplinkybės nustatomos vertinant informacinių sistemų duomenis ir metaduomenis, elektroninio dokumento išsiuntimo, pristatymo, gavimo ar perskaitymo įrašus bei kitus patikimus duomenis.

158.1. Elektroninio dokumento išsiuntimas ir jo gavimas nėra tapatūs faktai. Vien dokumentų valdymo ar kitoje informacinėje sistemoje užfiksuotas sprendimo išsiuntimas savaime nepatvirtina, kad dokumentas pasiekė adresatą ir šis galėjo su juo susipažinti. Byloje dėl Nacionalinės žemės tarnybos sprendimo sistemoje buvo užfiksuotas jo išsiuntimas pareiškėjo atstovui elektroniniu paštu, tačiau pateikti įrodymai patvirtino, kad dėl elektroniniame laiške buvusių aktyvių nuorodų laiškas adresato nepasiekė. LVAT termino pradžią susiejo su faktiniu sprendimo gavimu ir konstatavo, kad skundas paduotas laiku (2023 m. rugsėjo 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-489-556/2023).

158.2. Vertinant elektroniniu būdu siųsto sprendimo įteikimą, taip pat turi būti nustatyta, ar asmuo turėjo realią galimybę prisijungti prie informacinės sistemos ir susipažinti su visu sprendimo turiniu. Byloje dėl Migracijos departamento sprendimo nustatyta, kad pareiškėjas neturėjo aktyvios MIGRIS paskyros, todėl negalėjo susipažinti su per šią sistemą siųstu dokumentu. Informacija apie sprendimo priėmimą, kurią pareiškėjas gavo iš darbdavio, taip pat neatskleidė sprendimo turinio. Kadangi skundas pateiktas iš karto gavus visos apimties sprendimą, LVAT konstatavo, kad terminas nebuvo praleistas (2024 m. kovo 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-187-1188/2024).

158.3. Elektroninio dokumento metaduomenys gali būti reikšmingi nustatant jo

14 Taip pat žr. *Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikos, nagrinėjant bylas pagal viešojo intereso skundus (prašymus) apibendrinimą*, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo biuletenis Nr. 6(16), 2008 m., 352–357 p.

autentiškumą, pateikimo būdą ir gavimo momentą. LVAT yra pažymėjęs, kad Migracijos departamento sprendimo pateikimas be metaduomenų nagrinėtomis aplinkybėmis nelaikytas tinkamu asmens informavimu, todėl skundo padavimo terminas turėjo būti skaičiuojamas nuo sprendimo su metaduomenimis gavimo (2024 m. balandžio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-209-822/2024).

159. *Kai dokumentas siunčiamas pašto siunta*, jo išsiuntimo, pristatymo ar įteikimo momentas gali būti nustatomas pagal pašto paslaugos teikėjo duomenis, siuntos sekimo informaciją, dokumento ar voko žymas, siuntos priėmimą arba įteikimą patvirtinančius dokumentus ir kitus duomenis. Kilus abejonių dėl šių aplinkybių, teismas gali išreikalauti papildomą informaciją iš pašto paslaugos teikėjo. Duomenys apie dokumento išsiuntimą savaime nepatvirtina jo įteikimo adresatui (žr., pvz., 2011 m. lapkričio 29 d. nutartį administracinėje byloje Nr. TA[858]-65/2011; 2023 m. spalio 11 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-541-525/2023).

160. Siekiant nustatyti, ar nebuvo praleistas skundo padavimo terminas, gali būti vertinami ir netiesioginiai įrodymai.

160.1. Pavyzdžiui, LVAT pripažino, kad žyminio mokesčio sumokėjimo duomenys ir elektroninio laiško, kuriuo parengtas skundas buvo išsiųstas teismui, kopija, vertinami kartu su kitomis aplinkybėmis, patvirtino, jog skundas buvo išsiųstas nepraleidus nustatyto termino (2018 m. rugpjūčio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-576-575/2018).

Termino skaičiavimas

161. ABTĮ 65 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad terminai procesiniams veiksmams atlikti apibrėžiami tikslia kalendorine data arba nurodant įvykį, kuris būtinai turi įvykti, arba laikotarpiu; pastaruoju atveju veiksmas gali būti atliekamas per visą laikotarpį. ABTĮ 65 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad metais, mėnesiais, savaitėmis ar dienomis skaičiuojamo termino eiga prasideda kitą dieną po tos kalendorinės datos ar įvykio, kurie nurodyti kaip jo pradžia. Pagal ABTĮ 65 straipsnio 3 dalį mėnesiais skaičiuojamas terminas baigiasi termino paskutinio mėnesio dieną; jeigu metais ar mėnesiais skaičiuojamas terminas baigiasi tą mėnesį, kurį atitinkamos dienos nėra, laikoma, kad terminas baigiasi paskutinę to mėnesio dieną.

162. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, aiškindamas ABTĮ 65 straipsnio 1–3 dalių nuostatas, nuosekliai laikosi pozicijos, kad vieno mėnesio terminas baigiasi atitinkamą mėnesio dieną, t. y. tą dieną, kuri atitinka termino pradžios dieną, apibrėžtą kalendorine data arba nurodant įvykį. Jeigu mėnesiais skaičiuojamas terminas baigiasi tą mėnesį, kurį atitinkamos (t. y. atitinkančios termino pradžios dieną) dienos nėra, laikoma, kad terminas baigiasi paskutinę to mėnesio dieną. Šių taisyklių yra privaloma laikytis neatsižvelgiant į tai, kokį skaičių dienų turi mėnuo ar mėnesiai, per kuriuos yra skaičiuojamas vieno mėnesio procesinis terminas, t. y. vieno mėnesio terminas neturėtų būti skaičiuojamas dienomis (žr., pvz., 2017 m. sausio 11 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-113-602/2017; 2018 m. kovo 28 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-171-552/2018; 2018 m. gegužės 3 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-317-1062/2018; 2023 m. birželio 7 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-301-789/2023; kt.).

163. Šio reglamentavimo ir jį aiškinančios teismų praktikos kontekste svarbu at-

skirti termino eigos pradžios ir termino pabaigos nustatymo taisykles. Įvykio, nuo kurio skaičiuojamas terminas, diena į terminą neįskaičiuojama, todėl termino eiga prasideda kitą dieną. Tačiau mėnesiais skaičiuojamo termino pabaiga nustatoma pagal termino pradžią nulėmusio įvykio dieną: terminas baigiasi atitinkamą kito mėnesio dieną, t. y. dieną, kuri savo skaičiumi atitinka šio įvykio dieną. Taigi ABTĮ 65 straipsnio 2 dalies taisyklė, pagal kurią termino eiga prasideda kitą dieną, nereiškia, kad viena diena perkeliama ir mėnesiais skaičiuojamo termino pabaiga.

163.1. Pavyzdžiui, apžvelgiamoje byloje vienas sprendimas pareiškėjui buvo įteiktas 2026 m. sausio 27 d. Įteikimo diena į terminą nebuvo įskaičiuota, todėl termino eiga prasidėjo 2026 m. sausio 28 d., tačiau paskutinė vieno mėnesio termino diena buvo 2026 m. vasario 27 d., o ne vasario 28 d., nes ji nustatoma pagal sprendimo įteikimo dieną, o ne pagal pirmąją termino eigos dieną. Kitas sprendimas buvo įteiktas 2026 m. vasario 2 d., todėl termino eiga prasidėjo 2026 m. vasario 3 d., o paskutinė termino diena buvo 2026 m. kovo 2 d. Kadangi skundas dėl abiejų sprendimų paduotas 2026 m. kovo 3 d., konstatuota, kad skundo padavimo terminai praleisti. Abu sprendimai buvo savarankiški, todėl kiekvieno jų apskundimo terminas skaičiuotas atskirai nuo atitinkamo sprendimo įteikimo dienos (2026 m. gegužės 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-962-520/2026).

Termino praleidimo procesinės pasekmės

164. Teisė į teisminę gynybą nėra besąlyginė – ji privalo būti įgyvendinama įstatymų nustatyta tvarka (ABTĮ 5 str. 1 d.) (2020 m. kovo 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-171-502/2020). Kai asmuo praleidžia įstatyme nustatytą terminą dėl savo laisva valia pasirinkto aktyvaus ar pasyvaus elgesio ginant pažeistas teises, kyla įstatyme numatytos teisinės pasekmės (žr., pvz., 2012 m. kovo 16 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[858]-187/2012; 2023 m. gruodžio 20 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-765-525/2023).

165. Pagal ABTĮ 33 straipsnio 2 dalies 9 punktą teismas atsisako priimti skundą, jeigu jis paduotas praleidus nustatytą skundo padavimo terminą ir šis terminas neatnaujinamas.

166. Nustačius, kad skundo padavimo terminas akivaizdžiai praleistas, o prašymas jį atnaujinti nepateiktas, teismas neprivalo nustatyti termino šiam trūkumui pašalinti ar atskirai siūlyti pareiškėjui pateikti prašymą dėl termino atnaujinimo. Termino praleidimas ir prašymo jį atnaujinti nebuvimas yra pakankamas pagrindas atsisakyti priimti skundą pagal ABTĮ 33 straipsnio 2 dalies 9 punktą (2012 m. vasario 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-63/2012; 2023 m. rugsėjo 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-490-815/2023).

167. Jeigu pareiškėjo pozicija dėl praleisto termino nėra aiški, teismas, vadovaudamasis ABTĮ 12 straipsniu, gali išaiškinti jam teisę pateikti prašymą atnaujinti terminą. Pareiškėjui tokio prašymo nepateikus, teismas turi spręsti skundo priėmimo klausimą bendra tvarka ir įvertinti, ar nėra ABTĮ 33 straipsnio 2 dalies 9 punkte nustatyto pagrindo atsisakyti priimti skundą (2025 m. vasario 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-100-624/2025).

168. Kai aplinkybė, kad skundo padavimo terminas galėjo būti praleistas, paaiškėja

tik iš atsakovo pateiktų duomenų, su kuriais pareiškėjas anksčiau nebuvo supažindintas, teismas turi sudaryti pareiškėjui galimybę dėl šių duomenų pasisakyti ir išaiškinti teisę pateikti prašymą atnaujinti praleistą terminą, nurodant jo praleidimo priežastis ir jas patvirtinančius įrodymus.

168.1. Pavyzdžiui, byloje dėl Migracijos departamento sprendimo pareiškėjas skunde nurodė sprendimą gavęs vėliau ir nemanė, kad skundo padavimo terminą yra praleidęs. Kita sprendimo peržiūrėjimo data paaiškėjo tik priėmus skundą iš atsakovo pateiktų informacinės sistemos duomenų. LVAT konstatavo, kad, nesupažindinus pareiškėjo su šiais duomenimis ir nesudarius galimybės dėl jų pasisakyti bei prašyti atnaujinti terminą, procesinis sprendimas negalėjo būti grindžiamas termino praleidimu (2025 m. rugsėjo 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1148-602/2025).

169. Pagal ABTĮ 66 straipsnio 3 dalį teismas turi teisę atnaujinti praleistą terminą savo iniciatyva, kai iš turimos medžiagos matyti, jog terminas praleistas dėl svarbių priežasčių.

169.1. Byloje, kurioje pareiškėja laiku kreipėsi teisminės gynybos, tačiau skundą padavė ne tam teismui, be kita ko, vadovaudamasi skundžiamame rašte nurodyta apskundimo tvarka, LVAT atsižvelgė į tai, kad, paaiškėjus teismingumui, pareiškėja nedelsdama kreipėsi į kompetentingą teismą. Konstatuota, kad tokiomis aplinkybėmis pirmosios instancijos teismas turėjo faktinį ir teisinį pagrindą savo iniciatyva atnaujinti skundo padavimo terminą (2021 m. rugpjūčio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-516-520/2021).

169.2. Atsisakymas priimti skundą dėl praleisto jo padavimo termino ABTĮ 33 straipsnio 2 dalies 9 punkto pagrindu savaime neužkerta pareiškėjui kelio pakartotinai paduoti skundą, kartu pateikiant motyvuotą ir įrodymais pagrįstą prašymą atnaujinti praleistą terminą (žr., pvz., 2012 m. gegužės 7 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[520]-293/2012; 2022 m. spalio 26 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-673-821/2022).

II.6.1. Praleisto termino atnaujinimas[15]

170. Praleistas skundo padavimo terminas gali būti atnaujintas pareiškėjo prašymu, o įstatyme nustatytu atveju – ir teismo iniciatyva. Pagal ABTĮ 30 straipsnio 1 dalį pareiškėjo prašymu administracinis teismas gali atnaujinti praleistą skundo padavimo terminą, jeigu pripažįsta, kad terminas praleistas dėl svarbios priežasties ir nėra ABTĮ 33 straipsnio 2 dalies 1–8 punktuose nurodytų aplinkybių[16]. Pagal ABTĮ 66 straipsnio 3 dalį

15 Šiame poskyryje, aptariant praleisto skundo padavimo termino atnaujinimo kriterijus, *mutatis mutandis* remiamasi ir LVAT praktika dėl apeliacinių bei atskiruųjų skundų padavimo terminų atnaujinimo tiek, kiek joje suformuluotos bendro pobūdžio taisyklės dėl termino praleidimo priežasčių svarbos, objektyvių kliūčių, pareiškėjo rūpestingumo ir konkrečių aplinkybių visumos vertinimo.

16 ABTĮ 33 straipsnio 2 dalies 1–8 punktuose nustatyti kiti savarankiški pagrindai, kuriems esant teismas atsisako priimti skundą: kai skundas nenagrinėtinas teismų ABTĮ nustatyta tvarka, byla nepriskirtina tam teismui, nesilaikyta privalomos išankstinio ginčo nagrinėjimo ne teismo tvarkos, ginčas jau išspręstas įsiteisėjusiu teismo ar neapskųstu Lietuvos administracinių ginčų komisijos sprendimu arba dėl jo patvirtinta taikos sutartis, teismo žinioje jau yra byla dėl tapataus ginčo, taip pat kai skundą paduoda neveiksnus tam tikroje srityje asmuo arba suinteresuoto asmens vardu – neįgaliotas vesti bylą asmuo

teismas turi teisę atnaujinti praleistą terminą ir savo iniciatyva, kai iš turimos medžiagos matyti, kad terminas praleistas dėl svarbių priežasčių.

171. ABTĮ 30 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas naikinamasis dešimties metų terminas. Skundo padavimo terminas negali būti atnaujintas, jeigu nuo skundžiamo teisės akto priėmimo, veiksmo atlikimo arba įstatyme ar kitame teisės akte nustatyto klausimo išsprendimo termino pasibaigimo praėjo daugiau kaip dešimt metų. Įstatyme tiesiogiai nustatyta šios taisyklės išimtis taikoma, kai įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu nustatyta nusikalstama veika, susijusi su teisės akto priėmimu, veiksmo atlikimu, neveikimu ar vilkinimu atlikti veiksmus (žr., pvz., 2023 m. rugsėjo 27 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-504-968/2023).

171.1. Naikinamasis dešimties metų terminas skaičiuojamas nuo skundžiamo teisės akto priėmimo ar veiksmo atlikimo dienos, o ne nuo dienos, kurią asmuo apie tokį aktą ar veiksmą sužinojo. Todėl aplinkybės, kada asmuo sužinojo apie ginčijamą aktą, sprendžiant dėl šio termino taikymo, paprastai nėra reikšmingos (2023 m. gegužės 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-261-502/2023; 2024 m. gegužės 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-240-602/2024).

171.2. Šis terminas taikomas procesiniams skundų padavimo terminams, tačiau netaikomas reikalavimams atlyginti žalą, kuriems ABTĮ nustatyti procesiniai skundo padavimo terminai netaikomi (2020 m. gegužės 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-333-502/2020).

171.3. LVAT praktikoje taip pat pripažįstama, kad išimtinėmis aplinkybėmis dešimties metų naikinamasis terminas gali būti netaikomas. Sprendžiant, ar susiklostė teisiškai išskirtinė situacija, vertinamas siekiamų apginti vertybių pobūdis, pareiškėjo ir kitų suinteresuotų asmenų interesų pusiausvyra, teisinių santykių stabilumo ir teisinio tikrumo imperatyvai, taip pat formalaus termino taikymo pasekmės asmens teisei į teisminę gynybą. Vien aplinkybė, kad asmuo apie administracinį aktą sužinojo praėjus daugiau kaip dešimčiai metų nuo jo priėmimo, tokios išimtinės situacijos savaime nepatvirtina (žr., pvz., 2018 m. spalio 10 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-4507-415/2018; 2021 m. rugsėjo 15 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-588-968/2021; 2024 m. gegužės 15 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-240-602/2024).

171.4. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. eAS-240-602/2024 pareiškėja siekė ginčyti 2000 m. priimtą sprendimą dėl nuosavybės teisių atkūrimo. Pareiškėja nebuvo įtraukta į vėlesnę nuosavybės teisių atkūrimo procedūrą ir apie ją nebuvo informuota, o šios procedūros rezultatai viešame registre paskelbti tik 2019 m. Apie ginčijamu sprendimu kitam asmeniui atkurtas nuosavybės teises ji sužinojo 2023 m. Įvertinusi šias aplinkybes, ginamų teisių pobūdį, suinteresuotų asmenų interesų pusiausvyrą ir naikinamojo termino taikymo pasekmes pareiškėjos teisei į teisminę gynybą, teisėjų kolegija konstatavo, kad susiklostė teisiškai išskirtinė situacija. Formalus termino taikymas, neatsižvelgus į konkrečios situacijos aplinkybes, būtų pažeidęs pareiškėjos teisę į teisminę gynybą ir prieštaravęs teisingumo principui, todėl praleistas terminas buvo atnaujintas (2024 m. gegužės 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-240-602/2024).

172. Pagal ABTĮ 30 straipsnio 2 dalį prašyme atnaujinti terminą nurodomos termino praleidimo priežastys ir pateikiami jas patvirtinantys įrodymai. Kartu su prašymu atnaujinti terminą administraciniam teismui turi būti paduotas ir skundas.

173. Spręsdamas dėl praleisto termino atnaujinimo, teismas, atsižvelgdamas į kon-

krečios bylos faktinių aplinkybių visumą, turi diskreciją nuspręsti, kurias termino praleidimo priežastis pripažinti svarbiomis, o kurias – nesvarbiomis (žr., pvz., 2012 m. balandžio 27 d. nutartį administracinėje byloje Nr. TA[858]-36/2012; 2023 m. rugsėjo 27 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-460-575/2023).

174. Kadangi procesiniais terminais siekiama užtikrinti teisinių santykių stabilumą, praleistas terminas gali būti atnaujinamas tik išimtiniais atvejais, jeigu jo praleidimo priežastys tikrai buvo svarbios, ekstraordinarios (2006 m. birželio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[6]-219/2006; 2023 m. rugsėjo 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-566-520/2023). Svarbiomis termino praleidimo priežastimis laikytinos tik objektyvios, nuo apelianto valios nepriklausiusios aplinkybės, sutrukdžiusios laiku kreiptis į teismą dėl pažeistos teisės gynimo (2012 m. balandžio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA[492]-6/2012; 2022 m. spalio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-734-624/2022).

175. Maža termino praleidimo trukmė savaime nelaikytina svarbia termino praleidimo priežastimi, sudarančia pagrindą praleistą terminą atnaujinti, jeigu nenustatyta kitų svarbių termino praleidimo priežasčių (2012 m. vasario 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA[858]-19/2012; 2022 m. rugpjūčio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-560-520/2022). Tačiau tai, kad terminas yra praleistas nedaug, gali turėti reikšmės vertinant, ar yra pagrindas atnaujinti terminą, atsižvelgiant į visumą byloje nustatytų aplinkybių (2012 m. kovo 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-294/2012; 2023 m. rugsėjo 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-477-1188/2023).

176. Pareiškėjas, prašantis atnaujinti praleistą terminą, turi nurodyti konkrečias termino praleidimo priežastis ir pagrįsti jas objektyviais duomenimis. Turi būti pagrįstas ne tik nurodytos aplinkybės egzistavimas, bet ir tai, kad ši aplinkybė reikšmingu laikotarpiu realiai sutrukdė pareiškėjui laiku paduoti skundą arba pasirūpinti tinkamu savo teisių atstovavimu. Kai pareiškėjo nurodomos priežastys nėra patvirtintos jokiais įrodymais, yra abstrakčios, jos negali būti laikomos objektyviomis. Priešingas situacijos vertinimas leistų proceso dalyviams piktnaudžiauti procesinėmis teisėmis, kai abstrakčios ir nepagrįstos priežastys nulemtų galimybę išvengti teisės aktuose įtvirtintų terminų. Tai pažeistų teisinio saugumo principą bei teisės stabilumą (žr. 2011 m. birželio 3 d. nutartį administracinėje byloje Nr. TA[858]-44/2011; 2019 m. vasario 6 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-113-756/2019; 2021 m. balandžio 21 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-255-502/2021).

Pareiškėjo procesinio rūpestingumo vertinimo kriterijai

177. Spręsdamas dėl praleisto termino atnaujinimo, teismas vertina ne tik pareiškėjo nurodytų aplinkybių pobūdį, bet ir tai, ar jis, siekdamas įgyvendinti teisę į teisminę gynybą, elgėsi rūpestingai, sąžiningai ir atidžiai. Pareiškėjas, sužinojęs apie galimą savo teisių pažeidimą ar gavęs jam nepalankų sprendimą, turi neatidėliodamas imtis priemonių savo teisėms ginti (žr., pvz., 2012 m. vasario 17 d. nutartį administracinėje byloje Nr. TA[146]-18/2012; 2020 m. rugsėjo 30 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-629-822/2020).

178. Rūpestingumo, sąžiningumo ir atidumo reikalavimai neatsiejami nuo pareigos aktyviai siekti pažeistų teisių gynimo. Visiškas pareiškėjo pasyvumas ar procesinis neveikimas paprastai nesudaro pagrindo atnaujinti praleistą terminą. Tačiau vien netinkamai pasirinktas teisių gynimo būdas savaime nereiškia, kad pareiškėjas buvo nerūpestingas – vertinama, ar jis sąžiningai siekė apginti savo teises ir, sužinojęs tinkamą jų gynimo tvarką, veikė per įmanomai trumpą laiką (žr., pvz., 2010 m. gegužės 14 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[146]-191/2010; 2014 m. sausio 8 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[492]-76/2014; 2016 m. vasario 10 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-130-624/2016).

179. Vertinant pareiškėjo elgesį, taikomas ir operatyvumo reikalavimas. Atsižvelgiama į tai, kada pareiškėjas faktiškai sužinojo apie ginčijamą sprendimą ar termino praleidimą lėmusias aplinkybes, ar galėjo apie jas sužinoti anksčiau ir ar, išnykus kliūtims, į teismą kreipėsi per protingą laiką. Nepagrįstas delsimas gali būti savarankiška kliūtis atnaujinti praleistą terminą (žr., pvz., 2011 m. lapkričio 24 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[442]-697/2011; 2019 m. gegužės 8 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-251-822/2019; 2022 m. kovo 23 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-159-525/2022).

180. Pareiškėjui taikomo rūpestingumo standarto intensyvumas gali priklausyti nuo jo teisinio statuso, profesinių žinių ir galimybių organizuoti savo veiklą. Aukštesni rūpestingumo reikalavimai keliami valstybės institucijoms, juridiniams asmenims, teisinį išsilavinimą turintiems asmenims ir profesionaliems atstovams (žr., pvz., 2019 m. sausio 24 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-69-502/2019; 2022 m. gegužės 25 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-412-756/2022; 2023 m. lapkričio 8 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-623-822/2023).

181. Spręsdamas dėl praleisto termino atnaujinimo, teismas pareiškėjo rūpestingumą, sąžiningumą, aktyvumą ir operatyvumą vertina kartu su visomis konkrečios bylos aplinkybėmis. Aplinkybė, kuri vienoje byloje gali būti pripažinta svarbia termino praleidimo priežastimi, savaime nesudaro pagrindo terminui atnaujinti kitoje byloje – turi būti įvertintas jos pobūdis, trukmė, faktinis poveikis pareiškėjo galimybei laiku paduoti skundą ir pareiškėjo elgesys susiklosčiusioje situacijoje. Pareiškėjo rūpestingumas ar operatyvumas savaime nepakeičia reikalavimo nustatyti svarbią termino praleidimo priežastį, tačiau gali turėti reikšmės sprendžiant, ar nurodytos aplinkybės iš tiesų objektyviai sutrukdė laiku kreiptis į teismą. Toliau apžvelgiamos LVAT praktikoje dažniausiai vertinamos termino praleidimo priežastys ir kitos aplinkybės, galinčios turėti reikšmės sprendžiant dėl praleisto termino atnaujinimo.

Su pareiškėjo asmenine padėtimi susijusios aplinkybės

182. *Asmens liga* pati savaime nepripažįstama svarbia priežastimi praleistam skundo padavimo terminui atnaujinti. LVAT yra išaiškinęs, kad liga, sutrukdžiusi kreiptis į teismą, pripažįstama svarbia termino praleidimo priežastimi tik tuo atveju, jeigu liga buvo tokio pobūdžio, jog dėl jos asmuo apskritai negalėjo išreikšti savo valios arba ribojo jo fizines galias tokiu laipsniu, jog jis pats negalėjo surašyti dokumento ir išsiųsti

ar pasirūpinti tinkamu savo teisių atstovavimu (žr., pvz., 2006 m. birželio 15 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[403]-219/2006; 2018 m. balandžio 26 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-238-756/2018; 2022 m. birželio 15 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-409-968/2022; 2023 m. rugpjūčio 9 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-388-442/2023).

182.1. Pareiškėjas, termino praleidimą grindžiantis pablogėjusia sveikata, turi pateikti konkrečius jo sveikatos būklę patvirtinančius įrodymus. Turi būti pagrįstas ne tik sveikatos sutrikimo faktas, bet ir jo poveikis pareiškėjo galimybei reikšmingu laikotarpiu laiku kreiptis į teismą. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. TA[442]-9/2012 pareiškėja termino praleidimą grindė tik abstrakčiu teiginiu apie pablogėjusią sveikatą, kurio nepatvirtino jokie konkretūs įrodymai. Kadangi kitų aplinkybių pareiškėja nenurodė, nuspręsta, jog nėra pagrindo pripažinti, kad terminas buvo praleistas dėl svarbių priežasčių (2012 m. sausio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA[442]-9/2012, taip pat žr. 2023 m. kovo 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-123-1188/2023; 2023 m. rugpjūčio 9 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-388-442/2023).

182.2. Vien tai, kad sveikatos sutrikimas patvirtintas byloje pateiktais įrodymais, savaime nereiškia, kad jis objektyviai trukdė laiku kreiptis į teismą. Administracinėje byloje Nr. AS[525]-661/2011 teisėjų kolegija konstatavo, kad asmens dešinės rankos trauma, nors ir neginčytinai patvirtinta byloje pateiktais įrodymais, pati savaime nesudaro pagrindo pripažinti, kad terminas skundui paduoti praleistas dėl objektyvių, nuo pareiškėjo valios nepriklausiusių priežasčių (2011 m. lapkričio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[525]-661/2011).

182.3. Tuo metu administracinėje byloje Nr. AS[602]-79/2012 teisėjų kolegija pripažino, kad pareiškėjo sveikatos sutrikimai (vidutinio sunkumo depresija ir tuo laikotarpiu vartoti vaistai) jam buvo kliūtis suvokti savo teises ir imtis ginti savo teises paduodant skundą teismui (2012 m. sausio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[602]-79/2012).

183. *Kito asmens priežiūra* administracinių teismų praktikoje dažniausiai nėra vertinama kaip objektyvaus pobūdžio priežastis, dėl kurios galėjo būti praleistas skundo padavimo terminas. Pavyzdžiui, subjektyvaus pobūdžio priežastimi pripažinta neįgalaus asmens priežiūra (2011 m. gruodžio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA[442]-81/2011), rūpinimasis sergančiu tėvu (2016 m. rugsėjo 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-715-261/2016). Tačiau jos reikšmė vertinama atsižvelgiant į konkrečių bylos aplinkybių visumą. Pavyzdžiui, kitoje byloje LVAT pripažino, kad sunkiai sergančio tėvo slauga, įvertinus tai, jog terminas buvo praleistas tik vieną dieną, o pareiškėjas siekdamas apginti savo teises veikė operatyviai ir rūpestingai, sudarė pagrindą terminą atnaujinti (2011 m. birželio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[525]-266/2011; taip pat žr. 2014 m. gruodžio 3 d. nutartį administracinėje byloje Nr. TA-602-78/2014).

184. *Vien pareiškėjo garbus amžius* paprastai taip pat negali būti pagrindu atnaujinti ženkliai praleistą skundo padavimo teismui terminą (2011 m. lapkričio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[525]-544/2011; 2020 m. gegužės 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-330-552/2020).

185. *Aplinkybė, kad pareiškėjas yra užsienietis ir nemoka lietuvių kalbos*, savaime nėra pagrindas pripažinti, kad skundo padavimo terminas praleistas dėl svarbių, nuo jo valios nepriklausiusių priežasčių (2023 m. gruodžio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-765-525/2023). Tačiau turi būti vertinama, ar dėl lietuvių kalbos nemokėjimo,

būtinybės pasinaudoti vertėjo ar teisinės pagalbos paslaugomis ir kitų konkrečių aplinkybių pareiškėjo galimybės laiku kreiptis į teismą buvo objektyviai apribotos.

185.1. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. AS-711-602/2023 atsižvelgta į tai, kad pareiškėjas buvo užsienio valstybės pilietis, nemokėjo lietuvių kalbos, jam susipažinti su valstybine kalba surašytais dokumentais reikėjo papildomo laiko ir vertėjo paslaugų, jis nebuvo teisininkas ir jam nebuvo suprantamas Lietuvoje nustatytas teisinis reguliavimas. Įvertinus šių aplinkybių visumą, skundo padavimo terminas buvo atnaujintas (2023 m. gruodžio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-711-602/2023).

186. *Pareiškėjo judėjimo laisvės apribojimas* gali turėti reikšmės sprendžiant dėl praleisto termino atnaujinimo, ypač kai ginčas susijęs su socialiai pažeidžiamo asmens teisių ir interesų apsauga. Vertinama ne vien formali pareiškėjo padėtis, bet ir tai, ar dėl konkrečių apribojimų jis galėjo savarankiškai išreikšti valią apskųsti sprendimą, gauti teisinę pagalbą, susisiekti su atstovu ir laiku parengti bei pateikti skundą. Tačiau vien aplinkybė, kad pareiškėjo judėjimo laisvė yra apribota, savaime nėra pakankamas pagrindas terminui atnaujinti – turi būti įvertinta, ar dėl konkrečių apribojimų pareiškėjas objektyviai negalėjo laiku atlikti procesinių veiksmų, taip pat ar jis veikė apdairiai ir rūpestingai (2021 m. gegužės 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-3258-789/2021).

186.1. Kai pareiškėjo galimybės įgyvendinti teisę į teisminę gynybą priklauso nuo institucijos veiksmų, reikšminga tai, ar jis laiku ir tinkamai išreiškė valią apskųsti priimtą sprendimą. Administracinėje byloje Nr. AS-385-815/2022 pareiškėja – prieglobsčio prašytoja, kurios judėjimas Lietuvos Respublikos teritorijoje buvo apribotas, – tą pačią dieną, kai buvo supažindinta su Migracijos departamento sprendimu, išreiškė nesutikimą su juo ir pageidavimą, kad jai būtų paskirtas nemokamas advokatas. Tačiau užsakymą parengti skundą Migracijos departamentas advokatui išsiuntė tik pasibaigus skundo padavimo terminui. Įvertinus tai, kad pareiškėjos galimybės įgyvendinti teisę į gynybą priklausė nuo institucijos darbuotojų veiksmų, o pati pareiškėja laiku ir tinkamai išreiškė valią apskųsti sprendimą, pripažinta, kad terminas praleistas dėl objektyvių, nuo jos valios nepriklausiusių priežasčių (2022 m. gegužės 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-385-815/2022, taip pat žr. 2012 m. kovo 2 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[63]-104/2012).

186.2. Asmens buvimo laisvės atėmimo įstaigoje aplinkybės vertinamos pagal jų faktinį poveikį galimybei laiku parengti ir pateikti skundą. Vien buvimas įkalinimo įstaigoje savaime termino praleidimo nepateisina – pareiškėjas turi pagrįsti, dėl kokių konkrečių aplinkybių negalėjo laiku atlikti procesinių veiksmų. Vertinama, kada asmuo gavo procesinį dokumentą, kiek laiko iki termino pabaigos jam buvo likę ir ar jis skundą pateikė nedelsdamas. Reikšminga aplinkybe taip pat gali būti pripažintas asmens buvimas baudos izoliatoriuje (žr., pvz., 2011 m. gegužės 27 d. nutartį administracinėje byloje Nr. TA[63]-28/2011; 2011 m. gruodžio 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[525]-877/2011; 2012 m. kovo 2 d. nutartį administracinėje byloje Nr. TA[525]-28/2012; 2022 m. kovo 2 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-133-789/2022).

Pareiškėjo užimtumas ir kitos organizacinės aplinkybės

187. *Pareiškėjo užimtumas, poilsio dienos, komandiruotė ar skundo pateikimo organizavimo aplinkybės* savaime paprastai nėra pagrindas atnaujinti praleistą terminą

(2017 m. sausio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-33-662/2017). Pavyzdžiui, svarbia termino praleidimo priežastimi nepripažinta aplinkybė, kad pareiškėjas dėl tarnybinio būtinumo buvo išvykęs į kitą miestą (2011 m. gruodžio 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA[146]-74/2011). Komandiruotė taip pat paprastai vertinama kaip subjektyvi, nuo paties asmens valios priklausiusi termino praleidimo priežastis (pvz., 2020 m. balandžio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-311-756/2020; 2019 m. spalio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-588-602/2019; 2015 m. gruodžio 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1354-520/2015). Subjektyvaus pobūdžio priežastimi pripažinta ir aplinkybė, kad pareiškėjas negalėjo išsiųsti skundo dėl pasibaigusio pašto darbo laiko (2011 m. gruodžio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA[442]-81/2011).

Institucijos darbo organizavimo aplinkybės

188. *Institucijos darbo krūvis ir darbo organizavimo aplinkybės* paprastai nepateisina skundo padavimo termino praleidimo. Didelis darbo krūvis (2010 m. lapkričio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA[143]-84/2010; 2011 m. spalio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA[143]-50/2011; 2023 m. birželio 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-301-789/2023), darbuotojų atostogos (2011 m. spalio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA[442]-73/2011; 2021 m. gegužės 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-345-815/2021) ar švenčių dienos (2012 m. vasario 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[525]-127/2012) laikomi institucijos vidaus darbo organizavimo klausimais, kurie nepaneigia jos pareigos rūpestingai ir atidžiai įgyvendinti procesines teises.

188.1. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. eAS-617-575/2021 institucija termino praleidimą, be kita ko, siejo su tuo, kad už bylą atsakinga darbuotoja teismo sprendimo paskelbimo metu atostogavo, o jos nesant paskirti darbuotojai konkrečios bylos informacijos Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portale (EPP) nesekė. LVAT šias aplinkybes įvertino kaip subjektyvaus pobūdžio ir pažymėjo, kad institucija, žinodama teismo sprendimo paskelbimo datą ir laiką, turėjo užtikrinti, jog atsakingas darbuotojas tinkamai domėtųsi bylos eiga. Atsižvelgta ir į tai, kad institucija yra juridinis asmuo, todėl konkrečios darbuotojos atostogos ir padalinio darbo organizavimo tvarka nepaneigė pareigos rūpestingai ir atidžiai įgyvendinti procesines teises, o darbuotojai grįžus iš atostogų dar buvo likę pakankamai laiko įgyvendinti teisę kreiptis į teismą (2021 m. spalio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-617-575/2021).

Atstovavimas ir teisinė pagalba

189. Vien su pareiškėjo atstovavimu susijusios aplinkybės paprastai nepripažįstamos svarbia priežastimi praleistam terminui atnaujinti. Pareiškėjui teisinę pagalbą teikiantis ir jam atstovaujantis advokatas laikomas tiesiogiai su pareiškėju susijusiu asmeniu, todėl advokato veiksmai, vertinant juos trečiųjų asmenų atžvilgiu, laikomi paties pareiškėjo veiksmais.

189.1. Procesinių dokumentų įteikimas atstovui laikomas tinkamu jų įteikimu atstovaujamajam. Pagal ABTĮ 48 straipsnio 3 dalį, kai proceso šalis bylą veda per atstovą, su byla susiję procesiniai dokumentai įteikiami tik atstovui. Atstovas, gavęs šiuos dokumentus, privalo nedelsdamas apie tai pranešti atstovaujamajam ir sudaryti jam

galimybę su jais susipažinti (žr., pvz., 2021 m. gruodžio 1 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-762-629/2021; 2022 m. birželio 29 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-312-602/2022).

189.2. Advokato neatidumas ar nerūpestingumas laikomas paties pareiškėjo neatidumu ar nerūpestingumu (žr., pvz., 2011 m. lapkričio 18 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[442]-669/2011; 2020 m. rugsėjo 16 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-541-629/2020; 2022 m. vasario 9 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-122-502/2022).

189.3. Termino praleidimo paprastai nepateisina ir didelis advokato darbo krūvis (2012 m. vasario 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[525]-127/2012; 2017 m. sausio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-100-261/2017), komandiruotė (2015 m. gruodžio 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1354-520/2015) ar atostogos (2017 m. vasario 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-55-602/2017). Vis dėlto šios aplinkybės negali būti vertinamos atsietai nuo kitų konkrečios bylos aplinkybių ir jų faktinio poveikio pareiškėjo galimybei laiku atlikti procesinius veiksmus. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. eAS-761-552/2018, įvertinęs konkrečių aplinkybių visumą, be kita ko, tai, kad pareiškėjo atstovas atostogavo užsienyje, o grįžęs kitą dieną parengė ir pateikė skundą, LVAT pripažino termino praleidimo priežastis pakankamai objektyviomis ir terminą atnaujino (2018 m. lapkričio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-761-552/2018).

189.4. Jeigu atstovavimo santykiai pasibaigia, atstovas privalo atlikti ABTĮ 48 straipsnio 3 dalyje nustatytus veiksmus dėl tų procesinių dokumentų, kurie jam buvo išsiųsti iki pranešimo teismui apie atstovavimo santykių pabaigą gavimo. Administracinėje byloje Nr. TA[146]-18/2012 nustatyta, kad teismas iki procesinio dokumento išsiuntimo nebuvo informuotas apie pareiškėjo ir advokato atstovavimo santykių pasibaigimą, todėl dokumento išsiuntimas byloje nurodytam atstovui pripažintas tinkamu. Pareiškėjas nenurodė, kad advokatas jam neperdavė gauto dokumento, taip pat nepateikė kitų konkrečių argumentų ir įrodymų, patvirtinančių, kad terminą praleido dėl svarbių priežasčių. Todėl pagrindo terminui atnaujinti nenustatyta (2012 m. vasario 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA[146]-18/2012).

190. *Pavėluotas valstybės garantuojamos teisinės pagalbos suteikimas* gali būti pripažintas svarbia termino praleidimo priežastimi, kai pareiškėjas laiku ir aktyviai siekė gauti teisinę pagalbą, tačiau dėl nuo jo valios nepriklausiusių aplinkybių ji buvo suteikta pavėluotai. Vertinama ir tai, ar ginčas reikalauja specialiųjų ar teisinių žinių ir ar pareiškėjas objektyviai neturėjo galimybės pasinaudoti mokamomis teisinėmis paslaugomis.

190.1. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. eAS-275-502/2020 atsižvelgta į tai, kad pareiškėja operatyviai siekė gauti ginčijamą sprendimą ir kreipėsi dėl antrinės teisinės pagalbos, o ginčas buvo susijęs su nelaimingu atsitikimu darbe. Pripažinta, kad pareiškėja veikė sąžiningai ir teisę į teisminę gynybą siekė įgyvendinti nedelsdama (2020 m. balandžio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-275-502/2020).

190.2. Kitoje byloje įvertinta, kad ginčas dėl darbingumo lygio nustatymo reikalavo specialių žinių, pareiškėjas neturėjo lėšų advokato paslaugoms, o susitikimo su paskirta advokate turėjo laukti dėl nuo jo valios nepriklausiusių priežasčių (2011 m. rugpjūčio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-249/2011; taip pat žr. 2020 m. spalio 28 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-713-624/2020).

191. *Teisinių žinių trūkumas ar netinkamas įstatymo nuostatų suvokimas* patys savaime įprastai nėra laikomi aplinkybėmis, sudarančiomis pagrindą pripažinti, jog terminas skundui paduoti praleistas dėl svarbių, nuo pareiškėjo valios nepriklausiusių priežasčių. Laikoma, kad pareiškėjas, siekdamas tinkamai apginti savo galimai pažeistas teises ir teisėtus interesus, gali kreiptis pagalbos į teisines paslaugas teikiančius asmenis (2011 m. lapkričio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[525]-586/2011; 2020 m. lapkričio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-779-602/2020; 2022 m. birželio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-484-815/2022).

Informavimas apie apskundimo tvarką ir pasirinktas teisių gynimo būdas

192. *Netinkamai pasirinktas teisių gynimo būdas*, kai administracinio akto apskundimo tvarka buvo tinkamai nurodyta, paprastai nepripažįstamas svarbia termino praleidimo priežastimi. Todėl aplinkybė, kad pareiškėjas savo pasirinkimu kreipėsi į netinkamą instituciją ar kitaip netinkamai gynė savo teises, savaime nesudaro pagrindo atnaujinti praleistą skundo padavimo terminą (žr., pvz., 2020 m. spalio 21 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-610-575/2020; 2021 m. gegužės 5 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-310-261/2021; 2021 m. rugpjūčio 25 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-492-502/2021).

193. Netinkamai arba nepakankamai aiškiai nurodyta administracinio akto apskundimo tvarka paprastai pripažįstama svarbia termino praleidimo priežastimi, nepaisant to, ar pareiškėjui atstovavo profesionalus atstovas (žr., pvz., 2017 m. gruodžio 12 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-1045-1062/2017; 2020 m. gegužės 20 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-356-662/2020; 2022 m. lapkričio 9 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-700-822/2022; 2023 m. lapkričio 29 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-668-602/2023), ar pareiškėjas veikė savarankiškai (žr., pvz., 2015 m. lapkričio 11 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-1334-492/2015; 2016 m. lapkričio 9 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-556-143/2016).

193.1. Netinkamas apskundimo tvarkos nurodymas prieštarauja gero viešojo administravimo principui ir gali suklaidinti pareiškėją, lemti jo sąžiningą klydimą pasirenkant teisių gynimo būdą ar skaičiuojant skundo padavimo terminą. Valstybės institucijai aiškiai nurodžius priimto sprendimo apskundimo tvarką, asmuo neturi pareigos papildomai tikrinti jos teisingumo (2017 m. gruodžio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1045-1062/2017; 2020 m. rugsėjo 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-590-492/2020; 2023 m. lapkričio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-668-602/2023).

193.2. Pareiškėją taip pat gali suklaidinti institucijos oficialiai pateikta neteisinga konsultacija dėl kreipimosi į teismą termino skaičiavimo (2020 m. lapkričio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-677-556/2020).

193.3. Apskundimo tvarkos apskritai nenurodžius, ši aplinkybė taip pat gali būti reikšminga sprendžiant dėl praleisto termino atnaujinimo. Pavyzdžiui, byloje, kurioje savivaldybės administracijos išvadoje nebuvo nurodyta jos apskundimo tvarka, pareiškėjas

per nustatytą terminą kreipėsi į administracinių ginčų komisiją, o šiai atsisakius priimti skundą – kitą dieną kreipėsi į administracinį teismą. Įvertinus tai, kad pareiškėjas aktyviai siekė ginčyti išvadą, tačiau dėl apskundimo tvarkos nenurodymo sąžiningai pasirinko netinkamą teisių gynimo būdą, terminas buvo atnaujintas (2021 m. balandžio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-261-525/2021).

Kitos praktikoje vertinamos aplinkybės

194. *Su COVID-19 pandemija susijusios aplinkybės* savaime nelaikomos svarbia termino praleidimo priežastimi (žr., pvz., 2020 m. rugsėjo 16 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-573-415/2020). Tačiau konkrečių pandemijos nulemtų ribojimų reikšmė vertinama atsižvelgiant į bylos aplinkybių visumą ir jų faktinį poveikį pareiškėjo galimybei laiku kreiptis į teismą (žr., pvz., 2020 m. rugpjūčio 19 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-538-520/2020; 2021 m. vasario 3 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-26-552/2021).

194.1. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. AS-26-552/2021 pareiškėjas nurodė, kad dėl pandemijos taikytų ribojimų negalėjo iš anksto neužsiregistravęs patekti į institucijas, o valstybės garantuojamai teisinei pagalbai gauti reikalingos pažymos buvo išduodamos pavėluotai. Šios aplinkybės pripažintos pakankamai individualizuotomis ir objektyviai sutrukdžiusiomis pareiškėjui laiku paduoti skundą (2021 m. vasario 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-26-552/2021).

195. *Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalo veikimo sutrikimai* gali turėti reikšmės sprendžiant dėl praleisto termino atnaujinimo, tačiau pareiškėjas turi konkrečiais duomenimis pagrįsti, kad aktualiu laikotarpiu portalo veikimo sutrikimų iš tiesų buvo ir kad dėl jų skundo nebuvo galima pateikti laiku (žr., pvz., 2021 m. rugsėjo 15 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-524-575/2021; 2021 m. lapkričio 17 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-708-261/2021).

II.7. Pakartotinio tapataus ginčo nagrinėjimo draudimas

(ABTĮ 33 str. 2 d. 4–6 p.)

196. Įstatymų leidėjas teisę kreiptis į administracinį teismą, be kita ko, sieja su tuo, kad nebūtų pakartotinai ar lygiagrečiai nagrinėjamas tapatus ginčas. ABTĮ 33 straipsnio 2 dalies 4–6 punktuose nustatyti trys su tuo susiję atsisakymo priimti skundą pagrindai: kai dėl tapataus ginčo yra priimtas įsiteisėjęs teismo sprendimas ar kita įstatyme nurodyta teismo nutartis; kai tapatų ginčą yra išsprendusi Lietuvos administracinių ginčų komisija ar jos teritorinis padalinys ir jos sprendimas nebuvo laiku apskųstas; kai tapati byla dar yra teismo žinioje. Visais šiais atvejais vertinama, ar ginčas yra tarp tų pačių šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu.

Ginčo tapatumo vertinimas

197. Tapačiais skundai gali būti pripažinti tik tuomet, kai yra tapatūs visi trys elementai – šalys, skundo dalykas ir skundo pagrindas (2008 m. sausio 3 d. nutartis admi-

nistracinėje byloje Nr. AS[442]-54/2008).

198. Skundo dalyką sudaro pareiškėjo atsakovui reiškiamas materialusis teisinis reikalavimas, o skundo pagrindą – faktinės aplinkybės, kuriomis šis reikalavimas grindžiamas (2009 m. gegužės 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[63]-323/2009).

199. Spręsdamas dėl skundo dalyko ir pagrindo tapatumo, teismas vertina, ar pareiškėjas inicijuoja ginčą teisme dėl tapačių teisinių santykių ir siekia iš esmės tapačių teisinių pasekmių. Todėl vien tik lingvistiniai reikalavimo suformulavimo skirtumai nesuteikia pagrindo konstatuoti, kad ginčas yra ne dėl to paties dalyko ir ne tuo pačiu pagrindu (2012 m. sausio 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-52/2012).

199.1. Pavyzdžiui, skirtingas prašomos priteisti pinigų sumos nurodymas savaime nesudaro naujo skundo dalyko, jeigu reikalavimai grindžiami tais pačiais veiksmais ir iš esmės siekiama tos pačios žalos atlyginimo. Priešingas aiškinimas sudarytų sąlygas pakartotinai inicijuoti tapačius ginčus, kiekvieną kartą tik pakeičiant prašomo atlyginimo dydį (2010 m. balandžio 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[858]-214/2010).

200. To paties administracinio akto nurodymas ne visada reiškia skundo dalyko tapatumą. Ginčas dėl administracinio akto teisėtumo ir ginčas dėl tame akte nustatyto įpareigojimo tinkamo įvykdymo yra skirtingo dalyko ginčai, nes jais siekiama skirtingų teisinių pasekmių (išplėstinės teisėjų kolegijos 2011 m. liepos 25 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A[502]-2301/2011, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo biuletenis Nr. 22).

201. Vien tai, kad skirtingais skundais pareiškėjas iš esmės siekia to paties rezultato, taip pat savaime nelemia skundų tapatumo. Administracinėje byloje Nr. AS-914-1188/2026 pareiškėjas abiem atvejais siekė sustabdyti Migracijos departamento sprendimo dalies dėl jo išsiuntimo į kilmės valstybę vykdymą. Tačiau ginčai kilo dėl skirtingų Migracijos departamento sprendimų, priimtų išnagrinėjus skirtingus pareiškėjo prašymus. Todėl LVAT sprendė, kad skundo reikalavimai nėra tapatūs ABTĮ 33 straipsnio 2 dalies 6 punkto prasme (2026 m. gegužės 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-914-1188/2026).

202. Vien papildomų išvestinių reikalavimų ar procesinių prašymų suformulavimas savaime nereiškia, kad skundo dalykas pasikeitė. Administracinėje byloje Nr. eAS-864-442/2026 pareiškėja pakartotinai ginčijo tuos pačius Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sprendimus, tačiau papildomai prašė įpareigoti atsakovą išmokėti jai visą vienkartinės draudimo išmokos sumą ir inicijuoti norminę administracinę bylą. LVAT konstatavo, kad šie papildomi reikalavimai nepakeitė ginčo esmės, nes pareiškėja ir toliau inicijavo ginčą dėl tų pačių teisinių santykių ir siekė iš esmės tapačių teisinių pasekmių (2026 m. gegužės 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-864-442/2026).

203. Tai, kad pareiškėjas nurodo naujas esmines aplinkybes ir pateikia su tuo susijusius papildomus įrodymus, tam tikrais atvejais gali būti vertinama kaip skundo pateikimas nauju pagrindu (2009 m. lapkričio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[525]-677/2009).

203.1. Naujai paaiškėjusios esminės aplinkybės, kurios egzistavo, tačiau nebuvo ir negalėjo būti žinomos ankstesnės bylos nagrinėjimo metu, savaime nesudaro pagrindo pakartotinai ginčyti administracinį aktą, kurio teisėtumas ir pagrįstumas jau patikrintas įsiteisėjusiu teismo sprendimu. Esant įstatyme nustatytiems pagrindams, tokiais atvejais

gali būti sprendžiama dėl proceso atnaujinimo (2007 m. balandžio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[403]-184/2007).

203.2. Po ankstesnės bylos išnagrinėjimo atsiradusios aplinkybės savaime taip pat negali būti laikomos nauju pagrindu iš naujo ginčyti to paties administracinio akto teisėtumą ir pagrįstumą, jeigu jos neegzistavo šio akto priėmimo metu. Tačiau jeigu dėl pasikeitusių aplinkybių gali išnykti pagrindas toliau taikyti tęstinio pobūdžio administracinę priemonę, asmuo gali įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į kompetentingą viešojo administravimo subjektą dėl jos panaikinimo, o nesutikdamas su jo priimtu sprendimu – šį sprendimą ginčyti teisme (2007 m. balandžio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[403]-184/2007).

204. Sprendžiant dėl skundo pagrindo tapatumo, turi būti įvertintas ir teisinio reguliavimo pasikeitimas, jeigu pareiškėjas juo grindžia pakartotinį kreipimąsi į teismą. Vien skundo dalyko ir šalių tapatumo tokiu atveju nepakanka – turi būti įvertinta, ar tapatus ir skundo pagrindas (2006 m. spalio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[6]-519/2006).

205. Vertinant šalių tapatumą, atsižvelgiama į tai, ar naujas ginčas kyla tarp tų pačių materialiojo teisinio santykio šalių. Jeigu skundais reikalavimai reiškiami skirtingiems atsakovams, ginčai negali būti pripažįstami tapačiais (2008 m. sausio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[442]-54/2008).

205.1. Atsakovo atstovų keitimas ar papildymas bylose dėl žalos atlyginimo paprastai nelaikomas aplinkybe, kuri leistų teigti, jog skundas kyla tarp skirtingų šalių. Tokiu atveju esminę reikšmę turi tai, ar nauju skundu iš esmės siekiama iš naujo išspręsti anksčiau išnagrinėtą ginčą ir paneigti jame nustatytus faktus bei jų pagrindu padarytas teisines išvadas (žr. 2010 m. balandžio 2 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[858]-214/2010).

205.2. Teisių perėmimas taip pat nepripažįstamas aplinkybe, dėl kurios ginčas būtų laikomas kilusiu ne tarp tų pačių šalių (2011 m. rugpjūčio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[492]-585/2011).

Įsiteisėjusiu teismo procesiniu sprendimu užbaigtas tapatus ginčas

206. Pagal ABTĮ 33 straipsnio 2 dalies 4 punktą teismas motyvuota nutartimi atsisako priimti skundą, jeigu yra įsiteisėjęs teismo sprendimas dėl ginčo tarp tų pačių šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu, taip pat įsiteisėjusi teismo nutartis priimti pareiškėjo skundo atsisakymą ar patvirtinti ginčo šalių taikos sutartį.

207. Administraciniam teismui nėra suteikta teisė bei prerogatyva pakartotinai nagrinėti tuos pačius klausimus bei vertinti analogiškus faktus, kurie jau anksčiau buvo nustatyti ir išnagrinėti įsiteisėjusiu teismo procesiniu sprendimu (2009 m. gegužės 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA[438]-50/2009).

208. Sprendžiant dėl atsisakymo priimti skundą aptariamu pagrindu, būtina išsiaiškinti tris aplinkybes: ar yra teismo sprendimas, ar jis įsiteisėjęs, ar reiškiamas naujas skundas yra tapatus išnagrinėtam (2008 m. sausio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[442]-54/2008; 2023 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-179-662/2023; 2023 m. vasario 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-112-815/2023).

209. ABTĮ 33 straipsnio 2 dalies 4 punkte vartojama sąvoka „teismo sprendimas“

neturėtų būti aiškinama siaurai. Ji apima ne tik administracinių, bet ir bendrosios kompetencijos teismų priimtus procesinius sprendimus, kuriais išspręstas tapatus ginčas (2009 m. gruodžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[438]-780/2009).

210. Sistemiškai aiškinant ABTĮ 33 straipsnio 2 dalies 4 punkte nurodytą sąvoką „įsiteisėjęs teismo sprendimas“, juo turėtų būti suprantamas sprendimas, kuris priimtas išnagrinėjus bylą iš esmės (2026 m. kovo 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-268-602/2026).

211. Sprendžiant, ar ankstesnis teismo procesinis sprendimas užkerta kelią pakartotinai kreiptis į teismą, turi būti vertinamas ne tik jo įsiteisėjimo faktas, bet ir jo turinys bei procesinės pasekmės. Jeigu ankstesne nutartimi buvo išspręstas tik skundo priėmimo klausimas, skundas nebuvo priimtas, administracinė byla neiškelta ir ginčas nebuvo išnagrinėtas iš esmės, tokia nutartis paprastai neturi *res judicata* galios ginčo esmei.

211.1. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. eAS-692-415/2026 pareiškėjas buvo ne kartą teikęs analogiškus skundus dėl to paties Teisingumo ministerijos rašto, tačiau ankstesnėse bylose šiuos skundus buvo atsisakyta priimti ir ginčai nebuvo išnagrinėti iš esmės. LVAT konstatavo, kad tokios įsiteisėjusios nutartys nelaikytinos įsiteisėjusiu teismo sprendimu ABTĮ 33 straipsnio 2 dalies 4 punkto prasme, todėl šiuo pagrindu pakartotinį skundą atsisakyti priimti nebuvo galima (2026 m. gegužės 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-692-415/2026).

211.2. Ankstesnė nutartis, kuria atsisakyta priimti skundą neatnaujinus jo padavimo termino, taip pat nėra ginčo išnagrinėjimas iš esmės. Administracinėje byloje Nr. AS-676-624/2022 LVAT pažymėjo, kad ankstesne nutartimi buvo spręstas tik skundo priėmimo klausimas, skundas nebuvo priimtas, administracinė byla neiškelta ir ginčas iš esmės nenagrinėtas. Todėl pakartotinai pateikto skundo nebuvo pagrindo atsisakyti priimti tuo pagrindu, kad jau yra įsiteisėjęs teismo sprendimas dėl ginčo tarp tų pačių šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu (2022 m. rugsėjo 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-676-624/2022).

211.3. Jeigu skundą anksčiau atsisakyta priimti dėl pašalinamos procesinės kliūties, jos pašalinimas gali sudaryti pagrindą pakartotinai kreiptis į teismą. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. AS[143]-184/2008 ankstesniu procesiniu sprendimu skundą buvo atsisakyta priimti, nes pareiškėjos nebuvo pasinaudojusios privaloma išankstinio ginčo nagrinėjimo ne teisme tvarka. Pareiškėjoms vėliau šia tvarka pasinaudojus ir pakartotinai kreipusis į teismą, LVAT konstatavo, kad jos pašalino aplinkybes, dėl kurių skundą anksčiau buvo atsisakyta priimti, todėl nebuvo pagrindo pakartotinį skundą atsisakyti priimti kaip dėl jau išnagrinėto tapataus ginčo (2008 m. kovo 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[143]-184/2008).

211.4. Vis dėlto įsiteisėjusi nutartis, kuria atsisakyta atnaujinti skundo padavimo terminą, paprastai reiškia galutinį termino neatnaujinimo klausimo išsprendimą ir sudaro kliūtį iš naujo ginčyti tą patį administracinį sprendimą. Tačiau teismo atsisakymas priimti skundą nekliudo vėl kreiptis su tuo pačiu skundu, jeigu yra pašalintos arba išnyko aplinkybės, kliudžiusios jį priimti. Administracinėje byloje Nr. eAS-643-520/2022 LVAT išskirtine pripažino situaciją, kai po ankstesnės nutarties pareiškėjas gavo naujų įrodymų, kurių pirmojo kreipimosi metu neturėjo galimybės pateikti ir kurie buvo reikšmingi vertinant jo informavimą apie skundžiamą sprendimą. Atsižvelgęs ir į pareiškėjo aktyvumą bei operatyvumą, LVAT praleistą terminą atnaujino (2022 m. spalio 5 d. nutartis admi-

nistracinėje byloje Nr. eAS-643-520/2022).

212. Ankstesnis teismo procesinis sprendimas turi būti įsiteisėjęs visas. Kai keli reikalavimai yra neatsiejamai susiję, o teismo sprendimo dalis dėl vieno iš jų panaikinama ir byla perduodama nagrinėti iš naujo, negalima laikyti, kad priklausomas reikalavimas jau galutinai išspręstas.

212.1. Pavyzdžiui, neišsprendus reikalavimo dėl darbo užmokesčio už priverstinės pravaikštos laiką dydžio, įsiteisėjusiu negalėjo būti laikomas ir sprendimas dėl nuo šios sumos priklausančių delspinigių (2010 m. kovo 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[525]-99/2010).

Lietuvos administracinių ginčų komisijos išspręstas tapatus ginčas

213. Pagal ABTĮ 33 straipsnio 2 dalies 5 punktą teismas atsisako priimti skundą, jeigu yra priimtas Lietuvos administracinių ginčų komisijos, jos teritorinio padalinio sprendimas, kuriuo išspręstas ginčas tarp tų pačių ginčo šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu, arba Lietuvos administracinių ginčų komisijos, jos teritorinio padalinio sprendimas patvirtinti ginčo šalių taikos sutartį ir šis sprendimas nebuvo apskųstas per įstatymuose nustatytą terminą. Jeigu ši aplinkybė paaiškėja jau iškėlus administracinę bylą, teismas bylą nutraukia ABTĮ 103 straipsnio 3 punkto pagrindu.

214. Pavyzdžiui, vienoje administracinėje byloje nustatyta, kad Lietuvos administracinių ginčų komisija jau buvo išnagrinėjusi ir atmetusi pareiškėjos skundą dėl Teisingumo ministerijos sprendimo, kurį pareiškėja teisme ginčijo iš esmės tais pačiais pagrindais. Kadangi Komisijos sprendimas per įstatyme nustatytą terminą nebuvo apskųstas ir buvo įsigaliojęs, teismas bylą nutraukė ABTĮ 103 straipsnio 3 punkto pagrindu (2019 m. vasario 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-141-968/2019).

Tapati byla teismo žinioje

215. ABTĮ 33 straipsnio 2 dalies 6 punkte nustatyta, kad administracinis teismas motyvuota nutartimi atsisako priimti skundą, kai teismo žinioje yra byla dėl ginčo tarp tų pačių šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu. Šią aplinkybę nustačius nagrinėjant bylą iš esmės, skundas pagal ABTĮ 103 straipsnio 4 punktą paliekamas nenagrinėtas.

216. Ši teisės norma taikoma, kai teismui pateikiamu skundu siekiama pradėti kitą administracinę bylą, o ne kai toje pačioje byloje pateikiamas patikslintas ar papildytas skundas (2012 m. gegužės 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[552]-318/2012).

217. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo praktikoje yra išaiškinęs, kad teismo žinioje administracinė byla laikoma nuo to momento, kai yra priimamas pareiškėjo skundas. Skundo priėmimo klausimo nagrinėjimo metu byla dar nėra iškelta (2023 m. lapkričio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-651-502/2023).

217.1. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. AS-761-629/2026 nustatyta, kad pareiškėjas tą pačią dieną teismui pateikė du skundus. Dėl vieno jų teismas buvo priėmęs nutartį, kuria pareiškėjui nustatė terminą skundo trūkumams pašalinti, tačiau pats skundas dar nebuvo priimtas. LVAT konstatavo, kad tokiu metu administracinė byla dar nebuvo teismo žinioje, todėl nebuvo pagrindo kitą skundą atsisakyti priimti pagal ABTĮ

33 straipsnio 2 dalies 6 punktą (2026 m. gegužės 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-761-629/2026).

217.2. Administracinė byla taip pat nelaikoma esančia teismo žinioje, kai ankstesnis skundas pripažintas nepaduotu. Administracinėje byloje Nr. eAS-77-520/2023 pirmosios instancijos teismas atsisakė priimti naują pareiškėjo skundą, nes dėl nutarties ankstesnius skundus laikyti nepaduotais dar buvo nagrinėjamas atskirasis skundas. LVAT pažymėjo, kad ankstesnius skundus laikant nepaduotais administracinė byla nebuvo iškelta, todėl pareiškėjas galėjo pateikti naują skundą nelaukdamas atskirojo skundo išnagrinėjimo (2023 m. kovo 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-77-520/2023).

II.8. Skundo turinys ir forma

(ABTĮ 24 str., 25 str., 33 str. 1 d.)

218. Reikalavimai administraciniam teismui paduodamo skundo formai bei turiniui išvardyti ABTĮ 24 bei 25 straipsniuose. Pagal šiuos reikalavimus skundas turi būti suformuluotas konkrečiai, tiksliai ir aiškiai (2012 m. kovo 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[520]-174/2012; 2021 m. lapkričio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-695-1062/2021; 2022 m. spalio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-551-662/2022).

219. Teismas gali suteikti efektyvią galbūt pažeistų teisių gynybą tik tuo atveju, kai besikreipiantis asmuo aiškiai formuluoja savo reikalavimą (2012 m. vasario 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[858]-111/2012; 2022 m. gruodžio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-830-552/2022; 2023 m. sausio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-3-556/2023).

II.8.1. Skundžiamo objekto, skundo dalyko ir pagrindo nurodymas

220. Pagal ABTĮ 24 straipsnio 2 dalies 6 punktą skunde turi būti nurodytas konkretus skundžiamas veiksmas (neveikimas) ar teisės aktas, jo įvykdymo (priėmimo) data. Pagal ABTĮ 25 straipsnio 1 dalį prie skundo turi būti pridedamas skundžiamas aktas. Šie reikalavimai skirti tam, kad būtų galima nustatyti konkretų ginčo objektą, t. y. viešojo administravimo subjekto aktą, veiksmą ar neveikimą, su kuriuo pareiškėjas sieja savo teisių ar teisėtų interesų pažeidimą (2012 m. kovo 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[520]-174/2012; 2022 m. lapkričio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-747-552/2022).

221. Teismui paduodamo skundo objektas turi būti konkretus viešojo administravimo subjekto jau priimtas aktas, atliktas veiksmas ar pasireiškęs neveikimas. Teismui paduodamų skundų objektas yra praeityje priimti viešojo administravimo subjektų konkretūs aktai ar praeityje atlikti konkretūs veiksmai (neveikimas). Administracinis teismas, spręsdamas skundo priėmimo klausimą, neturi laukti, kol viešojo administravimo subjektai dar tik ateityje išspręs tam tikrus klausimus ar priims tam tikrus sprendimus (2009 m. spalio 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[442]-638/2009; 2015 m. rug-

sėjo 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-1071-858/2015). Spręsdamas skundo priėmimo klausimą, administracinis teismas vertina jau egzistuojantį ginčo objektą, todėl dar nepriimtas sprendimas ar neatliktas veiksmas negali būti savarankiškas skundo dalykas.

222. Pagal ABTĮ 24 straipsnio 2 dalies 7 ir 8 punktus skunde turi būti nurodyti jo dalykas ir pagrindas. Skundo dalyką sudaro pareiškėjo materialusis teisinis reikalavimas, o skundo pagrindą – aplinkybės, kuriomis šis reikalavimas grindžiamas, ir jas patvirtinantys įrodymai.

223. Skundo dalykas turi būti suformuluotas taip, kad būtų aišku, kokio materialiojo teisinio rezultato siekiama iškeliant administracinę bylą, o iš skundo turinio turi būti suprantama, kokių byloje įrodinėjamų faktų pagrindu to reikalaujama (2023 m. kovo 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-154-556/2023).

224. Paminėtos teisės normos užtikrina, kad administracinės bylos iškėlimo stadijoje teismui bus pateikta minimaliai būtina informacija ir įrodymai, leidžiantys preliminariai nustatyti ginčo dalyką ir pagrindą bei kitas aplinkybes, kurios yra reikšmingos sprendžiant skundo priėmimo klausimą (2012 m. vasario 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS^{858}-111/2012; 2022 m. kovo 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-256-552/2022; 2023 m. kovo 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-154-556/2023).

225. Pagal pareikštus konkrečius ir aiškius reikalavimus apibrėžiamos ir administracinės bylos nagrinėjimo ribos. Tik tiksli jų formuluotė gali atskleisti siekiamas apginti teises ar teisėtus interesus bei padėti visapusiškai ir objektyviai išnagrinėti bylą, taikant teisės aktus, reguliuojančius tam tikrus visuomeninius santykius (2007 m. kovo 1 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A^{17}-217/2007, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo biuletenis Nr. 1; 2022 m. rugsėjo 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-3252-624/2022; 2023 m. sausio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-21-821/2023).

226. Administraciniai teismai nepriima nagrinėti painiai formuluojamų, neaiškių, prieštaringų, hipotetinio bei sąlyginio pobūdžio reikalavimų, kurių pagrindu nėra galimybės tiksliai ir konkrečiai apibrėžti keliamą ginčą bei tinkamai išnagrinėti bylą (2012 m. kovo 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS^{442}-118/2012; 2023 m. rugsėjo 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-423-602/2023). Abstraktus aplinkybių, nuoskaudų, subjektyvios nuomonės konstatavimas negali įpareigoti teismo nagrinėti skundo, jei iš jo turinio neaišku, ką konkrečiu atveju skundžia pareiškėjas ir kuo jis remiasi (2010 m. gruodžio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS^{858}-746/2010; 2022 m. lapkričio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-721-602/2022; 2022 m. spalio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-551-662/2022).

226.1. Pavyzdžiui, byloje, kurioje pareiškėjas prašė įpareigoti pataisos namus sudaryti geresnes gyvenamųjų patalpų ir buities sąlygas, nebuvo nurodyta, kokias konkrečiai sąlygas atsakovas turėtų sudaryti ir kokius veiksmus atlikti. LVAT pažymėjo, kad toks reikalavimas neleidžia aiškiai apibrėžti ginčo nagrinėjimo ribų, taip pat kelia abejonių dėl būsimo teismo sprendimo įvykdymo galimybių. Todėl reikalavime įpareigoti atsakovą atlikti tam tikrus veiksmus šie veiksmai turi būti tiksliai apibrėžti (2015 m. rugsėjo 23 d.

nutartis administracinėje byloje Nr. AS-1071-858/2015).

227. Pareiškėjas, kreipdamasis į teismą, pats formuluoja skundo dalyką. Tam tikrų reikalavimų nepareiškimas savaime nelaikytinas skundo trūkumu (2012 m. vasario 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[62]-102/2012; 2015 m. gegužės 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-37-520/2015).

228. Kita vertus, administracinis teismas nėra saistomas pažodinės pareikšto reikalavimo formuluotės (ABTĮ 80 str. 2 d.). Spręsdamas, koks reikalavimas iš tikrųjų pareikštas, teismas turi vertinti visą skundo turinį, jame išdėstytas aplinkybes, nurodytą atsakovą ir byloje esančius dokumentus.

228.1. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. A-3603-525/2022 pareiškėjo skunde suformuluotas reikalavimas buvo itin abstraktus. Tačiau, atsižvelgusi į tai, kad atsakovu buvo nurodytas Migracijos departamentas, skunde keliamas užsieniečio judėjimo laisvės apribojimo teisėtumo ir pagrįstumo klausimas, o bylos medžiagoje buvo atitinkamas Migracijos departamento sprendimas, teisėjų kolegija padarė išvadą, kad pareiškėjas ginčija būtent šį sprendimą, nors skunde to tiesiogiai ir nenurodė. Todėl bylos nagrinėjimo dalyku pripažintas Migracijos departamento sprendimo teisėtumas ir pagrįstumas (2022 m. rugpjūčio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-3603-525/2022; taip pat žr. 2022 m. sausio 12 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-549-520/2022).

228.2. Skundo reikalavimai neprivalo būti pakartotinai išvardyti skundo pabaigoje, jeigu jie yra aiškiai suformuluoti kitose skundo dalyse ir iš viso skundo turinio galima nustatyti kiekvieną pareikštą reikalavimą bei jį pagrindžiančias aplinkybes (2024 m. rugsėjo 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-561-821/2024).

229. Jeigu teismui kyla abejonių dėl skundo reikalavimo ar jo pagrindo formuluotės, pirmiausia turi būti taikomas skundo trūkumų šalinimo institutas, o ne atsisakoma priimti skundą.

229.1. Pavyzdžiui, LVAT konstatavo, kad, kilus neaiškumų, ar pareiškėjas prašo, kad jo klausimą iš naujo išnagrinėtų viešojo administravimo subjektas, ar pats teismas, arba ar prašoma pratęsti privalomojo nurodymo įvykdymo terminą, pirmosios instancijos teismas turėjo nustatyti terminą skundo reikalavimams ir pagrindui patikslinti (2023 m. rugsėjo 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-557-520/2023).

230. Skundo priėmimas neužkerta pareiškėjui galimybės jį patikslinti. Pagal ABTĮ 50 straipsnio 3 dalį pareiškėjas turi teisę per keturiolika kalendorinių dienų nuo proceso šalių atsiliepimų gavimo dienos tikslinti ar pakeisti skundo pagrindą arba dalyką. Tokiu atveju pateikiamas patikslintas skundas, kuris turi atitikti ABTĮ nustatytus skundo formos ir turinio reikalavimus, o jo priėmimo klausimas sprendžiamas *mutatis mutandis* taikant ABTĮ 33 straipsnio nuostatas. Pavėluotai pateiktą patikslintą skundą teismas atsisako priimti, išskyrus atvejus, kai atsakovas neprieštarauja dėl jo priėmimo, būtinybė pateikti patikslintą skundą iškilo vėliau arba teismas mano, kad tai būtina bylai teisingai išspręsti. Pareiškėjui iš esmės pakeitus abu skundo elementus (ir dalyką, ir pagrindą) ir tokiu būdu pareiškus naują reikalavimą, toks reikalavimas nelaikomas skundo patikslinimu ir turi būti reiškiamas bendra tvarka (2020 m. birželio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1346-602/2020).

II.8.1.1. Skundo reikalavimų formulavimas

231. Skundo reikalavimas turi atitikti ABTĮ nuostatas, reglamentuojančias teisę kreiptis į teismą, teismo kompetencijos ribas, teismo priimamų sprendimų rūšis bei jų vykdymo tvarką (2009 m. vasario 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[438]-94/2009; 2020 m. vasario 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-165-968/2020; 2023 m. rugsėjo 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-423-602/2023).

232. Suinteresuotas asmuo teisme gali pareikšti tik tokį reikalavimą ir prašyti taikyti tik tokį teisminės gynybos būdą, kuris, pirma, atitiktų įstatymais viešojo administravimo subjektui suteiktus įgalinimus ir jų neviršytų, antra, atitiktų bendruosius reikalavimus, keliamus teisinės gynybos būdams, kuriuos gali taikyti teismas (išplėstinės teisėjų kolegijos 2011 m. liepos 25 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A[502]-2301/2011, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo biuletenis Nr. 22; 2021 m. lapkričio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-695-1062/2021; 2023 m. rugsėjo 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-423-602/2023).

233. Pagal ABTĮ 88 straipsnyje nustatytas teismo sprendimų rūšis asmuo iš esmės gali reikalauti panaikinti viešojo administravimo subjekto priimtą aktą ar jo dalį, įpareigoti viešojo administravimo subjektą pašalinti padarytą pažeidimą ar įvykdyti kitokį teismo patvarkymą, priteisti atlyginti žalą, atsiradusią dėl viešojo administravimo subjektų neteisėtų veiksmų (Civilinio kodekso 6.271 str.), arba išspręsti ginčą kitu įstatymų nustatytu būdu (žr., pvz., 2018 m. birželio 26 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-445-502/2018).

234. *Reikšdamas reikalavimą panaikinti administracinį sprendimą*, pareiškėjas paprastai turi nurodyti tikslią ginčijamo akto priėmimo datą, jį priėmusią instituciją ir kitas reikšmingas aplinkybes, be kita ko, kokios konkrečios procedūros metu administracinis sprendimas buvo priimtas (žr., pvz., 2012 m. balandžio 6 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[143]-250/2012; 2015 m. rugsėjo 23 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-1130-858/2015).

235. Vertinant reikalavimą panaikinti administracinį sprendimą, atsižvelgiama ne vien į pažodinę jo formuluotę, bet ir į skunde nurodytas faktines bei teisines aplinkybes ir pareiškėjo siekiamą materialųjį teisinį rezultatą.

235.1. Pavyzdžiui, reikalavimas pripažinti administracinį aktą negaliojančiu gali būti vertinamas kaip reikalavimas jį panaikinti, jeigu iš skundo turinio matyti, kad pareiškėjas siekia ne faktinių aplinkybių konstatavimo, o ginčijamo administracinio akto panaikinimo (2023 m. balandžio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-231-822/2023).

236. *Reikšdamas savarankišką reikalavimą įpareigoti viešojo administravimo subjektą atlikti veiksmus*, pareiškėjas turi atsižvelgti į tai, kad toks reikalavimas paprastai reiškiamas, kai atitinkama institucija neatlieka pagal kompetenciją jai priskirtų veiksmų, vilkina arba atsisako juos atlikti (2006 m. spalio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[6]-351/2006; 2021 m. gruodžio 15 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. R-23-

556/2021; 2023 m. rugpjūčio 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-422-415/2023).

237. Skunde dėl įpareigojimo atlikti veiksmus turi būti aiškiai nurodoma, kokie veiksmai turi būti atlikti, pateikiamas pagrindas, kuriuo remiantis reikalaujama juos atlikti, taip pat įrodymai, pagrindžiantys aplinkybes, kad atitinkami veiksmai nebuvo atlikti ar juos atsisakyta atlikti (2012 m. vasario 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS^{858}-111/2012; 2021 m. gruodžio 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2423-502/2021; 2023 m. rugsėjo 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-780-463/2023).

238. *Reikšdamas išvestinį reikalavimą įpareigoti viešojo administravimo subjektą iš naujo išnagrinėti klausimą ar atlikti konkrečius veiksmus*, pareiškėjas kartu turi reikšti pagrindinį reikalavimą panaikinti administracinį sprendimą, kuriuo tas klausimas jau yra išspręstas. Kol toks sprendimas nėra panaikintas, jis galioja ir teismas negali įpareigoti viešojo administravimo subjekto iš naujo spręsti juo jau išspręsto klausimo.

238.1. Pavyzdžiui, LVAT pažymėjo, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai priėmė skundą, kuriuo buvo prašoma tik įpareigoti atsakovą iš naujo iš dalies išnagrinėti pareiškėjo pateiktas paraiškas, tačiau nebuvo prašoma panaikinti dėl šių paraiškų jau priimtų sprendimų. Nustatęs tokį skundo reikalavimų trūkumą, teismas turėjo padėti pareiškėjui įgyvendinti procesines teises ir nustatyti terminą skundo trūkumams pašalinti (2021 m. gruodžio 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2423-502/2021).

238.2. Kitoje byloje LVAT pripažino, kad pareiškėjos reikalavimas įpareigoti Nacionalinę žemės tarnybą ir savivaldybės administraciją iš naujo spręsti žemės sklypo suformavimo klausimą galėjo būti vertinamas kaip išvestinis iš kartu pareikštų reikalavimų panaikinti Nacionalinės žemės tarnybos sprendimą ir iš naujo spręsti nuosavybės teisių atkūrimo klausimą, todėl nebuvo pagrindo atsisakyti jį priimti (2025 m. spalio 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-856-525/2025).

239. Atsisakius priimti pagrindinius reikalavimus, išvestiniai reikalavimai taip pat atsisakytini priimti (2004 m. gruodžio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS^{5}-558/2004; 2018 m. balandžio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-269-822/2018; 2019 m. kovo 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-215-662/2019).

240. *Prašydamas priteisti žalos atlyginimą,* pareiškėjas paprastai turi nurodyti, dėl kokių konkrečių viešojo administravimo subjekto veiksmų jam atsirado žala, konkretų prašomo priteisti žalos atlyginimo dydį ir pateikti žalos atsiradimą pagrindžiančius įrodymus (2011 m. balandžio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS^{143}-231/2011; 2022 m. sausio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-53-968/2022; 2023 m. balandžio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-245-624/2023).

240.1. Vis dėlto konkretaus piniginio reikalavimo dydžio nenurodymas tam tikrais atvejais nelaikomas esmine kliūtimi priimti skundą, jeigu reikalingi apskaičiavimai gali būti išreikalauti rengiantis nagrinėti bylą (2010 m. liepos 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS^{146}-438/2010; 2014 m. rugpjūčio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS^{146}-672/2014).

240.2. Kai pareiškėjas nurodo atskirus prašomo priteisti neturtinės žalos atlyginimo dydžius ir su kiekvienu iš jų siejamas aplinkybes, jis neprivalo papildomai suformuluoti vieno bendro reikalavimo dėl visos neturtinės žalos atlyginimo sumos. Vien tai, kad bendra suma gali būti nustatyta atlikus aritmetinius veiksmus, nesudaro kliūties priimti skundą (2024 m. rugsėjo 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-561-821/2024).

241. Reikalavimas atlyginti žalą yra savarankiškas ir nelaikomas išvestiniu iš reikalavimo panaikinti administracinius aktus, dėl kurių galėjo atsirasti žala. Todėl pareiškėjas, reikšdamas reikalavimą priteisti žalos atlyginimą iš valstybės pagal Civilinio kodekso 6.271 straipsnį, neprivalo kartu ginčyti ir prašyti panaikinti atitinkamo administracinio akto (išplėstinės teisėjų kolegijos 2014 m. birželio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[756]-416/2014; 2018 m. sausio 25 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-566-520/2018; 2021 m. vasario 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA-155-575/2021; 2021 m. birželio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA-474-438/2021; 2023 m. balandžio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA-188-629/2023; 2023 m. liepos 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-423-575/2023).

242. Pagal ABTĮ 88 straipsnio 4 punktą administracinis teismas gali patenkinti skundą ir *išspręsti ginčą kitu įstatymų nustatytu būdu*. Ši nuostata apima kituose įstatymuose nustatytus teisių gynimo būdus, kurie nepatenka į kitas ABTĮ 88 straipsnyje nurodytas sprendimų rūšis. Tačiau pareiškėjas negali apsiriboti abstrakčiu prašymu „išspręsti ginčą kitu įstatymų nustatytu būdu“. Iš skundo turi būti aišku, kokio konkretaus materialiojo teisinio rezultato siekiama ir kokiu įstatymo nustatytu būdu prašoma apginti pareiškėjo teises. Reikalavimas, kuriuo ginčo išsprendimo būdą paliekama pasirinkti pačiam teismui, neleidžia nustatyti pareiškėjo valios ir apibrėžti bylos nagrinėjimo ribų, todėl laikytinas skundo dalyko trūkumu (2025 m. vasario 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-75-662/2025).

243. *Reikalavimų, kuriais siekiama tik pripažinti tam tikrus faktus, aplinkybes ar viešojo administravimo subjekto veiksmų, neveikimo arba vilkinimo neteisėtumą* nagrinėjimas administracinių teismų kompetencijai nepriskirtinas. Toks pripažinimas savaime nesukelia pareiškėjui teisinių pasekmių ir nedaro konkretaus poveikio materialiesiems teisiniams santykiams, todėl negali būti savarankiškas skundo dalykas (2007 m. kovo 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[469]-261/2007, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo biuletenis Nr. 11; 2020 m. gruodžio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2729-520/2020; 2022 m. lapkričio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2881-789/2022). Teismas nagrinėja reikalavimus, kuriais siekiama realiai apginti pažeistas teises ar teisėtus interesus, pavyzdžiui, panaikinti administracinį sprendimą, įpareigoti atsakovą atlikti tam tikrus veiksmus ar priteisti žalos atlyginimą (pvz., 2011 m. liepos 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[63]-359/2011; 2015 m. birželio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-226-143/2015; 2017 m. kovo 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-117-520/2017; 2020 m. gruodžio 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-799-552/2020; 2022 m. spalio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-698-520/2022).

244. Teiginiai dėl tam tikrų faktų, aplinkybių ar veiksmų neteisėtumo gali būti vertinami kaip skundo motyvai, tačiau ne kaip savarankiški reikalavimai (žr., pvz., 2007 m. kovo 13 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A[14]-261/2007, Administracinė jurisprudencija Nr. 1(11); 2004 m. gruodžio 21 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A[7]-915/2004, Administracinė jurisprudencija Nr. 6; 2023 m. kovo 8 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-194-556/2023; 2023 m. birželio 28 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-389-1047/2023).

244.1. Pavyzdžiui, pareiškėjas prašė pripažinti, kad buvo pažeista jo teisė į tinkamą prašymo išduoti vizą išnagrinėjimą ir pagrįsto bei motyvuoto sprendimo priėmimą. LVAT konstatavo, kad toks reikalavimas negali būti nagrinėjamas savarankiškai, nes nurodyto pažeidimo faktas ir jo teisinis vertinimas yra tiesiogiai susiję su priimtu nagrinėti reikalavimu panaikinti sprendimą dėl vizos. Todėl reikalavimas pripažinti teisės pažeidimą vertintas kaip skundo motyvuojamosios dalies sudėtinė dalis, o ne savarankiškas administracinės bylos nagrinėjimo dalykas (2023 m. kovo 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-194-556/2023).

II.8.2. Kiti skunde nurodomi duomenys

245. Be skundžiamo objekto, skundo reikalavimo ir pagrindo, skunde turi būti nurodyti ABTĮ 24 straipsnio 2 dalyje išvardyti duomenys apie teismą, pareiškėją, jo atstovą, atsakovą ir trečiuosius suinteresuotus asmenis, taip pat pareiškėjo procesiniai pageidavimai ir kiti skundo rekvizitai. Šių duomenų nurodymas turi sudaryti sąlygas tinkamai nustatyti proceso dalyvius, įteikti jiems procesinius dokumentus ir organizuoti bylos nagrinėjimą.

246. Skunde turi būti nurodyti pareiškėją identifikuojantys duomenys: jo vardas, pavardė arba pavadinimas, asmens kodas arba juridinio asmens kodas ir gyvenamoji vieta arba buveinė. Jeigu pareiškėjui atstovauja atstovas, nurodomi ir jo vardas, pavardė bei adresas. Elektroninio pašto adresas, telefono ir fakso numeriai bei kitų elektroninių ryšių priemonių adresai nurodomi tik tuo atveju, jeigu pareiškėjas juos turi, o atstovo duomenys – jeigu jie žinomi (ABTĮ 24 str. 2 d. 2 p.; 2023 m. gruodžio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-627-789/2023).

247. Privalomų pareiškėją identifikuojančių duomenų nenurodymas yra skundo trūkumas. Jeigu pareiškėjas per teismo nustatytą terminą nenurodo asmens kodo ar tinkamo gyvenamosios vietos adreso, skundas gali būti laikomas nepaduotu ir grąžintas pareiškėjui. Susirūpinimas dėl asmens duomenų apsaugos neatleidžia nuo pareigos pateikti įstatyme nustatytus duomenis, tačiau pareiškėjas gali prašyti bylą nagrinėjančio teismo pripažinti juos neviešais (2023 m. gruodžio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-627-789/2023; 2022 m. lapkričio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-742-525/2022).

247.1. ABTĮ nustatyta pareiga skunde nurodyti pareiškėjo gyvenamąją vietą, tačiau nereikalaujama pateikti įrodymų, patvirtinančių, kad jis gyvena skunde nurodytoje deklaruotoje gyvenamojoje vietoje. Byloje, kurioje pirmosios instancijos teismas tokio patvirtinimo pareikalavo, LVAT konstatavo, kad toks reikalavimas įstatyme nenustatytas, todėl teismas šiuo aspektu nepagrįstai pripažino, jog pareiškėjas nepašalino skundo trūkumų (2023 m. lapkričio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-632-968/2023).

248. Skunde atsakovą nurodo pats pareiškėjas. Pasirinkti, kam nukreipti materialųjį teisinį reikalavimą, t. y. ką patraukti atsakovu, gali tik pareiškėjas. Tačiau administracinis teismas, vykdydamas ABTĮ 12 straipsnyje įtvirtintą pareigą išaiškinti proceso dalyviams jų procesines teises ir pareigas bei padėti jas įgyvendinti, turi atkreipti pareiškėjo dėmesį, jeigu jo nurodytas atsakovas neturi pareigos atsakyti pagal pareikštą materialųjį teisinį reikalavimą, t. y. yra netinkamas atsakovas (išplėstinės teisėjų kolegijos 2008 m.

balandžio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[442]-330/2008, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo biuletenis Nr. 14; 2022 m. sausio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-71-624/2022).

248.1. Sprendžiant dėl skundo priėmimo, atsakovo procesinis statusas negali būti vertinamas vien pagal tai, ar skunde nurodytas subjektas turi juridinio asmens statusą. Atsakovu administracinėje byloje gali būti viešojo administravimo subjektas ar kitas asmuo – institucija, įstaiga, tarnyba ar tarnautojas, – kurio aktas ar veiksmas yra skundžiamas. Todėl atsakovo procesiniam statusui nustatyti reikšminga tai, ar atitinkamas subjektas priėmė ginčijamą administracinį aktą arba atliko ginčijamą veiksmą viešojo administravimo srityje. Pavyzdžiui, LVAT konstatavo, kad vien aplinkybė, jog Restauravimo taryba neturi juridinio asmens statuso, nesudarė pagrindo atsisakyti priimti skundą dėl jos priimto sprendimo, nustačius, kad šio sprendimo teisėtumas ir pagrįstumas gali būti tikrinamas administraciniame teisme (2026 m. vasario 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-288-525/2026).

249. Skunde taip pat nurodomi pareiškėjo pageidavimai dėl procesinių dokumentų gavimo elektroninių ryšių priemonėmis, bylos nagrinėjimo rašytinio proceso tvarka ir informacinių bei elektroninių ryšių technologijų naudojimo (ABTĮ 24 str. 2 d. 3, 9–10 p.).

250. *Pageidaudamas atsiliepimą į skundą, teismo sprendimą ir kitus procesinius dokumentus gauti elektroninių ryšių priemonėmis*, pareiškėjas tai turi nurodyti skunde (ABTĮ 24 str. 2 d. 3 p.).

251. Advokatams, advokatų padėjėjams, antstoliams, antstolių padėjėjams, notarams, Seimo kontrolieriams, viešojo administravimo subjektams, valstybės ir savivaldybių įmonėms, finansų įstaigoms, draudimo ir audito įmonėms, teismo ekspertams, bankroto administratoriams ir restruktūrizavimo administratoriams teismas šaukimus ir pranešimus įteikia elektroninių ryšių priemonėmis. Be to, elektroninių ryšių priemonėmis teismo šaukimai ir pranešimai įteikiami asmenims, kuriems teisės aktuose ar su teismų informacinės sistemos valdytoju sudarytoje sutartyje nustatyta pareiga priimti procesinius dokumentus elektroninių ryšių priemonėmis. Kitiems asmenims teismas šaukimus ir pranešimus įteikia elektroninių ryšių priemonėmis, jeigu jie pageidauja procesinius dokumentus gauti tokiu būdu ir yra nurodę gavėjo elektroninio pašto adresą arba kitą elektroninių ryšių priemonių adresą. Šaukimų, pranešimų ir kitų procesinių dokumentų įteikimo elektroninių ryšių priemonėmis tvarką ir formą nustato teisingumo ministras (ABTĮ 74 str. 7 d.).

252. Pareiškėjo pageidavimas gauti procesinius dokumentus elektroninių ryšių priemonėmis turi būti išreikštas aiškiai. Vien elektroninio pašto adreso nurodymas arba sutikimas dokumentus gauti elektroniniu paštu savaime nereiškia pageidavimo, kad procesiniai dokumentai būtų siunčiami į pareiškėjo LITEKO viešųjų elektroninių paslaugų posistemio paskyrą. Jeigu asmuo nepriklauso subjektams, privalantiems procesinius dokumentus gauti elektroninių ryšių priemonėmis, ir nėra išreiškęs tokio pageidavimo, vien per Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalą (EPP) išsiųstas procesinis dokumentas negali būti laikomas tinkamai įteiktu. Tokiu atveju nuo jo išsiuntimo per EPP negali būti skaičiuojamas ir procesinis terminas (2024 m. balandžio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-145-575/2024; taip pat žr. 2021 m. rugsėjo 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-595-662/2021).

253. *Pageidaudamas, kad byla būtų nagrinėjama rašytinio proceso tvarka,* pareiškėjas turi tai nurodyti skunde. Tačiau ABTĮ 24 straipsnio 2 dalies 9 punktas neįpareigoja pareiškėjo nurodyti, kad jis rašytinio proceso nepageidauja. Neišreiškus pageidavimo dėl rašytinio proceso, byla pagal bendrąją taisyklę nagrinėjama žodinio proceso tvarka (2017 m. lapkričio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-960-822/2017).

254. Pageidavimo dėl bylos nagrinėjimo tvarkos nenurodymas nėra esminis skundo trūkumas, todėl jo nepašalinimas savaime nesudaro pagrindo skundą laikyti nepaduotu (2023 m. gegužės 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-242-415/2023).

254.1. Kaip nurodyta administracinėje byloje Nr. eAS-316-492/2025, neišreikštas pageidavimas dėl bylos nagrinėjimo rašytinio proceso tvarka netrukdo pradėti bylos nagrinėjimo. ABTĮ 24 straipsnio 2 dalies 9 punkte įtvirtintą nuostatą būtina sistemiškai aiškinti kartu su ABTĮ 78 straipsnio 2 ir 6 dalių nuostatomis, pagal kurias pirmosios instancijos teisme byla nagrinėjama žodžiu, tačiau išimtiniais atvejais byla gali būti nagrinėjama ir rašytinio proceso tvarka, kai pareiškėjas skunde prašo bylą nagrinėti rašytinio proceso tvarka, o kitos proceso šalys per teismo nustatytą terminą nepareiškia prieštaravimo dėl tokio bylos nagrinėjimo. Taigi pareiškėjo pageidavimas dėl bylos nagrinėjimo rašytinio proceso tvarka nėra privalomas skundo formos ir turinio reikalavimas, dėl kurio negalima pradėti bylos nagrinėjimo ir būtina nustatyti terminą trūkumams pašalinti (2025 m. kovo 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-316-492/2025; taip pat žr. 2017 m. sausio 18 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-165-261/2017).

255. Pagal ABTĮ 31 straipsnio 2 dalį, kai byla nagrinėjama rašytinio proceso tvarka, šio straipsnio 1 dalyje nustatytos administracinių bylų teisingumo taisyklės gali būti netaikomos.

256. *Pareiškėjas skunde gali išreikšti pageidavimą, kad byla būtų nagrinėjama naudojant informacines ir elektroninių ryšių technologijas*, ir (arba) prašyti užtikrinti jam ar jo atstovui galimybę pasinaudoti šiomis technologijomis teismo patalpose (ABTĮ 24 str. 2 d. 10 p.). Patenkinus tokį pageidavimą ar prašymą, byla nagrinėjama žodinio proceso tvarka naudojant informacines ir elektroninių ryšių technologijas. Tokiu atveju teismo posėdis gali būti organizuojamas mišriu būdu: teisėjų kolegijos nariai gali dalyvauti iš skirtingų teismo ar teismo rūmų patalpų, o proceso dalyviai, vertėjai, ekspertai, specialistai ir liudytojai – iš skirtingų teismo ar ne teismo patalpų (ABTĮ 77 str. 5 d.).

257. Kartu su skundu arba vėliau nagrinėjant bylą pareiškėjas gali pareikšti su proceso eiga ir bylos išnagrinėjimu susijusius procesinius prašymus. Galimybę juos pareikšti, jų turiniui keliamus reikalavimus ir išsprendimo tvarką nustato atskiros ABTĮ nuostatos. Tokie prašymai nėra privalomi skundo turinio elementai, išskyrus atvejus, kai konkretus prašymas būtinas tam tikrai procesinei teisei įgyvendinti, todėl jų nepareiškimas savaime nesudaro kliūties priimti skundą.

257.1. Pareiškėjas taip pat gali pateikti prašymą, kuriuo siekiama laikinai apsaugoti jo teises – prašyti taikyti reikalavimo užtikrinimo priemones. Prašymas taikyti reikalavimo užtikrinimo priemones gali būti pateiktas bet kurioje proceso stadijoje, tačiau turi būti motyvuotas ir pagrįstas ABTĮ nustatytomis tokių priemonių taikymo sąlygomis (ABTĮ 67 str. 1 d. 1 p., 70 str. 1 d.). Plačiau apie reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymo sąlygas, jų rūšis, prašymo pateikimą ir nagrinėjimą žr. šio Apibendrinimo II.11

skyrių „Reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymas“.

257.2. Jeigu skundo padavimo terminas praleistas, jo atnaujinimo klausimas sprendžiamas pareiškėjo prašymu. Prašyme turi būti nurodytos termino praleidimo priežastys ir pateikti jas pagrindžiantys duomenys. Teismas terminą gali atnaujinti, jeigu pripažįsta, kad jis praleistas dėl svarbios priežasties ir nėra ABTĮ 33 straipsnio 2 dalies 1–8 punktuose nustatytų aplinkybių (ABTĮ 30 str. 1 d.). Plačiau apie praleisto skundo padavimo termino atnaujinimo sąlygas ir jų vertinimą žr. šio Apibendrinimo II.6.1 poskyrį „Praleisto termino atnaujinimas“.

257.3. Pareiškėjas taip pat gali prašyti visiškai ar iš dalies atleisti jį nuo žyminio mokesčio mokėjimo. Toks prašymas, kai žyminis mokestis nėra sumokėtas, turi būti pateiktas kartu su skundu kaip alternatyva duomenims apie žyminio mokesčio sumokėjimą (ABTĮ 25 str. 2 d., 37 str.). Plačiau apie atleidimo nuo žyminio mokesčio sąlygas ir prašymo pagrindimą žr. šio Apibendrinimo II.10.1.2 poskyrį „Atleidimas nuo žyminio mokesčio“.

257.4. Skunde teikiami procesiniai prašymai gali būti susiję su įrodinėjimu. Pareiškėjas gali prašyti išreikalauti įrodymus, kurių pats negali gauti, šaukti liudytoją, skirti ekspertizę, pasitelkti specialistą ar atlikti kitus įrodymams surinkti ir ištirti reikalingus veiksmus. Prašydamas išreikalauti įrodymą pareiškėjas turi pagrįsti, kad pats jo gauti negali, o prašydamas šaukti liudytoją – nurodyti jo vardą, pavardę, gyvenamąją ar darbo vietą ir aplinkybes, kurias liudytojas gali patvirtinti (ABTĮ 56 str. 5 d., 59 str. 2 d., 60 str., 61 str., 67 str. 1 d. 4 p.).

257.5. Proceso dalyvis gali prašyti teismo kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl konkrečioje byloje taikytino įstatymo ar kito teisės akto atitikties Konstitucijai, taip pat į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą dėl prejudicinio sprendimo, susijusio su Europos Sąjungos teisės aiškinimu ar jos aktų galiojimu. Kai konkrečioje byloje turi būti taikomas norminis administracinis aktas, proceso dalyvis taip pat gali prašyti pradėti šio akto ar jo dalies teisėtumo tyrimą. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, kai tai susiję su jo nagrinėjama byla, taip pat gali kreiptis į Europos Žmogaus Teisių Teismą su prašymu pateikti konsultacinę išvadą dėl principinių klausimų, susijusių su Konvencijoje ar jos protokoluose apibrėžtų teisių ir laisvių aiškinimu ar taikymu. Sprendimą dėl kreipimosi į paminėtas teismines institucijas priima bylą nagrinėjantis teismas (ABTĮ 4 str. 2–4 d., 113 str. 1–3 d., 114 str. 1 d.).

257.6. Kai individualiojoje byloje pareiškėjas prašymą ištirti norminio administracinio akto teisėtumą suformuluoja kaip savarankišką reikalavimą panaikinti tokį aktą ar jo dalį, teismas turi vertinti ne vien pažodinę reikalavimo formuluotę, bet jo esmę. Toks reikalavimas turi būti kvalifikuojamas kaip prašymas pradėti norminio administracinio akto teisėtumo tyrimą ir sprendžiamas ABTĮ 113 straipsnyje nustatyta tvarka. Vien aplinkybė, kad norminio administracinio akto teisėtumo tyrimas priskirtas Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo kompetencijai, nesudaro pagrindo atsisakyti priimti šią skundo dalį kaip savarankišką reikalavimą (2023 m. lapkričio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-657-415/2023).

II.8.3. Skundo pateikimo forma, pasirašymas ir priedai

258. Pagal ABTĮ 24 straipsnio 1 dalį skundai administraciniam teismui paduodami

raštu. Jie gali būti elektroninės formos ir paduodami elektroninių ryšių priemonėmis teisingumo ministro nustatyta tvarka. Skundas taip pat gali būti siunčiamas paštu, išskyrus ABTĮ 21 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytus ginčus (ABTĮ 23 str. 7 d., 24 str. 1 d.).

259. Procesiniai dokumentai, kuriais inicijuojamas bylos nagrinėjimas teisme, elektroninių ryšių priemonėmis teikiami naudojantis LITEKO Viešųjų elektroninių paslaugų posistemiu (toliau – VEP), prieinamu per Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalą. Procesiniai dokumentai, susiję su jau iškeltos bylos nagrinėjimu, proceso dalyvio pasirinkimu gali būti teikiami per VEP arba E. pristatymo sistemą teisingumo ministro nustatyta tvarka (Procesinių dokumentų pateikimo teismui ir jų įteikimo asmenims elektroninių ryšių priemonėmis tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2012 m. gruodžio 13 d. įsakymu Nr. 1R-332, 3 p.; 2026 m. gegužės 13 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eI-8-662/2026).

260. Jeigu bylą inicijuojantis skundas siunčiamas faksimiliniu laišku, elektroniniu paštu, per E. pristatymo sistemą ar kitomis elektroninių ryšių priemonėmis, nesilaikant teisingumo ministro nustatytos elektroninių dokumentų pateikimo tvarkos, ne vėliau kaip per tris kalendorines dienas turi būti pateiktas skundo originalas. Jo nepateikus, teismas nustato terminą trūkumui pašalinti, įpareigodamas pateikti pasirašytą skundo originalą arba skundą pateikti per VEP (ABTĮ 23 str. 7 d., 33 str. 1 d.; 2017 m. gegužės 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-402-520/2017; 2021 m. vasario 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-73-492/2021; 2021 m. rugpjūčio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-515-968/2021; 2022 m. birželio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-455-442/2022; 2022 m. birželio 22 d. nutartys administracinėse bylose Nr. AS-454-602/2022 ir Nr. AS-520-624/2022; 2026 m. gegužės 13 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eI-8-662/2026).

261. Skundą pasirašo pareiškėjas arba jo atstovas. Prie atstovo paduodamo skundo turi būti pridedamas įgaliojimas ar kitas atstovo įgaliojimus patvirtinantis dokumentas. Kai skundas elektroninių ryšių priemonėmis pateikiamas teisingumo ministro nustatyta tvarka ir jį pateikusio asmens tapatybė patvirtinama Teismų įstatyme nustatytais būdais, laikoma, kad skundas yra pasirašytas (ABTĮ 24 str. 3 ir 4 d.).

261.1. Teikiant procesinį dokumentą per VEP, jo nereikia papildomai pasirašyti kvalifikuotu elektroniniu parašu. Dokumentą teikiantis asmuo identifikuojamas prisijungdamas prie savo paskyros, o dokumento pasirašymas suformuojamas sistemos priemonėmis. VEP duomenys apie dokumento pateikimo datą ir laiką bei jį pateikusį asmenį yra pakankami dokumentą pateikusiam asmeniui identifikuoti (2022 m. gegužės 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-413-492/2022; 2022 m. gegužės 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-439-552/2022; 2022 m. birželio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-470-525/2022).

261.2. Programinėmis priemonėmis tikrinant per VEP pateiktą dokumentą gali būti rodoma žyma, kad elektroninio parašo sertifikatas neturi kvalifikuoto sertifikato požymio. Tokia žyma savaime nereiškia, kad dokumentas yra nepasirašytas ar nepatikimas. EPP sistema iš naudotojo pateiktų dokumentų suformuoja ADOC formato failą ir automatiškai jį pasirašo sisteminiu elektroniniu parašu, kuris yra susietas su dokumentą pateikusiu asmeniu, leidžia jį identifikuoti ir nustatyti, ar pasirašyti duomenys nebuvo pakeisti. Todėl vien aplinkybė, kad sistemos parašas nėra kvalifikuotas, nesudaro pagrindo nustatyti procesinio dokumento trūkumus (2022 m. gegužės 25 d. nutartis administraci-

nėje byloje Nr. AS-436-1047/2022).

261.3. Elektroninės formos skundas laikomas pasirašytu tik tada, kai jis pateikiamas teisingumo ministro nustatyta tvarka ir jį pateikusio asmens tapatybė patvirtinama Teismų įstatyme nustatytais būdais. Todėl vien elektroniniu paštu atsiųsta skundo skaitmeninė kopija, kai nepateikiamas skundo originalas ir pareiškėjo tapatybė nepatvirtinama įstatyme nustatytu būdu, neatitinka skundo pasirašymo reikalavimų. Šie reikalavimai nėra savitiksliai – jais siekiama patikimai identifikuoti procesinį dokumentą pateikusį asmenį ir užtikrinti tinkamą proceso eigą (ABTĮ 23 str. 7 d., 24 str. 3 ir 4 d.; 2026 m. gegužės 13 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eI-8-662/2026).

261.4. Kai skundą paduoda keli pareiškėjai, jį turi pasirašyti kiekvienas pareiškėjas, išskyrus atvejį, kai skundą pasirašantis asmuo turi teisę atstovauti kitiems pareiškėjams. Skundą teikiant per VEP, kiekvienas pareiškėjas turi jį pasirašyti sistemos priemonėmis arba skundą visų pareiškėjų vardu gali pasirašyti tinkamai įgaliotas atstovas. Prie dokumento pridėti nuskenuoti pareiškėjų parašai neatitinka šio reikalavimo. Tačiau vieno pareiškėjo nepasirašytas skundas negali būti laikomas nepaduotu tinkamai skundą pasirašiusio pareiškėjo atžvilgiu – skundo trūkumo pasekmės turi būti vertinamos atskirai dėl kiekvieno pareiškėjo (2024 m. kovo 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-124-822/2024).

262. Prie skundo pridedami dokumentai turi sudaryti galimybę teismui patikrinti skundo priėmimo sąlygas, nustatyti skundžiamą objektą ir susipažinti su pareiškėjo reikalavimus pagrindžiančiais duomenimis. Vertinant priedų nepateikimo pasekmes, atsižvelgiama į tai, ar konkretus dokumentas yra būtinas skundo priėmimo klausimui išspręsti. Todėl priėmimo stadijoje tam tikro dokumento nepateikimas savaime neturėtų kliudyti pradėti administracinę bylą.

263. Pagal ABTĮ 25 straipsnio 1 dalį prie skundo pridedamas skundžiamas aktas; administracinių ginčų komisijos ar kitos išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijos sprendimas, jeigu skundas joje buvo nagrinėtas; prireikus – dokumentas, patvirtinantis reikalavimų ar prieštaravimų skundžiamai institucijai ar įstaigai įteikimo datą; taip pat dokumentai ir kiti įrodymai, kuriais pareiškėjas grindžia savo reikalavimus. Kai skundas paduodamas elektroninių ryšių priemonėmis, kartu pateikiamos priedų skaitmeninės kopijos.

263.1. Skundžiamo akto nepateikimas savaime nėra pagrindas užkirsti pareiškėjui kelią į teisminę gynybą. Kai pareiškėjas neturi galimybės pateikti skundžiamo akto, teismas, spręsdamas skundo priėmimo klausimą, turi išaiškinti pareigą jį pateikti, pasiūlyti pareiškėjui kreiptis dėl akto gavimo, o pareiškėjui objektyviai negalint jo gauti – išreikalauti aktą iš atsakovo. Prieš laikant skundą nepaduotu turi būti taikomas skundo trūkumų šalinimo institutas (2022 m. spalio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-636-556/2022). Kita vertus, teismo pareiga išreikalauti skundžiamą aktą ar kitus įrodymus kyla tik tada, kai nustatoma, kad pareiškėjas pats neturi realios galimybės jų gauti. Pagal bendrąją taisyklę skundą ir jo pagrindą patvirtinančius dokumentus turi pateikti pats pareiškėjas (2011 m. balandžio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS^{143}-224/2011; 2020 m. balandžio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-295-415/2020; 2022 m. spalio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-694-442/2022).

263.2. ABTĮ 25 straipsnio 1 dalyje tiesiogiai nenustatyta, kad pareiškėjas visais atvejais kartu su skundu privalo pateikti viešojo administravimo subjektui anksčiau teiktus

skundus ar prašymus, į kuriuos atsakyta skundžiamais sprendimais. Reikalaudamas pateikti tokius dokumentus, teismas turi motyvuoti, kodėl jų nepateikimas sudaro kliūtį spręsti skundo priėmimo klausimą. Prireikus šie dokumentai gali būti išreikalauti rengiantis nagrinėti bylą (2024 m. rugsėjo 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-561-821/2024).

263.3. Elektroninių ryšių priemonėmis teikiant skundą, skundžiamas sprendimas gali būti pateiktas jo nuotraukomis, jeigu iš jų aiškiai matyti sprendimo turinys ir jį identifikuojantys duomenys. Vien tai, kad pareiškėjas nepateikia skundžiamo sprendimo ADOC formatu, nesudaro pagrindo laikyti skundą nepaduotu, kai pareiškėjas tokio formato dokumento neturi, o pateiktos nuotraukos leidžia susipažinti su sprendimo turiniu ir jo metaduomenimis (2025 m. sausio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-49-822/2025).

264. Pagal ABTĮ 9 straipsnio 1 ir 2 dalis administracinių bylų procesas vyksta lietuvių kalba, todėl kitomis kalbomis surašyti teismui teikiami dokumentai turi būti išversti į lietuvių kalbą, o jų vertimai – patvirtinti nustatyta tvarka.

264.1. Paties pareiškėjo atliktas ir pasirašytas vertimas neatitinka šio reikalavimo, jeigu nėra duomenų, kad pareiškėjas turi teisės aktų nustatyta tvarka suteiktus įgaliojimus atlikti dokumentų vertimus ir tvirtinti jų tikrumą (2024 m. rugsėjo 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-505-602/2024).

264.2. Vis dėlto užsienio kalba surašyto dokumento vertimo nepateikimas savaime ne visais atvejais sudaro kliūtį priimti skundą. Jeigu toks dokumentas nėra reikšmingas sprendžiant skundo priėmimo klausimą, jo vertimas gali būti pateiktas vėlesnėje proceso stadijoje, todėl vien vertimo nepateikimas nesudaro pagrindo skundą laikyti nepaduotu. Kita vertus, kai neišversti ar nustatyta tvarka nepatvirtinti dokumentai yra būtini skundo priėmimo klausimui išspręsti, teismas gali nustatyti terminą šiam trūkumui pašalinti, o jo nepašalinus – skundą laikyti nepaduotu (2021 m. vasario 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-80-629/2021; 2023 m. lapkričio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-662-525/2023; 2024 m. rugsėjo 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-505-602/2024).

265. Kai skundas teikiamas ne elektroninių ryšių priemonėmis, skundo ir jo priedų egzempliorių turi būti tiek, kad juos būtų galima įteikti kiekvienai proceso šaliai ir vienas egzempliorius liktų teisme. Šis reikalavimas netaikomas, kai skundas paduodamas elektroninių ryšių priemonėmis arba teismas dėl didelės priedų apimties leidžia jų proceso šalims nepateikti (ABTĮ 25 str. 3 d.).

266. Teikiant skundą, išskyrus ABTĮ 36 straipsnyje nustatytus atvejus, turi būti pateikti duomenys apie sumokėtą žyminį mokestį arba motyvuotas prašymas atleisti nuo jo mokėjimo. Teismas, atsižvelgdamas į fizinio asmens ar fizinių asmenų grupės turtinę padėtį, gali visiškai arba iš dalies atleisti juos nuo žyminio mokesčio. Prašymas turi būti motyvuotas ir pagrįstas pareiškėjo turtinę padėtį patvirtinančiais įrodymais (ABTĮ 25 str. 2 d., 37 str.).

II.9. Atstovavimas administraciniame teisme

(ABTĮ 47 str., 48 str.)

267. Proceso šalys savo interesus teisme gina pačios arba per atstovus (ABTĮ 47 str. 1 d.). Atstovavimas yra ne tik atstovo dalyvavimas teismo posėdžiuose, bet ir kiti jo

atliekami veiksmai – procesinių dokumentų rengimas, pasirašymas, pateikimas teismui, teisinės konsultacijos, įvairūs paklausimai įstaigoms ir organizacijoms ir pan. (2019 m. balandžio 17 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A1371556/2018; 2023 m. sausio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-77-415/2023).

268. Administracinis teismas neturi teisės prieš bylos šalies valią nurodyti, kas turi būti šalies atstovu byloje ir įsiterpti į vidinius atstovo ir atstovaujamojo teisinius santykius. Svarbu tik tai, kad pasirinktas asmuo pagal įstatymą galėtų būti atstovu administraciniame procese ir kad jo įgaliojimai atstovauti būtų tinkamai įforminami (išplėstinės teisėjų kolegijos 2008 m. balandžio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A^{442}-330/2008, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo biuletenis Nr. 14; taip pat žr. 2014 m. balandžio 16 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS^{822}-179/2014).

II.9.1. Atstovavimas Lietuvos valstybei

269. Valstybei ir Vyriausybei administraciniame procese atstovauja valstybės institucijos ir įstaigos (valstybės atstovai) pagal įstatymuose ir kituose teisės aktuose joms suteiktus įgaliojimus (ABTĮ 47 str. 2 d.). Valstybės, kaip ypatingo juridinio asmens, specifika lemia tai, kad valstybė pati negali vesti bylos administraciniame teisme, o privalo būti atstovaujama atitinkamų institucijų (2016 m. liepos 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-2272-624/2016).

269.1. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos žalos, atsiradusios dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų, atlyginimo ir atstovavimo valstybei ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei įstatymo 5^1 straipsnio 1 dalimi, valstybei teisme atstovauja Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota valstybės institucija (įstaiga), įstatymų nustatytais atvejais – kita institucija. Lietuvos Respublikos Vyriausybei teisme atstovauja jos įgaliota valstybės institucija (įstaiga).

269.2. Atstovavimo valstybei ir Vyriausybei taisykles nustato Vyriausybė (ABTĮ 48 str. 4 d., Žalos, atsiradusios dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų, atlyginimo ir atstovavimo valstybei ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei įstatymo 5^1 str. 1 d.). Vykdant šį įstatymų leidėjo pavedimą, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 497 buvo patvirtintos Atstovavimo valstybei ir Vyriausybei teismuose taisyklės.

270. Kai skunde pareiškėjas nenurodo valstybės atstovo arba nurodo ne tą valstybės atstovą, ši aplinkybė nesudaro kliūties priimti skundą. Pagal ABTĮ 33 straipsnio 5 dalį teismas tokį trūkumą pašalina nutartyje priimti skundą nurodydamas, kas yra valstybės atstovas.

270.1. Pavyzdžiui, byloje dėl žalos atlyginimo LVAT konstatavo, kad teismas, iš skundo turinio nustatęs, jog žalos atlyginimo reikalavimas reiškiamas Lietuvos valstybei dėl konkrečios institucijos veiksmų, turėjo pats tinkamai nustatyti bylos šalis ir nurodyti Lietuvos valstybę, atstovaujamą tos institucijos. Toks netikslumas nepripažintas esminiu skundo trūkumu (2024 m. birželio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-248-520/2024).

271. Bylos nagrinėjimo metu netinkamos šalies pakeitimo klausimas sprendžiamas pagal ABTĮ 53 straipsnį.

II.9.2. Atstovai pagal įstatymą

272. Atstovavimo pagal įstatymą atveju asmens teisė veikti proceso šalies vardu kyla ne iš atskiro pavedimo, o iš įstatymo ar kitų teisės aktų nustatytų įgaliojimų.

Juridinių asmenų atstovavimas

273. Bylas juridinių asmenų vardu gali vesti institucijų, įstaigų, tarnybų, įmonių, organizacijų vadovai, o įstatymuose ir steigimo dokumentuose nustatyta tvarka – ir kiti darbuotojai ar valstybės tarnautojai, veikiantys pagal įstatymuose, kituose teisės aktuose ir steigimo dokumentuose jiems suteiktas teises ir pareigas. Šie asmenys pateikia teismui dokumentus, patvirtinančius jų pareigas (ABTĮ 47 str. 3 d.).

274. Juridinio asmens vadovo teisė veikti juridinio asmens vardu kyla iš jo einamų pareigų, todėl jam netaikomi atstovams pagal pavedimą nustatyti reikalavimai.

274.1. Pavyzdžiui, LVAT pripažino nepagrįstais argumentus, kad Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos vadovas neturėjo teisės jos vardu pasirašyti ir pateikti procesinius dokumentus dėl to, kad nebuvo pateikti jo aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą patvirtinantys dokumentai (2023 m. balandžio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-185-575/2023).

274.2. Kai ginčijama, kuris asmuo yra juridinio asmens vadovas ir turi teisę veikti jo vardu, vadovo statusui nustatyti gali būti vertinami Juridinių asmenų registro duomenys. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. eAS-846-520/2025, esant ginčui dėl UAB „Jurgena“ vadovo pakeitimo, LVAT atsižvelgė į tai, kad pareiškimo pateikimo ir bylos nagrinėjimo metu Juridinių asmenų registre bendrovės vadovu buvo įregistruotas R. A., ir sprendė, kad nėra pagrindo laikyti jo bendrovės vardu pateiktą procesinį dokumentą paduotu tam įgaliojimų neturinčio asmens (2025 m. rugpjūčio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-846-520/2025).

275. Sprendžiant, ar kitas asmuo turi teisę veikti juridinio asmens vardu, vertinami jo statusą ir įgaliojimus nustatantys dokumentai.

275.1. Pavyzdžiui, įvertinęs VĮ Registrų centro Alytaus filialo nuostatus, LVAT konstatavo, kad filialo direktorius turėjo teisę atstovauti filialui administraciniame teisme ir toks atstovavimas atitiko ABTĮ 47 straipsnio 3 dalies reikalavimus (2019 m. vasario 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-408-520/2019).

Nepilnamečių ir kitų įstatymo nustatytais atvejais atstovaujamų fizinių asmenų atstovavimas

276. Jeigu proceso šalis yra nepilnametis ar asmuo, įstatymų nustatyta tvarka pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje arba ribotai veiksniu tam tikroje srityje, jo interesams turi teisę atstovauti jo atstovai pagal įstatymą (tėvai, įtėviai, globėjai, rūpintojai) (ABTĮ 47 str. 7 d.).

277. Nustačius, jog proceso šalis yra nepilnametis asmuo, į bylos nagrinėjimą turi būti įtraukti jo atstovai pagal įstatymą (2023 m. sausio 11 d. nutartis administracinėje by-

loje Nr. eA1019-520/2023).

277.1. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. AS-514-629/2022 skundą nepilnamečio užsieniečio vardu teismui pateikė advokatas. LVAT pažymėjo, kad pareiškėjas buvo nepilnametis, todėl jo interesams teisme turėjo atstovauti atstovai pagal įstatymą. Byloje pateikta Migracijos departamento ir advokato sudaryta teisinių paslaugų teikimo sutartis bei jos priedai patvirtino, kad advokatas galėjo teikti teisines paslaugas nepilnamečiui užsieniečiui tik tuo atveju, kai jis yra nelydimas nepilnametis. Kadangi iš Migracijos departamento sprendimo buvo matyti, kad pareiškėjas į Lietuvą atvyko kartu su motina, jis nebuvo nelydimas nepilnametis. Tačiau, skunde nenurodžius pareiškėjo atstovų pagal įstatymą, pirmosios instancijos teismas turėjo taikyti skundo trūkumų šalinimo institutą, o ne iš karto atsisakyti priimti skundą kaip paduotą neįgalioto vesti bylą asmens (2022 m. birželio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-514-629/2022; taip pat žr. 2022 m. birželio 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-517-492/2022).

278. Nepilnametis gali būti ir atsakovu administracinėje byloje, tačiau ir tokiu atveju jo interesams procese atstovauja atstovas pagal įstatymą.

278.1. Pavyzdžiui, bylose dėl vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą, kai nekilnojamojo turto ar jo dalies savininkas yra nepilnametis, tinkamu atsakovu laikomas pats nepilnametis, atstovaujamas atstovo pagal įstatymą (2019 m. kovo 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. P-14-492/2019; 2021 m. gegužės 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA-421-815/2021).

II.9.3. Įgaliotieji atstovai pagal pavedimą

279. ABTĮ 47 straipsnio 4 dalyje nustatytas baigtinis asmenų, galinčių būti įgaliotaisiais atstovais pagal pavedimą administraciniame teisme, sąrašas. Todėl proceso šaliai pagal pavedimą gali atstovauti tik asmuo, patenkantis į vieną iš šioje teisės normoje nurodytų kategorijų (2018 m. rugsėjo 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-599-624/2018; 2022 m. balandžio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-283-624/2022).[17]

280. Vien pavedimo ar kitokio susitarimo suteikti atstovavimo teises nepakanka, jeigu įgaliotas asmuo nepatenka į ABTĮ 47 straipsnio 4 dalyje nustatytą asmenų ratą. Pavyzdžiui, LVAT yra konstatavęs, kad nevyriausybinė organizacija, kuri nebuvo profesinė sąjunga, neturėjo teisės būti fizinio asmens įgaliotuoju atstovu administraciniame teisme, todėl tokios organizacijos vadovo pareiškėjo vardu paduotas ir pasirašytas procesinis dokumentas negalėjo būti priimtas kaip paduotas tinkamo atstovo (2017 m. sausio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-15-662/2017; taip pat žr. 2022 m. sausio 19 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-78-502/2022; 2022 m. gegužės 11 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-310-624/2022).

17 Primintina, jog iki 2016 m. liepos 1 d. galiojusio Administracinių bylų teisenos įstatymo 49 straipsnis nustatė pakankamai platų įgaliotų atstovų (pagal pavedimą) ratą, t. y. iki tol galiojęs įstatymas nenustatė kokių nors ribojimų atstovui pagal pavedimą, todėl kitais atstovais, be advokatų ar advokatų padėjėjų, administracinėse bylose galėjo būti visi asmenys, kurių galimybės atlikti procesinius veiksmus nurodytos įgaliojime, išduotame ir įformintame teisės aktų nustatyta tvarka. Tačiau nuo 2016 m. liepos 1 d. įsigaliojęs Administracinių bylų teisenos įstatymas susiaurino įgaliotų atstovų administraciniame procese ratą (2016 m. gruodžio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-879-520/2016).

Advokatai

281. Įgaliotuoju atstovu pagal pavedimą gali būti advokatas (ABTĮ 47 str. 4 d. 1 p.). Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs, kad viena iš veiksmingo teisės į teisminę gynybą įgyvendinimo sąlygų yra teisė turėti advokatą, o advokatas, teikdamas teisinę pagalbą asmeniui, kurio teisės ar teisėti interesai pažeisti, padeda įgyvendinti konstitucinę teisę į teisminę gynybą (Konstitucinio Teismo 2011 m. birželio 9 d., 2015 m. liepos 9 d., 2019 m. kovo 1 d. nutarimai).

282. Nors proceso šalis savo interesus administraciniame teisme iš esmės gali ginti pati, ABTĮ numato atskirus atvejus, kai konkrečiam procesiniam dokumentui surašyti būtina advokato pagalba. Pagal ABTĮ 158 straipsnio 2 dalį prašymą dėl proceso atnaujinimo privalo surašyti advokatas, kai jis grindžiamas ABTĮ 156 straipsnio 2 dalies 10 ir (ar) 12 punktuose nustatytais pagrindais. Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs, kad toks reikalavimas gali būti nustatytas siekiant užtikrinti veiksmingą teisės kreiptis į teismą įgyvendinimą, kai proceso atnaujinimo pagrindai susiję, be kita ko, su itin sudėtingais teisės aiškinimo ir taikymo klausimais ar būtinybe užtikrinti vienodos teismų praktikos formavimą (Konstitucinio Teismo 2022 m. vasario 10 d. nutarimas).

283. Advokato teisinė pagalba administraciniame procese gali būti teikiama ir valstybės garantuojamos antrinės teisinės pagalbos tvarka. Įstatymų nustatytais atvejais valstybė apmoka visą arba dalį tokios teisinės pagalbos išlaidų. Sprendžiant dėl antrinės teisinės pagalbos suteikimo, reikšmę gali turėti ir individuali pareiškėjo situacija, be kita ko, jo gyvenimo lygis ir turtinė padėtis, galimybės veiksmingai savarankiškai sau atstovauti, advokato pagalbos išlaidos, bylos pobūdis ir galimi neigiami padariniai pareiškėjui. Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs, kad teisiniu reguliavimu turi būti užtikrinama veiksminga antrinė teisinė pagalba socialiai jautriems (pažeidžiamiems) asmenims, kuriems ji itin sunkiai prieinama dėl finansinių priežasčių, taip pat kitais atvejais, kai tai būtina teisingumo interesais (Konstitucinio Teismo 2025 m. lapkričio 26 d. nutarimas). LVAT, atsižvelgdamas į šias nuostatas, yra konstatavęs, kad Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba negali apsiriboti vien formalaus antrinės teisinės pagalbos neteikimo pagrindo konstatavimu tais atvejais, kai pagal įstatymą turi būti įvertinta individuali pareiškėjo situacija (2025 m. gruodžio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1373-520/2025).

Advokato padėjėjai

284. Įgaliotuoju atstovu gali būti ir advokato padėjėjas, turintis jo praktikai vadovaujančio advokato rašytinį leidimą atstovauti konkrečioje byloje (ABTĮ 47 str. 4 d. 2 p.). Advokato padėjėjas gali atstovauti tik pirmosios instancijos teismuose ir tik Advokatūros įstatyme nustatytomis sąlygomis (Advokatūros įstatymo 34 str. 2 d.). Todėl pareiškėjui, pasirenkant advokato padėjėją atstovu, reikšminga įvertinti, kad jo įgaliojimai neapima procesinių veiksmų, kuriais inicijuojamas procesas apeliacinės instancijos teisme.

285. Advokato padėjėjas neturi teisės proceso šalies vardu paduoti apeliacinį skundą (žr., pvz., 2022 m. kovo 30 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-1511-442/2022), taip pat neturi teisės pasirašyti atskirojo skundo ir pateikti jo teismui (žr., pvz., 2020 m.

rugsėjo 2 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-1216-822/2020; 2021 m. gruodžio 15 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS749822/2021) ar atstovauti proceso šaliai paduodant ir nagrinėjant prašymą atnaujinti procesą įsiteisėjusių teismo sprendimu užbaigtoje administracinėje byloje (žr., pvz., 2023 m. vasario 1 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eP-14-552/2023).

286. Advokato padėjėjas negali perįgaliotam asmeniui perduoti daugiau teisių, negu pats jų turi pagal įstatymą ir atstovavimo sutartį. Administracinėje byloje Nr. eAS-105-756/2020 pareiškėjui pirmosios instancijos teisme atstovavęs advokato padėjėjas perįgaliojo advokatą pateikti apeliacinį skundą ir prašymą atnaujinti jo padavimo terminą. LVAT konstatavo, kad advokato padėjėjas, pats neturėdamas teisės atstovauti pareiškėjui apeliacinės instancijos teisme, negalėjo šios teisės perįgaliojimu suteikti kitam asmeniui. Šios išvados nekeitė ir tai, kad pareiškėjo ir advokato padėjėjo sudarytoje atstovavimo sutartyje buvo numatyta teisė apskųsti teismo sprendimą ir atstovauti visų instancijų teismuose, nes atstovavimo sutartimi advokato padėjėjui negali būti suteikta daugiau teisių, negu jam suteikia imperatyvios įstatymo nuostatos. Teisę atstovauti apeliacinės instancijos teisme advokatui galėjo suteikti pats pareiškėjas (2020 m. vasario 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-105-756/2020).

287. Vien tai, kad procesinį dokumentą, kuriuo inicijuojamas procesas apeliacinės instancijos teisme, atstovaujamojo vardu pateikė advokato padėjėjas, savaime nereiškia, kad toks dokumentas turi būti iš karto laikomas nepaduotu. Pavyzdžiui, byloje, kurioje atskirąjį skundą elektroninių ryšių priemonėmis pasirašė ir pateikė advokato padėjėjas, buvo nustatytas terminas trūkumui pašalinti – pateikti atskirąjį skundą, pasirašytą paties pareiškėjo arba atstovo, turinčio teisę jam atstovauti apeliacinės instancijos teisme. Tik per nustatytą terminą šio trūkumo nepašalinus atskirasis skundas buvo laikytas nepaduotu (2018 m. kovo 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-216-520/2018).

Vienas pareiškėjas kitų pareiškėjų pavedimu

288. Įgaliotuoju atstovu pagal pavedimą gali būti vienas pareiškėjas kitų pareiškėjų pavedimu ar vienas atsakovas kitų atsakovų pavedimu (ABTĮ 47 str. 4 d. 3 p.).

288.1. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. AS-273-261/2017 pirmosios instancijos teismas nepagrįstai sprendė, kad pareiškėjų interesams galėjo atstovauti tik advokatas. LVAT pažymėjo, kad pagal ABTĮ 47 straipsnio 4 dalies 3 punktą vienas pareiškėjas gali atstovauti kitiems pareiškėjams jų pavedimu. Nagrinėtu atveju keli pareiškėjai buvo įgalioję R. J. atstovauti jiems, be kita ko, visais klausimais dėl nuosavybės teisių atkūrimo į žemę, esančią Panevėžio mieste, ir administracinėse bylose. Nors ginčo teritorija buvo Vilniaus rajone, ginčas kilo dėl nuosavybės teisių atkūrimo į Panevėžio mieste turėtą žemę, pareiškėjams pasirinkus kitą savivaldybę, kurioje buvo laisvos valstybinės žemės. Todėl LVAT konstatavo, kad pateikti įgaliojimai suteikė R. J. teisę atstovauti kitiems pareiškėjams (2017 m. kovo 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-273-261/2017, taip pat žr. 2017 m. vasario 8 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-177-552/2017).

Artimieji giminaičiai ir sutuoktiniai

289. Įgaliotaisiais atstovais pagal pavedimą gali būti asmenys, turintys aukštąjį uni-

versitetinį teisinį išsilavinimą, kai jie atstovauja savo artimiesiems giminaičiams ar sutuoktiniui (sugyventiniui) (ABTĮ 47 str. 4 d. 4 p.).

290. Pagal Civilinio kodekso 3.135 straipsnį artimaisiais giminaičiais laikomi tiesiosios linijos giminaičiai iki antrojo laipsnio imtinai – tėvai ir vaikai, seneliai ir vaikaičiai – bei šoninės linijos antrojo laipsnio giminaičiai – broliai ir seserys.

291. Asmuo, siekiantis atstovauti šiuo pagrindu, turi pateikti duomenis, patvirtinančius jo aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą.

291.1. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. AS-240-552/2022 pareiškėjos įgaliotam asmeniui nepateikus tokių duomenų, LVAT konstatavo, kad pateiktas įgaliojimas nesuteikė jam teisės veikti pareiškėjos vardu (2022 m. kovo 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-240-552/2022; taip pat žr. 2023 m. kovo 29 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eTA-155-1047/2023; 2019 m. sausio 24 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-53-502/2019).

292. Atstovaujant artimajam giminaičiui turi būti pagrįstos abi ABTĮ 47 straipsnio 4 dalies 4 punkte nustatytos sąlygos – aukštasis universitetinis teisinis išsilavinimas ir artimos giminystės ryšys.

292.1. Administracinėje byloje Nr. AS-180-552/2018 pareiškėjos vardu skundą pateikė jos sesuo A. N., tačiau ji neturėjo aukštojo universitetinio teisinio išsilavinimo, nebuvo advokatė ar advokato padėjėja, todėl jai išduotas įgaliojimas nesuteikė teisės pareiškėjos vardu pasirašyti ir pateikti skundą teismui. Pareiškėja atskirajame skunde taip pat nurodė, kad jos giminaitis L. V. turi teisės magistro laipsnį, tačiau byloje nebuvo duomenų, patvirtinančių, kad jis yra pareiškėjos artimasis giminaitis pagal Civilinio kodekso 3.135 straipsnį (2018 m. kovo 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-180-552/2018).

Juridinių asmenų darbuotojai, valstybės tarnautojai ir susiję juridiniai asmenys

293. ABTĮ 47 straipsnio 4 dalies 5 ir 6 punktuose nustatyti atstovavimo pagal pavedimą atvejai yra susiję su juridinių asmenų atstovavimu (2017 m. liepos 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-4235-756/2017).

294. Įgaliotaisiais atstovais pagal pavedimą gali būti juridinio asmens darbuotojai ar valstybės tarnautojai, atstovaujantys tam juridiniam asmeniui, o apeliacinės instancijos teisme – tik turintys aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą (ABTĮ 47 str. 4 d. 5 p.). Šis išsilavinimo reikalavimas netaikomas juridinio asmens vadovui, kuris bylą juridinio asmens vardu veda ne kaip įgaliotasis atstovas pagal pavedimą, o pagal ABTĮ 47 straipsnio 3 dalį. Todėl juridinio asmens vadovo teisė atstovauti juridiniam asmeniui teisme nėra siejama su aukštojo universitetinio teisinio išsilavinimo turėjimu (2023 m. balandžio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-185-575/2023).

295. Įgaliotaisiais atstovais pagal pavedimą taip pat gali būti juridinio asmens kontroliuojantys ir (ar) kontroliuojami asmenys, patronuojančiosios ir (ar) patronuojamosios bendrovės. Šiais atvejais bylą teisme veda atstovaujančio juridinio asmens vienasmenis valdymo organas, įstatymų ar steigimo dokumentų nustatyta tvarka įgalioti kolegialių valdymo organų nariai arba atstovai pagal pavedimą – darbuotojai ar valstybės tarnautojai (apeliacinės instancijos teisme – turintys aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą) ir (ar) advokatai (advokatų padėjėjai) (ABTĮ 47 str. 4 d. 6 p.). Kartu turi būti pateikti doku-

mentai, patvirtinantys, kad atstovas atitinka šioje teisės normoje nustatytas atstovavimo sąlygas (2020 m. gegužės 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1416-415/2020).

Profesinės sąjungos ir asociacijos

296. Profesinės sąjungos gali būti įgaliotaisiais atstovais pagal pavedimą, kai jos atstovauja savo nariams tarnybos teisinių santykių bylose, o ABTĮ 126[8] straipsnio 1 dalyje nurodytu atveju grupės atstove gali būti profesinė sąjunga arba asociacija[18]. Šiais atvejais bylą teisme veda profesinės sąjungos ar asociacijos vienasmenis valdymo organas, įstatymų ar steigimo dokumentų nustatyta tvarka įgalioti kolegialių valdymo organų nariai arba atstovai pagal pavedimą – darbuotojai (apeliacinės instancijos teisme – turintys aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą) ir (ar) advokatai (advokatų padėjėjai) (ABTĮ 47 str. 4 d. 7 p.).

297. Sprendžiant, ar profesinė sąjunga turi teisę atstovauti savo nariui, turi būti įvertinti šią teisę pagrindžiantys dokumentai ir konkrečios bylos aplinkybės.

297.1. Antai administracinėje byloje Nr. eAS-566-492/2022 profesinė sąjunga „Sandrauga“ nurodė, kad pagal jos įstatus profesinės sąjungos pirmininkui suteikta teisė atstovauti jos nariams be atskiro įgaliojimo, ir kartu su procesiniu dokumentu pateikė profesinės sąjungos įstatus. LVAT konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas, nepripažindamas profesinės sąjungos tinkamu pareiškėjo atstovu, nepateikė tokios išvados motyvų ir neįvertino pateiktų įrodymų. Todėl teismo nutartis buvo panaikinta, o procesinio dokumento priėmimo klausimas perduotas nagrinėti iš naujo (2022 m. spalio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-566-492/2022).

Kiti asmenys

298. Kartu su ABTĮ 47 straipsnio 3 dalyje nurodytais juridinio asmens vardu veikiančiais asmenimis ir šio straipsnio 4 dalies 1, 2 ir 5 punktuose nurodytais atstovais – advokatais, advokatų padėjėjais, juridinių asmenų darbuotojais ar valstybės tarnautojais – atstovais pagal pavedimą gali būti ir kiti asmenys. Jeigu į teismo posėdį neatvyksta minėti asmenys, kiti asmenys byloje savarankiškai atstovauti pagal pavedimą negali (ABTĮ 47 str. 5 d.).

299. ABTĮ 47 straipsnio 5 dalis nesuteikia „kitiems asmenims“ savarankiškos teisės atstovauti proceso šaliai, o tik leidžia jiems dalyvauti kartu su šioje nuostatoje nurodytu tinkamu atstovu.

299.1. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. AS-803-261/2016 nevyriausybinė organizacija „Iustitia est fundamentum“, būdama pareiškėjo asociacija ir turėdama jo įgaliojimą, teigė galinti atstovauti savo nariui, be kita ko, remdamasi ABTĮ 47 straipsnio 5 dalimi. LVAT konstatavo, kad ABTĮ 47 straipsnio 4 dalyje nustatytas baigtinis asmenų, galinčių būti įgaliotaisiais atstovais pagal pavedimą, sąrašas, o asociacija vien dėl narystės ar jos steigimo dokumentuose nustatyto tikslo atstovauti savo narių interesams neįgyja teisės savarankiškai atstovauti fiziniam asmeniui administraciniame teisme (2016 m. spalio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-803-261/2016).

18 Grupės skundo byloje grupės atstove gali būti asociacija arba profesinė sąjunga, kai grupės skundu reiškiami reikalavimai kyla iš teisinių santykių, tiesiogiai susijusių su asociacijos ar profesinės sąjungos veiklos tikslais ir sritimi, ir ne mažiau kaip dešimt grupės narių yra šios asociacijos ar profesinės sąjungos nariai.

II.9.4. Įgaliojimų apimtis ir patvirtinimas

300. Atstovai pagal įstatymą atstovaujamųjų vardu atlieka visus procesinius veiksmus, kuriuos turi teisę atlikti atstovaujamieji, išskyrus įstatyme nustatytus apribojimus. Jie gali pavesti bylą teisme vesti kitam savo pasirinktam atstovui (ABTĮ 48 str. 1 d.). Atstovo pagal pavedimą įgaliojimas vesti bylą teisme suteikia jam teisę atstovaujamojo vardu atlikti visus procesinius veiksmus, išskyrus įgaliojime nurodytas išimtis (ABTĮ 48 str. 2 d.).

301. Vadovaujantis ABTĮ 24 straipsnio 3 dalimi, prie atstovo paduodamo skundo turi būti pridedamas įgaliojimas ar kitoks dokumentas, patvirtinantis atstovo įgaliojimus.

301.1. Advokato arba advokato padėjėjo įgaliojimai patvirtinami advokato arba advokato padėjėjo su klientu pasirašyta sutartimi ar sutarties išrašu. Kitų atstovų įgaliojimai patvirtinami Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka (ABTĮ 47 str. 6 d.).

302. Atstovas gali veikti pagal įgaliojimą, turimą atliekant atitinkamus procesinius veiksmus, o ne pagal įgaliojimą, kuris išduodamas po atitinkamų procesinių veiksmų atlikimo (žr., pvz., 2017 m. gegužės 10 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-357-575/2017; 2022 m. lapkričio 16 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-705-552/2022).

303. ABTĮ 33 straipsnio 2 dalies 8 punkte nustatyta, kad teismas motyvuota nutartimi atsisako priimti skundą, jeigu skundą suinteresuoto asmens vardu paduoda neįgaliotas vesti bylą asmuo. Taikant šį pagrindą svarbu atskirti, ar skundą padavusiam asmeniui įgaliojimai apskritai nebuvo suteikti, ar jie buvo suteikti, tačiau nepateikti tai patvirtinantys dokumentai arba kyla abejonių dėl asmens teisės būti atstovu pagal ABTĮ.

303.1. Kai galima spręsti, kad skundo padavimo metu atstovas turėjo atitinkamus įgaliojimus, tačiau nepateikė juos patvirtinančių dokumentų, pirmiausia taikomas skundo trūkumų šalinimo institutas. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. AS-402-520/2022 nustatyta, kad advokatas pateikė skundą nepilnamečio užsieniečio, turinčio atstovus pagal įstatymą – tėvus, vardu. Kartu su skundu buvo pateiktas teisinių paslaugų sutarties išrašas, techninė specifikacija ir Migracijos departamento užsakymas advokatui dėl skundo teismui rengimo, o nepilnamečio tėvas buvo aiškiai išreiškęs valią skųsti sprendimą ir gauti nemokamą teisinę pagalbą. LVAT sprendė, kad šie duomenys neleido konstatuoti, jog advokatui apskritai nebuvo suteikti įgaliojimai. Todėl, kilus abejonėms dėl advokato teisės atstovauti nepilnamečiui ir nepateikus visų tai patvirtinančių dokumentų, pirmosios instancijos teismas turėjo nustatyti terminą skundo trūkumams pašalinti, o ne iš karto atsisakyti priimti skundą kaip paduotą neįgalioto vesti bylą asmens (2022 m. gegužės 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-402-520/2022; taip pat žr. 2022 m. gegužės 11 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-397-822/2022).

303.2. Kai įgaliojimai atstovauti yra suteikti, tačiau nėra pakankamai duomenų nustatyti, ar įgaliotas asmuo atitinka ABTĮ nustatytus reikalavimus ir gali būti atstovu administraciniame teisme, taip pat pirmiausia taikomas skundo trūkumų šalinimo institutas. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. AS-309-552/2020 pareiškėjos vardu skundą pasirašė ir pateikė asmuo, kuriam notaro patvirtintu įgaliojimu buvo suteikta teisė atstovauti pareiškėjos interesams Lietuvos Respublikos teismuose. Tačiau kartu su skundu nebuvo pateikta duomenų, patvirtinančių, kad šis asmuo turi aukštąjį universitetinį teisinį

išsilavinimą ir todėl atitinka ABTĮ 47 straipsnio 4 dalyje nustatytus reikalavimus. LVAT konstatavo, kad tokiu atveju pirmosios instancijos teismas turėjo ne iš karto atsisakyti priimti skundą kaip paduotą neįgalioto vesti bylą asmens, o nustatyti terminą trūkumams pašalinti ir pasiūlyti pateikti papildomus duomenis apie suteiktus įgaliojimus ar turimą išsilavinimą. Kai asmuo turi jam suteiktus įgaliojimus, tačiau nėra aišku, ar pagal ABTĮ gali būti atstovu, proceso iniciatyvos teisę turinčiam asmeniui negali būti užkertama teisė kreiptis į teismą, todėl pirmiausia taikomas skundo trūkumų šalinimo institutas (2020 m. gegužės 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-309-552/2020).

303.3. Jeigu iš teismui pateiktų dokumentų aiškiai matyti, kad skundą kito asmens vardu padavusiam asmeniui atitinkami įgaliojimai nebuvo suteikti, skundą atsisakoma priimti pagal ABTĮ 33 straipsnio 2 dalies 8 punktą (2019 m. gegužės 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-776-438/2019).

II.10. Žyminis mokestis

(ABTĮ 34–38 str.)

304. Reikalavimas sumokėti žyminį mokestį yra finansinio pobūdžio teisės kreiptis į teismą įgyvendinimo sąlyga. EŽTT praktikoje pripažįstama, kad toks reikalavimas savaime neprieštarauja Konvencijos 6 straipsnio 1 daliai, jeigu išlaikoma teisinga pusiausvyra tarp valstybės intereso užtikrinti tinkamą teisingumo vykdymą ir asmens intereso apginti savo teises teisme (EŽTT 2001 m. birželio 19 d. sprendimo byloje *Kreuz prieš Lenkiją*, pareiškimo Nr. 28249/95, 51, 54, 60 ir 66 p.; 1995 m. liepos 13 d. sprendimas byloje *Tolstoy-Miloslavsky prieš Jungtinę Karalystę*, pareiškimo Nr. 18139/91). Pagal EŽTT praktiką teismo mokesčių sistema turi būti pakankamai lanksti, kad finansiniai reikalavimai nepagrįstai neužkirstų asmeniui kelio į teismą, be kita ko, numatant galimybę tam tikrais atvejais nuo žyminio mokesčio atleisti arba jį sumažinti (EŽTT 2001 m. birželio 19 d. sprendimo byloje *Kreuz prieš Lenkiją*, pareiškimo Nr. 28249/95, 51 p.; 1979 m. spalio 9 d. sprendimas byloje *Airey prieš Airiją*, pareiškimo Nr. 6289/73, 25–26 p.; 2010 m. gruodžio 9 d. sprendimo byloje *Urbanek prieš Austriją*, pareiškimo Nr. 35123/05, 62 p.).

305. ABTĮ 34 straipsnis numato, jog skundai administraciniuose teismuose priimami ir nagrinėjami tik po to, kai sumokamas įstatymo nustatytas žyminis mokestis, išskyrus šio įstatymo nustatytus atvejus. Taigi žyminio mokesčio sumokėjimas ir duomenų apie tai pateikimas teismui paprastai yra viena iš visumos teisinių prielaidų, būtinų priimti pareiškėjo skundą nagrinėjimui (2011 m. gruodžio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS^{822}-698/2011; 2020 m. birželio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-380-556/2020).

306. Teikiant skundą turi būti pateikti duomenys, patvirtinantys, kad žyminis mokestis sumokėtas, arba motyvuotas prašymas atleisti nuo žyminio mokesčio (ABTĮ 25 str. 2 d.).

307. Administracinėse bylose už kiekvieną skundą, nepaisant to, kiek jame keliama reikalavimų, mokamas ABTĮ 35 straipsnio 1 dalyje nustatyto dydžio žyminis mokestis, išskyrus ABTĮ 36 ir 37 straipsniuose nustatytus atvejus.

307.1. Žyminis mokestis administracinėse bylose nėra indeksuojamas (2009 m. gegužės 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A^{261}-599/2009).

308. Kai skunde pareiškiami keli reikalavimai ir tik dalis jų pagal ABTĮ 36 straipsnį žyminiu mokesčiu neapmokestinama, žyminio mokesčio mokėjimo pareiga vertinama atsižvelgiant į kitus skunde pareikštus reikalavimus.

308.1. Pavyzdžiui, administracinėje byloje, kurioje pareiškėjas prašė panaikinti administracinį sprendimą ir priteisti dėl viešojo administravimo subjekto neteisėtų veiksmų atsiradusią žalą, LVAT konstatavo, kad nors reikalavimas dėl žalos atlyginimo žyminiu mokesčiu neapmokestinamas, už reikalavimą panaikinti administracinį sprendimą žyminis mokestis turi būti sumokėtas (2011 m. gruodžio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[822]-698/2011, taip pat žr. 2010 m. spalio 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[143]-559/2010; 2019 m. sausio 29 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-83-502/2019).

309. Žyminio mokesčio nesumokėjimas savaime nelemia skundo nepriėmimo. Tokiu atveju teismas pirmiausia nustato terminą skundo trūkumui pašalinti. Jeigu per nustatytą terminą žyminis mokestis nesumokamas arba nepateikiamas prašymas atleisti nuo jo mokėjimo, skundas laikomas nepaduotu ir grąžinamas pareiškėjui (ABTĮ 33 str. 1 d., 35 str. 1 d.).

309.1. Pavyzdžiui, jeigu tarptautinės apsaugos prašytojas skunde neprašo atleisti jo nuo žyminio mokesčio mokėjimo ir žyminio mokesčio nesumoka, teismas, nustatęs šį trūkumą, turi nustatyti terminą skundo trūkumams pašalinti (2022 m. gegužės 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-394-624/2022; 2022 m. gegužės 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-393-789/2022).

310. Pareiškėjo argumentai dėl sunkios turtinės padėties turi būti pateikiami pirmosios instancijos teismui per nustatytą terminą kartu su prašymu atleisti nuo žyminio mokesčio (2010 m. spalio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[143]-559/2010; 2011 m. gruodžio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[858]-873/2011).

311. Jeigu skundą atsisakoma priimti arba jis grąžinamas pareiškėjui, sumokėtas žyminis mokestis grąžinamas. Jis taip pat grąžinamas, kai pareiškėjas skundą atsiima arba kai žyminis mokestis sumokėtas nesant teisinio pagrindo jį mokėti, *inter alia* už skundą, kuris žyminiu mokesčiu neapmokestinamas (ABTĮ 38 str. 1 d. 2, 3, 8 ir 10 p.).

311.1. Skundo atsiėmimas iki jo priėmimo ir skundo atsisakymas po jo priėmimo sukelia skirtingas žyminio mokesčio grąžinimo pasekmes. Vadovaujantis ABTĮ 38 straipsnio 1 dalies 2 punktu, sumokėtas žyminis mokestis grąžinamas, kai pareiškėjas skundą atsiima iki jo priėmimo. Pareiškėjui atsisakius jau priimto skundo ir bylą nutraukus, ABTĮ 38 straipsnio 1 dalyje toks žyminio mokesčio grąžinimo pagrindas nenustatytas (2011 m. liepos 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[63]-380/2011; 2015 m. spalio 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1094-822/2015, Administracinė jurisprudencija Nr. 30; 2022 m. lapkričio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-458-520/2022 ir kt.).

II.10.1. Žyminio mokesčio mokėjimo išimtys

312. ABTĮ numato dvi pagrindines žyminio mokesčio mokėjimo išimtis: tam tikri skundai žyminiu mokesčiu neapmokestinami (ABTĮ 36 str.), o kitais atvejais fizinis asmuo, atsižvelgiant į jo turtinę padėtį, gali būti visiškai ar iš dalies nuo šio mokesčio atleistas (ABTĮ 37 str.).

Neapmokestinami skundai

313. ABTĮ 36 straipsnyje nustatyti atvejai, kai už skundą ar kitą kreipimąsi į administracinį teismą žyminis mokestis nemokamas.

313.1. Pagal ABTĮ 36 straipsnio 1 dalies 1 punktą žyminiu mokesčiu neapmokestinami skundai dėl viešojo administravimo subjektų vilkinimo atlikti jų kompetencijai priskirtus veiksmus. Ši išimtis netaikoma, kai viešojo administravimo subjektas yra priėmęs pareiškėjui nepalankų sprendimą, nes tokio sprendimo ginčijimas nelaikytinas skundu dėl vilkinimo (2008 m. birželio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[143]-335/2008).

313.2. Žyminiu mokesčiu neapmokestinami ir įstatyme nurodyti skundai dėl tam tikrų socialinių teisių gynimo. Pavyzdžiui, žyminiu mokesčiu neapmokestinami skundai dėl pensijų skyrimo ar atsisakymo jas skirti (ABTĮ 36 str. 1 d. 2 p.). Ši išimtis taikoma atsižvelgiant į konkretų ginčo dalyką ir neapima visų su pensijomis susijusių ginčų. Administracinėje byloje Nr. AS-10-575/2023 pareiškėjas, be kita ko, prašė panaikinti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sprendimą, kuriuo buvo išspręstas jo prašymas senatvės pensiją mokėti konkrečiame pašto skyriuje. LVAT konstatavo, kad toks ginčas kilo ne dėl pensijos skyrimo ar atsisakymo ją skirti, o dėl jos mokėjimo, todėl skundas šiuo pagrindu nepateko į žyminiu mokesčiu neapmokestinamų skundų kategoriją (2023 m. sausio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-10-575/2023).

313.3. Žyminiu mokesčiu taip pat neapmokestinami skundai dėl žalos, atsiradusios dėl viešojo administravimo subjektų neteisėtų veiksmų, atlyginimo (ABTĮ 36 str. 1 d. 10 p.). Tais atvejais, kai pareiškėjas skunde kelia keletą reikalavimų, taip pat ir dėl žalos atlyginimo, žyminio mokesčio nesumokėjimas paprastai netrukdo pradėti teiseną dėl žalos atlyginimo (2021 m. balandžio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-280-261/2021; 2022 m. spalio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-689-602/2022; 2025 m. liepos 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-632-968/2025).

313.4. Žyminio mokesčio mokėjimo išimtis taikoma ir viešojo administravimo subjektų kreipimuisi į teismą, kai jis tiesiogiai susijęs su jų atliekamomis viešojo administravimo funkcijomis (ABTĮ 36 str. 2 d.). Atskirais atvejais tokie kreipimaisi tiesiogiai įvardyti ir ABTĮ 36 straipsnio 1 dalyje, pavyzdžiui, mokesčių administratorių ir jų pareigūnų kreipimaisi dėl mokesčių ir kitų įmokų į biudžetą išieškojimo ar mokestinių ginčų. Kai konkretus viešojo administravimo subjekto kreipimasis ABTĮ 36 straipsnio 1 dalyje tiesiogiai nenurodytas, jo neapmokestinimo klausimas gali būti sprendžiamas pagal šio straipsnio 2 dalyje įtvirtintą bendrąją taisyklę. Pavyzdžiui, LVAT pripažino, kad vietinę rinkliavą administruojančio subjekto kreipimasis į teismą dėl nesumokėtos rinkliavos išieškojimo žyminiu mokesčiu neapmokestinamas, nes toks kreipimasis tiesiogiai susijęs su jo vykdoma viešojo administravimo funkcija (2012 m. sausio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[442]-124/2012; 2016 m. vasario 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-155-502/2016).

314. Sprendžiant, ar konkretus kreipimasis žyminiu mokesčiu neapmokestinamas, vertinamas teismui pateikto procesinio dokumento pobūdis. Pavyzdžiui, skundas, kuriuo prašoma panaikinti administracinių ginčų komisijos sprendimą atsisakyti priimti skundą ir perduoti jo priėmimo klausimą nagrinėti iš naujo, nėra atskirasis skundas ABTĮ pra-

sme, todėl vien šiuo pagrindu nuo žyminio mokesčio neatleidžiamas (2024 m. gruodžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-800-629/2024).

315. ABTĮ 36 straipsnio 4 dalyje nustatyta žyminio mokesčio neapmokestinimo taisyklės išimtis: teismas gali pareikalauti sumokėti žyminį mokestį iš asmens, kuris piktnaudžiauja teisminės gynybos teise, t. y. kreipiasi į teismą be rimto pagrindo arba dažniau kaip vieną kartą per mėnesį.

316. LVAT yra pabrėžęs, kad įstatymų garantuojama teise kreiptis į teismą turi būti naudojamasi sąžiningai, o teismų sistema skirta realiai pažeistoms teisėms ginti ir ginčams spręsti, o ne nepagrįstam ar vien formaliam bylinėjimuisi (2010 m. vasario 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[556]-85/2010; 2011 m. lapkričio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[492]-861/2011; 2011 m. gruodžio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[822]-759/2011).

317. Vis dėlto vien intensyvus asmens bylinėjimasis savaime nepatvirtina piktnaudžiavimo teisminės gynybos teise. LVAT yra konstatavęs, kad vien statistiniai duomenys apie ankstesnius asmens kreipimusis į teismą nėra pakankami piktnaudžiavimui nustatyti, nes priešingu atveju neigiamos procesinės pasekmės galėtų kilti ir asmeniui, pagrįstai siekiančiam teisminės gynybos (2006 m. spalio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[403]-536/2006; taip pat žr. 2020 m. birželio 17 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-388-442/2020).

317.1. Pavyzdžiui, byloje, kurioje pareiškėjas per vieną mėnesį į teismą kreipėsi keturis kartus, LVAT nustatė, kad jo skundai buvo susiję su skirtingomis faktinėmis aplinkybėmis ir skirtingų teisių gynimu, o keli iš jų buvo priimti nagrinėti. Todėl vien kreipimųsi skaičius nesudarė pagrindo konstatuoti piktnaudžiavimą ir reikalauti sumokėti žyminį mokestį (2024 m. gruodžio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-723-968/2024).

317.2. Kita vertus, itin didelis ir sistemingas kreipimųsi skaičius bei dažnumas, vertinamas kartu su kitomis aplinkybėmis, gali būti reikšmingas konstatuojant piktnaudžiavimą. LVAT yra pripažinęs piktnaudžiavimą, įvertinęs itin didelį ir sistemingą kreipimųsi skaičių bei dažnumą – per metus pareiškėjas į teismą kreipėsi 36 kartus, o per paskutinį mėnesį buvo pateikęs 5 skundus (2022 m. vasario 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-45-629/2022).

318. Sprendžiant dėl piktnaudžiavimo vertinamas ne tik kreipimųsi į teismą skaičius, bet ir jų pobūdis.

318.1. Administracinėje byloje Nr. eAS-982-1047/2025 LVAT nustatė, kad pareiškėjas, nesulaukęs skundo priėmimo proceso pabaigos, nuolat iš naujo kreipėsi į teismą su tapačiais skundais, pakartotinai prašydamas panaikinti tuos pačius sprendimus. Toks tendencingas kreipimasis į teismą dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu pripažintas piktnaudžiavimu administraciniu procesu (2025 m. spalio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-982-1047/2025).

Atleidimas nuo žyminio mokesčio

319. Pagal ABTĮ 37 straipsnį administracinis teismas, atsižvelgdamas į fizinio asmens ar fizinių asmenų grupės turtinę padėtį, gali visiškai arba iš dalies atleisti juos nuo žyminio mokesčio mokėjimo. Ši galimybė reikšminga užtikrinant, kad nepalanki asmens

turtinė padėtis nepagrįstai neapsunkintų teisės kreiptis į teismą įgyvendinimo.

320. Atleidimas nuo žyminio mokesčio siejamas su sunkia fizinio asmens finansine padėtimi. ABTĮ nenumato galimybės atleisti nuo žyminio mokesčio mokėjimo juridinį asmenį (2021 m. kovo 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-192-492/2021).

321. Pagal ABTĮ 37 straipsnį, prašymas atleisti fizinį asmenį nuo žyminio mokesčio mokėjimo turi būti motyvuotas ir pagrįstas atitinkamais įrodymais. Pareiga įrodyti sunkią finansinę padėtį tenka pareiškėjui (žr., pvz., 2011 m. gruodžio 16 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[858]-873/2011).

321.1. Sunki finansinė padėtis gali būti įrodinėjama įvairiais duomenimis. Asmens sunkią turtinę padėtį gali įrodyti duomenys iš registrų, kuriuose registruojamas asmens turimas turtas Lietuvos Respublikoje, pažymos apie kredito įstaigose esančias asmens pinigines lėšas, pajamų ir turto deklaracijos už atitinkamą laikotarpį (2008 m. liepos 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[63]-393/2008), duomenys apie draudžiamąsias pajamas, gauti iš Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (2010 m. kovo 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[143]-148/2010), duomenys apie turimas pajamas, gauti iš bausmių vykdymo institucijų (2011 m. gegužės 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA[63]-28/2011) ir kita.

322. Jeigu pareiškėjas pateikia prašymą atleisti nuo žyminio mokesčio mokėjimo, tačiau jo nepagrindžia atitinkamais duomenimis, teismas, išsprendęs tokį prašymą, turi pasiūlyti pareiškėjui sumokėti žyminį mokestį ir nustatyti terminą šiam reikalavimui įvykdyti. Ši taisyklė taikytina ir tais atvejais, kai prašymas atleisti nuo žyminio mokesčio pateikiamas per teismo anksčiau nustatytą terminą skundo trūkumams pašalinti – žyminiam mokesčiui sumokėti (2010 m. vasario 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[822]-102/2010). Skundo priėmimo klausimas gali būti sprendžiamas tik išnagrinėjus pareiškėjo prašymą atleisti nuo žyminio mokesčio mokėjimo (2022 m. lapkričio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-725-492/2022).

323. Spręsdamas dėl atleidimo nuo žyminio mokesčio, teismas vertina konkrečią pareiškėjo turtinę padėtį ir ją apibūdinančių aplinkybių visumą, t. y. ar asmuo, atsižvelgiant į jo turimas pajamas, lėšas, turtą, išlaikymo aplinkybes ir kitus reikšmingus duomenis, realiai gali sumokėti nustatytą žyminį mokestį. Vien aplinkybė, kad asmuo gauna socialinę paramą, nevykdo ūkinės veiklos ar yra kitokioje socialiai nepalankioje padėtyje, savaime nėra pakankamas pagrindas jį atleisti nuo žyminio mokesčio – tokios aplinkybės vertinamos kartu su kitais duomenimis apie faktinę jo turtinę padėtį.

323.1. Pavyzdžiui, LVAT yra pritaręs daliniam atleidimui nuo žyminio mokesčio, įvertinęs nedideles pareiškėjo turėtas lėšas ir tai, kad jis, atlikdamas laisvės atėmimo bausmę, buvo išlaikomas valstybės (2008 m. sausio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[39]-22/2008).

323.2. Kita vertus, vien įmonės veiklos sustabdymas ir socialinės paramos gavimas nepripažinti pakankamais duomenimis, patvirtinančiais sunkią pareiškėjo turtinę padėtį skundo padavimo metu (2022 m. rugsėjo 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-589-789/2022).

323.3. Vertinant pareiškėjo turtinę padėtį reikšmingos ir jo socialinį pažeidžiamu-

mą apibūdinančios aplinkybės. Pavyzdžiui, spręsdamas dėl prieglobsčio prašytojos atleidimo nuo žyminio mokesčio, LVAT atsižvelgė į tai, kad jai buvo paskirtas apgyvendinimas su judėjimo laisvės ribojimu, ji naudojosi valstybės garantuojama teisine pagalba, o šeimos gaunama pašalpa buvo skirta ir dviejų nepilnamečių vaikų išlaikymui. Įvertinus šias aplinkybes ir pateiktus įrodymus, prašymas atleisti nuo žyminio mokesčio buvo tenkintas (2022 m. spalio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-694-442/2022).

323.4. Vertinant turtinę fizinio asmens ar fizinių asmenų grupės padėtį tiesiogiai netaikomos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. balandžio 27 d. nutarimo Nr. 468 „Dėl asmens (šeimos) turto ir asmens pajamų lygio antrinei teisinei pagalbai gauti nustatymo“ nuostatos. Kaip pažymėjo LVAT administracinėje byloje Nr. AS[39]-22/2008, pareiškėjui skundžiant nutartį dėl įpareigojimo sumokėti žyminį mokestį, sprendžiamas ne teisinės pagalbos suteikimo klausimas, o atleidimo nuo žyminio mokesčio mokėjimo pagal ABTĮ klausimas (2008 m. sausio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[39]-22/2008).

323.5. Aplinkybė, kad asmeniui kitoje byloje buvo suteikta visiškai valstybės apmokama antrinė teisinė pagalba, gali būti reikšminga vertinant jo turtinę padėtį pagal ABTĮ 37 straipsnį. LVAT yra pripažinęs, kad tokia aplinkybė gali sudaryti pagrindą iš naujo vertinti pareiškėjo galimybę būti atleistam nuo žyminio mokesčio (2009 m. gruodžio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[556]-724/2009; 2011 m. kovo 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[62]-228/2011).

Atleidimas nuo žyminio mokesčio pagal specialiuosius įstatymus

324. Specialieji įstatymai gali nustatyti ir kitus atvejus, kada pareiškėjas yra atleidžiamas nuo žyminio mokesčio mokėjimo.

324.1. Pavyzdžiui, Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 19 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad bylose dėl šiame įstatyme nurodytų institucijų sprendimų dėl nuosavybės teisių atkūrimo šalys atleidžiamos nuo žyminio mokesčio. Ši išimtis aiškinama pagal konkretaus specialiajame įstatyme nustatyto atleidimo pagrindo ribas. LVAT yra konstatavęs, kad ji netaikoma prašymams atnaujinti terminą prašymui atkurti nuosavybės teises ir nuosavybės teises bei giminystės ryšį su savininku patvirtinantiems dokumentams pateikti, nes tokiu atveju nuosavybės teisių atkūrimo procesas dar nėra prasidėjęs ir sprendimas dėl nuosavybės teisių atkūrimo nėra priimtas (2010 m. vasario 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[261]-317/2010; 2010 m. lapkričio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[525]-1473/2010).

324.2. Pagal Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 20 straipsnio 1 dalį asmenys, turintys teisę gauti antrinę teisinę pagalbą nagrinėjant administracinę bylą, atleidžiami nuo žyminio mokesčio. Šiai išimčiai taikyti reikšminga, ar asmuo turi teisę gauti tokią pagalbą skundo padavimo metu. Jeigu tuo metu valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimas jau yra pasibaigęs, ši žyminio mokesčio išimtis netaikoma (2010 m. liepos 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA[146]-45/2010). Vien tai, kad asmeniui antrinė teisinė pagalba buvo suteikta kitoje, o ne nagrinėjamoje administracinėje byloje, savaime nereiškia, kad naujas skundas žyminiu mokesčiu neapmokestinamas (2011 m. gruodžio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA[858]-86/2011).

II.11. Reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymas

(ABTĮ 70 str.)

325. Rengdamas skundą pareiškėjas turi įvertinti ne tik tai, kokį reikalavimą pareikšti teismui, bet ir tai, ar iki galutinio ginčo išsprendimo nėra būtina laikinai apsaugoti jo teises ar teisėtus interesus. Tokiais atvejais kartu su skundu arba vėliau proceso metu gali būti prašoma taikyti reikalavimo užtikrinimo priemones. Pagal ABTĮ 70 straipsnio 1 dalį jų teismas arba teisėjas gali imtis proceso dalyvio motyvuotu prašymu arba savo iniciatyva.

326. Reikalavimo užtikrinimo priemonės yra laikino pobūdžio procesinės priemonės. Spręsdamas dėl jų taikymo teismas bylos iš esmės nenagrinėja – šiomis priemonėmis tik laikinai fiksuojama esama padėtis atitinkamuose materialiuose teisiniuose santykiuose, nedarant įtakos pačiai teisminio proceso eigai (2012 m. gegužės 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[492]-233/2012; 2018 m. gegužės 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-319-415/2018; 2023 m. kovo 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-171-629/2023).

327. Reikalavimo užtikrinimo priemonėmis, esant įstatyme nustatytoms sąlygoms ir įvertinus reikšmingas aplinkybes bei interesus, siekiama užkirsti kelią neatitaisomam asmens teisių ir teisėtų interesų pažeidimui. Šia procesine teise turi būti naudojamasi protingai ir sąžiningai, ja negalima piktnaudžiauti ar naudotis ne pagal paskirtį (2018 m. lapkričio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-751-442/2018; 2019 m. sausio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-60-525/2019).

328. Reikalavimo užtikrinimo priemonės siejamos su konkrečiu byloje pareikštu reikalavimu. Jos nėra skirtos prevenciškai ginti asmenį nuo galimų būsimų veiksmų, nesusijusių su byloje nagrinėjamu ginču, ar apskritai reguliuoti tarp proceso šalių susiklosčiusius teisinius santykius. Todėl gali būti taikomos tik tokios priemonės, kurios reikalingos byloje pareikštam reikalavimui užtikrinti (2021 m. rugsėjo 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-562-556/2021; 2019 m. rugsėjo 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-603-520/2019; 2022 m. kovo 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-241-968/2022).

329. Reikalavimo užtikrinimo poreikis turi būti grindžiamas realia, o ne hipotetine neigiamų padarinių grėsme. Vien prielaidos, kad pareiškėjas gali patirti neigiamų pasekmių, nepakanka, ypač jeigu neparodoma, kad vėliau tokių pasekmių pašalinimas būtų neįmanomas ar sudėtingas (2012 m. balandžio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-149/2012; 2017 m. liepos 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-662-756/2017).

330. Reikalavimo užtikrinimo priemonės pagal savo esmę taikomos esant grėsmei, kad atitinkamos aplinkybės kils ateityje. Todėl prašymas jas taikyti paprastai netenkinamas, jeigu aplinkybės, dėl kurių prašoma laikinosios apsaugos, jau yra įvykusios (2009 m. birželio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[143]-381/2009; 2014 m. spalio 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[438]-1075/2014; 2023 m. gegužės 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-304-502/2023).

330.1. Pavyzdžiui, LVAT pripažino, kad pasibaigus sezonui nebetikslinga stab-

dyti administracinio sprendimo, kuriuo pareiškėjui buvo panaikinta galimybė vykdyti sezoninę prekybą, galiojimą (2011 m. spalio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[492]-757/2011).

330.2. Kitu atveju reikalavimo užtikrinimo priemonės taikymas nebeteko prasmės, nes pareiškėjas jau buvo sumokėjęs Konkurencijos tarybos skirtą baudą, dėl kurios buvo prašoma laikinosios apsaugos (2023 m. gegužės 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-304-502/2023).

330.3. Kita vertus, kai ginčijamo akto sukeliamos pasekmės dar nėra įvykusios, tačiau gali realizuotis bylos nagrinėjimo metu, tai gali pagrįsti reikalavimo užtikrinimo priemonės taikymą. Administracinėje byloje Nr. eAS-460-815/2026 LVAT pripažino pagrįstu ekspertinio nutarimo, kuriuo asmuo pripažintas tinkamu privalomajai karo tarnybai, galiojimo sustabdymą, atsižvelgęs į tai, kad nepritaikius priemonės karo prievolė gali būti įvykdyta dar teismui neišnagrinėjus ginčo dėl pareiškėjo sveikatos būklės ir ekspertinio nutarimo teisėtumo. Prašoma priemonė pripažinta adekvačia siekiamam tikslui ir proporcinga byloje pareikštam reikalavimui (2026 m. sausio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-460-815/2026).

II.11.1. Reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymo sąlygos

331. Reikalavimo užtikrinimo priemonės gali būti taikomos, kai yra dvi kumuliatyvios ABTĮ 70 straipsnyje nustatytos sąlygos: 1) proceso dalyvis tikėtinai pagrindžia skundo reikalavimo pagrįstumą, t. y. nurodo *prima facie* argumentus dėl skundžiamo akto neteisėtumo; 2) nesiėmus užtikrinimo priemonių, gali būti padaryta neatitaisoma arba sunkiai atitaisoma didelė žala (žr., pvz., 2016 m. spalio 5 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-899-575/2016; 2021 m. rugpjūčio 25 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-444-624/2021).[19]

332. Pareiga pagrįsti reikalavimo užtikrinimo priemonės taikymo būtinumą tenka jos prašančiam proceso dalyviui. Jis turi nurodyti aplinkybes, sudarančias reikalavimo užtikrinimo priemonės taikymo pagrindą, ir pateikti jas patvirtinančius įrodymus. Spręsdamas dėl prašymo teismas turi įvertinti, ar įrodytos abi ABTĮ 70 straipsnio 1 dalyje nustatytos sąlygos, tačiau neprivalo pasisakyti dėl kiekvieno prašymą grindžiančio argumento (žr., pvz., 2016 m. spalio 19 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-900-662/2016; 2023 m. birželio 28 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-382-1047/2023).

333. Vertinant pirmąją sąlygą, pakanka objektyviai tikėtino skunde suformuluoto reikalavimo patenkinimo. Atlikęs preliminarų *prima facie* reikalavimo pagrįstumo vertinimą, teismas gali atsisakyti taikyti reikalavimo užtikrinimo priemones, jeigu skundo reikalavimas yra akivaizdžiai nepagrįstas, pavyzdžiui, pasirinktas pagal teisės aktus neleistinas ar aiškiai neįmanomas teisių gynimo būdas arba prašoma užtikrinti reikalavimą, kuris visiškai nėra pagrįstas skunde nurodytomis faktinėmis aplinkybėmis (2023 m. vasa-

19 Iki 2016 m. liepos 1 d. reikalavimo užtikrinimo priemonės buvo reglamentuojamos ABTĮ 71 straipsnyje ir jų taikymas, be kita ko, buvo siejamas su grėsme, kad nesiėmus priemonių teismo sprendimo įvykdymas pasunkėtų arba taptų negalimas. Nuo 2016 m. liepos 1 d. nustatytos kitos reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymo sąlygos. Todėl vertinant ankstesnę LVAT praktiką turi būti atsižvelgiama į tuo metu galiojusį teisinį reguliavimą.

rio 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-212-822/2023).

333.1. Pavyzdžiui, byloje dėl mokyklos reorganizavimo pareiškėjos ginčijamo sprendimo neteisėtumą, be kita ko, grindė tuo, kad nebuvo tinkamai laikytasi privalomos derinimo su mokyklos bendruomene procedūros: bendruomenei nebuvo pateiktas visas sprendimas, o derinimui skubos tvarka nustatytas sutrumpintas terminas kėlė abejonių dėl realios galimybės pateikti pasiūlymus. LVAT vertino, kad šios aplinkybės, susijusios su teisės aktuose nustatytos derinimo procedūros laikymusi, gali *prima facie* patvirtinti sprendimo neteisėtumą ir sudaryti pagrindą pripažinti, kad pareiškėjas tikėtinai pagrindė skundo reikalavimą (2022 m. rugsėjo 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-500-602/2022).

334. Spręsdamas dėl antrosios sąlygos – neatitaisomos arba sunkiai atitaisomos žalos – teismas atsižvelgia į prašomų užtikrinti reikalavimų pobūdį ir jų faktinį pagrindą, ginčijamu aktu suteiktas teises ir nustatytas pareigas bei jų faktinį realizavimą. Kartu vertinama, ar prašomos priemonės taikymas būtų adekvatus siekiamam tikslui, nepažeistų proporcingumo principo, proceso šalių interesų pusiausvyros ir viešojo intereso (2017 m. balandžio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-368-143/2017).

334.1. Pavyzdžiui, byloje dėl leidimo kirsti medžius galiojimo sustabdymo LVAT atsižvelgė į tai, kad vykdant leidimą būtų sunaikinti želdynai, dėl kurių išsaugojimo kilo ginčas, todėl skundo patenkinimo atveju buvusios padėties atkūrimas taptų neįmanomas. Tokiomis aplinkybėmis konstatuota neatitaisomos žalos grėsmė ir pripažinta, kad reikalavimo užtikrinimo priemonės taikymas atitiktų proporcingumo bei proceso šalių interesų pusiausvyros reikalavimus ir nepažeistų viešojo intereso (2022 m. gruodžio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-838-822/2022).

335. Kitoje byloje pirmosios instancijos teismas pareiškėjos prašymu buvo sustabdęs visų ginčijamų aktų galiojimą ir uždraudęs atsakovams Elektrėnų savivaldybei ir Nacionalinei žemės tarnybai priimti sprendimus, susijusius su žemės sklypais besiribojančios valstybinės reikšmės vandens telkinio dalies naudojimu. LVAT pažymėjo, kad pareiškėja nepagrindė prašymo objektyviais duomenimis ir nepaaiškino, kodėl būtina tokios apimties laikinoji apsauga. Taip pat nebuvo tinkamai įvertinta, ar visų ginčijamų aktų galiojimo sustabdymas yra proporcingas siekiamam tikslui ir neviršija to, kas būtina pareiškėjos interesams apsaugoti. Todėl konstatuota, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai tenkino prašymą nenustatęs visų jo išsprendimui reikšmingų aplinkybių (2022 m. kovo 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-221-261/2022).

336. Reikalavimo užtikrinimo priemonės turi būti adekvačios siekiamam tikslui, nepažeisti proporcingumo ir proceso šalių interesų pusiausvyros principų bei viešojo intereso (žr., pvz., 2010 m. rugsėjo 20 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[858]-602/2010; 2018 m. liepos 17 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-518-662/2018).

337. Vertinant proporcingumą lyginamos neigiamos pasekmės, galinčios kilti pareiškėjui priemonės netaikius, su pasekmėmis atsakovui, tretiesiems asmenims ir visuomenei ją pritaikius (žr., pvz., 2023 m. birželio 28 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-393-662/2023; 2023 m. vasario 24 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-212-822/2023). Nepakanka vien nustatyti, kad reikalavimo užtikrinimo priemonė su-

kelia neigiamus padarinius asmeniui, bet turi būti įvertinami tokių padarinių mastas ir pobūdis, jų reikšmingumas ir sunkumas, palyginti su tais neigiamais padariniais, kurie galėtų atsirasti, jei reikalavimo užtikrinimo priemonės nebūtų taikomos (2008 m. kovo 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[62]-217/2008; 2014 m. rugsėjo 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[261]-670/2014). Taigi sprendžiant dėl reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymo, vertinama, kokie padariniai gali kilti, jei reikalavimo užtikrinimo priemonės bus taikomos arba netaikomos, kurie iš šių padarinių labiau tikėtini ir sunkesni, sudėtingiau pašalinami (2011 m. rugpjūčio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-674/2011; 2014 m. rugsėjo 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[624]-601/2014). Teisingumo principas reikalauja, kad sprendžiant dėl reikalavimo užtikrinimo priemonių asmenų teisės nebūtų ribojamos labiau negu reikia, taip pat turi būti atsižvelgta į atsakovo interesus bei viešąjį interesą (2007 m. lapkričio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[2]-646/2007, Administracinių teismų praktika Nr. 13; 2022 m. gruodžio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-832-821/2022).

338. Administracinių ginčų pobūdis lemia, kad sprendžiant dėl reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymo reikšmingas ne tik pareiškėjo ir kitų proceso šalių interesų santykis, bet ir viešasis interesas. Vertinant prašomos priemonės taikymo pagrįstumą turi būti atsižvelgiama ne tik į proceso šalių interesus, bet ir į galimas jos taikymo pasekmes viešajam interesui (žr., pvz., 2007 m. lapkričio 16 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[2]-646/2007, Administracinių teismų praktika Nr. 13; 2023 m. birželio 28 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-393-662/2023; 2023 m. vasario 24 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-212-822/2023).

338.1. Pavyzdžiui, byloje dėl pavojingų atliekų tvarkymo LVAT atsižvelgė į tai, kad prašomos reikalavimo užtikrinimo priemonės taikymas būtų sudaręs sąlygas bendrovei tęsti padidintos rizikos veiklą, neatitinkant specialiųjų reikalavimų. Įvertinęs galimas neigiamas pasekmes aplinkai ir visuomenei, teismas sprendė, kad nagrinėtu atveju viešąjį interesą labiau užtikrintų reikalavimo užtikrinimo priemonės netaikymas (2012 m. gegužės 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[602]-349/2012).

338.2. Kitoje byloje dėl vidinės miškotvarkos projektų, pagal kuriuos buvo numatyti pagrindiniai miškų kirtimai „Natura 2000“ teritorijose, LVAT atsižvelgė į tai, kad leidimai kirsti medžius jau buvo išduoti ir ketinimai vykdyti kirtimus nebuvo ginčijami. Įvertinęs ginamo viešojo intereso – natūralios gamtinės aplinkos, gyvūnijos ir augalijos – svarbą, teismas sprendė, kad nesustabdžius ginčijamų įsakymų galiojimo gali būti padaryta didelė, neatitaisoma arba sunkiai atitaisoma žala aplinkai. Šios išvados nepaneigė aplinkybė, kad konkretus žalos dydis ir padėties atkūrimo galimybės nebuvo išsamiai apskaičiuoti (2026 m. balandžio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-988-815/2026).

II.11.2. Reikalavimo užtikrinimo priemonių rūšys

339. ABTĮ 70 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad reikalavimui užtikrinti gali būti: 1) uždrausta atlikti tam tikrus veiksmus; 2) sustabdytas išieškojimas pagal vykdomąjį dokumentą; 3) laikinai sustabdytas ginčijamo individualaus teisės akto, taip pat suteikiančio kitam asmeniui subjektines teises, galiojimas; 4) taikomos kitos teismo ar teisėjo parink-

tos priemonės.

340. Šis priemonių sąrašas nėra baigtinis, nes ABTĮ 70 straipsnio 3 dalies 4 punktas leidžia taikyti ir įstatyme tiesiogiai neįvardytas priemones (2020 m. rugsėjo 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-584-261/2020; 2018 m. birželio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-415-502/2018).[20]

341. ABTĮ 70 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad teismas ar teisėjas negali taikyti šio straipsnio 3 dalyje numatytų reikalavimo užtikrinimo priemonių, jeigu toks draudimas nustatytas kituose įstatymuose, reglamentuojančiuose poveikio priemonių arba finansinio stabilumo ir patikimumo stiprinimo priemonių taikymą finansų įstaigoms. LVAT yra pažymėjęs, kad ši nuostata netaikoma, jeigu pareiškėjas nėra finansų įstaiga ir jam netaikomi tokį specialų reguliavimą nustatantys įstatymai (2019 m. lapkričio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-734-575/2019).

342. Teismas nėra saistomas pareiškėjo prašomos taikyti reikalavimo užtikrinimo priemonės formuluotės. Vietoj prašomos priemonės teismas gali savo iniciatyva pritaikyti kitą, adekvačią konkrečioje byloje susiklosčiusiai situacijai, reikalavimo užtikrinimo priemonę (2022 m. spalio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-487-629/2022).

343. *Taikant draudimą atlikti tam tikrus veiksmus* turi būti konkrečiai nurodyta, kokius veiksmus draudžiama atlikti, o nustatomi suvaržymai negali viršyti to, kas būtina reikalavimo užtikrinimo tikslui pasiekti (2012 m. balandžio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS^{858}-310/2012; 2016 m. sausio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-91-502/2016).

343.1. Ši priemonė gali būti adresuojama tik atsakovui (2017 m. lapkričio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-936-756/2017; 2019 m. rugsėjo 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-642-520/2019). Ji yra skirta įpareigoti atsakovą susilaikyti nuo tam tikrų veiksmų, o ne atlikti aktyvius veiksmus (žr., pvz., 2017 m. lapkričio 8 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-936-756/2017).

344. *Išieškojimo pagal vykdomąjį dokumentą sustabdymu* siekiama laikinosios apsaugos nuo neatidėliotino administracinio sprendimo įvykdymo padarinių. Prašydamas taikyti šią priemonę proceso dalyvis turi pagrįsti, kad neatidėliotinas vykdymas gali nepataisomai paveikti jo interesus (žr., pvz., 2017 m. birželio 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-554-602/2017).

344.1. Jeigu išieškojimas jau yra sustabdytas pagal specialųjį įstatymą, papildomas jo sustabdymas teismo taikoma reikalavimo užtikrinimo priemone netenka teisinės prasmės. Pavyzdžiui, mokestiniame ginče LVAT atsisakė papildomai stabdyti mokesčio išieškojimą, nes jo priverstinį išieškojimą jau buvo sustabdęs pats skundo padavimas pagal Mokesčių administravimo įstatymą (2010 m. sausio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS^{146}-88/2010; taip pat žr. 2007 m. sausio 18 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS^{6}-70/2007; 2017 m. lapkričio 7 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-5249-602/2017).

344.2. Išieškojimo sustabdymas turi būti susijęs su byloje ginčijamu sprendimu. Jeigu sprendimai, pagal kuriuos gali būti vykdomas išieškojimas, administracinėje byloje nėra ginčijami, nėra pagrindo stabdyti išieškojimo pagal tokius sprendimus (2018 m.

20 Iki 2016 m. liepos 1 d. ABTĮ buvo įtvirtintos tik trys reikalavimo užtikrinimo priemonių rūšys – draudimas atlikti tam tikrus veiksmus, išieškojimo pagal vykdomąjį dokumentą sustabdymas ir ginčijamo individualaus teisės akto galiojimo laikinas sustabdymas. Dėl to ankstesnėje teismų praktikoje šių priemonių sąrašas buvo laikomas baigtiniu.

gegužės 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-300-756/2018; taip pat žr. 2016 m. kovo 23 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-383-556/2016; 2017 m. rugsėjo 21 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-808-438/2017; 2023 m. birželio 21 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-379-602/2023).

344.3. Sprendžiant dėl išieškojimo sustabdymo reikšminga ir tai, ar pareiškėjas turi kitų teisinių galimybių išvengti neatidėliotino priverstinio išieškojimo. Pavyzdžiui, kai prašoma sustabdyti Konkurencijos tarybos paskirtos baudos išieškojimą, LVAT yra vertinęs, ar pareiškėjas gali pasinaudoti Konkurencijos įstatyme nustatytais alternatyviais mechanizmais – baudos mokėjimo atidėjimu ar galimybe bylinėjimosi laikotarpiu nesikreipti į antstolį dėl priverstinio išieškojimo. Nenustačius, kad pareiškėjas dėl objektyvių priežasčių negali šiais mechanizmais pasinaudoti, ir nesant duomenų apie pradėtą priverstinį baudos išieškojimą, pagrindo taikyti reikalavimo užtikrinimo priemonę nenustatyta (2023 m. kovo 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-200-520/2023; 2023 m. kovo 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-219-502/2023; 2023 m. balandžio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-260-552/2023).

345. *Ginčijamo administracinio sprendimo galiojimo laikinas sustabdymas* yra konservacinio pobūdžio priemonė, skirta užtikrinti, kad bylos nagrinėjimo metu remiantis ginčijamu aktu nebūtų priimami kiti aktai ar atliekami kiti veiksmai (2007 m. sausio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[403]-70/2007). Todėl akto galiojimą paprastai galima sustabdyti tik tol, kol jis dar nėra įvykdytas (žr., pvz., 2009 m. balandžio 24 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[63]-290/2009; 2011 m. gruodžio 16 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[442]-734/2011; 2016 m. balandžio 27 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-441-502/2016; 2020 m. rugsėjo 9 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-589-520/2020).

345.1. Parenkant reikalavimo užtikrinimo priemonę turi būti apsiribojama tokia laikinosios apsaugos apimtimi, kuri būtina konkrečioje byloje. Atsižvelgdamas į ginčo pobūdį ir siekiamus apsaugoti interesus, teismas gali sustabdyti tik dalies ginčijamo sprendimo galiojimą arba taikyti kitą siauresnės apimties reikalavimo užtikrinimo priemonę. Pavyzdžiui, pareiškėjui prašius sustabdyti viso sprendimo dėl leidimo laikinai gyventi panaikinimo galiojimą, LVAT nustatė pagrindą tik siauresnei laikinajai apsaugai – uždraudė pareiškėją grąžinti ar išsiųsti iš Lietuvos Respublikos, tačiau nesustabdė viso sprendimo galiojimo, nes nebuvo pagrįsta, kad būtina leisti pareiškėjui ir toliau dirbti panaikinto leidimo pagrindu (2024 m. lapkričio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-777-520/2024).

345.2. Ginčijamo administracinio sprendimo vykdymo sustabdymą jį apskundus gali nustatyti ir specialusis įstatymas. Tokiu atveju nėra teisinio pagrindo papildomai spręsti dėl to paties sprendimo vykdymo sustabdymo kaip reikalavimo užtikrinimo priemonės. Pavyzdžiui, byloje dėl Migracijos departamento sprendimo nesuteikti prieglobsčio, išsiųsti užsienietį iš Lietuvos Respublikos, uždrausti jam atvykti į Lietuvos Respubliką ir Šengeno informacinėje sistemoje įregistruoti draudimą atvykti ir apsigyventi, LVAT nustatė, kad prieglobsčio prašymas nebuvo nagrinėtas skubos tvarka, todėl apskundus sprendimą jo vykdymas pagal Įstatymo dėl užsieniečių teisinės padėties 139 straipsnio 1 dalies 3 punktą buvo sustabdytas. Kadangi šis sprendimas vertintas kaip vientisas, jo vykdymas buvo sustabdytas visa apimtimi, todėl nebuvo pagrindo papildomai spręsti dėl reikalavimo užtikrinimo priemonės taikymo (2024 m. gruodžio 4 d. nu-

tartis administracinėje byloje Nr. eAS-785-789/2024).

346. ABTĮ 70 straipsnio 3 dalies 4 punktas leidžia teismui taikyti ir *kitas, įstatyme tiesiogiai neįvardytas reikalavimo užtikrinimo priemones*.

346.1. LVAT praktikoje tokiomis priemonėmis, be kita ko, pripažinti konkurso tam tikroms pareigoms eiti sustabdymas (2017 m. liepos 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-662-756/2017) bei atsakovo turto ar piniginių lėšų areštas (2020 m. vasario 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-129-442/2020; 2018 m. birželio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-415-502/2018; 2018 m. birželio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-406-492/2018).

346.2. Taikant konkrečią reikalavimo užtikrinimo priemonę turi būti laikomasi jai nustatytų taikymo ribų. Pavyzdžiui, byloje pagal Nacionalinės mokėjimo agentūros prašymą pirmosios instancijos teismas 37 600 Eur reikalavimui užtikrinti areštavo atsakovės turtą, o jo nesant ar nepakankant – turtines teises ir pinigines lėšas sąskaitose. Atsakovė nurodė auginanti mažametį vaiką ir tai, kad areštas gali apimti motinystės bei vaiko priežiūros išmokas ir lėšas, būtinas šeimos poreikiams. LVAT pažymėjo, kad taikant CPK 145 straipsnyje nustatytą priemonę turi būti laikomasi ir jos taikymo ribų, todėl pakeitė pritaikytą areštą: nustatė, kad motinystės ir vaiko priežiūros išmokos negali būti areštuojamos, o iš areštuotų sąskaitų turi būti leidžiama disponuoti lėšomis, būtinomis pagrindiniams šeimos poreikiams tenkinti (2025 m. liepos 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-863-525/2025).

II.11.3. Prašymo pateikimas ir nagrinėjimas

347. Prašymas dėl reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymo gali būti nagrinėjamas tik teismui *priėmus skundą*, kuriame suformuluotas konkretus materialiojo pobūdžio reikalavimas. Reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymas iki skundo priėmimo pagal ABTĮ nėra galimas (2018 m. rugpjūčio 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-544-629/2018).

347.1. Atitinkamai, skundą laikant nepaduotu ar atsisakius jį priimti, pagrindo taikyti reikalavimo užtikrinimo priemones nėra (2017 m. kovo 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-302-575/2017).

348. Kai kreipiantis į teismą pateikiamas tik prašymas taikyti reikalavimo užtikrinimo priemones, tačiau nepateikiamas ABTĮ reikalavimus atitinkantis skundas, teismas turi nustatyti terminą skundo trūkumams pašalinti, išaiškinti pareiškėjui teisę pateikti ABTĮ reikalavimus atitinkantį skundą ir tik tuomet spręsti dėl reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymo (2019 m. rugpjūčio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-591-822/2019).

349. Prašomos reikalavimo užtikrinimo priemonės turi būti tiesiogiai susijusios su teismo priimtais nagrinėti reikalavimais (žr., pvz., 2018 m. liepos 17 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-516-525/2018; 2012 m. gegužės 18 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[492]-227/2012). Reikalavimo užtikrinimo priemonės, tiesiogiai nesusijusios su ginčo dalyku, negali būti taikomos, nes jos neturės įtakos teismo sprendimo vykdymo pasekmėms (pvz., 2008 m. vasario 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-140/2008).

349.1. Pavyzdžiui, pareiškėjui prašius įpareigoti atsakovą iki bylos išnagrinėjimo nenutraukti tarnybinės gyvenamosios patalpos nuomos sutarties, LVAT nustatė, kad skunde nebuvo pareikšta jokių reikalavimų, susijusių su tarnybiniu butu ar nuomos sutartimi, todėl prašomos reikalavimo užtikrinimo priemonės netaikė (2012 m. balandžio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[858]-310/2012).

349.2. Kitoje byloje, kurios dalykas buvo rašto dėl matininko veiksmų ir atliktų kadastrinių matavimų teisėtumas ir pagrįstumas, pareiškėja prašė iki bylos išnagrinėjimo uždrausti įgyvendinti kitu aktu patvirtintą projektą, parduoti įsiterpusį žemės sklypą, pertvarkyti projekte nurodytus žemės sklypus ir nustatyti jų kadastro duomenis. LVAT konstatavo, kad šios prašomos reikalavimo užtikrinimo priemonės nėra tiesiogiai susijusios su byloje pareikštais ir teismo priimtais nagrinėti reikalavimais (2020 m. rugsėjo 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-584-261/2020).

350. Reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymas nėra siejamas su pareiškėjo siekiu ateityje išvengti galimų naujų teisinių ginčų ar papildomo bylinėjimosi (žr., pvz., 2008 m. vasario 28 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[502]-177/2008; 2016 m. birželio 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-651-438/2016; 2018 m. birželio 26 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-439-502/2018; 2021 m. kovo 24 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-2199-968/2021; 2022 m. vasario 9 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-82-492/2022; 2023 m. birželio 28 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-376-1188/2023).

351. Asmeniui, prašančiam taikyti reikalavimo užtikrinimo priemonę, tenka pareiga nurodyti aplinkybes, sudarančias jos taikymo pagrindą, ir pateikti šias aplinkybes patvirtinančius įrodymus (2019 m. rugpjūčio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-564-556/2019; 2023 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-355-815/2023). Prašymo pagrįstumą teismas vertina pagal pareiškėjo nurodytus argumentus ir pateiktus įrodymus; teismas neprivalo prašyti papildomų įrodymų, o prašymo tinkamai nepagrindus reikalavimo užtikrinimo priemonė netaikoma (2021 m. lapkričio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-738-968/2021).

351.1. Reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymo klausimas sprendžiamas pagal kiekvienos konkrečios bylos medžiagą ir faktinę situaciją. Atskirų bylų faktinės situacijos šiuo požiūriu iš esmės negali būti tapatinamos (žr., pvz., 2012 m. gegužės 11 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[602]-349/2012; 2023 m. birželio 28 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-382-1047/2023).

352. Vien aplinkybė, kad pareiškėjas gali patirti neigiamų turtinio pobūdžio pasekmių, savaime nėra pagrindas taikyti reikalavimo užtikrinimo priemonę. Pareiškėjas turi pagrįsti, kad, teismui priėmus jam palankų sprendimą, tokių pasekmių pašalinimas būtų neįmanomas ar sudėtingas (žr., pvz., 2012 m. balandžio 20 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[146]-149/2012; 2022 m. spalio 19 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-605-822/2022; 2023 m. kovo 15 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-159-822/2023; 2023 m. kovo 15 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-214-789/2023). Galima žala ir pareiškėjų galimi materialiniai nuostoliai, atsiradę dėl ginčijamo administracinio akto priėmimo, iš esmės gali būti atlyginami įstatymų nustatyta tvarka (2010 m. spalio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[143]-612/2010; 2011 m. gegužės 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[63]-416/2011; 2021 m. lapkričio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-738-968/2021; 2022 m. sausio 5 d. nutartis administra-

cinėje byloje Nr. eAS-24-756/2022; 2023 m. birželio 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-313-629/2023).

353. Kai prašymas grindžiamas finansiniais sunkumais, reali tokių sunkumų grėsmė turi būti patvirtinta konkrečiomis faktinėmis aplinkybėmis ir įrodymais. Reikšmingi gali būti finansinės atskaitomybės, buhalterinės apskaitos ir kiti duomenys, iš kurių galima spręsti apie asmens finansinę būklę, tolesnės ekonominės veiklos perspektyvas ir galimas finansines bei materialines pasekmes (2013 m. vasario 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[438]-241/2013; 2017 m. lapkričio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-972-756/2017).

353.1. Vertindamas asmens finansinę padėtį teismas, be kita ko, atsižvelgia į apyvartinių lėšų kiekį, pajamas ir jų pokyčius, turimus įsiskolinimus, kreditorinius reikalavimus, vykdomą ūkinę veiklą, paskirtos baudos dydį ir kitas teisiškai reikšmingas aplinkybes (2009 m. rugpjūčio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[438-]527/2009; 2011 m. balandžio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146-]310/2011; 2011 m. birželio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[62-]459/2011; 2011 m. rugpjūčio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[62-]487/2011; 2011 m. rugsėjo 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[63-]675/2011; 2016 m. rugpjūčio 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-786-438/2016).

354. Finansinio pobūdžio pasekmių vertinimas priklauso nuo konkrečių duomenų apie jų mastą ir galimybę jas pašalinti.

354.1. Pavyzdžiui, LVAT pripažino reikšmingais bendrovės pateiktus duomenis, kad dėl draudimo teikti tarpininkavimo raštus 439 jos darbuotojai iš trečiųjų šalių negalėtų pratęsti leidimų laikinai gyventi ir netektų teisės dirbti, bendrovė negalėtų vykdyti klientų užsakymų, o jos apskaičiuotos negautos pajamos siektų daugiau kaip 14,7 mln. Eur. Taip pat buvo įvertinta, kad per šešis mėnesius bendrovė negalėtų įdarbinti apie 330 naujų darbuotojų. Tokių duomenų visuma sudarė pagrindą spręsti apie sunkiai atitaisomos didelės žalos grėsmę (2025 m. lapkričio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1049-575/2025).

354.2. Priešingai, administracinėje byloje Nr. eAS-511-789/2025 dėl II pakopos pensijų kaupimo įmokų pareiškėja prašė uždrausti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos išskaityti šias įmokas iš jos pajamų iki bylos išnagrinėjimo. LVAT atsižvelgė į tai, kad, patenkinus pareiškėjos skundą, pagal Pensijų kaupimo įstatymą visos išskaitytos įmokos būtų grąžintos per 30 dienų nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo. Todėl neatitaisomos ar sunkiai atitaisomos didelės žalos grėsmė nenustatyta (2025 m. balandžio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-511-789/2025).

355. Kartu finansinio pobūdžio argumentai ypač svarbūs bylose dėl ekonominių sankcijų taikymo ūkio subjektams. LVAT yra pažymėjęs, kad didelės baudos sumokėjimas ar išieškojimas gali reikšmingai pabloginti įmonės finansinę padėtį, sutrikdyti atsiskaitymus su kreditoriais, valstybe ar darbuotojais, pakenkti įmonės reputacijai ir galimybėms plėtoti veiklą, o tokių praradimų kompensavimas gali būti sudėtingas. Kita vertus, pritaikius reikalavimo užtikrinimo priemonę, o vėliau nustačius, kad bauda paskirta pagrįstai, jos išieškojimas gali pasunkėti ar net tapti neįmanomas, pavyzdžiui, dėl įmonės bankroto. Todėl sprendžiant dėl reikalavimo užtikrinimo priemonės vertinama įmonės finansinė padėtis, jos perspektyvos ir galimų pokyčių tikimybė bei mastas priemo-

nę pritaikius arba jos nepritaikius (2015 m. rugsėjo 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1102-822/2015).

356. Kai skundas jau priimtas, prašymą dėl reikalavimo užtikrinimo priemonių teismas arba teisėjas išnagrinėja ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo jo gavimo. Kai prašymas pateikiamas kartu su skundu, jis išnagrinėjamas ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo skundo priėmimo (ABTĮ 70 str. 4 d.).

357. Jeigu teismas mano, kad dėl prašymo būtina gauti atsakovo ir (ar) kitų proceso dalyvių nuomonę, prašymas išnagrinėjamas per dešimt darbo dienų nuo jo gavimo arba skundo priėmimo. Tokiu atveju proceso dalyviams pranešama apie prašymo nagrinėjimą ir nustatomas terminas nuomonei pateikti (ABTĮ 70 str. 4 d.).

357.1. Pavyzdžiui, LVAT konkrečioje byloje sprendė, kad apie prašymą taikyti reikalavimo užtikrinimo priemones turėjo būti pranešta atsakovui ir kitiems proceso dalyviams, nes jų nuomonė leistų objektyviau įvertinti, ar pareiškėjo pateikti duomenys patvirtina prašomos priemonės būtinumą ir ar nebūtų pažeisti proporcingumo, proceso šalių interesų pusiausvyros principai bei viešasis interesas (2022 m. sausio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-10-492/2022).

358. Teismas bet kurioje proceso stadijoje savo iniciatyva ar proceso dalyvių motyvuotu prašymu gali tiek pritaikyti reikalavimo užtikrinimo priemonę, tiek ir priimti nutartį panaikinti reikalavimo užtikrinimą, todėl, pasikeitus faktinei situacijai, išlieka galimybė iš naujo įvertinti reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymo būtinumą (2012 m. sausio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[525]-39/2012; 2023 m. balandžio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-170-629/2023).

358.1. Pakartotinai prašydamas reikalavimo užtikrinimo priemonę pritaikyti, pakeisti ar panaikinti, proceso dalyvis turi nurodyti naujas aplinkybes ir pateikti jas pagrindžiančius įrodymus, dėl kurių atsirado būtinybė šį klausimą spręsti iš naujo (2023 m. vasario 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1400-1047/2023).

359. Teismo nutartis užtikrinti reikalavimą vykdoma skubiai (ABTĮ 70 str. 8 d.). Teismui atmetus skundą, taikytos priemonės paliekamos iki teismo sprendimo įsiteisėjimo; skundą patenkinus – iki teismo sprendimo įvykdymo, o patenkinus iš dalies jų galiojimo klausimą išsprendžia teismas priimtame sprendime (ABTĮ 70 str. 9–11 d.).

II.12. Skundo padavimas Regionų administracinio teismo rūmams

(ABTĮ 24 str. 2 d. 2 ir 11 p., 31 str.)

360. Regionų administracinį teismą sudaro Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio rūmai.[21] Pagal ABTĮ 31 straipsnio 3 dalį skundas gali būti paduodamas bet kuriuose šio teismo rūmuose. Kiti procesiniai dokumentai pateikiami teismo rūmams, kuriuose paskirta nagrinėti byla.

361. Pagal ABTĮ 31 straipsnio 1 dalies 1 punktą administracinė byla paprastai

21 Nuo 2024 m. sausio 1 d. Regionų apygardos administracinis teismas reorganizuotas prijungiant jį prie Vilniaus apygardos administracinio teismo, o pastarojo pavadinimas pakeistas į Regionų administracinį teismą. Įgyvendinus šią reformą, vietoj kelių pirmosios instancijos administracinių teismų pradėjo veikti vienas Regionų administracinis teismas, sudarytas iš penkerių teismo rūmų. Kartu pakeistos teritorinio bylų paskirstymo taisyklės: jos iš esmės susietos su pareiškėjo gyvenamąja vieta ar buveine, o ne su skundžiamą sprendimą priėmusio viešojo administravimo subjekto buveine.

nagrinėjama teismo rūmuose, kurių veiklos teritorijoje yra pareiškėjo gyvenamoji vieta arba buveinė. Kai pareiškėjo gyvenamoji vieta ar buveinė yra ne Lietuvos Respublikos teritorijoje, byla nagrinėjama jo pasirinktuose teismo rūmuose (ABTĮ 31 str. 1 d. 2 p.). Kai skundą paduoda keli pareiškėjai, kurių gyvenamosios vietos ar buveinės yra skirtingų teismo rūmų veiklos teritorijose, byla nagrinėjama jų bendrai pasirinktuose rūmuose, kurių veiklos teritorijoje yra bent vieno pareiškėjo gyvenamoji vieta arba buveinė (ABTĮ 31 str. 1 d. 3 p.). Kai byla nagrinėjama rašytinio proceso tvarka, ABTĮ 31 straipsnio 1 dalyje nustatytos administracinių bylų teismingumo taisyklės gali būti netaikomos (ABTĮ 31 str. 2 d.).

362. Pareiškėjas skunde turi nurodyti savo gyvenamąją vietą arba buveinę (ABTĮ 24 str. 2 d. 2 p.). Kai skundą paduoda keli pareiškėjai, kurių gyvenamosios vietos ar buveinės yra skirtingų teismo rūmų veiklos teritorijose, skunde taip pat turi būti nurodytas bendras jų pasirinkimas dėl teismo rūmų, kuriuose turėtų būti nagrinėjama byla (ABTĮ 24 str. 2 d. 11 p.).

363. Nors skundas gali būti paduodamas bet kuriuose Regionų administracinio teismo rūmuose, byla paprastai nagrinėjama tuose teismo rūmuose, kurių veiklos teritorijoje yra pareiškėjo gyvenamoji vieta ar buveinė. LVAT išplėstinė teisėjų kolegija byloje, kurioje Panevėžyje gyvenančių pareiškėjų skundą žodinio proceso tvarka išnagrinėjo Regionų administracinio teismo Klaipėdos rūmai, konstatavo ABTĮ 31 straipsnio 1 dalyje nustatytų teritorinio teismingumo taisyklių pažeidimą. Kartu pažymėta, kad toks pažeidimas savaime nėra pagrindas panaikinti teismo sprendimą – turi būti įvertinta, ar dėl jo byla galėjo būti išspręsta neteisingai. Konkrečiu atveju pareiškėjų procesinės teisės buvo užtikrintos jiems dalyvaujant nuotoliniame teismo posėdyje, todėl sprendimas šiuo pagrindu nebuvo panaikintas (išplėstinės teisėjų kolegijos 2025 m. balandžio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-696-1047/2025).

II.13. Skundo trūkumų šalinimas

(ABTĮ 33 str. 1 d.)

364. Jeigu skundas neatitinka ABTĮ 9 straipsnio 2 dalyje, 24, 25 ir 35 straipsniuose nustatytų reikalavimų ir šie neatitikimai trukdo spręsti skundo priėmimo klausimą, teismas nutartimi nustato pareiškėjui terminą skundo trūkumams pašalinti (ABTĮ 33 str. 1 d.). Būdamas nešališkas, teismas pats už pareiškėją skundo trūkumų šalinti negali (2009 m. liepos 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[822]-427/2009; 2016 m. gegužės 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-277-662/2016).

365. Termino skundo trūkumams pašalinti nustatymas yra skundą pateikusiam asmeniui palanki aplinkybė, kadangi teismas, nurodydamas pateikto skundo trūkumus, suteikia asmeniui galimybę per nustatytą terminą pašalinti kliūtis, kurios teismui užkerta kelią priimti pateiktą skundą (2012 m. sausio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[602]-87/2012; 2022 m. gegužės 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-301-756/2022; 2023 m. spalio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-554-502/2023). Kitaip tariant, skundo trūkumų šalinimo insti-

tutas nėra savitikslis, jis yra inter alia skirtas suteikti galimybę pareiškėjui pataisyti skundą vietoj to, kad skundas būtų iš karto nepriimtas, ir taip sudaryti sąlygas tinkamai įgyvendinti teisę į teisminę gynybą (2011 m. rugsėjo 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[62]-599/2011; 2020 m. birželio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-372-492/2020; 2023 m. spalio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-558-662/2023).

366. Trūkumų šalinimo institutu skundo priėmimo klausimą nagrinėjantis teismas turi teisę pasinaudoti tik tada, kai skundo turinio bei formos neatitikimai ABTĮ reikalavimams trukdo pradėti administracinės bylos teiseną (2012 m. kovo 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[520]-174/2012; 2022 m. balandžio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-339-662/2022; 2023 m. rugsėjo 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-453-968/2023).

367. Kai administracinės bylos iškėlimo stadijoje pirmosios instancijos teismui pateikiama minimaliai būtina informacija, leidžianti preliminariai nustatyti ginčo pobūdį, skundo dalyką ir pagrindą bei kitas aplinkybes, kurios yra reikšmingos sprendžiant pareiškėjo skundo priėmimo klausimą, teismas neturi pagrindo nustatyti termino pareiškėjo skundo trūkumams pašalinti ir (ar) pareiškėjo skundą laikyti nepaduotu, jam nepašalinus teismo nurodytų trūkumų (2023 m. vasario 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-30-789/2023).

367.1. Neteisingas proceso šalių nurodymas savaime nelaikytinas skundo priėmimui trukdančiu trūkumu. Teismas negali grąžinti skundo vien dėl to, kad pareiškėjas atsakovu nurodė netinkamą asmenį, jeigu skunde pakankamai aiškiai nurodytas skundžiamas aktas, veiksmas ar neveikimas ir jį priėmęs ar atlikęs subjektas (2011 m. rugsėjo 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[62]-563/2011; 2016 m. vasario 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-136-502/2016). Trečiųjų suinteresuotų asmenų ar jų duomenų nenurodymas taip pat nelaikytinas trūkumu, trukdančiu priimti skundą (2015 m. sausio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-233-261/2015).

367.2. Pareiškėjo skunde nurodytas ne tas teismas laikomas neesminiu neatitikimu ABTĮ reikalavimams (2011 m. gruodžio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[858]-898/2011; 2023 m. spalio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-562-556/2023).

367.3. Tai, kad pareiškėjas ne visiškai tiksliai suformuluoja skundo reikalavimus, kai yra priimtas išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijos sprendimas, paprastai nėra kliūtis teismui nagrinėti ginčą iš esmės ir pasisakyti dėl administracinių sprendimų, kurie turėtų būti ginčijami byloje (žr., pvz., išplėstinės teisėjų kolegijos 2022 m. lapkričio 3 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-220-520/2022; 2022 m. lapkričio 30 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-763-602/2022).

367.4. ABTĮ taip pat nereikalauja, kad pareiškėjas, teikdamas skundą teismui, jį pagrįstų konkrečiomis materialiosios teisės normomis (žr., pvz., 2012 m. vasario 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS[520]-170/2012).

368. Aplinkybės, kurios gali būti išsiaiškinamos rengiant bylą nagrinėti arba nagrinėjant bylą iš esmės, nėra pagrindas priimti nutartį trūkumams šalinti.

368.1. Reikalavimas pateikti įrodymus, susijusius su skundo reikalavimo faktinėmis aplinkybėmis, taip pat gali būti taikomas ribotai, kadangi pareiškėjo pateik-

tų įrodymų pakankamumo klausimas sprendžiamas nagrinėjant bylą iš esmės, o ne skundo priėmimo stadijoje (2011 m. gruodžio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[858]-898/2011; 2017 m. lapkričio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-960-822/2017; 2020 m. lapkričio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-716-442/2020). Teismas, padėdamas proceso šalims įgyvendinti procesines teises, gali pasiūlyti pateikti įrodymus, tačiau toks siūlymas nėra privalomas ir negali sukelti neigiamų pasekmių skundo priėmimo stadijoje (2020 m. lapkričio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-726-629/2020; 2021 m. lapkričio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-693-789/2021).

368.2. Pareiškėjo materialiojo suinteresuotumo, kaip skundo pagrindo dalies, vertinimas atliekamas nagrinėjant bylą iš esmės, o ne skundo priėmimo stadijoje. Pavyzdžiui, LVAT pripažino nepagrįstu skundo laikymą nepaduotu dėl to, kad pareiškėjas neįvykdė teismo reikalavimo patikslinti savo teisinį suinteresuotumą ginčyti Konkurencijos tarybos nutarimą, įvardijant ginčijamas nutarimo dalis ir nurodant pažeidžiamas jo teises ar pareigas (2021 m. kovo 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-202-502/2021).

369. Terminas trūkumams šalinti nenustatomas, kai teismas mato, jog pareiškėjas siekia inicijuoti ginčą, kurio administraciniai teismai apskritai nenagrinėja. Tokiu atveju teismas turi pareiškėjo skundo reikalavimą iš karto atsisakyti priimti ABTĮ 33 straipsnio 2 dalies 1 punkto pagrindu – kaip nenagrinėtiną teismų šio įstatymo nustatyta tvarka, o ne nustatyti terminą skundo trūkumams pašalinti. Nors pagal ABTĮ 12 straipsnį teismas turi išaiškinti proceso dalyviams jų procesines teises ir pareigas, įspėti dėl procesinių veiksmų atlikimo arba neatlikimo pasekmių ir padėti šiems asmenims įgyvendinti jų procesines teises, tačiau tokiu atveju, kai skundas akivaizdžiai nenagrinėtinas teismų, teismas privalo atsisakyti priimti skundą ir nėra pagrindo teigti, jog teismas netinkamai įgyvendino minėtas nuostatas. Pabrėžtina, jog nagrinėjant bylas, be kita ko, turi būti užtikrinamas ir proceso operatyvumas bei ekonomiškumas, todėl tuo atveju, kai konkretus pareiškėjo aiškiai suformuluotas skundo reikalavimas negali būti priimtas, o tokia aplinkybė nepasikeistų ir tuo atveju, jeigu toks reikalavimas būtų patikslintas, nėra pagrindo vertinti, kad teismas, spręsdamas skundo priėmimo klausimą, šioje dalyje turi nustatyti terminą skundo trūkumams pašalinti (2012 m. vasario 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[525]-120/2012; 2018 m. spalio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-745-1062/2018).

369.1. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. AS-485-502/2022 LVAT atkreipė dėmesį, kad Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos raštas buvo tik pasiūlymas pareiškėjui atlyginti žalą aplinkai ir nesukėlė pareiškėjui teisinių pasekmių, todėl negalėjo būti bylos nagrinėjimo dalyku. Teisėjų kolegija sprendė, kad pirmosios instancijos teismas, neįvertinęs pareiškėjo tiek skunde, tiek patikslintuose skunduose keliamo ginčo pobūdžio, nepagrįstai nustatė pareiškėjui terminą skundo trūkumams pašalinti ir taip galėjo jį suklaidinti (2022 m. birželio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-485-502/2022).

Trūkumų šalinimo tvarka

370. Trūkumų šalinimo klausimu priimama teismo nutartis (ABTĮ 33 str. 1 d.).

Teismo nutartis, kuria konstatuojami skundo trūkumai ir nustatomas terminas jiems pašalinti, taip pat ir teismo nutartis, kuria konstatuojama, kad nurodyti trūkumai nebuvo pašalinti, turi būti aiškios, t. y. teismas turi nurodyti, kokių reikalavimų neatitinka skundas bei kodėl ir kaip šie trūkumai trukdo priimti skundą ir pradėti administracinės bylos teiseną, taip pat paaiškinti pareiškėjui, kaip šiuos trūkumus pašalinti, kad pareiškėjas galėtų tinkamai įgyvendinti savo teisę į gynybą (2012 m. vasario 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[492]-101/2012; 2021 m. sausio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-7-438/2021; 2023 m. spalio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-571-442/2023). Tai reiškia, kad nors teismas ir neturi už pareiškėją suformuluoti tikslaus skundo reikalavimo, tačiau teismo išaiškinimai dėl skundo trūkumų neturi būti abstraktūs, o turi būti pakankamai tikslūs, aiškūs ir konkretūs, kad jais remdamasis pareiškėjas galėtų pats suformuluoti skundo reikalavimus, atlikti konkrečius veiksmus ir (ar) pateikti konkrečius įrodymus tam, kad, siekdamas savo galimai pažeistų teisių ir teisėtų interesų teisminės gynybos, galėtų realiai įgyvendinti savo procesines teises ir įvykdyti procesines pareigas (2022 m. spalio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-679-520/2022).

370.1. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. eAS-691-575/2021 LVAT pažymėjo, kad pirmosios instancijos teismo nutartyje, kuria nustatyti prašymo trūkumai, nebuvo detalizuota, kurių konkrečiai ABTĮ 24 straipsnio reikalavimų prašymas neatitinka ir kokiu šio straipsnio punktu grindžiami nustatyti trūkumai, trukdantys pradėti administracinės bylos teiseną. Be to, nutartyje, kuria prašymas laikytas nepaduotu, nebuvo nurodyta, kokių konkrečių anksčiau nustatytų prašymo trūkumų pareiškėjas nepašalino ir kurių teismo įpareigojimų neįvykdė – tik deklaratyviai konstatuota, kad prašymo trūkumai nebuvo pašalinti. Šiomis aplinkybėmis konstatuota, kad toks nutarties motyvavimas neatitinka nustatytų reikalavimų nutartims, kuriomis skundas laikomas nepaduotu dėl nepašalintų trūkumų (2021 m. lapkričio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-691-575/2021).

371. Siekiant užtikrinti realią teisminę gynybą, administracinis teismas turi būti aktyvus – išaiškinti proceso dalyviams jų procesines teises ir pareigas, įspėti dėl procesinių veiksmų atlikimo ar neatlikimo pasekmių ir padėti jiems įgyvendinti procesines teises bei pareigas (ABTĮ 12 str.). Pavyzdžiui, LVAT konstatavo, kad, nustatęs skundo trūkumus, pirmosios instancijos teismas turėjo išaiškinti pareiškėjui galimybę ginčyti viešojo administravimo subjekto pateiktus atsakymus ir pasiūlyti atitinkamai suformuluoti skundo reikalavimus, taip pat paaiškinti šių veiksmų atlikimo ar neatlikimo pasekmes (2023 m. gegužės 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-255-822/2023).

372. Skundo trūkumai šalinami per nustatytą terminą. Terminą skundo trūkumams pašalinti nustato teismas (ABTĮ 33 str. 1 d.).

372.1. Nors ABTĮ nuostatos neriboja teismo diskrecijos parinkti nustatytiną terminą skundo trūkumams pašalinti, šis terminas turi būti aiškiai apibrėžtas ir protingas, t. y. toks, kad per nustatytą terminą procesiškai sąžiningai ir operatyviai besielgiantis asmuo turėtų realiai egzistuojančią, o ne formalią galimybę pašalinti teismo nustatytus trūkumus (2022 m. birželio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-476-520/2022).

372.2. Vadovaujantis ABTĮ 64 straipsnio 1 dalies nuostatomis, teismo paskirtas terminas skundo trūkumams pašalinti gali būti pratęstas. Tokiais atvejais pagrindas spręsti termino pratęsimo klausimą paprastai yra pareiškėjo prašymas, gautas iki pasibaigiant nustatytam terminui, kuriame nurodomos priežastys, trukdančios laiku įvyk-

dyti teismo nurodymus (2011 m. rugsėjo 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-394/2011). Terminą trūkumams pašalinti teismas pratęsti gali tik jei jis nėra pasibaigęs (2010 m. rugsėjo 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[822]-486/2010; 2020 m. lapkričio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-683-502/2020; 2023 m. rugsėjo 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-544-815/2023).

372.3. Teismas pratęsia terminą skundo trūkumams pašalinti, kai nustato, kad buvo svarbių priežasčių, dėl kurių pareiškėjas negalėjo jų pašalinti per nustatytą terminą. Pavyzdžiui, svarbiomis priežastimis administracinių teismų praktikoje nepripažinti pareiškėjų paaiškinimai, jog skundo trūkumų pašalinimą apsunkino būtinybė rašyti skundus ir kitus dokumentus kitose bylose bei kitoms institucijoms (2011 m. rugsėjo 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-394/2011); kasmetinės atostogos (2009 m. rugsėjo 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[442]-518/2009) ar pareiškėjo vadovo komandiruotė (2023 m. rugsėjo 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-544-815/2023). Pareiškėjo atstovo vidinio darbo organizavimo aplinkybės taip pat savaime nelaikomos svarbia priežastimi. LVAT byloje, kurioje nutartis dėl skundo trūkumų šalinimo buvo tinkamai įteikta pareiškėjo atstovui per EPP, nepripažino reikšminga aplinkybės, kad dėl vidinių advokatų profesinės bendrijos darbo organizavimo priežasčių pats atstovas apie ją nebuvo laiku informuotas (2016 m. kovo 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-353-662/2016).

372.4. ABTĮ nuostatos nenustato procesinės galimybės apeliaciniam teismui atnaujinti pirmosios instancijos teismo nustatyto termino skundo trūkumams pašalinti (2014 m. gruodžio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-1095/2014; 2017 m. vasario 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-227-492/2017; 2020 m. lapkričio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-683-502/2020).

373. Dokumento, kurį pareiškėjas pateikia siekdamas pašalinti skundo trūkumus, forma vertinant skundo priimtinumą lemiamos reikšmės neturi. Todėl sprendžiant, ar skundas atitinka ABTĮ nustatytus priimtinumo reikalavimus, nėra lemiama tai, kaip pavadintas dokumentas, kuriuo pareiškėjas šalina skundo trūkumus, pavyzdžiui, ar jis pavadintas paaiškinimu, o ne skundu (žr., pvz., 2023 m. gegužės 24 d. nutartį administracinėje byloje Nr. TA-461-602/2023).

374. Nutartys, kuriomis nustatomi šalintini skundo trūkumai, yra neskundžiamos, nes neužkerta galimybės tolesnei bylos eigai (2011 m. kovo 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-115/2011). Pareiškėjui procesines pasekmes sukelia nutartis, kuria skundas laikomas nepaduotu, kai trūkumai nustatytu terminu nepašalinami. Nagrinėjant atskirąjį skundą dėl nutarties, kuria nutarta skundą laikyti nepaduotu, nepašalinus teismo nustatytų skundo trūkumų, vertinamas ir teismo nutarties dėl trūkumų šalinimo teisėtumas ir pagrįstumas (2021 m. spalio 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-670-602/2021; 2022 m. birželio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-277-822/2022).

Trūkumų šalinimo pasekmės

375. Jeigu per teismo nustatytą terminą trūkumai pašalinami, skundas laikomas paduotu pradinio jo padavimo teismui dieną (ABTĮ 33 str. 1 d.). Pavyzdžiui, pareiškėja pradinį skundą pateikė dar nepasibaigus jo padavimo terminui, o teismui nustačius

skundo trūkumus per nustatytą terminą pateikė patikslintą skundą. Pirmosios instancijos teismas vis dėlto atsisakė jį priimti, laikydamas, kad skundo padavimo terminas buvo praleistas, nes patikslintas skundas pateiktas jau šiam terminui pasibaigus. LVAT pabrėžė, kad pašalinus skundo trūkumus per teismo nustatytą terminą, skundas laikomas paduotu pradinio jo padavimo teismui dieną, todėl pirmosios instancijos teismas skundo padavimo terminą apskaičiavo neteisingai (2022 m. sausio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-26-1062/2022).

376. Per teismo nustatytą terminą teismo nurodytų trūkumų nepašalinus, skundas laikomas nepaduotu ir teisėjo nutartimi grąžinamas pareiškėjui (ABTĮ 33 str. 1 d.). Šis procesinis sprendimas skiriasi nuo atsisakymo priimti skundą: skundas laikomas nepaduotu, kai nepašalinami teismo nustatyti jo trūkumai, o atsisakoma jį priimti, kai egzistuoja viena iš ABTĮ 33 straipsnio 2 dalyje nustatytų kliūčių.

377. Teismas, laikydamas nepaduotu pareiškėjo skundą dėl to, kad per nustatytą terminą nepašalinti skundo trūkumai, turi įvertinti, ar nutartis dėl trūkumų šalinimo buvo tinkamai ir laiku įteikta pareiškėjui ir ar jis turėjo realią galimybę nustatytus trūkumus pašalinti.

377.1. Pavyzdžiui, LVAT nustatė, kad, nors nutartis dėl skundo trūkumų šalinimo pareiškėjams buvo išsiųsta, byloje nebuvo duomenų apie jos įteikimą; priešingai, byloje esantys duomenys patvirtino, kad siunta pareiškėjams nebuvo įteikta. Todėl pareiškėjai neturėjo galimybės žinoti apie nustatytus skundo trūkumus ir juos pašalinti per teismo nustatytą terminą. Atsižvelgęs į tai, LVAT panaikino nutartį, kuria skundas laikytas nepaduotu, ir perdavė skundo priėmimo klausimą pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo (2022 m. vasario 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-60-442/2022).

377.2. Panašiai vertinta situacija, kai teismo procesiniai dokumentai pareiškėjui buvo siunčiami neregistruotu laišku, tačiau byloje nebuvo duomenų, patvirtinančių jų įteikimą (2017 m. liepos 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-632-520/2017).

377.3. Kita vertus, kai pareiškėjas skundą teismui pateikė per Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalą ir byla buvo vedama elektronine forma, LVAT pripažino, kad byloje priimti procesiniai dokumentai pareiškėjui pagrįstai buvo siunčiami per EPP. Todėl pareiškėjo argumentai, kad nutarties dėl trūkumų šalinimo jis laiku negavo ir kad ši nutartis turėjo būti siunčiama paštu, pripažinti nepagrįstais (2023 m. rugsėjo 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-516-789/2023).

378. Teismas, spręsdamas, ar per nustatytą terminą trūkumai pašalinti, neturi teisės skundo laikyti nepaduotu tuo pagrindu, kad nepašalinti kiti trūkumai, kurie nebuvo nurodyti nutartyje, kuria suinteresuotas asmuo įpareigojamas ištaisyti konkrečius skundo trūkumus (2020 m. balandžio 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-272-525/2020; 2020 m. spalio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-725-629/2020).

378.1. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. AS-41-822/2021 pirmosios instancijos teismas pripažino, kad pareiškėjas patikslintu skundu pašalino anksčiau nurodytą skundo reikalavimo trūkumą, tačiau skundą vis tiek laikė nepaduotu, nustatęs kitus, ankstesnėje nutartyje nenurodytus trūkumus – kad patikslintas skundas nebuvo pasirašytas ir pateiktas tik vienas jo egzempliorius. LVAT pažymėjo, kad tokiu atveju teismas turėjo ne laikyti skundą nepaduotu, o nustatyti naują terminą naujai paaiškėjusiems trūkumams pašalinti ir aiškiai nurodyti, kokių reikalavimų skundas neatitinka, kodėl šie trūkumai trukdo jį priimti ir kaip jie turi būti pašalinti (2021 m. vasario 10 d. nutartis

administracinėje byloje Nr. AS-41-822/2021).

379. Nutartis, kuria skundas laikomas nepaduotu tuo pagrindu, kad pareiškėjas per nustatytą terminą nepašalino ankstesne teismo nutartimi nurodytų skundo trūkumų, neužkerta pareiškėjui kelio pakartotinai kreiptis į teismą, pateikiant administraciniam teismui paduodamo skundo formai ir turiniui įstatymo keliamus reikalavimus atitinkantį skundą (2012 m. sausio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[602]-87/2012; 2021 m. balandžio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-270-502/2021; 2023 m. spalio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-576-575/2023).

Teismų praktikos šaltinių sąrašas

I. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo procesiniai sprendimai

1. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo plenarinės sesijos 2003 m. kovo 24 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A^{5}-63/2003
2. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2003 m. birželio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A^{8}-406/2003
3. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2004 m. gruodžio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A^{7}-915/2004
4. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2004 m. gruodžio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS^{5}-558/2004
5. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2006 m. kovo 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A^{8}-78/2006
6. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2006 m. birželio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS^{403}-219/2006
7. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2006 m. birželio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS^{6}-219/2006
8. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2006 m. spalio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS^{6}-351/2006
9. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2006 m. spalio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS^{403}-536/2006
10. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2006 m. spalio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS^{6}-519/2006
11. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2006 m. spalio 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS^{17}-400/2006
12. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2007 m. sausio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS^{403}-70/2007
13. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2007 m. sausio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS^{6}-70/2007
14. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2007 m. vasario 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. I^{403}-3/2007
15. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2007 m. vasario 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. I^{444}-1/2007
16. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2007 m. kovo 1 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A^{17}-217/2007
17. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2007 m. kovo 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A^{14}-261/2007
18. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2007 m. kovo 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A^{469}-261/2007
19. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2007 m. balandžio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS^{403}-184/2007
20. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2007 m. spalio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS^{11}-296/2007

21. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2007 m. lapkričio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[2]-646/2007
22. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2008 m. sausio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[39]-22/2008
23. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2008 m. sausio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[442]-54/2008
24. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2008 m. vasario 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-140/2008
25. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2008 m. vasario 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[502]-177/2008
26. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2008 m. kovo 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[143]-184/2008
27. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2008 m. kovo 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[62]-217/2008
28. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2008 m. balandžio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[442]-198/2008
29. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2008 m. balandžio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[442]-330/2008
30. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2008 m. balandžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[248]-58/2008
31. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2008 m. balandžio 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[444]-199/2008
32. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2008 m. gegužės 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[525]-825/2008
33. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2008 m. birželio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[143]-335/2008
34. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2008 m. birželio 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[525]-362/2008
35. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2008 m. liepos 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[63]-393/2008
36. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2008 m. liepos 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[146]-335/2008
37. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2008 m. rugpjūčio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-466/2008
38. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2008 m. rugsėjo 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[63]-552/2008
39. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2008 m. gruodžio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[261]-611/2008
40. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. sausio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[756]-80/2009
41. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. vasario 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[261]-86/2009
42. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. vasario 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[438]-94/2009
43. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. vasario 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. I[442]-5/2009

44. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. vasario 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-112/2009
45. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. kovo 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[438]-143/2009
46. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. balandžio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[143]-184/2009
47. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. balandžio 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[63]-290/2009
48. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. balandžio 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[63]-212/2009
49. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. gegužės 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[261]-599/2009
50. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. gegužės 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[63]-250/2009
51. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. gegužės 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[63]-323/2009
52. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. gegužės 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA[438]-50/2009
53. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. birželio 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[438]-657/2009
54. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. birželio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[143]-381/2009
55. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. liepos 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[822]-427/2009
56. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. liepos 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[502]-363/2009
57. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. rugpjūčio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[438]-527/2009
58. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. rugpjūčio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[442]-505/2009
59. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. rugsėjo 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[442]-518/2009
60. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. rugsėjo 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[63]-542/2009
61. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. rugsėjo 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[438]-556/2009
62. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. spalio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[662]-1157/2009
63. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. spalio 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[442]-638/2009
64. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. lapkričio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[438]-679/2009
65. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. lapkričio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[525]-677/2009
66. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. lapkričio 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-143-700/2009

67. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. gruodžio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[556]-724/2009
68. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. gruodžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[438]-780/2009
69. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. sausio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-88/2010
70. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. vasario 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[261]-317/2010
71. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. vasario 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[556]-85/2010
72. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. vasario 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[822]-102/2010
73. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. kovo 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[143]-148/2010
74. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. kovo 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[525]-99/2010
75. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. kovo 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[525]-128/2010
76. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. kovo 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[525]-231/2010
77. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. balandžio 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[858]-214/2010
78. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2010 m. balandžio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[444]-1406/2010
79. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. balandžio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[502]-447/2010
80. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. balandžio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[556]-249/2010
81. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. gegužės 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[143]-634/2010
82. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. gegužės 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[858]-257/2010
83. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. gegužės 10 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A[438]-509/2010
84. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. gegužės 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-191/2010
85. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. gegužės 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[525]-340/2010
86. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. birželio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[858]-940/2010
87. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. liepos 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[556]-395/2010
88. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. liepos 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA[146]-45/2010
89. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. liepos 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-438/2010

90. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. rugsėjo 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[525]-435/2010
91. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. rugsėjo 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[822]-460/2010
92. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. rugsėjo 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[822]-486/2010
93. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. rugsėjo 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[858]-602/2010
94. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. spalio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[143]-612/2010
95. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. spalio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[143]-559/2010
96. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. spalio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[143]-560/2010
97. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. spalio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[525]-575/2010
98. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2010 m. lapkričio 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[442]-548/2010
99. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. lapkričio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA[143]-84/2010
100. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. lapkričio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[525]-1473/2010
101. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. lapkričio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[858]-1452/2010
102. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. gruodžio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[442]-555/2010
103. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. gruodžio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[858]-746/2010
104. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. vasario 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[822]-387/2011
105. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. kovo 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-115/2011
106. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. kovo 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[62]-228/2011
107. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. kovo 21 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I[575]-3/2011
108. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. kovo 28 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A[556]-329/2011
109. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. balandžio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-310/2011
110. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. balandžio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[143]-224/2011
111. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. balandžio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[143]-231/2011
112. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. gegužės 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[63]-416/2011

113. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. gegužės 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA[63]-28/2011
114. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. birželio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[525]-266/2011
115. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. birželio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA[858]-44/2011
116. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. birželio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[62]-459/2011
117. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2011 m. birželio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[261]-69/2011
118. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. birželio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[442]-520/2011
119. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. birželio 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[492]-2538/2011
120. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. liepos 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[63]-359/2011
121. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. liepos 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[63]-380/2011
122. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. liepos 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-218/2011
123. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2011 m. liepos 25 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A[502]-2301/2011
124. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. rugpjūčio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-249/2011
125. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. rugpjūčio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[492]-585/2011
126. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. rugpjūčio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[492]-2649/2011
127. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. rugpjūčio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-674/2011
128. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. rugpjūčio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-259/2011
129. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. rugpjūčio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[62]-487/2011
130. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. rugsėjo 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-321/2011
131. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. rugsėjo 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[62]-563/2011
132. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. rugsėjo 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[62]-599/2011
133. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. rugsėjo 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[63]-675/2011
134. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. rugsėjo 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-394/2011
135. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. rugsėjo 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-482/2011

136. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. rugsėjo 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[492]-662/2011
137. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. spalio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA[143]-50/2011
138. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. spalio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA[442]-73/2011
139. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2011 m. spalio 17 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A[858]-2332/2011
140. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. spalio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[492]-757/2011
141. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. lapkričio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[525]-544/2011
142. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. lapkričio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA[858]-62/2011
143. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. lapkričio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[525]-586/2011
144. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. lapkričio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[858]-715/2011
145. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. lapkričio 14 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A[63]-2965/2011
146. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. lapkričio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[442]-669/2011
147. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. lapkričio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[492]-861/2011
148. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. lapkričio 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[442]-697/2011
149. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. lapkričio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[525]-661/2011
150. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. lapkričio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA[858]-65/2011
151. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. gruodžio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[822]-698/2011
152. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. gruodžio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[442]-734/2011
153. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. gruodžio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[858]-873/2011
154. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. gruodžio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA[442]-81/2011
155. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. gruodžio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[822]-759/2011
156. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. gruodžio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[822]-779/2011
157. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. gruodžio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[858]-898/2011
158. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. gruodžio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA[858]-86/2011

159. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. gruodžio 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[525]-877/2011
160. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. gruodžio 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[858]-948/2011
161. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. gruodžio 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA[146]-74/2011
162. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. sausio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[492]-23/2012
163. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. sausio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[822]-61/2012
164. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. sausio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[756]-868/2011
165. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. sausio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[602]-79/2012
166. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. sausio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[602]-80/2012
167. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. sausio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[602]-84/2012
168. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. sausio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[602]-87/2012
169. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. sausio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA[442]-9/2012
170. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. sausio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[525]-39/2012
171. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. sausio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[442]-124/2012
172. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. sausio 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-52/2012
173. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. sausio 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[442]-21/2012
174. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. vasario 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[62]-102/2012
175. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. vasario 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[492]-101/2012
176. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. vasario 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[525]-120/2012
177. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. vasario 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-63/2012
178. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. vasario 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[520]-169/2012
179. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. vasario 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[525]-127/2012
180. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. vasario 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[858]-111/2012
181. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. vasario 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA[146]-18/2012

182. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. vasario 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA[858]-19/2012
183. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. vasario 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[520]-170/2012
184. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. vasario 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[858]-140/2012
185. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. kovo 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[442]-4/2012
186. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. kovo 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[520]-174/2012
187. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. kovo 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[63]-104/2012
188. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. kovo 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA[525]-28/2012
189. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. kovo 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[442]-118/2012
190. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. kovo 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[63]-1287/2012
191. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. kovo 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[858]-187/2012
192. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. kovo 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-294/2012
193. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. kovo 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[442]-1299/2012
194. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. balandžio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[858]-310/2012
195. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. balandžio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[143]-250/2012
196. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. balandžio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA[492]-6/2012
197. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. balandžio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[143]-268/2012
198. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. balandžio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-149/2012
199. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. balandžio 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA[858]-36/2012
200. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. gegužės 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[143]-327/2012
201. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. gegužės 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[492]-288/2012
202. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. gegužės 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[520]-293/2012
203. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. gegužės 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[552]-318/2012
204. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. gegužės 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[602]-349/2012

205. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. gegužės 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[492]-227/2012
206. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. gegužės 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[492]-233/2012
207. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. gegužės 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[858]-336/2012
208. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. spalio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[858]-722/2012
209. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2013 m. vasario 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[492]-704/2013
210. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. vasario 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[438]-241/2013
211. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. kovo 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[552]-185/2013
212. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. balandžio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[143]-538/2013
213. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. gegužės 14 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A[444]-878/2013
214. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. sausio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[492]-76/2014
215. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. kovo 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[552]-385/2014
216. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. balandžio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[822]-179/2014
217. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2014 m. birželio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A[756]-416/2014
218. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. rugpjūčio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-672/2014
219. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. rugsėjo 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[261]-670/2014
220. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. rugsėjo 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[624]-601/2014
221. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. spalio 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[438]-1075/2014
222. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. gruodžio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA-602-78/2014
223. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. gruodžio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS[146]-1095/2014
224. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. sausio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-233-261/2015
225. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. vasario 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-96-858/2015
226. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. gegužės 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-37-520/2015
227. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. birželio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-226-143/2015

228. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. birželio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1872-552/2015
229. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. rugpjūčio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-1016-520/2015
230. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. rugsėjo 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1324-502/2015
231. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. rugsėjo 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1102-822/2015
232. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. rugsėjo 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-1071-858/2015
233. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. rugsėjo 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-1130-858/2015
234. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. rugsėjo 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-1228-492/2015
235. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. rugsėjo 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1138-858/2015
236. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. spalio 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1094-822/2015
237. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. lapkričio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-1334-492/2015
238. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. gruodžio 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1354-520/2015
239. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. sausio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-91-502/2016
240. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. vasario 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-130-624/2016
241. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. vasario 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-155-502/2016
242. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. vasario 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-136-502/2016
243. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. kovo 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-469-492/2016
244. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. kovo 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-353-662/2016
245. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. kovo 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-383-556/2016
246. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. balandžio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-410-438/2016
247. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. balandžio 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-441-502/2016
248. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. gegužės 2 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-97-858/2016
249. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. gegužės 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-277-662/2016
250. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. birželio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-651-438/2016

251. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. liepos 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-2272-624/2016
252. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. rugpjūčio 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-786-438/2016
253. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. rugsėjo 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-715-261/2016
254. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. spalio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-803-261/2016
255. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. spalio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-899-575/2016
256. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. spalio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-900-662/2016
257. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. lapkričio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-556-143/2016
258. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. gruodžio 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-738-143/2016
259. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. sausio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-100-261/2017
260. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. sausio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-113-602/2017
261. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. sausio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-165-261/2017
262. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. sausio 24 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-424-575/2017
263. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. sausio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-15-662/2017
264. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. sausio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-33-662/2017
265. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. vasario 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-177-552/2017
266. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. vasario 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-227-492/2017
267. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. vasario 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-55-602/2017
268. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. vasario 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-186-822/2017
269. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. kovo 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-275-602/2017
270. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. kovo 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-273-261/2017
271. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. kovo 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-117-520/2017
272. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. kovo 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-222-662/2017
273. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. kovo 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-302-575/2017

274. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. balandžio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-368-143/2017
275. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. gegužės 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-357-575/2017
276. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. gegužės 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-402-520/2017
277. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. birželio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-3618-756/2017
278. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. birželio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-554-602/2017
279. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. liepos 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-4235-756/2017
280. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. liepos 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-632-520/2017
281. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. liepos 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-662-756/2017
282. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. rugsėjo 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-808-438/2017
283. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. spalio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-886-552/2017
284. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. lapkričio 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-5249-602/2017
285. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. lapkričio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-936-756/2017
286. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. lapkričio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-960-822/2017
287. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. lapkričio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-972-756/2017
288. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. gruodžio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1045-1062/2017
289. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2018 m. sausio 25 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-566-520/2018
290. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. kovo 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-216-520/2018
291. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. kovo 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-180-552/2018
292. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. kovo 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-171-552/2018
293. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. balandžio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-269-822/2018
294. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. balandžio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-238-756/2018
295. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. gegužės 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-317-1062/2018
296. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. gegužės 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-319-415/2018

297. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. gegužės 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-300-756/2018
298. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. gegužės 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-298-662/2018
299. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. birželio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-406-492/2018
300. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. birželio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-415-502/2018
301. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. birželio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-439-502/2018
302. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. birželio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-445-502/2018
303. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. liepos 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-516-525/2018
304. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. liepos 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-518-662/2018
305. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. liepos 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-517-520/2018
306. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. rugpjūčio 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-544-629/2018
307. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. rugpjūčio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-576-575/2018
308. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. rugsėjo 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-599-624/2018
309. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. spalio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-4507-415/2018
310. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. spalio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-745-1062/2018
311. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. lapkričio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-751-442/2018
312. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. lapkričio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-761-552/2018
313. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. lapkričio 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-822-492/2018
314. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. gruodžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-872-629/2018
315. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2019 m. sausio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-60-525/2019
316. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2019 m. sausio 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-53-502/2019
317. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2019 m. sausio 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-69-502/2019
318. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2019 m. sausio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-83-502/2019
319. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2019 m. vasario 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-113-756/2019

320. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2019 m. vasario 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-408-520/2019
321. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2019 m. vasario 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-141-968/2019
322. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2019 m. kovo 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. P-14-492/2019
323. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2019 m. kovo 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-3227-624/2019
324. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2019 m. kovo 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-215-662/2019
325. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2019 m. gegužės 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-251-822/2019
326. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2019 m. gegužės 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-776-438/2019
327. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2019 m. rugpjūčio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-564-556/2019
328. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2019 m. rugpjūčio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-591-822/2019
329. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2019 m. rugsėjo 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-501-756/2019
330. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2019 m. rugsėjo 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-603-520/2019
331. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2019 m. rugsėjo 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-642-520/2019
332. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2019 m. rugsėjo 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-555-602/2019
333. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2019 m. spalio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-588-602/2019
334. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2019 m. lapkričio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-686-629/2019
335. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2019 m. lapkričio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-734-575/2019
336. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. sausio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1658-502/2019
337. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. sausio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-26-822/2020
338. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. vasario 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-129-442/2020
339. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. vasario 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-105-756/2020
340. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. vasario 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-165-968/2020
341. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. vasario 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-677-415/2020
342. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. kovo 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-171-502/2020

343. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. balandžio 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-272-525/2020
344. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. balandžio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-275-502/2020
345. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. balandžio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-311-756/2020
346. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. balandžio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-295-415/2020
347. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. balandžio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-345-602/2020
348. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2020 m. gegužės 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-3146-261/2020
349. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. gegužės 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-309-552/2020
350. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. gegužės 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-330-552/2020
351. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. gegužės 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1416-415/2020
352. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. gegužės 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-333-502/2020
353. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. gegužės 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-356-662/2020
354. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. birželio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-372-492/2020
355. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. birželio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1346-602/2020
356. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. birželio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-380-556/2020
357. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. birželio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-388-442/2020
358. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. birželio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1672-415/2020
359. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. liepos 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-489-520/2020
360. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. rugpjūčio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-538-520/2020
361. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. rugsėjo 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1216-822/2020
362. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. rugsėjo 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-589-520/2020
363. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. rugsėjo 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-541-629/2020
364. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. rugsėjo 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-573-415/2020
365. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. rugsėjo 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-579-415/2020

366. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. rugsėjo 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-584-261/2020
367. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. rugsėjo 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1012-261/2020
368. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. rugsėjo 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-590-492/2020
369. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. rugsėjo 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-629-822/2020
370. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. spalio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-610-575/2020
371. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. spalio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-713-624/2020
372. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. spalio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-725-629/2020
373. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. lapkričio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-716-442/2020
374. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. lapkričio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-683-502/2020
375. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. lapkričio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-677-556/2020
376. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. lapkričio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-726-629/2020
377. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2020 m. lapkričio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-3040-502/2020
378. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. lapkričio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-779-602/2020
379. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. gruodžio 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-799-552/2020
380. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. gruodžio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2729-520/2020
381. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. gruodžio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-813-602/2020
382. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. sausio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-7-438/2021
383. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. sausio 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-243-575/2021
384. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. vasario 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-26-552/2021
385. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. vasario 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-41-822/2021
386. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. vasario 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA-155-575/2021
387. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. vasario 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-31-552/2021
388. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. vasario 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-73-492/2021

389. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. vasario 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-80-629/2021
390. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2021 m. vasario 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-757-556/2021
391. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2021 m. kovo 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-769-415/2021
392. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. kovo 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-192-492/2021
393. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. kovo 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2199-968/2021
394. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. kovo 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-202-502/2021
395. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. balandžio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-255-502/2021
396. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. balandžio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-270-502/2021
397. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. balandžio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-280-261/2021
398. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. balandžio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-261-525/2021
399. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. gegužės 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-310-261/2021
400. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. gegužės 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA-421-815/2021
401. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. gegužės 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-3258-789/2021
402. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. gegužės 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-345-815/2021
403. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. birželio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA-474-438/2021
404. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. rugpjūčio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-515-968/2021
405. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. rugpjūčio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-516-520/2021
406. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. rugpjūčio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-444-624/2021
407. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. rugpjūčio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-492-502/2021
408. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. rugsėjo 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-560-968/2021
409. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. rugsėjo 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-524-575/2021
410. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. rugsėjo 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-588-968/2021
411. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. rugsėjo 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-595-662/2021

412. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. rugsėjo 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-562-556/2021
413. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. spalio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-653-492/2021
414. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. spalio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-617-575/2021
415. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. spalio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-3411-556/2021
416. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. spalio 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-670-602/2021
417. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. spalio 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-638-556/2021
418. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. lapkričio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-668-261/2021
419. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. lapkričio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-667-261/2021
420. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. lapkričio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-691-575/2021
421. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. lapkričio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-693-789/2021
422. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. lapkričio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-695-1062/2021
423. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. lapkričio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-708-261/2021
424. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. lapkričio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-738-968/2021
425. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. gruodžio 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-762-629/2021
426. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. gruodžio 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2423-502/2021
427. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. gruodžio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-4270-492/2021
428. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. gruodžio 15 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. R-23-556/2021
429. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. gruodžio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-776-520/2021
430. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. sausio 5 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-694-822/2021
431. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. sausio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-71-624/2022
432. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. sausio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-24-756/2022
433. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. sausio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-549-520/2022
434. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. sausio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-78-502/2022

435. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. sausio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-10-492/2022
436. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. sausio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-26-1062/2022
437. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. sausio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-53-968/2022
438. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. vasario 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-45-629/2022
439. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. vasario 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-60-442/2022
440. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. vasario 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-82-492/2022
441. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. vasario 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-122-502/2022
442. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. kovo 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-133-789/2022
443. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. kovo 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-184-261/2022
444. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. kovo 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-240-552/2022
445. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. kovo 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-256-552/2022
446. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. kovo 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-159-525/2022
447. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. kovo 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-221-261/2022
448. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. kovo 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1511-442/2022
449. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. kovo 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-241-968/2022
450. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. balandžio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-283-624/2022
451. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. balandžio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-339-662/2022
452. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. gegužės 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-385-815/2022
453. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. gegužės 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-393-789/2022
454. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. gegužės 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-301-756/2022
455. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. gegužės 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-394-624/2022
456. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. gegužės 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-397-822/2022
457. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. gegužės 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-402-520/2022

458. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. gegužės 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-310-624/2022
459. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. gegužės 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-413-492/2022
460. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. gegužės 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-412-756/2022
461. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. gegužės 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-436-1047/2022
462. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. gegužės 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-439-552/2022
463. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. gegužės 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-292-492/2022
464. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. birželio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-277-822/2022
465. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. birželio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-329-624/2022
466. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. birželio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-455-442/2022
467. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. birželio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-470-525/2022
468. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. birželio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-476-520/2022
469. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. birželio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-335-525/2022
470. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. birželio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-484-815/2022
471. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. birželio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-409-968/2022
472. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. birželio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-485-502/2022
473. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. birželio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-514-629/2022
474. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. birželio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-517-492/2022
475. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. birželio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-404-789/2022
476. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. birželio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-312-602/2022
477. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. rugpjūčio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-560-520/2022
478. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. rugpjūčio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-3603-525/2022
479. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. rugpjūčio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-570-520/2022
480. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. rugsėjo 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-589-789/2022

481. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. rugsėjo 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-676-624/2022
482. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. rugsėjo 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-3252-624/2022
483. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2022 m. rugsėjo 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-506-815/2022
484. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. rugsėjo 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-500-602/2022
485. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. spalio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-679-520/2022
486. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. spalio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-643-520/2022
487. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. spalio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-636-556/2022
488. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. spalio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-694-442/2022
489. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. spalio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-487-629/2022
490. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. spalio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-499-629/2022
491. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. spalio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-551-662/2022
492. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. spalio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-689-602/2022
493. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. spalio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-566-492/2022
494. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. spalio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-605-822/2022
495. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. spalio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-673-821/2022
496. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. spalio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-698-520/2022
497. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. spalio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-661-520/2022
498. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. spalio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-734-624/2022
499. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2022 m. lapkričio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-220-520/2022
500. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. lapkričio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-715-629/2022
501. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. lapkričio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-458-520/2022
502. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. lapkričio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-700-822/2022
503. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. lapkričio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-721-602/2022

504. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. lapkričio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-725-492/2022
505. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. lapkričio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-705-552/2022
506. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. lapkričio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-742-525/2022
507. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. lapkričio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2881-789/2022
508. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. lapkričio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-747-552/2022
509. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2022 m. lapkričio 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-763-602/2022
510. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. gruodžio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-832-821/2022
511. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. gruodžio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-838-822/2022
512. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. gruodžio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-830-552/2022
513. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. sausio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-10-575/2023
514. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. sausio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-21-821/2023
515. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. sausio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-3-556/2023
516. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. sausio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1019-520/2023
517. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. sausio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-36-442/2023
518. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. sausio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-12-520/2023
519. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. sausio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-77-415/2023
520. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. vasario 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-112-815/2023
521. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. vasario 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-65-525/2023
522. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. vasario 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eP-14-552/2023
523. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. vasario 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1400-1047/2023
524. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. vasario 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-30-789/2023
525. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. vasario 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-212-822/2023
526. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. kovo 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-77-520/2023

527. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. kovo 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eI-10-502/2023
528. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. kovo 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-194-556/2023
529. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. kovo 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-200-520/2023
530. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. kovo 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-159-822/2023
531. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. kovo 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-214-789/2023
532. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. kovo 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-123-1188/2023
533. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. kovo 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-133-1188/2023
534. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. kovo 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-171-629/2023
535. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. kovo 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-108-492/2023
536. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. kovo 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-154-556/2023
537. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. kovo 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-219-502/2023
538. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. kovo 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eTA-155-1047/2023
539. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. balandžio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA-188-629/2023
540. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. balandžio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-170-629/2023
541. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. balandžio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-216-1047/2023
542. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. balandžio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-260-552/2023
543. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. balandžio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-118-662/2023
544. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. balandžio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-245-624/2023
545. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. balandžio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-231-822/2023
546. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. balandžio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-257-1188/2023
547. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. balandžio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-146-662/2023
548. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. balandžio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-185-575/2023
549. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. gegužės 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-242-415/2023

550. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. gegužės 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-255-822/2023
551. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. gegužės 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-264-442/2023
552. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. gegužės 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-304-502/2023
553. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. gegužės 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-261-502/2023
554. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. gegužės 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-258-463/2023
555. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. gegužės 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-293-815/2023
556. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. gegužės 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. TA-461-602/2023
557. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. gegužės 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-267-556/2023
558. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. gegužės 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-272-525/2023
559. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2023 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-454-602/2023
560. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-179-662/2023
561. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-355-815/2023
562. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. birželio 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-887-629/2023
563. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. birželio 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-301-789/2023
564. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. birželio 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-313-629/2023
565. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. birželio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-276-520/2023
566. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. birželio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-345-968/2023
567. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. birželio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-274-822/2023
568. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. birželio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-347-1047/2023
569. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. birželio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-350-552/2023
570. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. birželio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-379-602/2023
571. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. birželio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-383-624/2023
572. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. birželio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-376-1188/2023

573. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. birželio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-382-1047/2023
574. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. birželio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-389-1047/2023
575. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. birželio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-392-415/2023
576. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. birželio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-393-662/2023
577. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. liepos 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-423-575/2023
578. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2023 m. liepos 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-71-463/2023
579. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. rugpjūčio 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-422-415/2023
580. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. rugpjūčio 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-446-502/2023
581. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. rugpjūčio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-388-442/2023
582. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. rugsėjo 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-453-968/2023
583. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. rugsėjo 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-490-815/2023
584. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. rugsėjo 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-423-602/2023
585. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. rugsėjo 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-477-1188/2023
586. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. rugsėjo 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-547-624/2023
587. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. rugsėjo 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-489-556/2023
588. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. rugsėjo 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-566-520/2023
589. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. rugsėjo 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-780-463/2023
590. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. rugsėjo 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-460-575/2023
591. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. rugsėjo 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-504-968/2023
592. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. rugsėjo 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-516-789/2023
593. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. rugsėjo 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-544-815/2023
594. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. rugsėjo 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-557-520/2023
595. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. spalio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-576-575/2023

596. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. spalio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-541-525/2023
597. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. spalio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-571-442/2023
598. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. spalio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-554-502/2023
599. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. spalio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-562-556/2023
600. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. spalio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-558-662/2023
601. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. lapkričio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-623-822/2023
602. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. lapkričio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-662-525/2023
603. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. lapkričio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-651-502/2023
604. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. lapkričio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-632-968/2023
605. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. lapkričio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-657-415/2023
606. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. lapkričio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-668-602/2023
607. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. gruodžio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-627-789/2023
608. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. gruodžio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-711-602/2023
609. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. gruodžio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-765-525/2023
610. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. sausio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-7-662/2024
611. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. sausio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-585-624/2024
612. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. sausio 17 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-80-575/2024
613. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. vasario 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-77-520/2024
614. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. kovo 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-124-822/2024
615. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. kovo 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-98-602/2024
616. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. kovo 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-187-1188/2024
617. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. balandžio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1111-525/2024
618. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. balandžio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-232-821/2024

619. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. balandžio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eI-14-1047/2024
620. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. balandžio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-145-575/2024
621. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. balandžio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-167-415/2024
622. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. balandžio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-209-822/2024
623. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. balandžio 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-182-624/2024
624. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. gegužės 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-240-602/2024
625. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. gegužės 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-310-442/2024
626. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. gegužės 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-223-575/2024
627. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. birželio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-248-520/2024
628. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2024 m. birželio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-41-525/2024
629. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. liepos 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-251-968/2024
630. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. liepos 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-361-662/2024
631. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. rugpjūčio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-424-629/2024
632. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. rugpjūčio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-464-575/2024
633. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. rugsėjo 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-561-821/2024
634. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. rugsėjo 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-2110-624/2024
635. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. rugsėjo 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-505-602/2024
636. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. rugsėjo 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-353-629/2024
637. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. rugsėjo 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-480-789/2024
638. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. spalio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-393-968/2024
639. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. spalio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2157-1188/2024
640. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. spalio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-655-602/2024
641. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. lapkričio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-776-552/2024

642. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2024 m. lapkričio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-215-629/2024
643. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. lapkričio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-777-520/2024
644. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. lapkričio 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-611-662/2024
645. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. gruodžio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-723-968/2024
646. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. gruodžio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-785-789/2024
647. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. gruodžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-632-463/2024
648. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2024 m. gruodžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-800-629/2024
649. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. sausio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-49-822/2025
650. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. vasario 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-75-662/2025
651. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. vasario 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-100-624/2025
652. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. vasario 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-103-815/2025
653. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2025 m. vasario 26 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eI-3-662/2025
654. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. kovo 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-265-415/2025
655. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. kovo 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-316-492/2025
656. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. kovo 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-296-815/2025
657. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. kovo 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-268-525/2025
658. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. balandžio 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-429-815/2025
659. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. balandžio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-672-624/2025
660. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2025 m. balandžio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-327-602/2025
661. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. balandžio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-377-629/2025
662. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2025 m. balandžio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-696-1047/2025
663. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. balandžio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-511-789/2025
664. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2025 m. balandžio 30 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-11-415/2025

665. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. balandžio 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1737-492/2025
666. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. gegužės 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-514-629/2025
667. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. gegužės 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-334-463/2025
668. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. gegužės 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1854-789/2025
669. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. gegužės 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-450-415/2025
670. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. liepos 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-632-968/2025
671. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. liepos 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-863-525/2025
672. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. liepos 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-905-1188/2025
673. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. rugpjūčio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-846-520/2025
674. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. rugsėjo 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1148-602/2025
675. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. spalio 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-856-525/2025
676. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. spalio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1017-624/2025
677. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. spalio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-982-1047/2025
678. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2025 m. spalio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2570-662/2025
679. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. spalio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1105-525/2025
680. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. spalio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1048-821/2025
681. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. lapkričio 12 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-690-525/2025
682. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. lapkričio 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1025-662/2025
683. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. lapkričio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-329-602/2025
684. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. lapkričio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1049-575/2025
685. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2025 m. lapkričio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2031-502/2025
686. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. lapkričio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2583-1047/2025
687. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. lapkričio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1250-662/2025

688. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. lapkričio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1352-624/2025
689. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. gruodžio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1373-520/2025
690. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. gruodžio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1240-552/2025
691. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. gruodžio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1421-624/2025
692. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2025 m. gruodžio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1898-525/2025
693. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2025 m. gruodžio 10 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-1921-968/2025
694. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2025 m. gruodžio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-6-789/2025
695. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2025 m. gruodžio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1568-442/2025
696. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2026 m. sausio 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-539-624/2026
697. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2026 m. sausio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-460-815/2026
698. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2026 m. vasario 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-323-442/2026
699. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2026 m. vasario 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-288-525/2026
700. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2026 m. vasario 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-28-575/2026
701. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2026 m. kovo 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-268-602/2026
702. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2026 m. kovo 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-871-624/2026
703. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2026 m. balandžio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-53-463/2026
704. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2026 m. balandžio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2013-1047/2026
705. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2026 m. balandžio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-988-815/2026
706. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2026 m. gegužės 13 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eI-8-662/2026
707. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2026 m. gegužės 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1000-624/2026
708. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2026 m. gegužės 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-962-520/2026
709. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2026 m. gegužės 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-761-629/2026
710. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2026 m. gegužės 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-914-1188/2026

711. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2026 m. gegužės 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-692-415/2026
712. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2026 m. gegužės 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-864-442/2026
713. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2026 m. gegužės 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-865-624/2026

II. Specialiosios teisėjų kolegijos nutartys teismingumo bylose

1. Specialiosios teisėjų kolegijos 2008 m. rugsėjo 9 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-63/2008
2. Specialiosios teisėjų kolegijos 2010 m. spalio 22 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-69/2010
3. Specialiosios teisėjų kolegijos 2010 m. spalio 22 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-70/2010
4. Specialiosios teisėjų kolegijos 2011 m. kovo 1 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-15/2011
5. Specialiosios teisėjų kolegijos 2011 m. kovo 14 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-16/2011
6. Specialiosios teisėjų kolegijos 2011 m. rugsėjo 30 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-70/2011
7. Specialiosios teisėjų kolegijos 2012 m. balandžio 19 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-18/2012
8. Specialiosios teisėjų kolegijos 2013 m. rugsėjo 2 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-101/2013
9. Specialiosios teisėjų kolegijos 2015 m. sausio 23 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-10/2015
10. Specialiosios teisėjų kolegijos 2019 m. lapkričio 19 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-77/2019
11. Specialiosios teisėjų kolegijos 2022 m. birželio 16 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-34/2022
12. Specialiosios teisėjų kolegijos 2023 m. balandžio 5 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-16/2023
13. Specialiosios teisėjų kolegijos 2023 m. gegužės 10 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-30/2023
14. Specialiosios teisėjų kolegijos 2023 m. gruodžio 6 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-54/2023
15. Specialiosios teisėjų kolegijos 2024 m. kovo 28 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-18/2024
16. Specialiosios teisėjų kolegijos 2024 m. balandžio 23 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-21/2024
17. Specialiosios teisėjų kolegijos 2024 m. gegužės 16 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-10/2024
18. Specialiosios teisėjų kolegijos 2024 m. rugpjūčio 7 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-33/2024
19. Specialiosios teisėjų kolegijos 2024 m. spalio 9 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-45/2024
20. Specialiosios teisėjų kolegijos 2025 m. sausio 28 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-4/2025
21. Specialiosios teisėjų kolegijos 2025 m. sausio 28 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-6/2025
22. Specialiosios teisėjų kolegijos 2025 m. liepos 3 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-16/2025
23. Specialiosios teisėjų kolegijos 2025 m. spalio 15 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-34/2025
24. Specialiosios teisėjų kolegijos 2025 m. spalio 27 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-36/2025
25. Specialiosios teisėjų kolegijos 2025 m. lapkričio 4 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-37/2025
26. Specialiosios teisėjų kolegijos 2025 m. gruodžio 9 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-42/2025
27. Specialiosios teisėjų kolegijos 2026 m. kovo 4 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-13/2026
28. Specialiosios teisėjų kolegijos 2026 m. kovo 4 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-14/2026
29. Specialiosios teisėjų kolegijos 2026 m. kovo 4 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-19/2026
30. Specialiosios teisėjų kolegijos 2026 m. balandžio 9 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-29/2026
31. Specialiosios teisėjų kolegijos 2026 m. balandžio 17 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-27/2026
32. Specialiosios teisėjų kolegijos 2026 m. gegužės 13 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-23/2026
33. Specialiosios teisėjų kolegijos 2026 m. birželio 16 d. nutartis teismingumo byloje Nr. T-28/2026

Santrumpos

AB	akcinė bendrovė
ABTĮ	Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymas
angl.	angliškai
ANK	Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksas
ATPK	Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodeksas
AVMI	apskrities valstybinė mokesčių inspekcija
b. l.	bylos lapas
BK	Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas
BPK	Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksas
CK	Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas
CPK	Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas
ct	centai
d.	diena, dalis
DK	Lietuvos Respublikos darbo kodeksas
dr.	daktaras
egz.	egzempliorius
ES	Europos Sąjunga
ESTT	Europos Sąjungos Teisingumo Teismas
Eur	eurai
Eur	euras
EŽTT	Europos Žmogaus Teisių Teismas
GPM įstatymas	Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymas
GPM	gyventojų pajamų mokestis
kt.	kita
KŠSĮ	Konvencija dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo
LAT	Lietuvos Aukščiausiasis Teismas
LRT	Lietuvos radijas ir televizija
Lt	litas
LVAT	Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas
m	metras

m.	metai
MAĮ	Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymas
mėn.	mėnuo
MGK	Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės
Nr.	numeris
NTMĮ	Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto mokesčio įstatymas
NVO	nevyriausybinė organizacija
p.	punktas, puslapis
pan.	panašiai
proc.	procentas
prof.	profesorius
PVM	pridėtinės vertės mokestis
pvz.	pavyzdžiui
RAAD	regiono aplinkos apsaugos departamentas
SESV	Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo
SĮ	Lietuvos Respublikos statybos įstatymas
str.	straipsnis
t.	tomas
t. y.	tai yra
t. t.	taip toliau
TM	teritorinė muitinė
TPĮ	Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymas
UAB	uždaroji akcinė bendrovė
VAGK	Vyriausioji administracinių ginčų komisija
VAĮ	Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas
val.	valanda
VĮ	valstybės įmonė
VMI	Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos
VSD	Valstybės saugumo departamentas
VSĮ	Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas
VšĮ	viešoji įstaiga
VTĮ	Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas
žr.	žiūrėti

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo biuletenis

Nr. 50, 2025 metų liepa–gruodis

Kalbos redaktorė

Jurga Marcinkevičiūtė

Maketuotojas

Augustas Savickas

Išleido

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas